

DŽEJMS PATERSON

BIBLIOTEKA BESTSELER

KUĆA NA PLAŽI

James Patterson

KUĆA NA PLAŽI

Naslov originala – The Beach House

Prevod – Milica Cvetković

*Likovi i događaji u ovoj knjizi su izmišljeni.
Svaka sličnost s istinitim ličnostima, živim ili preminulim,
čista je slučajnost i nije bila namerna od strane autora.*

Za Pita i Čaka

– P. de J.

Džeka, velikog momka

– Dž. P.

UVOD

PITER ZEKA¹

1.

To ti je isto kao da plešeš sedeći. Stegni – lupni – opusti – okreni. Leva šaka – desno stopalo – leva šaka – desna šaka.

Sve se odvija u savršenom poretku i ritmu, a svaki put kada okrenem zagrejanu, lepljivu ručku za gas pokrivenu gumom, potpuno nov, jedva razraden motocikl "be-em-ve K1200", od 284 kilograma i 130 konjskih snaga, propne se kao čistokrvni pastuv pod bičem.

I još jedan prizor precenjenih imanja Long Ajlanda proleti u magnovenju pored mene.

Četvrtak je večer, Dan sećanja na pale borce, petnaest minuta pred početak prvog prijema kojim se, po svoj prilici, otvara još jedna sjajna sezona u oba Hemptonu.

I to ne bilo kakvog prijema. Glavnog prijema. Onog koji svake godine priređuju Bari Nojbauer i njegova žena Kempion. Intimno okupljanje koje košta 200.000 dolara, organizovano u Amagansetu, u njihovoj kući na plaži vrednoj 40 miliona dolara.

Prebacujem nogom u četvrtu brzinu, zatežem ponovo ručku za gas i sada zaista letim. Ispred mene se ostala vozila razdvajaju kao pred Mojsijem na "bendži".

Kolenima snažno stežem glatki rezervoar teget boje, a glavu spuštam nisko, skoro između kolena, da se zaštitim od vetra.

Dobro je da je ovo parče puta od petnaest kilometara između Montoka i Amaganseta pravo i ravno kao pista, jer dok prolazim one zamke za turiste – "Kod Sirila", "Školjku" i "Ručak" – kazaljka na brzinomeru pokazuje sto trideset pet.

Dobro je i to što sam išao u isti razred s Bilijem Belnapom. Najratoborniji maloletni prestupnik u istočno-hemptonskoj gimnaziji, Bili je

imao sreće da završi na platnom spisku istočno-hemptonске policije. Iako ga ne vidim, znam da je tu negde, skriven u žbunju, u svom plavo-belom policijskom automobilu, vreba one koji prekorače brzinu i tamani Dresenove krofne.

Signaliziram mu dugim svetlima dok hujim pored njega.

2.

Ne biste nikada pomislili da je motocikl idealan za spokojno razmišljanje. A ja se, po pravilu, ionako ne upuštam mnogo u to. Intimno preispitivanje radije prepuštam svom velikom bratu Džeku, student prava na jednom od najjačih univerziteta u zemlji. Ali u poslednje vreme iskopam nešto novo svaki put kada sednem na motor. Možda je u pitanju to što, kad si na motoru, postojite samo ti i tvoja glava.

A možda to nema nikakve veze s motorom, već s tim što sam omatorio.

Žao mi je što moram da priznam, ali juče sam napunio dvadeset jednu godinu.

Šta god da je u pitanju, vozim slalom između nadobudnih džipova brzinom od sto trideset pet na sat i počinjem da razmišljam o svom odrastanju u ovom kraju, o tome kako je to kada si građanin u jednom od najbogatijih oblasti na svetu.

Kilometar i po do odredišta, na prevoju Blaf, već nazirem svetla Nojbauerovog imanja kako obasjavaju još jednu savršenu istendovsku noć. Tog trenutka počinjem da osećam ono snažno uzbuđenje koje mi se uvek javi početkom svakog leta u Hemptonu.

Sam vazduh, ispunjen slanim mirisom plime i slatkim mirisom zumbula, bremenit je mogućnostima. Stražar u belom odelu mi se kezi i maše da prođem kroz gvozdenu kapiju.

Voleo bih da mogu da vam kažem da je ovo mesto neka vrsta neukusnog, prostog i pretencioznog imanja, ali zapravo ono je prilično diskretno. Tu i tamo bogataši umeju tako da vas zbune. To je plac koji se, kako bi prodavci nekretnina rekli, na tržištu pojavi na svakih dvadesetak godina – pet hektara zasađenog zemljišta, punog živica i skrivenih vrtova koji se spuštaju do bele,

nedirnite pešćane plaže.

Na kraju prilaza popločanog belim kamenom nalazi se kuća od 450 kvadrata, pokrivena kamenim pločama, sa pogledom na okean iz svake prostorije, osim, naravno, iz vinskog podruma.

Večerašnji prijem je relativno mali – manje od 180 zvanica – ali svako ko nešto predstavlja ove sezone biće tu. Povod za prijem je nedavno objavljeno Nojbauerovo preuzimanje švedskog proizvođača igračaka *Bjorna Bontaga*, transakcije vredne 1,4 milijarde dolara. Zbog toga je prijem priređen ove godine u četvrtak, i to je moglo da prođe samo Nojbauerovima.

Među mekim punjenim medvedima i tigrovima koje *Bjorn Bontag* prodaje na stotine i hiljade, šeta se većina najdivljijih mačaka iz džungle stvarnog života: ljudi koji vedre i oblače, prepadači, špekulanti i preostali IPO Internet milijardera, od kojih je većina dovoljno mlada da bi postala treća žena nekog glavnog izvršnog direktora. Primećujem ljude Tajne službe kako lunjaju po imanju s našušurenim sakoima i slušalicama u ušima, pa pretpostavljam da mora da je tu i šaka senatora. A na sve strane rasuti miljenici prijema, najžešći modni kreatori, poznati samo po imenu, reperi i NBA zvezde koje je profesionalni savetnik za prijeme uspeo da okupi.

Ali nemojte biti preterano ljubomorni. Ni mene nema na listi zvanica.

Ovde sam da parkiram automobile.

3.

U kući na plaži, uglavnom sporadično, radim od svoje trinaeste godine, ali parkiranje automobila je najbolja tezga od svih. Tek omanja zbrka na početku i svršetku. A u međuvremenu ništa drugo do jedna duga pauza.

Malo kasnim, zato skačem s motora i bacam se na posao. Dvadeset minuta mi treba da ispunim jednu izdvojenju poljanu i napravim četiri uredna reda evropskih limuzina od po 80.000 dolara. One blistaju na srebrnastoj mesečini kao neke metalne biljke. Šuma branika.

Vrhunac zabave nastaje kada se jedan "bentli" boje burgunca zaustavi pred mojim nogama i Latrel Spuel, moj omiljeni pravi Njujorčanin, izađe iz njega, gurne mi dvadeseticu u ruku i kaže: – Budi nežan, brate moj.

Kad prode gužva, uzimam jedno "hajneken" pivo i tanjir pun predjela i sedam na travu uz prilaz. Ovo je pravi život. Uživam u sušiju i kroketima od sira kada mi prilazi jedan konobar u crnoj jakni koga ranije nisam vidao. S osmehom tipa "žmir, žmir, klim, klim", stavlja mi parče ružičastog papira uza pisma u džep košulje.

Mora da je papir natopljen parfemom. Napadni oblak mirisa zapahne moje nozdrve kada odvijem papir. "Salimar", ako ne grešim.

Sama poruka, pak, nije mogla da bude kraća i suvoparnija. Tri slova, tri broja: I Z D 2 3 5.

Udaljavam se od kuće i vraćam se do polja sjajnog metala dok ne nađem istu oznaku na tablici njujorške registracije, zašrafljenoj za vitki zadnji deo "benca" kabrioleta zelene boje.

Uvaljujem se u suvozačko sedište i počinjem da pritiskam dugmiće da bih se malo raskomotio. Uz umirujući šum prozori upadaju u vrata, krov se raskriljuje, a mudrijaški bariton Dina Martina navaljuje iz desetak zvučnika.

Tražim iza štitnika od sunca. Ništa.

Onda muljam u džepu između sedišta. U kutiji za naočare firme *Robert Mark* nalazim dugi, tanki džoint ukrašen ružičastom trakom. Palim ga i odbijam žućkast kolut ka punom mesecu.

Razmišljam kako ovo i nije loše – da se uradim dok Dino poverava detalje o nekoj francuskoj dami po imenu Mimi – kada jedna ruka pada na moje rame.

– Čao, Frenk – kažem, ali se i ne potrudim da se okrenem u svom udobnom kožnom sedištu.

– Ej, Zeko – kaže Frenk i pruža ruku kroz prozor da uzme džoint. – Jesi li nešto već povalio?

Frenk je Frenk Volpi, šef detektiva u policiji Istočnog Hemptona i jedini pandur kojeg možete videti kako se razmeće platinastim "roleksom". A s druge strane, odradio je dve šihte u Vijetnamu pre nego što se poduhvatio kriminala u svom dvorištu. Tako biste mogli da kažete da mu to i sleduje.

– Znaš ti mene, Frenk. Nisam od onih što obljube pa pričaju.

– Otkad to?

– Pa, vidiš, od sinoć kad sam bio s tvojom ženom. Ovaj isključivo muški

surogat za razgovor traje sve dok džoint ne počne da nam peče prste. Onda se Frenk otetura u mirisnu noć, a ja se zavalih u "bencu", uz Dina.

Zazvoni telefon. Žensko je. Sapuće: – Piter, da li si uživao u poklonu?

– Upravo kako mi je lekar preporučio. Hvala – uzvraćam šapatom.

– Više bih volela da mi lično zahvališ, na plaži.

– Kako ću znati da si to ti?

– Upusti se u avanturu, Piter. Prepoznaćeš me kada me budeš video.

Pritiskam još nekoliko dugmića, ćaskam s par ne može biti ljubaznijih telefonistkinja, i konačno počinjem razgovor s mojim dobrim drugarom Lampkijem. On je na postdiplomskim, priprema doktorat iz vajarstva. Možda mu i ne ide baš najbolje jer zvuči zlovoljno.

Doduše, u Parizu je četiri ujutro.

Zatvaram "benca" i polako krećem ka plaži. Znam da sam već kazao kako je nepojmljivo lepo ovo mesto, ali mislim da nisam bio dovoljno jasan. Svaki put kada dođem ovamo, ono me zaseni. Sasvim sam siguran da ja u njemu uživam više nego Bari i Kempion Nojbauer.

Dok se približavam plaži, prvi put razmišljam o tome ko bi mogao da me čeka. Ne bi trebalo da bude teško da prokljuvim ko mi se javio telefonom. Sve što je trebalo da učinim bilo je da otvorim kasetu za rukavice i pogledam saobraćajnu dozvolu, ali to bi pokvarilo iznenađenje.

Glavno uzbuđenje u kući na plaži je u tome da se ništa ne govori. Mogla bi da ima petnaest ili pedeset pet godina. Mogla bi da dođe sama ili s drugaricom, ili s mužem.

Ruzičasta hartija za pisma. Salimar. Hmmmm. Možda i znam ko mi je poslao poruku.

Sedam na pesak oko dvadeset metara iznad mesta na kome se lome talasi. Poslednji trzaj vlažnog uragana gvinet, koji je tukao Kejp Hateras celih nedelju dana, upravo jutros je pogodio oba Hemptona. Talasi su ogromni i bučni i deluju divlje.

Tako su bučni da ih ne čujem kako mi se primiču s leđa dok ne skoče na mene. Najniži i najzdepastiji od njih trojice, s obrijanom čuturicom i "oukli" naočarama, šutira me svom snagom u grudi.

Od udarca mi puca par rebara i ostajem bez vazduha. Čini mi se da jednog od njih prepoznajem, ali mračno je i nisam siguran. Sa svakim profesionalnim šutom i udarcem u meni sve više raste panika. Onda me obuzima mračno saznanje da ovi tipovi nisu poslani ovamo da mi održe lekciju. Ovo je daleko ozbiljnije.

Počinjem da udaram i šutiram na sve strane i konačno se oslobadam.

Trčim i urlam iz sveg glasa, u nadi da će me neko s plaže čuti, ali talasi prigušuju moje krike. Jedan od tipova me snažno hvata otpozadi i obara. Čujem kako se lomi neka kost – moja. Onda se sva trojica obrušavaju na mene, a udarci i šutevi smenjuju jedni druge. Bez zaustavljanja, jedan od njih procedi: – Evo ti, jebeni Zeko!

Iznenada, na nekih trideset metara iza žbunja, pali se signalno svetlo. Zatim još jedno.

Tada shvatam da ću umreti.

A ako to išta vredi, znam čak i ko mi je ubica.

PRVI DEO

LETNJI PRAKTIKANT

1.

Čak i za hirovite norme milenijumskog, prosperitetnog Menhetna, gde slikarski majstori oslikavaju murale na zidovima podzemne železnice, nove advokatske kancelarije firme "Nelson, Gudvin i Mikel" bile su preterane. Ukoliko su divne sudnice u centru oko Brodveja bile palate pravde, bleštava četrdesetosmospratnica u Leksington aveniji 454 bila je spomenik pobednicima.

Ime mi je Džek Mulen i, kao letnji praktikant kod "Nelsona, Gudvina i Mikela", pretpostavljam da bi trebalo i sam da se osećam kao pobednik.

Ipak, to nije bilo ono što sam imao na umu kada sam se upisao na Pravni fakultet *Kolumbija*, u poznom dobu od dvadeset šest godina. Ali kada studentu druge godine, sa studentskim zajmom od 50.000 dolara, ponude preko leta mesto u najprestižnijoj firmi u gradu, on to ne odbija.

Telefon je zazvonio onog trenutka kada sam kročio u svoju malu kancelariju.

Javio sam se.

Ženski glas sa trake iz telefonske centrale: – Imate poziv na vaš račun iz Hantsvila u Teksasu od...

Muški glas, takođe snimljen: – Blatnjavi. Opet ženski glas sa trake: – Ako želite da prihvatite poziv, molim vas kažite 'da' ili pritisnite...

– Da, svakako – prekinuo sam. – Blatnjavi, kako si?

– Nisam loše, Džek, osim možda zbog činjenice da država Teksas piški od sreće na pomisao da me utamani kao psa.

– Glupo pitanje.

Začudujuće uzbuđen glas s druge strane linije pripadao je Biliju Sajmonu "Blatnjavom", motociklisti odmetniku, a dolazio je s javne govornice iz odeljenja osuđenih na smrt hantsvilskog zatvora. Blatnjavi je tamo čekao na injekciju koja će ga usmrtiti zbog toga što je pre devetnaest godina ubio svoju veoma mladu devojkicu.

Blatnjavi nije svetac. Priznaje sve vrste prekršaja, i po neki teži, tokom svog voženja u haustonskom ogranku "đavola". Ali kaže da ubistvo Karmine Velaskez nije jedno od njih.

Karmina je bila sjajna žena – rekao mi je kada sam prvi put razgovarao s njim. – Jedna od najboljih prijatelja koje sam imao u ovom jadnom svetu. Ali nikada nisam bio zaljubljen u nju. Pa zašto bih je onda ubio?

Njegova pisma, zapisnici sa suđenja i dokumentacija o više neuspešnih pokušaja da se obnovi suđenje bili su mi bačeni na sto tri dana pošto sam počeo da radim za ovu firmu. Posle dve nedelje dešifrovanja svake i te kako pogrešno napisane reči, izobličene rečenice i stotina fusnota, mukotržno prepisanih sićušnim štampanim slovima, koja kao da su poticala od nesigurne ruke nekog školarca, uverio sam se da on govori istinu.

I dopao mi se. Bio je pametan i duhovit, nije se prepuštao

samosažaljenju, uprkos gomili razloga da to čini. Devedeset procenata osuđenih na smrt je bilo zeznuto još onog dana kada su rođeni, a Blatnjavi, sa svojim poremećenim roditeljima, narkosima, nije bio ništa drugačiji.

Međutim, on nije pokazivao volju da krivi njih za ono što mu se događalo.

– Oni su radili najbolje što su znali, kao i svi drugi – kazao je kada sam ih ja prvi i poslednji put pomenuo. – Njihovo najbolje je loše, al' nek počivaju u miru.

Rik Eksli, moj nadzornik na ovom projektu, nije ni najmanje mario za osobine Blatnjavog, ni za moju početničku intuiciju. Ono što je njemu bilo od značaja jeste to da nije bilo svedoka pri ubistvu Velaskezove i da je Blatnjavi osuđen isključivo na osnovu uzoraka krvi i kose sa mesta zločina. Sve se to dešavalo pre otkrića analize DNK na odeljenju za patologiju. To je značilo da imamo prilično dobre izgleda da nam odobre zahtev da se uzmu uzorci krvi i kose i uporedi DNK sa dokaznim materijalom koji se čuva na sigurnom, negde u Laboku.

– Mrsko mi je da ti budim nadu ni za šta, ali ukoliko država odobri analizu, mogli bismo da izdejstvujemo obustavu izvršenja presde.

– O buđenju nade uopšte nemoj da brineš, Džek. Ovde gde se ja nalazim, suluda nada je uvek dobrodošla. Poteraj to.

Pokušavao sam i sam da se mnogo ne uzbuđujem. Znao sam da je ovaj dobrovoljni projekat, pompeznog naziva

"Potraga za nevinošću", bio prevashodno predstava za javnost i da "Nelson, Gudvin i Mikel" nisu podigli svojih četrdeset i osam spratova usred centra grada tragajući za nekim nevinim jadničkom u redu za smrtnu kaznu.

Ipak, kada je Blatnjavom prekinuta veza posle odobrenih petnaest minuta, meni su se tresle ruke.

2.

Još sam s divljenjem razmišljao o tome kako se Blatnjavi dobro drži kada je u moju kancelariju provirila Polin Grabovski, jedan od najboljih istražitelja

u firmi "Nelson, Gudvin i Mikel". Da bi upoznali nove regrute s jedinstvenim potencijalom firme, ona je odabrana za slučaj Blatnjavog, pa je poslednje dve nedelje provela istražujući po istočnom Teksasu.

Polin Grabovski, poznata po svojoj kreativnosti i za koju se govorilo da je dostigla vrhunac na položaju mlađeg partnera, s lakoćom je nosila svoju reputaciju. Nekako je uspela, bez otvorene agresivnosti, sebi da obezbedi mesto u ovom bastionu muškosti. Bila je suptilna, ali otvorena. Iako privlačna na neobičan način, ništa nije činila da izazove pažnju. Nije se šminkala niti je nosila nakit, osim minduša, a svoju tamnu kosu vezivala je u konjski rep. Izgledala je kao da svakog dana nosi jedan isti plavi kostim jednostavnog kroja. U stvari, meni se njen izgled prilično dopadao.

Ono što je činilo da ima stila ležalo je u suprotnosti njenog jednostavnog izgleda s tetovažom koju je imala. Umesto diskretne, ukusne kornjače ili leptira, Polin je imala na desnoj ruci trajno oslikanu zgradu "Krajslera".

Tetovaža joj je počinjala ispod samog desnog ramena i prostirala se dvadesetak centimetara, sve do lakta. Bila je izrađena u svetlucavoj zlatnoj boji koja je hvatala svetlost i prelamala je na vrhu, i iscrtana do sitnica, čak i do krilatog grotesknog lika koji se mršti na grad. Suškalo se da je za ovu tetovažu bilo potrebno šest osmočasovnih seansi.

Kada sam je upitao zbog čega gaji tako jaka osećanja prema jednom oblakoderu, sevnula je svojim smeđim očima kao da kaže da ništa ne shvatam. – Radi se o ljudima koji odluče da naprave nešto lepo – rekla je. – Osim toga, moj deda je trideset osam godina radio u 'Krajsleru', na traci za sklapanje automobila. Smatram da je i on pomogao da se ova zgrada podigne.

Polin je sela na ivicu mog stola i saopštila mi da je Stenli Higin, tužilac u slučaju Blatnjavog, poslao šestoricu ljudi iz jednog malog tekšaškog okruga u odeljenje osuđenih na smrt. Nedavno je otišao u penziju. Dane provodi uglavnom u jednom baru od opeke u radničkom delu Amarila – Prema nekim finim ljudima s kojima sam se sprijateljila tamo, Higin ima ozbiljne probleme s pićem. Otprilike svake večeri deklamuje o svojoj karijeri tužioca i onome što on naziva 'Higinsova pravda'. Verovatno ću morati da otputujem tamo još jedanput pre nego što se zapije do smrti.

– Je li to ono što radiš ceo dan? Sakupljaš *voir dire*² o neprijateljima 'Nelsona, Gudvina i Mikela'?

Nasmešila se, a ja nisam mogao da odolim da joj se ne pridružim.

– Možeš da koristiš i latinski ako ti je volja, ali ja to nazivam nepoštenjem. Tamo ga ima na pretek, mladiću.

– Nisam tako mlad kako si mogla da pomisliš. Da li ti smeta da te pitam čime se baviš u slobodno vreme?

– Baštom – rekla je Polin iskrenog pogleda.

– Ozbiljno?

– Uglavnom kaktusima. Zato se pazi, Džek. Osim toga, čujem da si obećan. Ne zaboravi da sam ja privatni istražitelj.

3.

U devet i dvadeset u petak uveče dohvatio sam svoj ruksak i spustio se liftom, pa pokretnim stepeništem, stepenicama, prelazeći sve odlučnije s jednog na drugo, sve dok nisam stigao do stanice podzemne železnice ispod Velikog centralnog terminala. Kompanija MTA me je prevezla na zapad i na jug do stanice Pen odakle sam se prebacio do šina koje su me odvele do Long Ajlanda. Uhvatio sam poslednji voz.

Sve vagone će uskoro ispuniti živahni mladi svet iz grada koji se uputio na prvi veliki hemptonski letnji vikend. Srećom, ja sam dovoljno poranio da uhvatim mesto uz prozor. Stavio sam jedan disk u diskmen i upustio se u tročasovnu bučnu vožnju do samog kraja šina long-ajlendske železnice.

Do Montoka.

Do kuće.

Nekoliko minuta pre nego što se voz zaljuljao i krenuo, neki momak, s izgledom brucoša koji ide kući na letnji raspust, sa svim prljavim vešom i brigama sabijenim u jednu veliku torbu, potonuo je u sedište preko puta mene.

Pet minuta kasnije već je zaspao, a iz džepa mornarske bluze umalo da mu ispadne raskupusana knjiga mekog poveza "Crvena značka za hrabrost".

Ta knjiga je slučajno i meni bila omiljena, pa sam se nagnuo i vratio mu je nazad u džep.

Dok sam posmatrao ovog momka koji je bio visok i trapav, s retkom bradicom i brkovima koje devetnaestogodišnjaci gaje s uzbuđenjem i ponosom, setio sam se svih svojih putovanja kući u ovom istom vozu. Često sam putovao potpuno poražen. Drugi neki put bih očekivao samo da se odmorim i napunim novčanik, tako što ću naporno raditi za svog starog u njegovoj maloj građevinskoj firmi ukoliko ima dovoljno posla, ili još češće, prefarbavati Džepsonovo brodogradilište. Ali već pet godina nikada nisam putovao bez onog bezimenog straha o tome šta mi budućnost donosi.

To me je nateralo da shvatim da su se stvari znatno popravile. Upravo sam završio drugu godinu na *Kolumbiji*, a semestar ranije, osnovao časopis *Pravni pregled*. To sam uložio u ovaj posao praktikanta, gde sam zarađivao za nedelju dana više nego celog leta za slaganje građe ili farbanje korita čamaca.

A tu je bila i Dejna, koja će me čekati na stanici. S njom izlazim već skoro godinu dana, ali i dalje sam zbunjen tom činjenicom. Delimično zbog njenog prezimena: Nojbauer. Možda ste čuli za njih. Roditelji su joj vlasnici jedne od najvećih privatnih kompanija na svetu i jednog od najsajnijih letnjikovaca na Istočnoj obali.

Počeli smo da se vidamo prethodnog leta dok sam radio kod Džepsona. Svratila je da se raspita za očevu luksuznu jahtu. Ne znam šta me je spopalo – ali pitao sam je da izađe sa mnom. Pretpostavljam da joj se dopadala ideja o šemi: bogata devojka – momak radnik, a verovatno i meni samom. Sve u svemu, voleo sam Dejnu: bila je pametna, duhovita, uravnotežena i usredsređena. Pored toga, bilo mi je lako da razgovaram s njom i imao sam poverenja u nju. Najbolje od svega, nije bila snob, ni tipično razmaženo bogataško dete, što je bilo čudo na izvestan način, s obzirom na njeno poreklo.

Pravac istok! Stari voz je zvečao, zaustavljajući se u svakom provincijskom raštrkanom gradiću sa svojim radnjama koje rade non-stop i indijanskim imenima kao što su Pačogi i Ronkonkoma, gde je moj umorni kolega sišao. Prave varoši. Ne ona naselja za vikendaše u kojima su ostali putnici jedva čekali da iskoče.

Izvinjavam se što moja tirada o japijima nije ubedljiva, posebno zato što nosim istu vrstu odela i što su mi izgledi bili bolji od njihovih. Ali razlika među nama se sastojala u tome što su Montok i oba Hemptona bili istinska mesta, ne samo sredstva da se nađem u razgovoru u nekom baru za samce.

Tu smo se rodili moj brat i ja. Tu nam je majka prerano umrla. I tu naš moderni deda u svojoj devetoj deceniji nema nameru da uspori.

Polovina putnika je, gurajući se, izašla u Zapadnom Hemptonu. Ostatak je sišao nekoliko stanica kasnije, u Istočnom Hemptonu.

Kada je voz konačno, stenjući, stao u Montoku, tačno na vreme, u dvanaest i četiri minuta, jedini putnik koji je ostao u vagonu bio sam ja.

A pogledavši kroz prozor napolje, video sam da nešto nije bilo u redu.

4.

Prvo sam pomislio da je previše sveta došlo da dočeka voz u ovo doba noći.

Sišao sam očekujući da ću ugledati Dejnin "rendž rover" nasred crnog, praznog parkirališta i Dejnu kako sedi prekrštenih nogu na još toploj haubi, sama samcijata.

Ali Dejna je stajala na kraju dobro osvetljenog perona, i nije delovala srećno što me vidi. Oči su joj bile otečene i izgledala je kao da je plakala danima.

Mnogo više me je uznemirilo to što su s njom bili i moj otac i deda. Otac, koji u poslednje vreme nije izgledao baš dobro, bio je pepeljast u licu. Deda je delovao uvređeno i besno, razljućeni osamdesetšestogodišnji Irac koji kao da je vrebao koga će da udari.

Sa strane je stajao istočno-hemptoni policajac po imenu Bili Belnap i jedan mladi novinar iz *Ist Hempton Stara* koji je nešto grozničavo zapisivao u svoju beležnicu. Iza njih je crveno svetlo Belnapovih patrolnih kola celoj sceni davalo hladni prizvuk katastrofe.

Jedino je nedostajao moj brat Piter. Kako to? Piter je ceo život provodio vrludajući od ivice jedne tragedije do sledeće, ali skoro bez ogrebotine. Kada

mu je bilo pet godina, jedan sused ga je pronašao kako leži na svom biciklu bez svesti kraj puta. Sused ga je doneo do kuće i položio na kauč. Spremali smo se da pozovemo Hitnu pomoć kada je Piter ustao, kao posle dremke. Te godine je stalno padao i s drveća.

Ali sada su mi lica na peronu govorila da je mom bratu Piteru, sa opasnom mešavinom nemara i petlje, ponestalo rezervnih života. Sleteo je motociklom sa Sedmorskih litica ili je zaspao u krevetu s upaljenom cigaretom ili je pojurio za loptom na ulicu i neko ga pregazio kao zlatnog retrivera.

Noge su mi se odsekle kada mi je Dejna obavila ruke oko vrata i svoje vlažno lice naslonila uz moje. – Džek, tako mi je žao. Piter. Oh, Džek, žao mi je.

Kada me je Dejna pustila, zagrlio sam oca, ali nije vredelo. Bio je previše potonuo u sopstveni bol i jad. Obojica smo mrmljali reči koje nisu izražavale ono što smo osećali.

Hvala Bogu što imam Maka, pomislio sam kada me je deda zagrlio. Kada sam bio mali, deda je bio krupan, veoma mišićav muškarac. U svojim četrdesetim godinama dogurao je do rekorda porodice Mulen od 118 kilograma i malo mu je trebalo da ih upotrebi da zastraši nekog. U proteklih dvadeset godina, izgubio je trećinu te kilaže, ali su mu ruke i dalje bile ogromne a kosti krupne i jake, i sada me je zagrlio tako zapanjujuće silovito da mi je skoro presekao dah.

Očajnički me je stezao i šaputao mi u uho: – Džek, kažu da je Piter išao na plivanje i da se udavio. To je najveće sranje koje sam ikada čuo.

5.

Mi Mulenovi smo seli pozadi u patrolna kola, a Dejna napred, pored Belnapa.

Kada sam je pogledao kroz izgrebani pleksiglas, delovala mi je tako daleko. Okrenula se i prošaputala: – Oh, Džek – zatim se zaustavila jer nije bila u stanju da dovrši misao.

S upaljenim rotacionim svetlima, ali bez sirene, krenuli smo s opustelog

parkirališta i brzo se uputili ka zapadu, kroz tihi centar varoši.

– Sinoć je bio veliki prijem povodom Dana palih boraca – počeo je deda i razbio strašnu tišinu – a Piter je, kao i obično, radio na parkiralištu. Oko devet je večerao. Ali kada se prijem završio i kada je došlo vreme da vrati kola, niko nije mogao da ga pronađe.

– Primećeno je da ga nema, ali pošto to i nije neka nečuvena situacija, niko se nije mnogo upuštao u to. Dva sata kasnije dr Elizabet Posidente je šetala svog rotvajlera. Pas je počeo da divlja. Potrčala je za njim i skoro se saplela o Piterovo telo koje je voda izbacila na ivicu Nojbauerovog imanja. Još je tamo, Džek. Nisam im dao da ga pomere dok ti ne stigneš.

Slušao sam dedin dubok, promukao glas. Za mene je on uvek predstavljao najsmireniji i najrazgovetniji glas na svetu, ali jedva da sam išta shvatao.

Jednako sam bio neprijemčiv i za predeo kroz koji smo prolazili. Sportski tržni centar, motel "Memori", Džonova krčma i lokal "Paf end put" nisu uopšte ličili na ono što sam pamtio. Boje nisu bile u skladu, previše su bile jasne i jarke. Cela varoš je delovala kao da je radioaktivna.

Ostatak puta prosto sam sedeo na grbi za transmisiju između svog oca Džona Samjuela Sandersa Mulena i svog dede Maklina Rida Mulena i jasno osećao tugu slomljenog srca jednog i bes slomljenog srca onog drugog. Nismo se pomerili, nismo progovorili. Piterove slike su mi se javljale u mislima, kao da sam u glavi imao projektor.

Belnap je konačno sišao s puta za Blaf i nesmanjenom brzinom prošao kroz otvorenu kapiju Nojbauerovog imanja, pa je skrenuo od kuće i polako počeo da se spušta neasfaltiranim putem. Stao je na stotinak metara od mesta gde su pobesneli talasi sa belim krestama udarali o obalu. Od mesta gde je moj brat stradao.

6.

Peron na železničkoj stanici mi se učinio previše zakrčen. Plaža sasvim suprotno. Nesigurno sam kročio na divni pesak obasjan mesečinom. Nije bilo policijskih fotografa da snimaju mesto, nije bilo istražitelja koji pretresaju

teren zbog tragova. Samos u bučni talasi pokazivali neku živost.

Grudi su mi se stezale. Pogled mi je bio iskrivljen kao da sam ovu scenu posmatrao kroz dug, uzan tunel. – Hoću da vidim Pitera – rekao sam.

Deda me je poveo preko peska do kola Hitne pomoći. Henk Loričela, moj blizak prijatelj koji je dvaput nedeljno volontirao za Hitnu pomoć, otvorio je zadnja vrata i ja sam ušao.

Evo Pitera...

Zadnji deo kombija bio je osvetljen kao neka operaciona sala, ali sva svetlost ovog sveta nije dovoljna da vidite svog mlađeg brata kako leži go i mrtav na čeličnim nosilima. Pored odnosa muža i žene, među braćom ima više zle krvi nego u bilo kom porodičnom odnosu. Ali među nama toga nije bilo, a to ne znači da ja ulepšavam stvari. Razlika od sedam godina i još veća razlika u našim prirodama, učinila je da ne budemo konkurenti u borbi; a budući da nam je majka umrla tako rano i da je s njom umro i veći deo našeg oca, i nije preostalo mnogo toga oko čega bismo se borili.

Moć lepote je jednako apsurdna kao što je i neosporna. Zurio sam u njegovo telo na nosilima. Pogled na njega, čak i mrtvog, objašnjavao je kako to da je svaka devojka kojoj bi se Piter, od svoje četrnaeste godine, nasmešio uzvratila osmehom. Izgledao je kao jedna od onih renesansnih skulptura. Kosa i oči su mu bili sasvim crni. Oko vrata je nosio svetog Nikolu naše majke, a u levom uhu je imao malu zlatnu alku od svoje jedanaeste godine.

Tako sam napeto tragao za preostalim crtama Pitera na njegovom licu da mi je trebalo vremena da uvidim koliko mu je telo bilo izubijano. Kada je Henk video da sam konačno to primetio, bez reči mi je skrenuo pažnju na sve. Velike podlive na Piterovim grudima, rebrima, rukama i nogama; nedostatak pigmenta na čelu i vratu. Pokazao mi je prste na rukama – uvrnute i slomljene, i sve zglobove – izguljene.

Kada je Henk završio, bilo mi je muka i vrtelo mi se u glavi pa sam morao da se pridržim za šipku na nosilima da ne bih pao.

7.

Kada sam konačno ponovo izašao na plažu, osećao sam se kao da sam u

kombiju proveo celu noć. Vožnja vozom iz grada činila mi se kao neko sećanje iz prethodnog života.

Dejna je sedela sama na pesku i delovala čudno neprikladno, na svom rođenom imanju. Sagnuo sam se, a ona me je zagrlila. – Želim da ostanem noćas s tobom – rekla je. – Molim te, dozvoli mi, Džek.

Bilo mi je drago što je to želela. Držao sam je za ruku dok smo pratili oca i dedu ka Belnapovom autoraobilu.

Kada smo hteli da uđemo u auto, primetili smo kako nam se iz pravca kuće približava Frenk Volpi, dugogodišnji šef detektiva Istočnog Hemptona.

– Sem, Maklin, Džek, žao mi je.

– Pa zašto onda ne pokušaš da nadeš ko ga je ubio? – pitao je Mak, gledajući ga hladno i uporno.

– Trenutno nam ništa ne ukazuje da je ovo nešto više od stravičnog udesa, Mak.

– Jesi li mu video telo, Frenk? – pitao sam blago.

– Gadna oluja je upravo protutnjala ovuda, Džek.

– Misliš da je Piter odlučio da ode da pliva usred posla? – pitao sam ga.

– Po ovakvim talasima? Ma 'ajde, istražitelju.

– Piter je bio malo lud. Tako da mislim da je to moguće. – Sa lažnom snishodljivošću socijalnog radnika, dodao je: – A mislim da ne možemo ni da odbacimo ideju o samoubistvu.

– Piter se ne bi ubio – rekao je Mak i time zauvek odbacio tu mogućnost. – Ti si budala što ti to uopšte pada na pamet.

– Belnap ga je snimio kako pravi slalom na drumu brzinom od sto trideset pet na sat, pred sam prijem. To mi zvuči kao neko ko želi da umre.

– Baš zanimljivo, Frenk – kazao je Mak – jer meni to više zvuči kao još sranja s tvoje srane. – Maklin je delovao kao da će ga svaki čas udariti.

– Da li si ispitivao nekoga? – pitao sam u želji da smirim stvar. – Da vidiš ima li svedoka? Mora da postoji neki spisak gostiju. 'Ajde, Frenk, pa Piter je u pitanju.

– Znaš ko su ljudi na tom spisku, Džek. Ni njihove baštovane ne možeš da ispituješ bez sudskog naloga.

– Onda nabavi nalog – rekao je Mak. – A šta je s Barijem i Kempion? Da li oni imaju nešto da kažu?

– Oni su izuzetno potreseni, naravno, i prenosim vam njihovo saučešće. Ali jutros su zbog poslova otišli iz grada. Ne vidim šta smo mogli da postignemo da smo im promenili raspored.

– Da, pretpostavljam da ne vidiš. Uzgred, Frenk, da li si i dalje detektiv ili si napredovao u redovnog potrčka?

Volpi je pocrveneo u licu i vratu. – Šta bi to trebalo da znači, Mak?

– Koji deo pitanja ne razumeš? – pitao je deda.

8.

Godinu dana pošto su moji roditelji stigli u Montok, otac je sagradio malu kuću sa tri spavaće sobe na pola puta između gradića i svetionika. Uselili smo se kada mi je bilo dve godine i tu se rodio Piter, pet godina kasnije. Iako je u poslednjih nekoliko godina bar polovinu vremena provodio kod neke od svojih devojaka, nikada se zvanično nije iselio.

To bi možda i predstavljalo problem da nam je majka Ketrin još živa, ali ova kuća je već dugo bila muška i bez ograničenja.

Otac i Mak su se odvukli u krevete čim smo stigli kući.

Dejna i ja smo uzeli "Džejmsona" i dve debele čaše i krenuli uza strme drvene stepenice do Piterove spavaće sobe.

– Iza tebe sam – prošaputala je Dejna. Pružio sam ruku iza leđa, uhvatio njenu i čvrsto je stegao.

– Drago mi je.

Ponovo mi je palo u oči kako je Piter oskudno opremio svoju sobu. Svetli drveni sto i komoda stajali su uz jedan zid, nasuprot dva kreveta. Izuzev sićušne, ovalne, crno-bele fotografije veličine poštanske marke sa slavim bibap alt-saksofonistom Čarlijem Parkerom koju je Piter zalepio iznad kreveta, zakleo bih se da smo u nekom motelu.

Možda je Piter tako držao sobu jer nije smatrao da živi ovde. Zbog toga sam se osećao još gore, zato što je to značilo da nije smatrao da ima pravi

dom.

Dejna je pustila jedan od Piterovih starih diskova Sonija Rolinsa. Sastavio sam krevete i pružili smo se po njima. Zagrlili smo se.

– Ne mogu da poverujem u sve ovo – rekao sam zbunjeno.

– Znam – prošaputala je Dejna i čvršće me stegla. Viski mi je opustio razum taman toliko da shvatim da ništa nema smisla. Nula. Uopšte nije bilo moguće da moj brat odluči da pliva te večeri. Za Pitera je utopljavanje bilo nešto najbliže religiji. Čak i bez velikih talasa, voda od deset stepeni bila je dovoljna prepreka da uđe.

Još manje je verovatno da se sam ubio. Nije mi bilo poznato kako je to sebi priuštio, ali samo što je kupio motocikl od 19.000 dolara. Šest meseci je čekao da dobije onu nijansu plave koju je želeo, a nije uspeo da pređe ni četiri i po hiljade kilometara. Niko ko pere svoj motocikl dva puta dnevno ne razmišlja o samoubistvu.

Povrh svega, imao je zakazano snimanje sledeće nedelje za farmerke Helmuta Langa. Pozvao me je na posao i ispričao da ga je primetio jedan od fotografa Herba Ritsa i poslao mu ugovor. Piter se jako trudio da omalovaži sve to, ali nije mogao nikoga da pređe, naročito ne mene.

Dejna mi je ponovo napunila čašu i poljubila me u čelo. Otpio sam dobar gutljaj viskija. Setio sam se kako smo, kao klinici, Piter i ja imali običaj da se rvemo u ovoj sobi u igri koju smo zvali "kralj kreveta". Tek sada shatam da je u većini slučajeva kada se braća rvu, to samo izgovor da se zagre.

Onda sam ispričao Dejni o jednom jesenjem popodnevju, možda pre dvanaest godina. Verovatno sam trabunjao, ali ona me je pustila.

– Subotom je grupa nas igrala fudbal na poljančetu iza srednje škole. Tog dana sam prvi put poveo i Pitera.

– Iako je bio oko pet godina mlađi od svih, garantovao sam za njega. Bil Konvej, jedan od dvojice tinejdžera koji su vodili igru, gundajući je ipak pristao da i on igra.

U svakom slučaju, Piter je bio poslednji koga smo odabrali u naš tim, a naš bek celo popodne nije bacio ni jednu loptu ni blizu njega. Piter je bio toliko zahvalan što je primljen u igru velikih dečaka da se nije žalio.

– Dok je sunce brzo nestajalo, privodili smo igru kraju. Mi smo imali

loptu. Kazao sam Livolziju da je dobaci Piteru. Protivnički igrači su prestali da ga pokrivaju još sat vremena ranije. Iz nekog razloga, Livolzi me je zaista poslušao. U poslednjem izbacivanju u utakmici, poslao je sve ostale hvatače na jednu stranu, a Pitera na drugu. Onda se povukao i zavitlao loptu preko pola igrališta. Piter je bio samo jedna sitna silueta, sama u sutonu, na kraju zone.

– Nažalost, sam Livozli nije bio buduća zvezda 'Palate slave'. Dodavanje mu je bilo previše kratko. Piter je jurnuo za loptom i, u poslednjem trenutku, pružio noge i istegao se paralelno sa zemljom kao neki od onih tipova na usporenim snimcima Nacionalne lige. Kunem ti se, niko od nas koji smo tamo bili nikada to neće zaboraviti. Livozli mi to uvek pomene kad se sretnemo. Dejna, bilo mu je devet godina. Nije imao ni trideset kila. Sve čega bi se mašio, išlo mu je od ruke. Mogao je da postane sve što je pomislio. Imao je sve.

– Znam, Džek – prošaputala je.

– Ali, Dejna, ovo nije bilo ono najbolje. Najbolje dolazi na povratku kući. Piter je bio tako srećan da sam to mogao fizički da osetim. Ni jedan ni drugi nismo progovarali. Nismo ni morali. Njegov veliki brat je rekao da on to može, i Piter je to uradio. Briga me šta kažu, ali od toga nema bolje stvari. Sve vreme vožnje kući, uživali smo u tom miru i ozarenosti koje doživim samo posle nečeg do čega s mukom dodeš. Bicikli su nam leteli. Jedva da smo okretali pedale.

S mukom sam uspeo da izgovorim poslednje reči. Počeo sam da plačem, i kako sam krenuo, nisam mogao da se zaustavim dvadeset minuta. Onda mi je postalo tako hladno da su mi zubi cvokotali. Nisam mogao da poverujem da više nikada neću videti Pitera.

9.

U mirisnoj senci visokog zimzelenog drveta stajao je jedan krupan čovek s gadnim ožiljkom. Bio je to Rori Hofman koji je posmatrao kako kola Hitne pomoći idu sa plaže na čelu kolone vozila. Dok su se crvena svetla probijala kroz drveće, cokuo je jezikom i blago zatresao glavom. Kakva glupa zbrka.

Tragedija prvog reda.

Njegovo zvanično zvanje je bilo šef obezbeđenja, ali on je obavljao sve one delikatne stvari već tako dugo i tako efikasno, da su ga zvali "Sređivač". Hofman je smatrao da je ovaj nadimak pretenciozan i zbunjujuć. On je više bio kao spremačica ili servis za čišćenje.

I evo opet ja treba da sredim ovu gadnu zbrku.

Znao je da to neće biti lako. Nikada i nije. Među tričavim zapažanjima koja je napabirčio u svojoj karijeri, bilo je i to da nasilje uvek ostavlja mrlje. I dok biste i mogli da, uz veštinu i prilježnost, uklonite mrlju, sam trud oko nje će ostaviti svoj rečiti trag. To znači da takav posao nikada nije dovršen.

Sređivač je napustio zaklon drveća i krenuo šljunkovitim prilazom, dok mu je beli pesak prodirao kroz tanke donove cipela za vožnju. Nasmejao se na marketinški entuzijazam koji je pratio te cipele. Hoćete da ulovite par cipela tako mekih da jedva možete da hodate u njima? Zovite ih cipele za vožnju. Genijalno. A on ih nosi.

Stigao je do mesta na kom su vozila stupila na prilaz. Onda je pratio njihove tragove unazad po pesku. Činilo mu se da se pola plaže slilo u njegove svilene čarape. Pri punom mesecu, okean je predstavljao neverovatan prizor. Veoma šekspirovski, kao da je cela planeta zahvaćena silinom takozvane tragedije na plaži.

Iako je mesečina bila jaka, uključio je baterijsku lampu i zagledao se u pesak u potrazi za otiscima. Same plaže su bile javne. Nije bilo načina da se potpuno spreče ljudi da dolaze na njih. Iako su na sve strane bile vidljive table sa natpisom ZABRANJEN PROLAZ, nikad se nije znalo ko bi mogao da naiđe.

Severna strana je delovala dobro. Možda će ova noć biti izuzetak od pravila. Mesto bi zapravo moglo da bude čisto.

Na prvih deset metara peska ničega nije bilo. Onda je ugledao pikavac, pa još jedan. To nije dobro. Čak je veoma loše, zapravo.

Imao je utisak da ga neko posmatra, a kada je zatvorio oči, njegov oštri njuh je uhvatio miris sumpora koji je još ispunjavao vazduh od upaljene šibice. *Oh, Gospode.*

Otisci čizama su ga odveli do niza žbunova na pesku. Iza žbunja je bilo

još otisaka i još opušaka. Ko god da je bio tu, proboravio je već neko vreme.

Čučnuo je i prikupio tri opuška u plastičnu kesicu, onakvu kakvu policajci koriste – ili kakvu bi trebalo da koriste.

Tada je ugledao u snopu svetlosti zgužvanu svetložutu kutiju u pesku. "Kodak".

Gospode, neko je ispucao film!

10.

Sledećeg jutra su me bolele očne jabučice. A isto tako i sve naviše i naniže od njih. Ono što me nije bolelo, osećalo se šugavo. A sve to sam shvatio u one dve sekunde pre nego što sam se setio šta se dogodilo mom bratu.

Protrljao sam oči. Tada sam primetio i to da je Dejna otišla. Na lampu je zakačila poruku:

"Džek, nisam htela da te budim. Hvala ti što si mi dozvolio da ostanem. To mi Je puno značilo. Već mi nedostaješ. Volim te. Dejna."

Bila je pametna i lepa a ja sam bio srećković što je imam. Samo tog jutra mi je bilo nešto teže da se osećam kao srećković.

Oprezno sam sišao niza stepenice i zauzeo svoje mesto za kuhinjskim stolom uz dva ožalošćena starca u bade-mantilima. Nismo baš lepo izgledali.

– Popio sam kafu s njom – rekao je Mak. – Mnogo je plakala. – Pogledao sam u oca, ali on skoro da i nije reagovao. Bio mi je dovoljan jedan pogled pri dnevnom svetlu da mi bude jasno da on više neće biti isti. Kao da je preko noći ostario dvadeset godina.

Mak je delovao postojano kao i uvek, skoro još jači, kao da ga je tragični splet okolnosti još više osnažio. – Ispeći ću jaja – rekao je, skočivši sa stolice.

Nije stvar bila u tome da moj deda nije bio očajan zbog Piterove smrti. Ako ne ništa drugo, Piter je bio njegov ljubimac. Ali za mog dedu je život, i njegove dobre i loše strane, predstavljao sveti rat i on se sada pripremao za još jednu bitku.

Isekao je pet režnjeva slanine i bacio ih na tučani tiganj, jednako star i s ožiljcima kao i on sam što je bio. Ubrzo je prostoriju ispunila muzika rascvrčale masti.

Tog jutra sam shvatio da otac nikada nije zaista preboleo smrt moje majke. Nije bio zagrejan za svoju preduzimačku firmu, a nije imao ni želju da jurca za najvećim graditeljskim bumom u istoriji oba Hemptona. Gledao je kako njegove kolege u poslu napreduju od pikapa do velikih kamiona i njega ostavljaju u prašini. To ga nije zabrinulo.

Deda je, s druge strane, najednom dobio radnu energiju tek kada je počeo da stari. Kao penzionisani metalac, u ranim šezdesetim godinama života, proveo je jedno celo leto čitajući i tavoreći. Onda je krenuo ponovo u školu i postao pravnički pomoćnik. U poslednjih dvadeset godina postao je neka vrsta legende u sudnicama i firmama u istočnom delu Long Ajlanda. Mnogi su verovali da on bolje poznaje pravnu nauku od većine sudija prvostepenog suda. On je, opet, tvrdio da to nije ni blizu tako značajno kako je zvučalo.

Njegova ljubav prema pravima dobrim delom i jeste razlog mog studiranja, a on sam je bio neizmerno ponosan što sam tako daleko dogurao. Kada bismo zajedno otišli na par piva u "Šegvong", to je podrazumevalo i moju stalnu nelagodnost zbog toga što me je predstavljao "kao najobrazovanijeg Mulena u istoriji Irske i Amerike". Po načinu na koji me je gledao toga jutra, primetio sam, međutim, da je sve to smatrao za čistu šalu u poređenju s ovim.

- Ni slučajno nije istina da se Piter ubio – rekao sam. – Volpi je moron.
- Ili ga boli dupe – dodao je Mak.

Za mog oca, pitanje kako je Piter umro bilo je skoro nevažno. Njegovi poslednji trenuci bili bi daleko manje užasavajući ako je bilo samoubistvo. Za Maklina, sve je bilo u ovom pitanju.

- Dečko je povaljivao više nego iko živi. Zašto bi se ubio?

Mak je razbio tri jajeta preko slanine i ostavio ih da pršte sa žumancima nagore. Kada su se urešila po ivicama, vešto je podmetnuo špatulu ispod njih i okrenuo celu masu i bez i jedne prosute kapi žumanca. Pustio je da se peku još tridesetak sekundi, a zatim je izručio celu tu konstrukciju u moj tanjir.

Bližilo se leto, a ovo je bilo jako jelo, za hladno vreme, a ne za ovo

godišnje doba. Ali to mi je upravo i bilo potrebno. Posle tri šolje crne kafe, odgurnuo sam stolicu od stola i objavio da idem da razgovaram s Volpijem.

– Hoćeš da pođem s tobom?

– Ne, hvala ti, Mak.

– Pa, nemoj da praviš gluposti. Idi hladne glave. Čuješ li me, Džek?

– Poslušaj ga, do đavola – rekao je otac – poslušaj taj glas razuma.

Na trenutak sam skoro pomislio da će se nasmešiti.

11.

Neko mora da je tokom noći dovezao Piterov motocikl do kuće. Stajao je u dvorištu kao džinovski gušter koji se greje na suncu. Bilo je karakteristično za Pitera da se upropasti zbog ovakve skulpture na točkovima. Ako i dobijemo dobru cenu za njega, opet ćemo ostati dužni banci par hiljada. Ali morao sam da priznam da je bio stvarno prelep, a kada sam video registarsku tablicu, nisam mogao da se ne osmehnem: 4NIC83.³ Ha, to je baš ličilo na Pitera.

Seo sam u stari crni pikap sa natpisom MULEN PREDUZIMAČ na vratima i odvezao se do male zgrade od opeke u 27. ulici u kojoj je smeštena policija Istočnog Hemptona. Parkirao sam pored crnog džipa Frenka Volpija.

Narednik Tomi Harison je bio na recepciji. Rukovao se sa mnom i kazao da mu je žao zbog Pitera.

– Veoma sam voleo tvog brata, Džek.

– O tome sam došao da razgovaram s Volpijem. Harison je otišao pozadi da pozove Volpija, a zatim se vratio, nekoliko minuta kasnije, s posramljenim izrazom lica.

– Detektiv ima mnogo više posla nego što sam mislio.

Misli da će biti zauzet celo popodne.

Četrdeset minuta kasnije narednik mi je ponovio isto.

Izašao sam. Onda sam ponovo ušao u sedište istočno-hemptonске policije. Na zadnja vrata.

Volpijeva kancelarija je bila na polovini hodnika. Nisam se potrudio da kucam.

Detektiv je digao pogled sa časopisa *Post* raširenog na njegovom krilu. Na krajevima brkova imao je penu od kapućina. U Istočnom Hemptonu čak su i policajci srkali kapućino.

– Nema odmora za vredne, ha, Frenk?

– Već mi je dosta sranja u ovom gradu, nisi mi još i ti potreban. Gubi se odavde! Nestani.

– Kaži mi jedan jedini razlog zbog koga bi Piter plivao usred smene, a onda ću te pustiti da se vratiš na šestu stranu i kafu.

– Već sam ti rekao. Zato što je bio drogirana propalica.

– A zašto bi se ubio? Piteru je sve išlo od ruke.

– Zato što se njegova najbolja riba tucala s njegovim najboljim drugom; zato što je imao loš dan; zato što mu je dosadilo da sluša kakav svetac mu je brat. Hteo si jedan razlog. Dobio si tri. Sad idi!

– To je sve, Frenk? Nesrećan slučaj, samoubistvo – koga je još briga? Slučaj zaključen.

– Meni zvuči sasvim u redu.

– Kada ćeš prestati da se ponašaš kao policajac za iznajmljivanje u službi bogatih, Frenk?

Skočio je sa stolice, uneo mi se u lice, dohvatio me za košulju i pritisnuo me uza zid.

– Trebalo bi smesta da te isprašim, govno jedno.

Nisam se zanosio sumnjom u Volpijevu sposobnost da potkrepi svoje reči delima, ali kako sam se ja osećao, možda mu i nije bio baš najbolji dan da se upušta sa mnom. Čak je i sam Volpi to osetio. Pustio me je i seo.

– Idi kući, Džek. Brat ti je bio dobar dečko. Svi su voleli Zeku, uključujući i mene. Ali udavio se.

– Jedeš govna! To je čisto sranje i ti to znaš, Frenk. Ako tebe ne zanima da se pozabaviš ovim slučajem, uveren sam da će štampu zanimati. Pošto su u pitanju sve one face na prijemu te noći, oni iz *Njusdeja* će biti zainteresovani. A i iz *Dejli njuz*a. Možda i oni iz velikog i moćnog *Njujork*

tajmsa.

Volpijeve crte lica su se zategle.

– Ne bi ti to uradio.

– Zašto da ne? Da li mi je ovde nešto promaklo?

– Veruj mi na reč. Jednostavno, ne bi ti to. Pusti to, Džek.

12.

Osećao sam se pomalo blesavo, pa sam se odvezao na mesto zločina. Talasi su se značajno smanjili, a *i dalje* je bilo previše uzburkano da bi se moj brat odlučio na plivanje. Zatim sam obišao oca i dedu. Bili su u tako lošem stanju da su obojica legli pre devet i trideset. Dejna mi je ostavila nekoliko poruka.

U motel "Memori" sam stigao tek posle deset. Do tog vremena su se skoro već svi članovi-osnivači našeg krajnje ekskluzivnog kluba rođenih i odgajenih u ovoj varoši nagurali oko malog okruglog stola u najzabačenijem uglu bara.

Dozvolite da vam ih predstavim.

U dnu stola, ispod okrnjenog ogledala, sedeo je Fenton Gidli. Fenton je odrastao četiri kuće od nas i bio mi je najbolji drug od vremena pre nego što smo prohodali. Sa svojih sto devedeset centimetara i sto trideset kila, Fenton je nesto veći nego što je bio tada. Bila mu je nuđena puna korpa stipendija da igra američki fudbal za koledže Hofstru, Sirakuzu, čak i za Ohajo državni koledž. Umesto toga, on je preuzeo stari ribarski brod svog oca i sam se upućivao na više dana do rta Montok da bi lovio džinovske sabljjarke i tune, koje je prodavao Japancima.

S njegove leve strane sedela je Marsi Bart, koja je sadila i oblikovala žbunje za Kalvina, Martu, Donu i još šačicu drugih, manje modnih multimilionera. Ona i ja smo jednom bili par – kada smo imali trinaest godina. S Marsine desne strane sedela je Moli Ferer koja je predavala četvrtacima a noću radila na istočno-hemptonском Kanalu 70. Kao i Fenton, i Marsi i Moli su išle u isti razred sa mnom u istočno-hemptonску gimnaziju.

Svi za stolom su imali iznenađujuće savremene frizove, zahvaljujući čoveku koji je bio skoro sasvim bez kose i koji je sedeo preko puta njih – Semiju Đamalvi, poznatom i kao Semi frizer. Semi, koji je bio pet godina mlađi od nas ostalih, bio je Piterov najbolji drug. Dok su odrastali, Semi je proveo toliko vremena u našoj kući da je bio kao član porodice. I dalje je.

Kada sam stigao u "Memori", svako od njih je ustao da bi me zagrlio, a pre nego što sam izronio iz njihovih toplih, tužnih zagrljaja, stigao je i poslednji član naše družine i najiskrenija osoba koju poznajem, Henk Loričela.

Loričela, koji je puno radno vreme radio kao kuvar, a volontirao kao medicinski tehničar, bio je taj koji je dobio poziv zbog Piterovog tela na plaži. Za malim, skromnim stolom, sedelo je petoro mojih najpouzdanijih prijatelja na svetu. Bili su isto tako ljuti i zbunjeni oko Piterove smrti kao i ja.

– *Nesrećan slučaj*, đavola – rekla je Moli. – Kao da bi Piter, ili bilo ko drugi, pošao na plivanje usred noći, po onakvim talasima.

– Volpi *zapravo* tvrdi da se Piter ubio – rekao je Sami, prva osoba za koju smo ikada saznali da je homoseksualac. – Svi znamo da se *to* nije desilo.

– Tako je. Sve ovo vreme smo smatrali da se on bolje provodi nego svi mi zajedno – rekao je Fenton. – On se u stvari iznurivao do besvesti.

– Pa šta se onda dogodilo? – pitala je Marsi. – Niko ne bi audio Piteru. Možda bi ga zviznuo po glavi par puta.

– Pa, nešto se svakako desilo. Osim Džeka, niko od vas nije video Piterovo telo – rekao je Henk. – Sedeo sam te noći četiri sata uz Pitera na manjem prostoru od ovog. Izgledao je kao da je izgažen na smrt. A Frenk Volpi ga nije ni pogledao. Nije ni ušao u kola Hitne pomoći.

– Volpi ne želi ni da prilazi tome – rekao je Fenton. Usrao se od straha da će doći do ljudi koji ga poseduju, kao i ostatak ovog našeg sela.

– Zato bismo mogli mi da počnemo da se raspitujemo okolo. Da razgovaramo sa svakim ko bi mogao bilo šta da zna – rekao sam, – Jer, očigledno, nikoga nije briga.

– Jas am za to – rekla je Moli.

– Ja znam otprilike sve one koji su te večeri radili na prijemu – rekao je Fenton. – Neko od njih je morao nešto da vidi.

– *A moi* – rekao je Semi – ja sam stvarno dobar u preturanju po đubretu. Podigli smo čaše s pivom.

– Za Pitera.

13.

Za stolom je odjednom zavladała tišina. Promena ne bi bila toliko naglašena ni da smo sindikalni radnici koje je neko od uprave zatekao usred pripreme za štrajk. Okrenuo sam se i ugledao Dejnu za šankom.

U stvari, "Memori" i nije neki bar. Nije ni neki motel.

Osamnaest soba sa jasnim pogledom na Džonovu krčmu i stanicu Geti. Jedina stvar po kojoj je bio poznat jeste da je, u ono doba kada su postojale one velike okragle crne stvari, poznate kao ploče, jedan rokenrol bend po imenu "Roling stouns" odseo tu jednu noć i napisao pesmu. Ploča *Crno i plavo*, na kojoj je ta pesma, izašla je 1976. godine, a njen omot je prikačen na zid, uz primerak notnog teksta sa snimanja.

Proveli smo usamljenu noć u motelu "Memori",

On je uz okean (na neki način),

Mislim da ga dobro znate.

Istine radi, "Memori" ima i prilično dobar natpis – ime mu je ispisano iznad ulaza zift crnim gotskim slovima. U svakom slučaju, Dejna se, čak i obučena onako kako je bila, u stare farmerke i majicu, izdvajala kao što bi se izdvajao i sam Mik Džeger da je ušao igrajući. Ustao sam i prišao šanku.

– Pomislila sam da ćeš biti ovde – rekla je. – Zvala sam te kući sto puta. Jutros sam morala da idem u Njujork.

Našli smo dve stolice na kraju šanka, pored jednog sredovečnog muškarca koji je istovremeno pio pivo i nešto žestoko. Nosio je staru kapu "Kardinala" iz Sent Luisa nisko spuštenu preko lica.

– Oni me zaista vole, zar ne, Džek? – rekla je Dejna i neprimetno pokazala na moje prijatelje.

– Na svoj diskretan način.

– Otići ću ako ti to hoćeš. Stvarno, Džek. Samo sam htela da se uverim da si dobro. Jesi li?

– Jok. Zato mi je i drago što si došla. – Nagnuo sam se i poljubio je. Ako ne bi? Usne su joj bile tako meke. Oči nisu bile samo lepe, one su odavale koliko je bila oštroumna. Mislim da sam bio zaljubljen u Dejnu od njene četrnaeste godine. I dalje nisam mogao da verujem da smo nas dvoje zajedno. Moji prijatelji joj još nisu pružili priliku, ali promeniće stav kada je upoznaju.

Ispraznio sam novčanik na šank, mahnuo u znak pozdrava društvu i izveo Dejnu iz "Memorija". Umesto da krene prema ulici i svom uglačanom džipu, povelala me je pod trem, do kraja kamene staze.

Onda je petljala s nekim ključem dok se soba osamnaest nije otvorila pred nama u svom svom sjaju i puna obećanja. – Nadam se da nemaš ništa protiv – šapnula je – bila sam slobodna da rezervišem apartman za tek venčane.

14.

Ono što je Sređivač stvarno želeo bio je martini "tankeri br. deset" sa limunom. Kada je šanker u "Memoriju" prestao da ga ignoriše, spustio je svoje standarde na "badvajzer" pivo presečeno tekilom.

Dotle je već našao praznu, izlisanu barsku stolicu od crvene kože, negde u sredini šanka, pa je duboko navukao svoju antologijsku kapu sent-luiških "Kardinala", srkao svoje pivo i *posmatrao*.

Povremeno je okretao glavu ka stolu pozadi i zaverenički ožalošćcnima. Lica su im bila tako iskrena i otvorena da se pitao kako to da on i oni mogu da pripadaju istoj vrsti.

Posle izvesnog vremena, počeo je da zadržava pogled oko tog stola, odmeravajući ko će mu zadati najviše muke. Neobrijani momak u staroj teksas jakni bio je najkrupniji, oko sto devedeset visine i sto dvadeset pet kila težine, kako je procenio. I držao se kao stari sportista. Riba koja je došla tammim "poršeom" delovala je odlučno. I naravno, Mulen bi mogao da bude

opasan, posebno u svom trenutnom stanju. Bio je, bez sumnje, najpametniji u celoj grupi, a bio je i *ojađen*.

Kada su musketari svršili s pićem, smejanjem i plakanjem, već je sedeo na barskoj stolici skoro puna tri sata i zadnjica mu je utrnila. Posmatrao je kako Loričela i Fenton odlaze Loričelinim kombijem, a Bartova startuje "poršea". Spremao se da prati Moli Ferer do njene kuće radi malo njuškanja okolo, kada je ugledao Dejnu i Džeka kako hitaju iz bara u mrak. – Devojka od sto miliona dolara u motelu od šezdeset dolara za noć – promrmljao je.

Dejna Nojbauer i Džek Mulen. Pre ili kasnije, moraće i to da sredi, nema sumnje.

15.

Dan Piterove sahrane bio mi je najgori dan u životu. Cele nedelje sam lunjao okolo u šoku – isceden, nestvaran, pravi duh. Kada sam se vratio na posao, svratila je Polin Grabovski da mi kaže koliko joj je žao zbog Piterove smrti, a primio sam i slatko saučešće telefonom od Blatnjavog iz odeljenja osuđenih na smrt. Što se tiče ostalih iz firme "Nelson, Gudvin i Mikel", sve je bilo strogo poslovno, kao i uvek.

Svako veče, posle posla, odlazio sam u svoj stan u 114. ulici, dva bloka južno od *Kolumbije*. Moji cimeri su otišli na letnji raspust, pa sam ležao na svom madracu, jedinom delu nameštaja koji je još ostao i slušao kako "Jenkiji" gube treći put zaredom, na malom tranzistoru koji sam imao od svoje dvanaeste godine.

U petak uveče sam se sjurio na Pen stanicu i uhvatio poslednji voz. Dejna me nije čekala u Montoku kao što sam se nadao celog tročasovnog puta donde. Pošto su se šine završavale skoro samo tri kilometra pre moje kuće, odlučio sam da se odvučem donde, umesto da zovem da dodu po mene. Računao sam da će mi šetnja prijati.

Posle petnaest minuta ostavio sam za sobom centar Montoka koji se sastojao od tri bloka zgrada i počeo sam da se penjem uz dugo, strmo brdo koje vodi iz grada. Noć je bila zvezdana a zrikavci su bili bučniji od saobraćaja. Pitao sam se šta se desilo sa Dejnom.

Prošao sam pored kamenih ruševina iz prošlosti i snežnobele građevine biblioteke iz šezdesetih godina gde sam se često zaustavljao na putu iz škole.

Piter i ja smo prošli ovuda najmanje hiljadu puta pa mi je svaka brazda u asfaltu delovala poznato. Tuda smo hodali, trčali, vozili skejtbord i bicikl, po svakom, i onom najgorem vremenu kakvim obiluje Long Ajlend, ponekad čak s Piterom koji je sedeo na mom volanu. A često smo, i pored zabrane, stopirali. Na znanje svoj bezbrižnoj irskoj deci, koja dolaze svakog leta da toče benzin, menjaju posteljinu i da kelnerišu, Montok je jedno od poslednjih mesta u zemlji gde vozači još po navici staju nepoznatima. Prošao sam 27. ulicu i prešao u Dič plejnz, pa sam skrenuo do parkirališta na plaži. Pikap mog oca je bio na prilazu kući. Pretpostavio sam da Mak još nije završio s dranjem društva u svojoj nedeljnoj partiji pokera.

Ako budem budan kada se vrati, tresnuće dobitak na kuhinjski sto, pa ćemo zajedno popiti piće pred spavanje.

Sva svetla su bila pogašena, pa sam podigao lepljiva vrata garaže što sam tiše mogao i ušao kroz kuhinju. Dohvatio sam pivo i seo u svež, prijatan mrak. Pozvao sam Dejnu, ali mi je odgovorila automatska sekretarica. Šta se to dešavalo?

Sedeo sam u mračnoj kuhinji i razmišljao o poslednjem putu kada smo Piter i ja bili zajedno. Dve nedelje pre nego što je umro, večerali smo u popularnom restoranu u Istočnoj drugoj ulici. Slistili smo dve flaše crnog vina i vodili prazan razgovor. Gospode, on je bio tako srećan momak. Malo lud, ali dobrodušan. Nije mi čak zasmetalo ni kada je kelnerica zapisala svoj broj telefona na zadnjem delu Piterovog vrata.

Iz nekog razloga, počeo sam da mislim na svoj dobrovoljni slučaj iz kancelarije, na Blatnjavog – na njegov život u odeljenju osuđenih na smrt u Teksasu. Ono što su Piter i Blatnjavi imali zajedničko bilo je to da nisu davali pet para za sile koje su uticale na njihove živote. Vlada je nisko cenila Blatnjavog da se nisu potrudili ni da provere da li ubijaju pravog čoveka. A Piterovo ubistvo je bilo tako trivijalno da nije ni iziskivalo rešenje.

Misli mi je iznenada poremetio glasni tresak tik iznad moje glave. *Šta je to, kog đavola?* Neko mora da je provalio kroz prozor Piterove sobe i sapleo se o njegovu komodu.

Dohvatio sam tiganj sa šporeta i ustrčao uza stepenice.

16.

Vrata Piterove sobe su bila zatvorena, ali iz nje je dopiralo stenjanje. Gurnuo sam vrata, naišao na nešto otpora, onda provalio unutra, zapevši za ispružene noge tela na podu.

Čak i u mraku, mogao sam da vidim da je to bio moj otac.

Upalio sam svetlo. Bilo mu je loše. Pozlilo mu je. Očigledno je posrnuo i pao, što je izazvalo tresak. Bacakao se na leđima kao da se bori s nekim koga samo on može da vidi. Podvukao sam mu jednu ruku ispod vrata i odigao mu glavu od poda, ali, kao dete u košmaru, nije me video. Oči su mu bile uprte unutra, u eksploziju u njegovim grudima.

– Tata, imaš srčani napad. Idem da zovem Hitnu pomoć. – Otrčao sam do telefona. Kada sam se vratio do njega, oči su mu bile još raširenije a pritisak u grudima je izgledao još veći. Nije mogao da udahne.

– Drži se – prošaputao sam. – Hitna pomoć stiže. Boja je nestala iz njegovog lica i dobio je bolesno sivi ton utvare. Onda je prestao da diše, a oči su mu se prevrnule. Otvorio sam mu usta i dao mu veštačko disanje.

Ništa.

Jedan, dva, tri.

Ništa.

Jedan, dva, tri. Ništa.

Pred kućom se začula škripa kočnica pa glasni koraci na stepeništu, zatim je Henk kleknuo pored mene.

– Kada je ovo počelo?

– Pre tri-četiri minuta.

– Dobro. Postoji nada.

Henk je imao portabl komplet za reanimaciju uz sebe. Nalazio se u belojoj plastičnoj kutiji veličine automobilskeg akumulatora. Prikačio je oca, a zatim okrenuo ručicu koja je poslala električnu struju u njegove grudi.

Sada ja nisam mogao da dišem. Stajao sam iznad oca, ukočen i u

neverici. Ovo nije moglo da bude istina. Mora da se popeo u Piterovu sobu i prepustio sećanjima.

Svaki put kada je Henk okrenuo prekidač, otac se zgrčio.

Ali linija na elektrokardiogramu nije reagovala.

Posle trećeg udara struje, Henk me je zgranuto pogledao.

– Džek – otišao je.

DRUGI DEO

ISTRAGA POVODOM UBISTVA

17.

Sahrana moga oca je održana četrdeset osam časova kasnije u crkvi Svete Sesilije. Blizu hiljadu stalnih stanovnika guralo se u četvrtastoj kamenoj kapeli ili stajalo ispred nje za vreme opela. Niko više od mene nije bio iznenađen veličinom pratnje. Moj otac je bio rezervisan i skroman, ni nalik na nekog ko je srdačan sa svima. Zbog toga sam uvek smatrao da ga nisu cenili. Ali to nije bilo tako.

Otac Skanlon je opisivao kako je šesnaestogodišnji Džon Semjuel Mulen napustio Irsku i sam doputovao u Njujork, gde je našao sebi mesto sa rođacima u jednom već pretrpanom stanu za izdavanje. Maklin i moja baba nisu mogli da dodu još tri godine, a dotle je otac napustio školu i počeo da šegrtuje kod jednog građevinskog stolara. Čak i kada su mu roditelji stigli, on je godinama bio jedini u porodici koji je zarađivao – šesnaestogodišnjak koji je radio osamdeset sati nedelino. Možete li to da zamislite? – pitao je sveštenik.

Pet leta kasnije, Sem i njegova žena Ketrin Patriša Dempsi tražili su mesto za nedeljni predah iz asfaltne rerne. Tako su krenuli železnicom Long Ailenda sve dokle ih je vozila. Kada su sišli, našli su se u ribarskom seocetu

koje je oca podsetilo na ono selo koje je ostavio u okrugu Kler. – Dve nedelje kasnije – rekao je sveštenik – Sem, pun mladićke ljubavi i ambicije, iščupao je korene po drugi put u osam godina i preselio se u Montok zauvek.

Često sam se pitao zbog čega je moj otac pokazivao tako malo volje za hemptonsku zlatnu groznicu. Sada sam uvideo da je u vreme kada je stigao do kraja Long Ajlanda, bio mnogo više posvećen uživanju u onome što je stekao nego žudnji za nečim više.

– Otkad su Mulenovi stigli u ovu varoš – nastavio je Tomas Skanlon – imao sam više srećnih prilika da ih posetim u njihovom domu na Dič Plejnz putu koji je Sem napravio. Sem Mulen je posedovao sve ono što bi muškarac poželeo – divan dom, još divniju ženu, pošten posao i malog Džeka i Pitera, dvojicu lepih sinova koji su postali dva najsajnija svetla u našem mestu. Piter je bio najtalentovaniji atletičar u varoši, dok je Džek pokazivao da će biti uspešan u akademskom svetu, što će ga na kraju i dovesti do Pravnog fakulteta na Kolumbiji.

– Ali onda – kazao je sveštenik – Mulenove je zadesila nesreća. Prvo se desila prerana smrt Ketrin Patriše od raka. Prošle nedelje, i dalje nedovoljno objašnjena, smrt Pitera Mulena, udarac koji je nesumnjivo doprineo Semovoj smrti u petak uveče.

– Očigledno je iznad našeg ograničenog saznanja da vidimo božju pomisao u svakoj od ovih tragedija. Nudim vam samo ono što znam da je istina. Da je ovaj život, ma kako bio kratak, a skoro uvek je prekratak, dragocen preko svake mere.

Mak, Dejna i ja smo sedeli u prvom redu. Iza nas troje sav prostor se ispunio jecanjem koje je donosilo olakšanje, ali Mak i ja nismo plakali, bar ne tog jutra. Za nas ovo nije bila božanska tajna, bilo je ubistvo. Ko god da je ubio Pitera, delom je bio odgovoran i za srčani napad moga oca, ili bar za njegovo slomljeno srce.

Dok je sveštenik nastavljao dalje, a parohijani plakali, osetio sam kako me deda steže za koleno. Pogledao sam u njegovo izobličeno lice i beskrajno duboke irske oči.

– Postoji par tajni ovog dragocenog života – šapnuo je – u čije ćemo dubine da proniknemo, ti i ja, bez obzira na to da li će Bog sa nebesa da nam

se pridruži ili ne.

Spustio sam svoju koščatu mulenovsku ruku na njegovu i stisnuo je dovoljno jako da bismo obojica bili sigurni da je pakt stvoren.

Nekako, na neki način, osvetićemo Pitera i mog oca.

18.

Ako ste pomislili da je bila veština stisnuti dobrih hiljadu ljudi u crkvu sagrađenu za dve stotine, zamislite krkljanac kada je ta ista gomila stigla na naš prag na Dič Plejnz putu broj 18.

Piće smo obezbedili iz "Šengvonga" a hranu iz "Sisajd marketa", i punih šest sati se cela populacija Montoka tiskala kroz naših šest sobica. Verujem da je svako ko je ikada imao veze s mojim ocem ili bratom u poslednjih dvadeset godina ušao u našu dnevnu sobu, rukovao se sa mnom i zagledao mi se u oči.

Učitelji i treneri, počev od zabavišta, pojavljivali su se i opisivali Piterov neograničeni potencijal u ovom sportu ili onom predmetu. Isto su činili i trgovci koji su snabdevali oca alatom i sendvičima sa slaninom. Političari, naravno, nastupili su u punom sastavu. Isto tako i vatrogasci i policajci; čak su svoje njuške pokazali i Volpi i Belnap.

Uprkos tome kako su stvari ispale loše po Mulenove u Montoku, bilo je nemoguće ne osetiti ogromnu naklonost prema njegovim skromnim meštanima. Ljude tamo boli dupe za susede.

Međutim, posle par sati, sva su se lica stopila. Pretpostavljam da sahrane zato i postoje – da se bol pretvori u izmaglicu. Na taj način, one su zabavne.

Dejna je otišla oko sedam. Ona ne pije mnogo, kako sam razumeo. A bio sam joj zahvalan što je znala da ja moram da budem tu i da pijem sa svojim starim prijateljima i rođacima.

Svi moji prijatelji su bili tu. Kada je većina gostiju otišla, okupili smo se u kuhinji. Fenton, Marsi, Moli, Henk i Semi – isto ono društvo koje mi se našlo one večeri u "Memoriju".

Svi smo uveliko radili na Piterovom slučaju, ili situaciji, ili već kako god

hoćete to da nazovete. Fenton je vršio pritisak na medicinskog istražitelja okruga Safok, jednu njegovu bivšu devojk, da se Piterova smrt ne tretira kao obično davljenje. Ja sam razgovarao s ljudima iz *Dejli njuza* i *Njuzdeja* o mogućim člancima, ili bar o tome da dođu i razgovaraju ovde s nekim o onome šta se zaista dogodilo te noći.

– Ljudi pričaju – raportirao je Semi o svojoj elitnoj klijenteli. – I oni počinju da osećaju neku napetost u Kući na plaži. Nojbauerovi su već otkazali prijem za vikend četvrtog. Iz obzira, nema sumnje.

Bili smo ponosni na sebe. Jaka stvar, naravno, naterali smo ih da otkazu glupi prijem.

Nisu sve vesti bile dobre. Tri večeri ranije, Henk je ušao u kafe kod "Kod Nikolsa" gde je bio glavni kuvar od njegovog otvaranja i bio je otpušten još na vratima.

– Bez razloga i bez objašnjenja – rekao je Henk. – Upravnica mi je uručila ček s poslednjom platom i poževela sreću. Dva dana sam ludeo. Onda mi je jedna kelnerica otvorila oči. Kafe je vlasništvo Džimija Taravale, čoveka koji raspolaže investicijama za ulaganje i koji je težak par stotina miliona. Taravala je blizak s Nojbauerovima. Čest je gost na njihovim prijemima. Prema mojoj poznanici, Nojbauer je pozvao Džimija, Džimi je pozvao Antoanet Aloa, upravnicu i to je bilo to. Hasta la vista. Ostavi testo. Pravac začelje reda pred biroom za zapošljavanje.

– Postaje strašno – rekla je Moli. – Moje je bilo da se raspitujem okolo o prijemu, je l' da? Onda me je, pre neko več, neko pratio. Crni "be-em-ve". Danas sam primetila isti taj auto ispred kuće.

– To je tako čudno – progovorila je Marsi. – Isti taj kreten je i mene pratio. Sablasno.

– Držite se momci i devojke – rekao je Semi. – Imperija se sprema da uzvрати udarac.

Tek posle ponoći i poslednji gost me je plačno zagrlio.

U jarko osvetljenoj kuhinji ostali smo samo Mak i ja. Nasuo sam dva viskija.

– Za Džeka i Pitera – rekao sam.

– Za tebe i mene – rekao je Maklin. – Mi smo jedini ostali.

19.

Probudio sam se mamuran posle sahrane i ispraćaja. Oko jedanaest sam odlučio da se vidim s Dejnom, delimično da bih se izvinio što joj nisam ukazivao dovoljno pažnje prethodnog dana, ali uglavnom zato što mi je bilo potrebno da razgovaram s nekim. Znao sam da su joj roditelji i dalje odsutni; inače ne verujem da bih mogao da odem tamo.

Šta može da se kaže za "kuću za letnji odmor" za koju su Nojbauerovi već potrošili 40 miliona dolara? Da je stvarna ili da je "Menderli". Nikad nisam prilazio toj kući bez razmišljanja o tome koliko je Dejna voli, kao i onih pet hektara zemljišta na kome leži. A šta tu može da se ne voli? Velelepna zgrada u džordžijanskom stilu, okružena jabučnjacima? Dva predivna bazena – bazen za razmišljanje, koji radi za dušu, i onaj veći za telo? Formalni ružičnjak? Bašta u engleskom stilu? Kružni prilaz kući koji je izgledao kao da je pravljen za najbolje automobile, i to samo za najbolje automobile?

Dovezao sara se na Piterovom motociklu sve do garaže, ugasio motor i ostavio ga na jednom neupadljivom mestu.

Iako sam imao otvoren poziv u ovu kuću, odjednom sam se osećao čudno što sam tu. Pokušao sam da se otresem ovog osećanja, ali nije mi uspelo.

Čuo sam bućkanje u jednom od bazena.

Već sam ugledao "severni bazen", kako ga je porodica zvala, onaj veliki i samo sam se zaustavio. Stomak mi se stegao.

Dejna je izlazila iz bazena u stravičnom kostimu za koji sam joj rekao da mi je omiljen. Kapljice vode su blistale na njenoj koži i na crnoj likri bikinija.

Išla je na vrhovima prstiju preko šarenih, rukom oslikanih pločica oko bazena do jedne od ležaljki sa krem i plavim prugama. Smešila se dok je upijala vrelinu sunca.

Nisam mogao da poverujem očima. Udobno izvaljen na jednoj od ležaljki bio je niko drugi do Frenk Volpi. Smučilo mi se kada sam shvatio da Frenk uopšte nije delovao loše zbog izgaranja na svom veoma teškom detektivskom poslu. Bio je opušten i preplanuo i zategnut, isto kao i Dejna.

Dejna se i dalje smeškala kada jc prišla i sela porcd njega na ležaljku. Položila mu je svoje šake hladne od vode na stomak a on joj je razigrano dohvatio zglavke na rukama. Povukao je na sebe a ona je njegove usne prekrila svojim. Dok su se ljubili, sve što sam video bio je njen plavi potiljak i njegove ruke koje su odvezivale trake njenog kostima.

Želeo sam da odvratim pogled, da zbrišem odatle, ali pre nego što sam uspeo da se pokrenem, poljubac se završio.

Onda je Dejna pogledala preko Volpijevog ramena i prilično sam ubeđen da me je videla pre nego što sam šmugnuo do motora i uputio se nazad, tamo gde mi je i mesto.

20.

Vozikao sam se neko vreme – brzo, prebrzo za krivudave, zakrčene sporedne puteve istočnog Long Ajlanda. Osećao sam se zaista loše, ne zbog sebe – ma, do đavola, naravno, i zbog sebe.

Kada sam stigao kući, bilo je prošlo četiri. U kući je i dalje bio krš od prethodnog dana. Pomislio sam da bi bilo bolje da pospremim pre nego što Mak bude morao to da uradi.

Jedna poruka je bila zadenuća za šalone. Srce mi je zastalo. Dohvatio sam koverat i otvorio ga.

Hartija za pisma je bila ružičasta i osećao se parfem iz nje.

Na poruci je pisalo: IL8400. "Memori".

To je bilo dovoljno. I ranije sam dobijao takve poruke. Dejna je želela da se nađemo u motelu "Memori". Sada je već čekala tamo. Slova i cifre su bili sa registarske tablice njenog "mercedesa". Poruka, parfem – to je bila Dejna.

Nije trebalo da idem u "Memori" ali – šta da kažem? – otišao sam. Možda sam u dubini duše obična budala. Ili sam previše romantičan da bi mi to činilo dobro.

Dejna je bila tamo. Što je bilo još gore, znala jc da ću i ja doći. Bila je tako sigurna u sebe. Pa, možda bih i mogao da promenim to.

Otvorio sam suvozačka vrata i provirio unutra. "Mercedes" je još mirisao

na novo. A i na njen parfem.

– Sedi, Džek. Treba da razgovaramo – rekla je najsladim glasom. Svojom tankom, negovanom rukom je potapšala sedište.

– Dobro mi je i ovde – rekao sam. – Dobro mi je.

– Nije onako kako ti je izgledalo, Džek. Odmahnuo sam glavom.

– Naravno da jeste, Dejna.

Dok sam se vozio poslednjih par sati, sve mi se složilo. – Primetio sam juče kada ste ti i Volpi razgovarali u mojoj kući. Zatim si ti otišla oko sedam ili tako nešto. Začudo, i Volpi je otišao. Ti treba da mi objasniš ostalo.

Dejna je nekako uspela da deluje ljuto.

– Došao je u našu kuću jutros. Ne sinoć. Kazao je da se radi o istrazi, ali je poneo kupaće gaće. Takav je Frenk.

– Pa si ga ti pozvala da se okupa? I mic po mic... Dejna je odmahнула glavom.

– Džek, ne misliš valjda da sam zainteresovana za Frenka Volpija?

– Dejna – rekao sam – zašto si se zezala s njim? To je pravedno pitanje.

– Hej, Džek, da ti kažem nešto što sam naučila od svog oca – *život nije pravedan*. Zato on uvek odnosi pobedu. To su pravila igre. I, Džek, to *jeste* igra.

– Dejna...

Odmahnula mi je rukom, a mene je zapanjilo to što njenu pravu stranu nikada zaista nisam video. – Dozvoli da završim. Znam da je momenat strašan, ali o ovome razmišljam već nedeljama. Mislim da zato nisam došla da te dočekam u petak. Džek, potreban mi je prostor. Zaista mi je potrebno vreme da budem sama sa sobom... Idem u Evropu na par meseci. To nikada ranije nisam uradila. Tu evropsku varijantu.

– Oh, da, nisam ni ja – rekao sam. – Beži od mojih problema.

– Džek, ne otežavaj ovo još više. Meni *jeste* teško. – Zatim su suze potekle niz njene obraze. Nisam mogao da verujem da se sve ovo dešava. Skoro da je bilo i previše loše da bi bilo istina.

– Pa, Dejna – konačno sam progovorio – da li Volpi ide s tobom u Evropu?

Nisam sačekao odgovor. Zalupio sam vrata kola i otišao. Mislim da smo raskinuli.

21.

Te noći nisam mogao da zaspim jer nisam uspevaao da zaustavim ružne raisli i slike da mi proleću glavom. Najzad sam ustao i raščistio nered od očeve sahrane. Oko pet sati ujutro otišao sam u krevet.

U nedelju sam putovao sat i po do prodavnice "be-em-ve-a" u Hantingtonu. Računao sam da je Piter dobio kredit od samog prodavca i nadao sam se da će mi, kada se pojavim s motorom i ispričam šta se dogodilo, ponuditi poštenu tržišnu cenu.

Jedini prodavac tamo bio je jedan puni tip s konjskim repom, od svojih trideset i nešto. Zatekao sam ga kako znalački privodi jedan par penzionera ka potpuno opremljenom srebrnom "tureru".

– Begz – predstavio se prodavac pošto je natovario svoje potencijalne kupce brošurama. – Šta bih mogao uopšte da učinim za vas budući da već imate najlepše, najopakije i najbolje izrađeno motorno prevozno sredstvo na svetu. Verovali ili ne, isporučio sam istog takvog jednom lepom klincu iz Montoka pre manje od šest nedelja – iste te plave boje, s istim sedištem rađenim po narudžbini kod Korbina.

Objasnio sam mu da nije u pitanju slučajnost, a Begz je pružio ruku i stegnuo mi rame.

– To je grozno. Slušaj, čoveče, više ćeš dobiti ako daš oglas u *Njujork tajmsu* i prodaš ga sam.

– Sve što hoću je da otplatim kredit – rekao sam mu. Begz je razrogačio oči koje su ionako bile krupne.

– Kakav kredit? Za ovo luče ne dugujete ni pare.

Iz svog neurednog stola izvukao je dokumentaciju o prodaji.

– Evo. Piter mi je napisao ček na hiljadu devetsto dolara uz deset posto popusta – rekao je i pokazao mi kopiju priznanice. – Ostatak je platio u gotovini.

Iako je Begz mogao da misli da mi saopštava dobru vest, mogao je i da oseti da nisam to tako doživeo.

– Čuj, kad tip ude ovamo s parama, ja mu prodam motocikl. Prodao bih ga i nekom republikancu ako bi mi loše išlo tog meseca – prsnuo je u smeh.

Ček je bio izdat u jednoj banci u Ronkonkomi, na šestom izlazu uz Long Ajlend. Znao sam tu banku. Kada smo bili klinci, očev kamionet se pokvario upravo ispred nje i proveli smo pola noći u servisu u tom mestu. Njegovo ime nam se toliko dopalo, da je ono postalo deo naše porodične usmene tradicije.

Deset minuta kasnije, našao sam se po drugi put u životu u Ronkonkomi, za pultom Darsi Hamerman, upravnice ovog ogranka Njujorške banke. Kazala je da me je očekivala.

– Piter je označio vas kao jedinog naslednika, tako da je iznos vaš. Mogla bih da vam izdam ček odmah, osim ako ne želite da otvorite račun ovde u Ronkonkomi. I pretpostavljala sam da nećete.

Otvorila je čekovnu knjižicu i svojim pažljivim bankarskim prstima ispisala jedan ček. Stavila je pečat SAMO KAO DEPOZIT na poledini.

Zatim je pažljivo istrгла ček iz knjige i gurnula mi ga. Glasio je na 187.646 dolara.

S nevericom sam pročitao tih šest cifara. Počeo sam da žmirkam. Ovako se nisam osećao od, pa... od prethodnog dana. *Šta je to, do davola, Piter radio?*

22.

Bio mi je potreban prijatelj da porazgovaram s njim, a znao sam i gde da ga nađem. Čak sam imao zakazano.

Semi Đamalva je imao devet godina kada je otvoreno rekao mom bratu da je homoseksualac. Kada je napunio jedanaest, znao je da želi da šiša. Verovatno zbog te zrele samospoznaje i uprkos činjenici da je bio jedno od najpametnije dece u istočno-hemptonskoj gimnaziji, Semi nije nikada bio neki đak.

S petnaest godina napustio je školu zauvek i počeo da radi u salonu Kevina Mejpla. Prvih šest meseci je proveo čisteći kosu s poda. Zatim je unapređen da pere kosu. Šest meseci kasnije, Ksavijer je dao otkaz usred posla pa je Kevin pružio Semiju šansu. Ostalo je, kako kažu, hemptonska frizerska istorija.

Ali Kevin ga je izmuzao, zakazujući mu po deset ili jedanaest frizura dnevno, a posle izvesnog vremena, Semijeva zahvalnost se pretvorila u netrpeljivost. Pre tri meseca, dao je otkaz i otvorio "Semijevu kuhinju za dušu" u svojoj kući u Seg Harburu.

Nedeljom je Semi besplatno šišao Pitera i, u trenutku slabosti na sahrani, ponudio je i meni te iste divne uslove. Odmah sam zakazao i, u povratku iz Ronkonkome, zaustavio se pred njegovom kućom.

Semi me je pozdravio čvrstim zagrljajem pa me je odveo do Eronove stolice naspram ogromnog zlatnog ogledala.

– Pa, šta si mislio? – pitao je Semi posle pranja.

– S obzirom na cenu, prepuštam tebi izbor. Sprovedi svoje ideje.

Semi se dao na posao, uhvativši jedan lagodan četvorotaktni ritam štrickanja i pomeranja, pauziranja i doterivanja. Kosa mi je padala u snopovima na pod od crno-belih pločica. Pustio sam ga da radi u tišini nekoliko minuta pre nego što sam mu postavio pitanje od čijeg odgovora sam zazirao celim putem ovamo.

– Da li je Piter bio diler? – proučavao sam Semija.

Nije čak ni podigao pogled s moje frizure u nastajanju.

– Ne, nipošto. On je kupovao drogu.

– Pa kako je onda, do davola, uspeo da završi s novim 'be-em-ve-om' i sto osamdeset sedam hiljada dolara?

Možeš li to da objasniš?

Semi je prestao da me šiša.

– Džek, jednostavno, pusti to. Ništa dobro neće proizaći iz toga.

– Brat mi je ubijen. Ne mogu da pustim. Mislio sam da hoćeš da pomogneš.

Semi mi je nežno masirao potiljak.

– U redu, Džek. Evo istine. Piter je bio najprilježniji radnik u šou-biznisu. – Pročistio je grlo, a zatim nastavio meko. Zvučao je kao otac koji svom detetu, malo prekasno, objašnjava odakle dolaze bebe. – Na ovaj ili onaj način, svako od nas ovde zarađuje tako što servisira bogate. Tako ti je to, Džek. Pa, Piter ih je servisirao malo doslovnije od nas ostalih.

Počelo je pomalo da mi biva zlo. I da se plašim. Skoro da sam ustao i otišao usred šišanja. Voleo sam svog brata – Ali sam se pitao da li sam ga ikad poznavao.

– Bio je plaćen za seks? Da li to hoćeš da mi kažeš?

Semi je slegnuo ramenima. – Nije to bilo nešto kao da je imao tarifu na sat, Džek. Ali obradivao je neke od najbogatijih žena u veoma skupom slobodnom svetu i odrađivao ih je prilično dobro. Mislio sam da znaš. Mislio sam ti je Piter sve govorio. Pretpostavljam da ti nije pomenuo da je jedna od njegovih dama bila i tvoja potencijalna tašta, Kempion Nojbauer. Mislim da bi jedna druga mogla biti Dejna. Ali, Džek, to je bilo pre nego što ste vas dvoje počeli da izlazite.

23.

Pošto sam otišao od Semija, zaustavio sam se u baru po imenu "Vufiz". Nalazio se u istom divnom šumovitom predelu Istočnog Hemptona po kome je Džek Polok imao običaj da slika i pije i da se vozi.

Naručio sam crnu kafu i pivo pa sam seo za šank i razmišljao o ovom danu i o tome šta da radim dalje. Konačno sam izvukao iz novčanika zgužvani isečak iz novina i pozvao broj koji sam zapisao na poledini.

Jasan glas s druge strane pripadao je doktorki Džejn Dejvis. Nisam se čuo ni video s njom deset godina. Ali u gimnaziji smo bili prilično dobri prijatelji kada se, na opšte iznenađenje, ova stidljiva stipendistkinja najviše nacionalne školarine smuvala s mojim drugom, ribarom Fentonom Gidlijem.

Džejn, đak generacije, dobila je punu stipendiju za državni univerzitet u Bingemtonu, pa je otišla na Harvard da studira medicinu. Preko Fentona sam saznao da je posle toga nekoliko godina stažirala u Los Anđelesu i da je vodila traumatološko odeljenje centralne bolnice Sent Luisa pre nego što je

sagorela. Sada je bila glavni patolog u long-ajlendskoj bolnici i glavni medicinski istražitelj za okrug Safok.

Džejn je imala još jedan sat posla u laboratoriji, ali je rekla da možemo da se nađemo posle toga i dala mi uputstva kako da dodem do njene kuće u Riverhedu.

– Ako tamo stigneš prvi, možeš li da prošetaš Ajris? – pitala me je. – Ključevi su ispod pretposlednje saksije. I ne brini, ona je umiljata.

Namerno sam otišao ranije a Ajris, sjajna, svetlooka, bila je van sebe od oduševljenja. Možda je i bila veličine dobermana, ali nije bila agresivna, bila je umiljata. Kada sam otvorio vrata, skočila je i zaskičala i počela da se kliza po drvenom patosu na noktima.

Sledećih petnaest minuta iscimala me je po njihovom imanju, piškeći sve vreme po psećim nevidljivim granicama. To nas je prilično povezalo za ceo život pa smo zadovoljno sedeli rame uz rame na tremu kada je Džejnin plavi "volvo" stao ispred kuće.

U svojoj kuhinji, Džejn je sipala suve cerealije za Ajris, kafu za mene i čašu ćilibarskog porta za sebe. U poslednjih deset godina, svoju nezgrapnu žgoljavost pretvorila je u atletsku gracioznost, sačuvavši svu snagu intelekta.

– U poslednje vreme imamo manjak u proizvodnji long-ajlendski sumnjivih smrti – rekla je Džejn. – Tako da sam imala dovoljno vremena da provedem s Piterom. – Povukla je Ajris za prozirne uši i zagledala se u mene.

– Pa šta si otkrila? – pitao sam je.

– Kao prvo – rekla je Džejn – Piter se nije udavio.

24.

Džejn je uvukla ruku u bezoblični kožni ranac, izvadila fasciklu s oznakom "Mulen, Piter 29. V" i stavila je na sto. Iz nje je izvukla providni plastični omot sa slajdovima u boji, podigla jedan uz kuhinjsko svetlo.

– Pogledaj ovo – rekla je, žmirkajući. – Ovo su fotografije ćelija koje sam skinula s Piterovih pluća. Vidiš li oblik i boju uz ivice? – Na fotografijama se videla grupica okruglih ćelija veličine metalne pare i

ružičaste boje.

Džejn je izvukla druge slajdove. – Ove su iz plućnog tkiva čoveka koji je izvučen iz Long Ajlend kanala pet dana pre Pitera. Čelije su skoro dvostruko veće i znatno tamnije. To nastaje zbog borbe osobe koja se davi da udahne vazduh, a prima vodu u pluća. Čelije kakve su kod Pitera nalazimo kod tela bačenih u okean pošto su prestale da dišu.

– Kako je onda umro?

– Baš onako kako i izgleda – rekla je pažljivo vraćajući slajdove u omote. – Bio je prebijen na smrt.

Ponovo je otvorila debelu fasciklu i izvadila gomilu crno-belih fotografija. – Znam da si video Pitera one noći na plaži, ali hladna voda je sprečila oticanje i promenu boje. Moram da te upozorim da na ovim fotografijama on izgleda mnogo gore.

Pružila mi je slike. Piterovo izudarano, izobličeno lice

Nije bilo prepoznatljivo. Jedino što sam mogao da učinim bilo je da ne odvratim pogled. Na plaži je njegova lepota još bila skoro netaknuta. Na slikama mu je koža bila grozne sive boje. Zbog modrica je izgledao kao ljudska vreća za boksovanje.

Džejn je malo preturala po toj gomili i izvukla rendgenske snimke. Na njima su se videle slomljene kosti. Preloma je bilo na desetine. Vrhom olovke mi je pokazala jasan prelom na gornjem delu Piterove kičme.

– Ovo je izazvalo smrt – rekla je.

Zatresao sam glavom u neverici. Bes koji je u meni rastao poslednje dve nedelje više nisam mogao da obuzdamam.

– Šta ti je potrebno da dokažeš da je neko ubijen, da mu izvučeš metak iz glave? – s gađenjem sam upitao.

– Pitanje ti je dobro, Džek. Poslala sam izveštaj o prvim nalazima u policiju Istočnog Hemptona i kancelariju okružnog tužioca još pre dve nedelje, ali još nisam dobila odgovor.

Celim putem nazad psovao sam Frenka Volpija. Imao je te izveštaje, a nije ni prstom mrdnuo. I dalje je pričao o davljenju, o samoubistvu. Kako, do đavola, mogu da zataškavaju ovako nešto? Na koga sam se to namerio? Kada sam stigao kući kasno te večeri, Mak je hrkao na kauču u dnevnoj sobi.

Skinuo sam mu naočare i cipele, prebacio preko njega lagano ćebe i ušuškao ga. Nisam mogao da ga probudim i da mu ispričam šta sam otkrio.

Onda mi je sinula jedna misao. Otišao sam do kuhinje i pozvao Berta Kirnsa, novinara iz *Ist Hempton Stara* koji mi je dao svoj broj telefona na očevoj sahrani. Deset minuta kasnije Kirns je stajao na mojim vratima s diktafonom i dve novinarske beležnice.

– Gospode – uzviknuo sam – brži si i od kineske hrane.

25.

Kirns mora da je radio cele noći. Kada sam ujutro izašao na prednji trem da uzmem *Star*, shvatio sam da je lavina krenula. Najzad. Pojavilo se na naslovnoj strani. Ogromnim slovima ispisan naslov teksta od četiri stupca, s istim pitanjem koje sam i sam postavljao:

KAKO JE UMRO PITER MULEN?

Ispod naslova nalazilo se sve ono što sam istovario pred Kirnsa na kuhinjski sto prethodne noći: od toga da je besmisleno da Piter ili bilo ko drugi odluči da ide na plivanje te noći sve do upadljivih i olako zanemarenih dokaza o divljačkom premlaćivanju. U članku je veoma jasno natuknuta mogućnost ljubavne veze između Pitera i Kempione Nojbauer.

Iz opširnog teksta su u horu odzvanjale rečenice: "bez komentara", "nije odgovorio na poziv" i "odbio da odgovori" detektiva Volpija i uznemirenih zastupnika Kempione, Barija i preduzeća "Meiflauer" Moćni par je još bio na putu sa zadatkom da preuzimanje Bontagove kompanije igračka prođe glatko. Izgleda da Piterova smrt nije zasluživala ni najmanju izmenu u njihovom predviđenom rasporedu.

Napad u članku je bio podržan moralnim pozivom urednika da se ispituju okolnosti Piterove smrti.

"Propust policije Istočnog Hemptona da ispita Barija i Kempionu o smrtnom slučaju do koga je došlo na njihovom posedu, gde je žrtva radila za vreme njihove zabave, neobjašnjiv je."

U zaključku je stajalo:

"Ovo predstavlja uznemirujuć podsetnik na upadljive nepravde u našem pravosudnom sistemu."

Pročitao sam članak u celini još jedanput, zatim sam otišao kod Maka i pročitao ga i njemu.

– Počelo je – šmrknuo je.

Tokom sledeće nedelje ova priča se proširila Ist Endom kao letnja oluja. Nije bilo restorana ni prodavnice u kojima ne biste mogli da čujete sumnjičave izlive osećanja. Naravno, Fenton, Marsi, Moli, Henk, Semi i ja smo se svojski trudili da svet stalno ima u glavi priču o Piteru. Ono što je za mene počelo kao istraga, pretvorilo se u opsesiju.

Izveštavanje u štampi nije se zaustavilo na našem mesnom nedeljniku. Časopis *Njujork* je poslao svog izveštača i fotografa, a dve njujorške televizijske stanice su objavile skoro istovetne pojedinosti preko novinara u mantilu koji je šetao plažom po mesečini do mesta gde je Piterovo tlo izbačeno iz okeana

Jedne večeri me je pozvao Dominik Dan, novinar-pisac čija je ćerka ubijena nekoliko godina ranije. Njena smrt se javljala kao neprijatna priča tokom maratonskog sudenja O. Džeju. – Mole me urednici u *Veniti feru* da napišem ovu priču – rekao mi je – ali mrzim Hempton leti.

– I ja ga mrzim, ali bi svejedno trebalo da napišete tu priču. Brat mi je ubijen.

– Svakako ste u pravu. Izvinite što pričam koješta. U međuvremenu, hteo sam samo da vam kažem da ne dozvolite da se skotovi izvuku. – Podsetio me je na Maka.

U firmi "Nelson, Gudvin i Mikel" bacio sam se na slučaj Blatnjavog. U svesti su mi se povezale nepravdičnost predviđenog izvršenja kazne nad njim i zataškavanja oko Piterovog ubistva. Pripremio sam odgovor na dve stotine stranica na odluku sudije iz Teksasa povodom našeg poslednjeg zahteva za ispitivanje DNK. Stariji saradnik je zasijao i izjavio da je ovo najbolji rad koji je video među letnjim praktikantima.

Nije ni čudo. To je bio osnovni razlog zbog koga sam i želeo da postanem advokat.

26.

Fenton Gidli je pripremao najlon na palubi svoga broda kada se pojavio Sređivač i primakao u bostonskom kitolovcu od šest metara. Ugasio je motor i pozvao krupnog, plavokosog ribara koji je slučajno bio najbolji prijatelj Džeka Mulena.

– Hej, Fentone. Kako grizu? – pitao je Sređivač samouvereno.

Gidli je podigao pogled i ugledao tog krupnog tipa s ožiljkom na licu. Nije imao vremena za prazne priče.

– Da li se mi znamo, druškane?

Sređivač je izvukao "glok" od 9 milimetara i uperio ga u Gidlija.

– Mislim da ćeš poželeti da me nisi upoznao. A sada, ustani sasvim polako. Hej, pa on sluša! Dobro je, to mi se sviđa kod gubitnika. Sad skači u vodu, Gidli. Skači – ili ću te upucati pravo među oči. To bi mi ulepšalo dan.

Fenton je skočio sa broda, nakratko zaronio, zatim isplivao na površinu. Na sebi je imao kratke pantalone, izbledelu havajsku košulju i radne čizme. Pokušao je da skine čizme.

– Ostavi čizme – rekao je Sređivač. Nagnuo se preko ivice kitolovca i zurio u Gidlija. Onda se nasmejao.

– Ovde ćeš umreti danas. Tačnije, udavićeš se. Hoćeš da znaš zašto?

Gidli je ipak bio pametniji nego što je izgledao.

Usredsredio se na traženje nekog izlaza. Ali izlaza nije bilo.

– Zbog ubistva Pitera Mulena? – kazao je. Već se s mukom održavao na površini. Voda je bila uzburkana i hladna a čizme su ga vukle dole

– Piter Mulen nije ubijen... – rekao je Sređivač. – Udavio se. Isto kao što ćeš se i ti udaviti. Stajaću ovde sve dok više ne izroniš. Tako nećeš umreti sam.

I upravo to je Sređivač i uradio. Držao je pištolj uperen u Gidlija i posmatrao ga prilično nezainteresovano. Pio je ledeni čaj iz flaše. Oči su mu bile hladne i bezizražajne, kao u ajkule.

Gidli je bio jak momak i zaista je voleo da živi. Prvi put je potonuo tek pola sata pošto je skočio u vodu.

Drugi put je bilo samo nekoliko minuta kasnije. Kada je uspeo da izbije

na površinu, iskašljavao je morsku vodu i penu kojima se zagušio.

– *Piter Mulen se udavio* – doviknuo mu je Sređivač. – Jasno ti je sada? Shvatio si šta znači davljenje?

Fenton se na kraju rasplakao, ali nije imao nameru da moli ovog gada za život. Nije to bila neka uteha, ali je ipak bilo nešto.

Fenton je ponovo potonuo i istog trenutka progutao veliki gutljaj slane vode. Osećao je kao da će mu pluća pući ovog puta. Skinuo je čizme – neka idu do đavola – i one su potonule na dno. Onda je izronio poslednji put. Poželeo je da ubije tog skota, ali situacija je bila sasvim obrnuta.

Fenton nije poverovao svojim očima kada je izronio. Kitolovac je počeo da se udaljava.

– Moj si dužnik, Fentone – zlikovac je nadjačao buku motora. – duguješ mi za svoj glupi život.

Fenton je shvatio celu poruku – *Piter Mulen se udavio*.

Tako je moralo da bude.

Plutao je na leđima neko vreme, dok nije sakupio snagu da otpliva do svog broda.

27.

Sređivaču je dan bio veoma zgusnut i produktivan. Sasvim opuštenog izgleda u komotnom šortsu, velikoj majici i kapi "Kardinala" spuštenoj do "rej ban" naočara, lenjo je okretao pedale iznajmljenog bicikla niz put za Dič Plejnz. Kada je došao do broja osamnaest, dobro ga je i dugo osmatrao, a onda je opustio šake na ručnoj kočnici i spokojno projezdio dalje.

– Vidi, mama, bez ruku – rekao je pogledavši u popodnevno nebo bez oblaka.

Nekoliko metara dalje, naglo je skrenuo na krcato parkiralište motela "Ist dek" i postavio bicikl u šarenoliki niz poredan duž ivice peska.

Zatim se, s flašicom losiona, najnovijom Grišamovom knjigom u ruci i velikim žutim peškirom prebačenim preko ramena, vratio nazad prema kući na Dič Plejnz, naglašeno podražavajući lenje kretanje japija na odmoru.

Sledeća stvar je bila zamršenija. Dve kuće pre Mulena, presekao je preko placu na kome se velika nova kuća pružala ka Dič Plejnz plaži. Tu je, kao da se nečega setio, okrenuo prema zadnjim vratima kuće Mulenovih.

Iz dubokog džepa je izvukao savitljivu čeličnu traku i pokušao da otključa. Kada to iz prva dva pokušaja nije uspeo, shvatio je da nije ni bilo zaključano.

To je znak, pomislio je dok je ulazio. Ne treba da budem previše maštovit. Sledećih pola sata se ponašao u skladu sa ovom idejom, dok je pretraživao fioke, komode i police s knjigama. Ali ono što je tražio nije se nalazilo na tim uobičajenim mestima. Isto je bilo i s vlažnim budžacima i malenim tavanom.

Počeo je da se preznojava. U ovoj glupoj kući nije bilo klima-uređaja. Proverio je iza svake slike na zidovima i zavirio u omote gramofonskih ploča "Bitlsa" i "Kingston trija". Onda je pregledao plakare koji su bili krcati sitnicama i uspomnama Mulenovih.

Gde si to, do đavola, sakrio, Pitere?

Ovo je važno, bedniče jedan. Neko bi mogao da umre – neko od tvojih drugara, musketara. Čak i tvoj uspešni brat.

Pa gde je to, do đavola, ti malo mrtvo govno?

Posle još pola sata bio je tako loše volje da mu je bilo žao kada je video Makov stari "datsun" kako staje na prilazu kući. Na kraju, da je matori čudak naleteo na njega usred pretrage, ne bi imao izbora nego da ga ubije.

Možda bi svejedno trebalo to da uradi. Neka varoš prospe još koju suzu za tim jadnim unesrećenim momcima Mulen. Ne, spontano nasilje je za amatere. Već je dovoljno gužve izazvao za jedan dan.

Čekao je kraj terase dok nije začuo da se otvaraju vrata garaže, onda je šmugnuo pozadi i požurio ka plaži.

Proklet da si, Pitere. Gde li si samo sakrio salamu, druškane?

28.

U sredu ujutro u Njujorku, već pre osam sati sam se smestio u svoju

majušnu kancelariju. Sve što je ikako moglo da krene naopako, krenulo je. Zazvonio je telefon. I pre nego što sam podigao slušalicu, promrmljao sam: – Uh, uh.

Bio je to Fenton. Zvao je s ostrva.

– Hej, čoveče, drago mi je da ti čujem glas – rekao sam.

– Aha, pa, ostani pri toj misli – odvratio je. Onda mi je ispričao šta mu se desilo prethodnog dana kod broda.

Kada je završio, poželeo sam da jurnem u Montok, ali to ne bi donelo nikakve koristi.

– Da li znaš ko je to bio?

– Kladam se u sve živo da je to jedan od zlikovaca koji su ubili Pitera.

Pošto sam rekao Fentonu da bude miran i pažljiv, ostao sam za stolom sa svešču da sam bespomoćno stvorenje. Semi je bio u pravu. Imperija je uzvraćala udarac. A moji prijatelji s iskusili silinu tog udarca.

Svetla tačka ovog dana desila se između 9:35 i 9:37.

Polin Grabovski, privatni istražitelj, provirila je u moju kancelariju i donela kesu iz resorana "Krispi krim".

– Kupila sam dve ušecerene krofne, a mogu da pojedem samo jednu – rekla je i nasmešila se.

– Sigurna si? – uzvratio sam joj osmehom.

– Sasvim sigurna. Dobro si? Hoćeš li izvući Blatnjavog danas u Teksasu?

– Nadam se. Hvala ti što misliš na mene. A i što si mi podigla nivo šećera u krvi.

– De nada, mladiću. To je samo krofna.

Moj najbolji prijatelj se skoro udavio, a ja sam jeo krofnu i flertovao. To nije bilo pravedno. Ali, šta da se radi?

U toku prepodneva pozvala me je sekretarica Vilijama Montrouza, Lora Ričardson. Montrouz, najstariji partner i predsedavajući upravnog komiteta, želeo je da dođem gore. Palo mi je na pamet da, ukoliko treba da me otpuste, sekirom neće zamahnuti moćni Montrouz, već neki nepoznati ubica iz personalnog.

I pored toga, nisam mogao da se oslobodim kiselog ukusa u ustima.

29.

Vrata lifta su se otvorila na četrdeset trećem spratu, pa sam zakoračio u edenski vrt korporacije. Prelepa Lora Ričardson me je očekivala. Visoka Afroamerikanka, kraljevskog izgleda, čija je svetlucava koža hvatala odsjaj zidova obloženih mahagonijem, sijala je dok me je vodila duž dugačkog hodnika do Montijeve kancelarije na uglu. Ceo ovaj sprat je obavijala tišina i mir nekog dragog sveta.

– Ne brini, ni sam se nikada nisam navikao – rekao je Montrouz za pogled koji se pružao kroz stakleni zid dugačak devet metara. On i njegov kolega Sajmon Lafajet sedeli su na jednakim dvosedima presvučenim crnom kožom. Iza njih se prostirao Menhetn od Trga Ujedinjenih nacija do mosta Viliijamsburg. U sredini slike, plamteo je u svim bojama vrh Krajslerove zgrade. Podsetio me je na Polinu Grabovski i njenu zbunjujuću tetovažu – kao i na druge stvari.

– Poznaješ Sajmona – rekao je Montrouz, klimnuvši glavom u njegovom pravcu. Nije mi ponudio da sednem.

Na jednom zidu visile su slike njegove žene i petoro dece. Fotografije u crno-belom tehničkom podvlačile su dostojanstvo zvaničnih kraljevskih portreta. Samim tim što se razmnožio, dovoljno se iskazao.

– Upravo sam objašnjavao Sajmonu koliki je tvoj doprinos na projektu 'Potraga za nevinošću'. Vrhunski od početka do kraja. Svi misle da si ti nešto posebno, Džek, ne samo da si neko ko će dobiti mesto ovde, nego i potencijalni partner.

Ujednom je prestao da se osmehuje i skupio je srebrnoplave oči. – Džek, i sam sam izgubio brata pre nekoliko godina, tako da prilično razumem kroz šta prolaziš. Ali moram da ti kažem i nešto što ti očigledno ne znaš, jer se ne bi ponašao onako kako si se ponašao u poslednje vreme. Bari i Kempion Nojbauer i njihova kompanija "Mejflaur enterprajzis" predstavljaju veoma važne klijente ove firme.

– Džek, nalaziš se na veoma važnoj prekretnici – nastavio je Montrouz, pokazujući rukom na metropolu. – Ukoliko to ugroziš, opet nećeš vratiti ni

brata ni oca. Znam šta govorim, Džek. Razmisli dobro. Veoma je logično i ubeđen sam da ćeš to shvatiti. Budući da znam da si zauzet, cenim što si odvojio vreme za ovaj razgovor.

Stajao sam nepomično mučeći se da pronadem pravi odgovor, a Monti se okrenuo Sajmonu. Shvatio sam da mu gledam u potiljak.

Naš sastanak je okončan. Dato mi je do znanja da sam slobodan. Nekoliko trenutaka kasnije ljupka Lora me je pratila nazad do lifta.

30.

Dok sam čekao lift, mrzeo sam samog sebe onako kako samo jedan dvadesetosmogodišnjak može da mrzi. A to je puno. Lift je konačno stigao, a pošto je stao na mom spratu i vrata su se otvorila, nisam mogao da se pomerim.

Zurio sam u dugi hodnik koji je vodio do moje kancelarije i zamišljao dvadesetogodišnji put propadanja koji bi, pod uslovom da imam sreće i da sam dovoljno velika ništarija, vodio natrag ka četrdeset trećem spratu. Niko nije naišao. Možda su pozvali obezbeđenje. Ili su možda pozvali medicinsku sestru koja je dežurala u firmi.

Pustio sam da se vrata lifta zatvore i nisam izašao. Ponovo su se vrata otvorila, u mermernom predvorju.

Uz neizmerno olakšanje pošao sam napolje, na sunčanu, čađavu Leksington aveniju. Sledeća dva sata šetao sam zakrčenim ulicama središta grada, srećan što se nalazim u toj reci anonimnosti. Razmišljao sam o Piteru, ocu i o upozorenju koje je dobio Fenton. Zatim o Dejni i Volpiju, o Kući na plaži – o zloj imperiji koja se očigledno prostirala sve do firme "Nelson, Gudvin i Mikel". Teorije zavere mi baš nisu jača strana, ali ovde nije bilo sumnje u povezanost mnogih skorašnjih događaja.

Put me je naneo do parkića na istoku koji je gledao na Ist River. Praktično, bila je to ista ona reka koja je presecala Montrouzov pogled i kojom mi je on mahao kao da je neko porodično nasleđstvo. Odavde, odole, više mi se opadala. Naslonio sam se na neku visoku crnu ogradu i pitao se šta mi je činiti. Zgrada Krajslera u Motrouzovoj kancelariji me je podsetila na

Polin. S obzirom na to da sam verovatno bio jedina osoba u gradu koja nije nabavila mobilni telefon, ubacio sam novčić u govornicu na jednom bučnom uglu i pozvao je da se nađe sa mnom za ručak.

– Ima jedan slatki trgić s vodopadom u Petnaestoj ulici, između Druge i Treće – uzvratila je. – Izaberi šta hoćeš da jedeš i čekaj me tamo. Šta si hteo, Džek?

– Ispričaću ti za ručkom.

Odmah sam se uputio tamo. Tako sam uspeo da je sačekam i gledam kako žurno jezdi po zakrčenom trotoaru, spuštene glave i tamnosmeđeg konjskog repa koji joj je poskakivao po klasičnom plavom kostimu. Uprkos svemu što se desilo tog jutra, morao sam da se nasmešim. Nije čak ni hodala, već je klizila kroz gužvu.

Našli smo jednu slobodnu klupu uza zid i Polin je odvila sendvič od hleba od mešanog brašna s piletinom. Bio je to veliki sendvič za tako vitku ženu. I sama je bila svesna toga.

– Zar ti nećeš da jedeš? Je l' tako ti čuvaš liniju – *gladovanjem?*

– I nisam nešto gladan – rekao sam. Prepričao sam joj moju posetu vrhu sveta, a ona je slušala i jela. U očima joj se videlo razumevanje, zatim bes, a kada sam joj ispričao o Montijevom zadivljujućem pogledu na njenu tetovažu i nešto radosti.

Ovaj grad je bio pun žena koje su uz malo mašte i šarma uspevale daleko da doguraju sa svojom skromnom lepotom. Polin je davala sve od sebe da svoju lepotu potceni. Ali kako joj je dnevna svetlost obasjala lice, nije mogla da je sakrije, a ja sam bio zatečen.

Već joj je bila poznata veza Nojbauerovih sa našom firmom i pomalo je sama istraživala slučaj.

– Meni se lično ne dopada Bari Nojbauer. Može da šarmira i ptice na grani, ali ja se od njega ježim. 'Mejflauer' ima račun kod najskuplje agencije za poslovnu pratnju u gradu – produžila je Polin. – To i nije tako neobično za izvesne korporacije. Ta agencija radi kao stambena zadruga, Džek. Potrebna su ti pisma preporuke, zovu te na razgovore i moraš da održavaš račun od pedeset hiljada. Sve to je opštepoznato.

– Ovo sledeće nije – rekla je. – Pre dve godine jedna od devojaka za

poslovnu pratnju s 'A' liste udavila se kada je navodno pala s jahte tokom noćne plovidbe s Nojbauerom i njegovim prijateljima. Telo nikada nije pronađeno, a 'Nelson, Gudvin i Mikel' su tako majstorski vodili slučaj da nikada nije stigao do štampe.

Zurio sam u beton i uzdisao.

– Kakvi su pokazatelji za smrtnu pratnju danas? – pitao sam je.

– Pet stotina hiljada dolara. Otprilike isto kao i za stan s jednom spavaćom sobom. Devojka koja se udavila imala je devetnaest godina. – Zagledao sam joj se u oči dok je završavala sendvič i brisala mrvice.

– Polin, zašto mi to govoriš?

– Hoću da znaš u šta se upuštaš, Džek. *Da li ti je jasno?*

Tada me je nešto spopalo i jednostavno nisam mogao da se uzdržim.

– Polin, pomoz mi u Piterovom slučaju – izgovorio sam u jednom dahu.

– Radi malo, za promenu, i na strani dobrih.

– To ne zvuči kao mudar potez u karijeri – odvratila je Polin. – Razmisliću. – Zatim je ustala i otišla. Pratio sam je pogledom kako odlazi sve do Treće ulice, a onda je nestala u bujici pešaka.

31.

– Ono što očekujem – navaljivao je Rob Kun uz zarazni osmeh – nije još jedna od onih ljupkih, formalno engleskih bašta, nego pravi lavirint u koji udeš s jednog kraja i izgubiš se na nekoliko dana pre nego što pronadeš izlaz.

Marsi Bart i njen klijent kome je trebalo urediti baštu, potencijalni zlatni rudnik, sedeli su u suncem obasjanom separeu u "Estiji" i srkali kafu s mlekom. Prepustili su se uživanju u toj ideji.

Kun, tridesetogodišnji izdanak prve porodice u državi koja se bavila garažama za parkiranje, izneo je svoj izvor inspiracije. – Pre neko veče sam iznajmio film *Osvetnici* – Izuzev Ume, nije bio nikakav. Ali lavirint me je očarao.

– Biće to neverovatn projekat – rekla je Marsi i, bez obzira na ideju o silnim dolarima, to je i mislila. – Idealno bi bilo da ga projektujemo sa

izmenama pravca, tako da nikome ne dosadi.

Razvio se živ razgovor o najizdržljivijira vrstama četinara, o literaturi o pejzažnoj arhitekturi, o mogućim uzorima. Razgovarali su o potrebi da se preduzme istraživački izlet u Škotsku, kada je Kun zastao usred rečenice.

Detektiv Frenk Volpi i još dva muškarca u crnim odelima ušli su u popularni amangansetski restoran. Kun ih je pogledom pratio sve do separea u zadnjem delu.

– Poznaješ ih? – pitala je Marsi.

– Onaj visoki s bradom je Irving Buškin. Mnogi ga smatraju za najboljeg advokata u oblasti kriminala u Americi. Ako bih ikada ubio svoju ženu, on bi bio prvi koga bih pozvao. Mislim da je momak levo od njega Tim Megvajer, javni tužilac za okrug Safok.

Kun nije poznao Volpija, ali Marsi jeste. Pomislila je da bi taj sastanak mogao da ima veze s Piterovom smrću.

– Bobe – rekla je Marsi – ovo je najuzbudljiviji zadatak za koji sam pozvana. Ali sada bih morala da odem na trideset sekundi da telefoniram.

Tada je pozvala mene, a ja Kernsa iz *Stara*. Pre nego što je isteklo pet minuta, ispred restorana su zaškripale kočnice i Kerns se pojavio s mikrofonom u ruci ispred Volpijevog stola.

– Šta vas je dovelo u naš gradić? – pitao je Kerns Irvinga Buškina pa je, iako nije dobio odgovor, nastavio nimalo obeshrabren. – Ko je vaš klijent? Da li vaša poseta ima neke veze s istragom povodom smrti Pitera Mulena?

Omanji i sav okrugao, s debelim, pegavim rukama, Kerns nije delovao kao čovek s petljom, ali je to bio. Prema Marsi, zasipao ih je pitanjima sve dok Volpi nije zapretio da će ga uhapsiti zbog maltretiranja. Čak i u tom trenutku, on je izvukao aparat i na brzinu načinio snimak čuvenog posetioca i njegovog društva.

Ali to nije bilo ono najbolje. Pošto je Kerns otišao, Megan, konobarica koja ih je posluživala, naišla je i obavestila ih da je došlo do zabune. – Bojim se da nam je nestalo specijaliteta s testeninom – rekla je.

– Prošlo je podne – negodovao je Volpi, ali je konobarica samo slegnula ramenima.

Njih trojica su još dosta gundali pre nego što su izmenili narudžbinu i

tražili čizburgere i ćuretinu. Jedva da su završili naručivanje kada se Megan vratila s novim lošim vestima. – I to nam je nestalo – saopštila je. – U stvari, nema više ničega.

Posle toga, Volpi, Irving Buškin i javni tužilac Tim Megvajer izleteli su iz restorana. Pola sata kasnije, Marsi se rukovala u znak dogovora oko uređenja budućeg jedinog originalnog engleskog baštenskog lavirinta u Hemptonima. Bar za jednu nedelju.

32.

Zbog Blatnjavog, a verovatno i stoga što još nisam bio sasvim spreman da odbacim svoju pravničku karijeru, vratio sam se u firmu i proveo ceo taj petak radeći na najnovijoj žalbi. Već sam tog jutra još jedanput pregledao zapisnike s njegovog suđenja i pobesneo zbog toga što se brađnilac koga mu je sud dodelio uopšte nije trudio.

Ručao sam s Polin koja mi je kazala da i dalje razmišlja o mojoj ponudi da radi na strani dobrih. Ne znam šta smo sve još razgovarali, ali odjednom je bilo tri sata pa smo požurili u kancelariju. Odvojeno.

Ostatak popodneva sam proveo praveći nacrt odgovora sudiji u Teksasu. Ako mogu sam to da kažem, odgovor je delovao ubedljivo. Tek u jedanaest uveče sam ga poslao elektronskom poštom Eksliju.

Iako sam bio zadovoljan ovim danom, onog trenutka kada sam ponovo seo na Piterov motor i spustio štitnik na njegovoj plavoj kacigi firme "Arai", počeo sam u glavi da u glavi premotavam svoj život kao neku vrstu depresivne video-trake. U tom trenutku baš i nije bilo najpametnije to pretraživanje po osećanjima. Nisam mogao da se pohvalim s previše nesebičnih i darežljivih dela u životu.

Naravno, nije mi bilo teško da se prisetim onog lošeg. Najstrašniji događaj koji mi je pao na pamet odigrao se pre sedam godina. Bilo je to u Midlberiju, kada sam imao dvadeset jednu godinu. Piter je u to vreme imao trinaest. Bio je zimski raspust pa je on došao da provede produženi vikend sa starijim bratom. Jedne večeri pozajmili smo automobil mog cimera da bismo otišli po kinesku hranu. Na Povratku u studentsko naselje, mesni policajac

nas je zaustavio zbog slomljenog stop svetla. Bio je pravo đubre i odlučio je da pretrese automobil.

Sada mi pada na pamet da je te večeri policajac izigravao momka iz predgrađa, a mi smo bili mala bogataška govna. Zbog toga se nije smirio dok nije pronašao tanušnu cigaretu s marihuanom. Objasnio sam mu da auto pripada mom cimeru i da nemamo pojma da je tu bilo droge. Ali on me nije slušao nego nas je odvezao u policijsku stanicu da bi nas pritvorio zbog posedovanja droge.

Kada smo stigli tamo, Piter je kazao da je džoint njegov. Ja to ničim nisam poricao. Piter je rekao da je to pro sto k'o pasulj. Ja sam već tada nameravao da studiram prava. On nije hteo ni na koledž. Ja sam bio punoletan. On maloletan, pa njemu nisu mogli ništa.

Ali, naravno, tim i jeste gore što ništa nisam učinio.

Kakav sam ja to bedni uzor bio svom mlađem bratu?!

Živo se sećam onog trenutka kada se policajac okrenuo ka meni i pitao me da li je istina da je džoint bio Piterov, a ja sam samo slegnuo ramenima.

Nije trebalo da se prisećam tog slučaja baš na Piterovom motoru. Osećao sam se kao da me trese struja visokog napona.

Medutim, jedino sam tako mogao da nastavim putem uspeha. Nedelju dana posle hapšenja u Vermontu, slučaj je odbačen zbog nepropisnog pretresa. Nikada mu nisam rekao koliko sam pogrešio. Štagod da je Piter učinio da bi bio ubijen, može biti da sam sam pomogao da moj brat krene tim klizavim putem.

33.

Nije bilo još deset sati u subotu pre podne kada me je probudio prijatni zvuk ženskog smeha. Maklin je nabacivao svoj laskavi šarm, kao mistrijom. Sudeći prema ljupkom smehu koji je prekidao njegovo pričanje, mistrija jedva da je bila dovoljno velika.

Dok sam silazio niza stepenište, pitao sam se ko bi to zapravo mogao da nam dođe u posetu u subotu ujutro, toliko mlad i lep da ovako vrhunski

nadahne Maklina.

Kada sam se uvukao u kuhinju, osmehnula mi se Polin Grabovski koja je sedela za stolom. Delovala je komotno kao da je celog života dolazila kod Maklina na partiju ćaskanja.

– Imamo gošću – rekao je Mak – koja priznaje da ti je prijateljica. A toliko je ljupka da joj to i ne zameram.

– Nisam znao da padaš na tetovirane žene.

– Nisam ni sam znao – rekao je Mak, zapanjeno. – Osamdeset šest godina živim u laži.

Po načinu na koji se Polin zakikotala bilo mi je jasno da ju je Mak već osvojio.

– Molim te, nemoj ga podsticati – rekao sam. – To je gore nego kad hraniš životinje u zoološkom vrtu.

– Dobro jutro, Džek – rekla je ona i prekinula naše prepucavanje. – Ne izgledaš baš sjajno.

– Hvala. Imao sam tešku noć na poslu. Ali čak i ako ne izgledam tako, srećan sam što te vidim, bar onoliko koliko i Mak.

– E pa, uzmi malo kafe. Ona je čudo. Imamo puno posla.

Napunio sam veliku šolju i izneo je na zadnji trem, gde je Polin sela pored mene na gornji drveni stepenik. Posle noći koju sam proveo, njeno prisustvo je bilo takoreći anđeosko, a izgledala je tako jednostavno lepo, u "Krančovoj" majici, odsečenim pantalonama i crvenim "Konversovim" patikama, da sam morao da se uzdržavam da ne buljim u nju.

– U ime rada za dobre momke. Nadam se samo da mi to nije ogromna greška.

Polin je izvukla dva lista hartije s dugim spiskovima.

– Ovde su svi koji su prisustvovali zabavi u Kući na plaži za Dan sećanja na pale borce – rekla je za onaj nešto duži spisak. – A ovde su svi koji su tamo radili.

Na trećini drugog spiska stajalo je "Piter Mulen – posluša" – i naš broj telefona.

– Kako ti je uspelo da dođes do ovoga? – pitao sam je. – Ja sam

pokušavao i nikako nisam uspevaao. Mnogo se tu skupilo paranoje.

– Imam prijatelja koji je veoma talentovan i beskrupulozan haker. Sve što mu je bilo potrebno bila je elektronska adresa organizatora zabave i ime njihove veb stranice.

Nastade neprijatna tišina. Uprkos velikom trudu, ipak sam buljio u Polin.

– Zašto me gledaš tako?

– Mislim da sam se malo iznenadio što si odlučila da radiš na ovome – rekao sam.

– I sama sam iznenađena. Upozoravam te, poklonjenom istražitelju se ne gleda u zube.

34.

– Hajde da počnemo od onih koji su ispomagali – predložila je Polin. – U svakom slučaju, od onih s kojima još nisi razgovarao.

Prvi plodonosni razgovor bio je na broju Piterovog kolege s parkirališta, Kristijana Sorensona, čija nam se besna devojka javila pošto je telefon zvonio desetak puta. – Ako je verovati Kristijanu, on je u 'Školjki' i pere sudove – rekla je nadureno. – To znači da je verovatno negde drugde.

"Školjka" je jedan pretenciozno nepretenciozan bar na putu broj 27, između Montoka i Amaganseta. Usluga je minimalna a dekor nepostojeći, ali ima nečeg u vibracijama i u starim dobrim rege trakama koje puštaju, što ga je pretvorilo u instituciju. U avgustu možete i po jedan sat da čekate da biste potrošili četrdeset dolara za ručak.

Polin i ja smo imali sreće jer smo našli jedno mesto u uglu pa smo naručili dve činije čorbe od rakova. Delovalo je skoro das mo na ljubavnom sastanku.

Spazio sam Sorensona presavijenog nad sudoperom, a na kraju je izašao iz kuhinje s natopljenom keceljom i gumenim rukavicama.

– Ne verujem da želite da se rukujemo – rekao je. Upoznao sam ga s Polin a ona mu je objasnila da pokušavamo da saznamo nešto više o onome šta se desilo Piteru te noći na zabavi. Kristijan je bio spreman da pomogne. –

Radio sam cele večeri. Malo me je iznenadilo što niko nije pozvao policiju.

– To je delimično razlog zbog koga smo ovde – rekao sam mu. – Oni celu stvar posmatraju kao nesrećno samoubistvo.

– Nema šanse – rekao je Kristijan – ali možda se policija plaši da je neko moćan umešan u ono što se već Zeki desilo.

– Pa, da se pojavila policija – pitala je Polin – šta bi im ti rekao?

Sorenson je prekrstio svoje mišićave ruke i ispričao nam svoju priču. Evo gde je postalo zanimljivo.

– Pre svega, Piter je tamo zakasnio, kao i obično, pa smo mi ostali bili malo besni na njega. Ali, kao i obično, odrao se od posla, pa više nismo bili besni. Onda sam, baš pre nego što će nestati, video Bilija Kolinsa koji je bio poslužitelj te večeri, kako mu dodaje neku poruku.

– Kako znaš da je to bila poruka? – pitala je Polin.

– Da li si ikada pitao Bilija Kolinsa za to? – pitala je dalje.

– Nameravao sam da ga pitam, ali nisam još natrčao na njega.

– Znaš li gde bismo mogli da ga nađemo?

– Poslednje što sam čuo jeste da je bio je pomoćnik za odnose s javnošću u 'Mejdstounu'. Za njega se priča da je jak golfer koji pokušava da odigra nekakvu mini turneju, šta li, ali ja mislim da ga samo puštaju da vežba.

– Zvuči kao dobra pogodba – primetio sam.

– Ni upola dobra kao ovo – rekao je i podigao deset prstiju u rukavicama.

– Mnogo ti hvala, Kristijane – rekla je Polin – i, usput, pozdravila te je devojka.

– Stvarno?

35.

– Zadivljen sam – rekao sam kada smo Polin i ja došli do njenog automobila.

– Time se ja bavim, Džek. A ponekad i profesionalci imaju sreće. Na

parkiralištu je bilo osam momaka te večeri. Uspelo nam je da naletimo na onoga koji je nešto video. A gde je 'Mejdstoun'? Jesam li obučena za to mesto?

Živeo sam tamo celog života, ali sve do tog popodneva nikada nisam kročio na posvećeno tlo kluba "Mejdstoun". A opet, nisam bio ni iedini. "Mejdstoun", izgrađen na obali Atlantika i prostrt poput nekog starog britanskog terena za golf, baš i nije deo programa pružanja pomoći siromašnima u zajednici.

Ma koliko snobovsko mesto, u "Mejdstoun" nije bilo teško upasti. Nije bilo iznajmljenih policajaca ispred. Čak nije bilo ni kapije. Par koji dolazi u dvadeset godina starom "folksvagenu" može ležerno da ga doveze do ogromne kamene zgrade kluba, da ga parkira i krene peške ka terenu za uvežbavanje dugih udaraca. A ako se još i držite kao da imate bogom dano pravo da budete tu, niko vas neće dirnuti.

Ne znam da li ste ikada bili u kantri klubu kakav je "Mejdstoun", ali u njemu vlada ona atmosfera medicinskog mira, kao da je celo ovo mesto, od održavanog travnjaka do neba bez ijednog oblačka, bilo na "vikodinu" koji se pije s martinijem. Na ovo bih mogao da se naviknem.

Bilija Kolinsa je bilo lako uočiti. On je bio onaj koji je jedan za drugim ispucavao savršene udarce peticom, štapom s metalnom glavom. A bio je i jedini na terenu.

– Hej, Džek. Šta kažeš za ovo mesto? – rekao je i dalje stežući štap i laktom pokazujući na idilični pejzaž pre nego što će poslati još jednu loptu preko njega.

– Ovo je jedan od najboljih terena na Long Ajlendu, ali toliko članova je prestaro ili ima vikendice, da je pola vremena teren prazan.

– Pa kako ide? – pitao sam.

– Sranje – rekao je Kolins i uputio još jedan savršen udarac.

Polin je namerno prišla malo bliže Kolinsu da bi morao da prestane da baca loptice.

– Hoćemo da razgovaramo s tobom jer nam je Kristijan Sorenson kazao da je video kako si dao Piteru neku poruku. To je bilo neposredno pre nego što je nestao kod Nojbauerovih. – Sviđao mi se način na koji je Polin

razgovarala s ljudima. Nije pokušavala da glumi grubost, ni lažno udvorištvo. Uopšte nije ni glumila.

– U tome je zaista bilo nešto čudno – rekao je Kolins i spustio štap.

– Šta hoćeš da kažeš?

– Poruka je bila ružičasta i namirisana, ali mi ju je dao neki tip koji je tu bio s nekim drugim tipom.

– Poznaješ ih?

– Ma jok. Prema njihovoj građi, pomislio sam da su možda Nojbauerovi lični treneri. Ali nisu imali onaj savršen stav, onu živahnu energiju. I nisu obrađivali prisutne, u pokušaju da zbrze nekolicinu mušterija, milijardera. Osim toga, bili su matori. Možda oko četrdeset.

– Zašto nisi pozvao policiju? – pitala je Polin.

Onog dana kada je Piterovo telo pronađeno, zvao sam Frenka Volpija tri puta. Ali nijednom mi se nije javio

36.

Kada smo krenuli iz "Mejdstouna", suton je promenio boju neba. Vozili smo se niz aveniju Ferder, jednu od najotmenijih ulica. To je ulica gde kuća od 5 miliona dolara štrči zbog skromnosti. Samo ulica Vest End sa jezerom Džordžika i imanja Kvele barn i Sivi vrtovi mogu da im konkurišu.

– U okolini Detroita – rekla je Polin – u Bermingemu i Oburn Hilu ima tako otmenih delova gde žive izvršni direktori auto-industrije i Pistona i Red vingsa, ali ništa ne može da se uporedi s ovim. Kada sam bila mala, odlazili smo u Bermingem da gledamo božićna osvetljenja.

– Niko nema predstave kakve se preterane i smešne stvari dešavaju ovde. Ovi ljudi kupe kuću od deset miliona dolara pa je onda sruše.

Jedno zdanje je smenjivalo drugo i, mada su kuće bile ukusne, bilo je nečeg neobičnog u ovom kraju. Izgledao je kao šarenolik, veoma imućan kraj s "ferarijima" umesto karavana i potpuno lišeno neurednih tragova dece.

– Živimo u čudna vremena – rekao sam. – Sada svako veruje da je na korak do bogatstva. Mislím da nam nešto stavljaju u vodu.

– I ja kupujem tikete 'Lotoa' svake nedelje – rekla je Polin. – A pijem flaširanu vodu.

Razgovor se ponovo vratio na Piterovo ubistvo i istragu.

– Zapravo, opozvao sam sve prijatelje sa slučaja – rekao sam joj.

– Zašto si to uradio, Džek?

Ispričao sam joj šta se dogodilo Fentonu na njegovom čamcu, kako je Henk otpušten i da je neko pratio Marsi i Moli.

Polin je samo klimala glavom.

– Seti se šta sam ti pričala o višoj klasi, mladiću.

– Polina, imam dvadeset osam godina.

– U-uh – rekla je i klimnula glavom. Onda je gurnula ruku u svoj ranac i izvukla pištolj. – Jesi li ikada upucao nekoga? Pucao u nekoga?

– Jesi li ti? – pitao sam je.

– Već sam ti rekla. Ja sam iz Detroita.

Posmatrao sam Polinine vesele oči usredsređene na drum i njenu kosu koja je letela na vetru, i shvatio sam da mi jedino preostaje da ućutim i da se smeškam. Jer to što sedim pored Polin činilo me je srećnim. Tako jednostavno.

– Ostani na večeri – rekao sam – a ja ću te upoznati sa Semovom picom. Kada im ide, stoji u redu sa Džonovom i Lombardijevom.

– Visoka ocena, ali moram da se vratim. Možda neki drugi put.

– Artičoke i slanina, jin i jang preлива za picu?

– Baš si uporan.

– Zapravo, kada se radi o ženama, obično se obeshrabrim prilično lako.

37.

Moj motor – pretpostavljam da je sada moj – bio je i dalje pred kućom. Kada me je Polin ostavila, zastao sam kraj njega da bih posmatrao crvena zadnja svetla njenog automobila kako se udaljavaju u pravcu Menhetna.

Bilo mi je prerano da se bacim u krpe. A bio sam i pomalo povređen što

je Polin odbila moj poziv na večeru.

Dopadala mi se i činilo mi se da se i ja njoj dopadam. Naravno, svojevremeno sam mislio da sam i Dejni prilično drag. I tako, bez nekog određenog mesta na koje bih otišao i bez ikoga ko bi tamo sa mnom pošao, zajahao sam "bendžu" i okrenuo ka zapadu.

Odmah iza varoši skrenuo sam na stari montoški autoput, opterećen drum pun ustalasnih uzvišenja i udubljenja, koja su Piteru i meni donela prve užitke u draženju genitalija. Mi smo ga prekrstili u "Salama drum" jer, ako idete dovoljno brzo, trljate ga u trenutku kada dotičete vrhove uzvišenja.

Te noći sam razmišljao i o Piteru i o Polini kada sam zategao ručku za gas i došao do vazduha. *Živeo Salama drum*, pomislio sam.

Prebrzo sam se našao ponovo na drumu 27 i šibao pored "tajm-šering" apartmana i restorana u modi. Svaki put kada sednem na motor postajem sve bolji, učim kako da se nagnem u krivinama, usavršavam ritam poluge kvačila i ručke za gas. Možda je na mene prešlo nešto od Pitera.

Kada sam skrenuo sa drumu 27 na onaj za Blaf, palo mi je na pamet da sam verovatno išao istim putem kojim je Piter prošao svoje poslednje večeri. Učinilo mi se da to nije bilo slučajno.

Imanje Nojbauera se nalazilo na manje od pola kilometra uz drum. Kada sam ugledao otvorenu kapiju, nesvesno sam usporio i prošao kroz nju. Stotinak metara dalje ugasio sam motor i svetla. Zatim sam se spustio "na ler" niz blagu padinu do plaže.

Sklonio sam motor u gusto žbunje kod prve dine, skinuo patike i seo na hladni pesak uz samu vodu.

Ceo prizor je predstavljao ponavljanje one noći kada su me doveli da pogledam Piterovo telo. Mesec je imao istu moćnu voltažu. Talasi su bili približno jednako visoki i bučni.

Dok sam odmeravao prizor, talasi su uspuzali uz plažu i dohvatili mi petu. Skupio sam se od šoka. Niko ko nije prekriven belim krznom ne bi u ovome plivao usred noći.

Zatim sam sebe iznenadio kada sam skinuo odeću, urlajući kao ludak, i zaleteo se naglavačke u talase.

Niko ne bi ušao u ovakvu vodu bez stvarno jakog razloga – zar ne?

Da li je moguće da je Piter to uradio? Tada mi se učinilo da je sasvim dobro vreme da to otkrijem.

Voda je bila zastrašujuće hladna, ledila je krv u žilama, a bilo je ceo mesec toplije nego kada se Piter navodno udavio. Već kod trećeg koraka zbolela su me stopala i donji deo nogu. Ali nastavio sam da trčim kroz ostatke vode prvog talasa. U krestu sledećeg sam zaronio.

U nekoj vrsti šoka mahnito sam plivao od obale dok nisam odbrojao trideset zamaha rukama. Kada sam se zaustavio, dosta sam odmakao od linije razbijanja talasa. Bezbedna obala mi je delovala kilometrima udaljeno.

Iako verovatno nije trajalo duže od trideset sekundi, činilo mi se da sam više minuta proveo ljuljajući se na ustalanoj površini obasjanoj mesečinom. Disao sam duboko i lagano, pa mi se telo nekako priviklo na hladnoću.

Piter ne bi ovo uradio. Nikako. Piter je mrzeo hladnoću... osim toga, Piter je voleo Pitera.

Mogao sam da upravljam disanjem, ali nisam uspevao da upravljam razmišljanjem. Nalazio sam se do grla u velikom crnom okeanu i počeo sam da se plašim.

Zaplivao sam ka plaži isto onako očajnički kao što sam i pošao s nje. Na pola puta, utnuo od nemilosrdne hladnoće, dozvolio sam da se klizam predaleko po uskovitlanom talasu.

Voda se naglo spustila, a ja sam propao u mračni prostor. Ispunjen užasom, osetio sam ništavilo. Pokušavao sam da se izbacim. Onda su me talasi ponovo povukli. Bio sam izgubljen u crnom kovitlacu. Osećao sam se kao da sam živ sahranjen. Nisam mogao da dišem. Talasi su me sve više treskali, kao beton koji pada sa zgrade koja se ruši. Udarali su me o dno prekriveno školjkama.

Nekako sam uspeo da se setim da ne treba da se opirem. Dohvatio sam nos i usredsredio se na zadržavanje daha. Nekoliko sekundi kasnije, ponovo sam izbio na površinu, pomamno gutajući vazduh.

Nisam bio pripremljen za sledeći talas. Bio je manji, ali me je taj sasvim prikucao. Na dno sam sa sobom poneo i puna pluća vode. Da nisam pomislio na sva sranja koja će Mak morati da sluša o tome kako sam se i ja ubio,

možda bih se i prepustio. Talasi kao da su oživali. Delovali su kao gomila sprava za probijanje brodova. Držao sam se, sekund po sekund, sve dok me okean konačno nije ispljunuo napolje. Sklupčao sam se na plaži.

Iako je Džejn Dejvis rekla da mi se brat nije udavio, morao sam i sam to da dokažem.

Pretpostavljam da sam i dokazao. *Piter nije pošao na plivanje te noći. Brat mi je ubijen.*

TREĆI DEO

SUDSKI PRETRES

38.

Jednog ponedjeljka u avgustu, veoma rano ujutro, okrenuo sam se u krevetu u Montoku i zadovoljno uzdahnuo. Tu i tamo Maku padne na pamet da napravi "pravi doručak", a meni je bio potreban samo jedan polusvesni udisaj da shvatim da se Mak dole zaglibio do ušiju u taj posao. Smandrljao sam se niza stepenice i zatekao ga nagnutog nad štednjak. Pažnju je raspodelio na sve četiri gasne ringle. Ludački je pokretao ruke, kao Toskanini kada diriguje na sceni Karnegi hola.

Udisao sam masnjikavi miris i posmatrao maestra na delu. Imao je i previše stvari da nadgleda kako se prže da bih se upuštao u opasnost da izgovorim i jednu reč u ovako osetljivom trenutku. U šarenoj floti lonaca i tiganja, slanina, kobasice, krvavice, krompir, pečurke, paradajz i crveni pasulj bučno su hrlili ka istovremenom vrhuncu uživanja. Izneo sam tegle s marmeladom, počeo da cedim pomorandže i, kada mi je dao znak, uključio toster.

Pet minuta kasnije simfonija na plotni je bila gotova. U uzbudljivoj navali grabljenja, zahvatanja i nabadanja, poveća količina hrane za deobu preseljena

na dva velika tanjira. Nas dvojica smo seli i u tišini počeli da mešamo crvenu, žutu, crnu i smeđu hranu prema sopstvenim, genetski određenim, sklonostima. Delovalo je kao da je prošlo samo nekoliko sekundi do trenutka kada su poslednja parčad tosta stavljena u toster za konačnu operaciju čišćenja i dok smo zamišljeno srkali irski čaj.

– Bog te blagoslovio, Mak, ovo je bilo bolje od seksa.

– Nije ti to, onda, u redu – rekao je i zalio čajem zalogaj hleba s marmeladom.

– Moraću da vežbam – obećao sam i sipao mu drugu šolju, a zatim se uputio na prednji trem po novine. Pročitao sam to pre nego što sam se vratio unutra i spustio novine pored njegovog ubrljanog tanjira. Znao sam da će doći do toga – ali sada je bilo i zvanično.

– Napari oči ovim.

Gledao sam preko Makovih starih koščatih ramena i pročitao ponovo onaj veliki, lepi naslov:

SUDSKI PRETRES UBISTVA POVODOM SUMNJIVE SMRTI
ČOVEKA IZ MONTOKA.

Zatim smo progutali celu priču s istom onom pomnom pažnjom s kojom smo se posvetili doručku.

Prvi put u ta dva meseca osećao sam se slavljenički – Mahao sam pesnicom kroz vazduh. Bili smo previše najedeni da bismo skakali, pa pošto sam žurno otišao do bara s pićem mi smo, u sedam ujutro i s gozbom koja se još nije slegla u našim stomacima i glavama, tresnuli po jednu pravu stvar.

– Za tvoje zamagljene oči, Džeksone – nazdravio je Mak.

– Shvataš li šta smo uradili – oduševljeno sam rekao. – Zabezegnuli smo prokleti sistem.

– Prokleti sistem je stara mudra kurva, Džek. Plašim se da smo ga samo iznervirali.

39.

Te nedelje na poslu držao sam spuštenu glavu. Bukvalno. Računao sam

da, ako je niko ne primeti kako se pojavljuje iz kancelarije, nikom neće pasti na pamet ni da je otfikari. Ovo ne preporučujem kao dugoročni smer u karijeri, ali u tom trenutku nisam ni razmišljao na duži rok u firmi "Nelson, Gudvin i Mikel", ni bilo čemu drugom.

Budući da još nismo dobili odgovor u vezi s Blatnjavim, ostalo mi je puno vremena da razmišljam o predstojećoj istrazi.

U četvrtak, rano ujutro, Polin me je pozvala da se nađemo za ručak. Kazala je da je "važno", a Polin nema obida preteruje. Predložila je "Rosa Meksikanu", skrovito mesto na prvoj aveniji, oko broja pedeset.

Kada sam stigao tamo, ugledao sam je za stolom u uglu pozadi. Kao i uvek, na sebi je imala tamni kostim i kosu vezanu u rep. I, kao i uvek, izgledala je sjajno. Ali je izgledala i nervozno ili je samo bila u žurbi.

– Dobro si? – nisam je video skoro cele nedelje i nedostajala mi je. Polin, puna zdravog razuma, bila je uznemirena. Imao sam grozan predosećaj da će mi reći da je bila velika greška što se prihvatila rada na Piterovom slučaju i da se konačno osvestila. Možda su joj pretili.

– Što duže gledam Nojbauerov dosje – šapatom je počela Polin – sve gadnije deluje.

– Gadnije od bacanja devojaka sa jahte?

– Provela sam više vremena nego što ga imam pročešljavajući njegovu prošlost. Otišla sam čak do perioda kada je još bio u Bridžportu. Bridžport nije baš Grinič s placem od jednog i po ara. U pitanju su bande i skromna naselja.

– Prvo 1962. pa opet 1965. godine – nastavila je Polin – kada je Nojbauer bio u ranim dvadesetim, zajedno s tipom po imenu Bani Levin, bio je uhapšen zbog iznuđivanja.

– Ima kriminalistički dosje? To je sjajno.

– Nije sjajno. Optužbe su povučene u oba slučaja jer su ključni svedoci optužbe iznenada menjali svoje iskaze. Jedan od svedoka je nestao zauvek.

– Znači da ne možemo ništa od toga da iskoristimo za pretres?

– Nije u tome stvar, Džek.

– Polina, ako hoćeš da odustaneš, molim te samo mi reci. Ionako si mi već veoma pomogla. Shvatam šta mi govoriš za Nojbauera.

Iskrivila je lice pa sam skoro pomislio da će zaplakati. Ali ona je samo odmahнула glavom.

– Govorim o tebi, Džek. Slušaj me. Ovi ljudi će sve uraditi da problem nestane.

Poželeo sam da se nagnem i poljubim je, ali je već delovala dovoljno zaplašeno. To i nije bila neka dobra ideja. Ipak sam pružio ruku ispod stola i dotakao joj ruku.

– Zašto si to uradio? – pitala je Polin.

– Zato što te boli uvo.

– Misliš zato što mi je stalo, Džek?

– Da, zato što ti je stalo.

40.

Polin se nikada u životu nije ponašala na ovaj način. Čak ni približno. Kada su ona i Džek izašli iz "Rose Meksikane", osećala se obeleženo i izloženo.

– Stvarno mislim da ne bi trebalo da nas vide da se vraćamo zajedno – izjavila je.

Džek se kiselo nasmejavao, ali ga je Polin ostavila pomalo zbunjenog i nestala uz ulicu. Bez osvrtnja je pošla na zapad ka Trećoj ulici, hodala deset blokova, pa opet skrenula na zapad, sve do Grand central stanice gde je voz broj šest stajao otvorenih vrata.

Čim su se vrata zatvorila, povratila je ravnotežu. Odlazak u centar grada joj je uvek prijao. A izlet usred radnog dana dodao je slatko uzbuđenje bežanja iz škole.

Sišla je iz voza u Kanalskoj ulici i nastavila pešice ka centru, sve dok nije ušla na teška vrata bivše fabrike steznika u Frenklinovoj ulici. Pritiskanje na nekoliko dugmića dovelo ju je do neobeležnog teretnog lifta koji je ulazio pravo u neuređeno potkrovlje krcato šarolikom zbirkom primitivnih predmeta za upotrebu sakupljenih tokorn ekscentričnog života njihovog vlasnika. Polin je prošla pored prašnjavog stola za masažu,

violončela i cirkuskih štula i uputila se ka svetlosnom kvadratu na suprotnom zidu.

Tek kada je stigla dotle ugledala je glavu svoje sestre Mone, s talasastom kosom, spuštenu pod lampom njenog radnog stola. Lemila je alku na okruglu zlatnu mindušu ukrašenu nečim što je ličilo na hijeroglife.

Dve godine ranije, Mona je okačila o klin svoje cipele za "ča-ča-ča" radi sigurnosti karijere kreatora avangardnog nakita. Poslednjih meseci za njene minduše, ogrlice i prstenje, sve pravljene po uzoru na poklopce gradskih šahova, grabili su se po skupim buticima Menhetna i Los Andelesa.

Mona nije primetila svoju gošću sve dok Polin nije sela pored nje na klupu i počela da se trlja o nju kao umiljata sijamska mačka.

– Pa, kako se on zove? – pitala je Mona, ne podigavši oči s poledine dvadesetčetvoro karatne minduše.

– Džek – rekla je Polin. – Zove se Džek. Sjajan je.

– Moglo je da bude i gore – kazala je Mona. – Mogao je da se zove Džon ili Čak.

– Moguće. To je taj momak s posla koji živi s dedom i čiji je brat verovatno ubijen. Poznajem ga tri meseca, a već radim zbog njega neke stvari koje mogu da me koštaju svega što imam. Ono što me zaista brine jeste to što sam više zabrinuta za njega nego za sebe. Mona, mislim da on stvarno ima savest.

– Zvuči kao da si ošinuta penisom. Jesi li?

– Potpuno. Sem što ga još nisam ni videla. Svejedno, on je slatkiš. A najbolje od svega je to što izgleda da i nije svestan toga.

– Zvuči kao da pričamo o tebi – rekla je Mona. – Pa, šta hoćeš da ti kažem?

– Nema svrhe da mi išta govoriš. Sve što mi je potrebno jeste zagrljaj.

Mona se okrenula od lemilice, zbacila rukavice i obgrlila ruke oko svoje mudre, pune zdravog razuma i krajnje romantične sestre.

– Budi pažljiva – rekla je. – Zvuči previše dobro da bi bio stvaran, taj tvoj Čak.

41.

Neko vreme sam se bavio poštenim advokatskim poslom u ime blatnjavog. Zapravo, posao je bio veoma sličan pravnoj pomoći pružanoj u branilačkoj radionici kojoj sam se pridružio tog proleća u *Kolumbiji*. Raširio sam po stolu nekoliko izdanja Nacionalnog instituta sudske advokature. Takođe i *Osnove sudske veštine* od Tomasa Moita, koje smo mi studenti prava zvali jednostavno "Moit".

Zazvonio je telefon i dograbio sam slušalicu. Bila je to Motrouzova sekretarica Lora Ričardson. Do đavola.

– Bil me je zamolio da proverim da li možete da dođete gore – rekla je.

– Nije baš najbolje vreme – odgovorio sam. – Do nosa sam zaglavljnjen ovde.

– Sačekaću vas kod lifta.

Njen poziv je izazvao istu onu navalu adrenalina kao i prethodni. Ovoga puta sam manje strepeo od onoga što je Montrouz smerao nego od toga kako ću ja odgovoriti. Da bih malo stišao rad srca, polako sam prošetao po kancelariji pre nego što sam se uputio ka liftu.

– Šta vas je zadržalo? – pitala je Lora kada sam stigao na četrdeset treći sprat.

Umesto da me povede stazom bez povratka do Montijeve kancelarije, odvela me je do elegantne salice za sastanke i posadila me za zift-crni sto, osvetljen sa četiri prigušene sijalice. *Šta je sad ovo?*

– Ne bi trebalo da traje duže od nekoliko minuta – rekla je pre nego što je zatvorila vrata. – Čekajte tu. – Kada radite u velikoj korporaciji možete postati žrtva ovakvog nasilja bez krvi. Prvo vas pozovu na hitan sastanak, a onda vas dočeka učtiva sekretarica i zamoli da sednete i čekate.

Uradio sam kako mi je rečeno, ali u sebi sam se bunio.

Zašto sedim ovde s rukama u krilu? Zašto saradujem? Posle nekih deset minuta, više nisam mogao da sedim na vrućoj stolici. Išetao sam.

Kada me je Ričardsonova spazila na slobodi, pomislio sam da će dići uzburu.

– Idem u toalet – objasnio sam.

Ričardsonovoj je laknulo pa je povratila predašnji izraz lica.

Kada sam se vratio u salu za sastanke, tamo me je čekao Bari Nojbauer. Umesto da se iznenadim ili zaprepastim, što je bilo verovatno, ja sam pobesneo. Ovo je, zapravo, bila njegova prva reakcija na Piterovu smrt.

– Zdravo, Džek – rekao je. – Ne znam da li ti je iko to pomenuo, ali ja sam ovde klijent.

Nojbauer je otkopčao crni pripijeni sako italijanskog odela pravljenog po meri, i seo. Pokušavao sam da objektivno sagledam situaciju. On je ipak bio samo jedan sredovečan čovek, osrednje visine, mada uglancan i okrenut umetnosti. Svaka pojedinost, od savršenog preplanulog tena, do savršene frizure, i do srebrnih ramova za naočare od hiljadu dolara, govorila je o njegovom specijalnom mestu u svetu.

– Znaš li zašto sam ovde, Džek?

– Konačno ste stigli da mi izjavite saučešće? Baš dirljivo.

Tresnuo je pesnicom o sto.

– Slušaj, ti nevaspitana propalice. Očigledno si utuvio u tu svoju glupu glavu da ja imam nešto s nesrećnom smrću tvog brata. Pa sam pomislio da bi više voleo da, umesto što sprovodiš tu svoju amatersku istragu, razgovaraš sa mnom neposredno.

Nije mi rekao, ali sam odlučio da i sam sednem.

– U redu. Odakle da počinjemo?

– Nisam ja ubio Pitera. Voleo sam tvog brata. Bio je dobar mornak, duhovit. A za razliku od ostalih Dejninih momaka, i ti si mi se stvarno dopao.

Nisam mogao da se ne osmehnem.

– Lepo je to čuti. Kako je Dejna?

– Dejna je još u Evropi, Džek. Na malom odmoru. Sada me slušaj. Jedini razlog zbog kojeg razgovaram sada s tobom i jeste poštovanje i ljubav koju gajim prema kćerci. Ne budi naivan da poveruješ da možeš da me sahraniš preko štampe, da ulaziš nedozvoljeno na moje imanje i da upadaš u računare mojih kolega bez posledica. Molim te da smatraš da si upozoren, Džek. I to prijateljski, jer mi se, kao što , sam rekao, dopadaš.

Dok je Nojbauer prikazivao svoju moć, razmišljao sam o Fentonu kako se bori s vodom u čizmama, o Henku bez posla, Marsi i Moli kako se plaše da sednu u sopstvene automobile. Kada mi je bilo dosta onoga što je pričao, ustao sam i obišao oko stola brže nego što je verovatno smatrao da je moguće.

Zgrabio sam ga za vrat i stegao mu kragu tako da nije mogao da se pomeri. Ona leta koja sam proveo praveći kuće i iznurujući se u Džepsonovom brodogradilištu, učinila su da postanem mnogo jači čovek nego što su njega treneri učinili.

– Mislite da niko ne može da dopre do tebe – procedio sam kroz stisnute zube. – E pa, grešiš. Da li ti je jasno? – Stegao sam mu vrat malo jače.

– Ti si strašno pogrešio – kazao je Nojbauer, iskrivljenog lica. Malo ga je bolelo. Meni je bilo milo.

– Ne, ti si strašno pogrešio. Iz nekog jebenog razloga si umešan u ubistvo mog brata. Zataškao si činjenice. Pretiš mojim prijateljima koji pokušavaju da dođu do istine.

Nojbauer je počeo jače da se opire, ali sam ga čvrsto držao.

– Pusti me, drkadžijo! – naredio mi je.

– A-ha, naravno – rekao sam i konačno pustio skota.

Krenuo sam ka vratima sale za sastanke, ali sam se zaustavio i okrenuo prema Nojbaueru.

– Nekako, na neki način, pravda prema mome bratu će biti zadovoljena. Uveravam te.

Nojbauerova kosa je bila raščupana a sako izgužvan, ali je uspeo da povрати prisebnost. – I ti ćeš završiti kao tvoj brat – rekao je. – Uveravam te.

– Pa, Bari, mislimda smo obojica upozoreni. I drago mi je što smo proćaskali o tome.

42.

Sišao sam sa saznanjem da sam upravo profučkao svoj letnji posao praktikanta, a moguće i svoju pravničku karijeru.

Nisam bio siguran da li je sve bilo vredno toga, ali sam smatrao da nemam izbora. Pre ili kasnije neko je morao da se suprotstavi Nojbaueru. Bilo mi je drago što sam to bio ja.

Pokušao sam da se javim na Long Ajlend – hteo sam Maku da ispričam šta se desilo i da ga pitam za savet – ali veza iz moje kancelarije je bila prekinuta.

– Gospode – prošaputao sam – brži su nego što sam pretpostavljao.

Dva minuta kasnije, telefon je zazvonio. Na vezi je bila moja omiljena sekretarica sa četrdeset trećeg sprata.

– Mislio sam da mi je isključena linija – rekao sam Ričardsonovoj.

– Ne možete da dobijete izlaz – rekla je. – Kažite mi, kako je neko kao vi dospeo na ovakvo mesto? – pitala me je.

– Birokratska greška.

– E pa, greška je ispravljena. Gospodin Montrouz hoće da razgovara s vama.

Javio se on: – Šta se desilo s onim ambicioznim radišom koji je praktično molio da dobije posao? – pitao je Montrouz, brzo se zagrejavši za novi zadatak. — Otvorili smo vrata koja skoro nikada ne otvaramo takvima poput tebe, a ti si nam ih zalupio u lice. Jedino čestito što si uradio ovde bilo je ono na bezvrednom dobrovoljnom slučaju.

– Ne govorite, valjda, o 'Potrazi za nevinošću'? – pitao sam. – Eksli mi je rekao da je to srž svega u firmi 'Nelson, Gudvin i Mikel'. Da će to od mene učiniti srž firme.

– Ti si prošlost, Mulene – kazao je Montrouz. Zatim je prekinuo vezu.

Otprilike pet minuta kasnije, dva nabildovana radnika obezbedenja – jedan Afro, a drugi Hispanoamerikanac – stali su pred moju kancelariju. Poznavao sam ih iz firminog tima mini-bejzbola.

– Džek, zamolili su nas da te ispratimo iz zgrade – rekao je niži i širi. Zvao se Karlos Hernandez. Dopadao mi se.

– Rečeno nam je i da ti damo ovo – dodao je i uručio mi papir zvan Dokument o raskidu.

"S momentanim stupanjem na snagu, Džeku Mulenu se raskida ugovor s

firmom 'Nelson, Gudvin i Mikel', zbog neolasćenog korišćenja firminog vremena i sredstava i ponašanja štetnog po kompaniju" – pročitao sam.

– Žao mi je – kazao je Karlos i slegnuo ramenima.

Šteta što ne mogu da vam kažem da sam osetio olakšanje dok sam gurao rotirajuća vrata od blistavog čelika i sam izašao na ulicu. Uistinu, bio sam uplašen baš kao što su Montrouz i Bari Nojbauer želeli da budem. Odjednom su mi se pretnje koje sam uputio Nojbaueru učinile smešne i prazne. Znao sam da sam pravilno postupio tamo gore, pa zašto sam se onda osećao kao neka budala?

U magnovenju sam stigao do Njujorške javne biblioteke i do prelepe zastakljene čitaonice u kojoj sam razmatrao svoju budućnost kada sam hvatao voz za grad, još u gimnaziji.

Napisao sam pismo Blatnjavom. Preneo sam mu novost da je njegov stari tužilac izgleda konačno voljan da preda dokazni materijal iz svog slučaja, devetnaest godina starog, na analizu DNK. Poželeo sam mu sreću i rekao mu da mi se javi ako bude mogao.

Pozvao sam Polinu sa javne govornice, ali sam dobio govornu poštu a nisam bio u stanju da ostavim poruku.

Onda sam se prošetao kroz grad do Pen stanice i još jedanput otpuzao kući u Montok. Celog puta sam pokušavao da rešim jednu zagonetku: *Šta bih mogao da učinim da pravda bude zadovoljena?*

43.

Fenton je podigao čašu i nazdravio mom iznenadnom izlasku iz prebrze trake. – Dobro si uradio, sinko. Vratio si se na naš nivo, možda i malo niže.

– Nedostajao si nam – rekao je Henk. – Dobro došao u ponovo u stvarni svet.

Bilo je to u petak uveče, u motelu "Memori". Članovi Udruženja dobronamernih građana bili su prisutni i primećeni, a pošto je već određen datum pretresa, iskazivali su otvoreno radost življenja.

Moja nezaposlenost u ovoj grupi nije bila neki razlog za sažaljenje.

Uprkos najvećem ekonomskom bumu u istoriji i uprkos činjenici da se nenormalna količina novca rasipala tu u našem dvorištu, malo toga je doprlo do nas.

Kada smo uporedili beleške, bilo nam je jasno da smo svi bili na istoj crnoj listi. Nismo bili ni paranoični: neko se *dao* na posao da nas sredi.

– Kucao sam na vrata po celom gradu i ništa nisam mogao da dobijem – rekao je Henk. – Čak ni mesta poput 'Kod Đilberta', za koje znam da traže radnike, nisu hteli da me uzmu.

– Neki skot mi seče mreže – kazao je Fenton. – Znete li kako je teško zakrpiti mrežu? Da ne pominjem da se bojim da krenem brodom sam.

– Moja priča je čak i gora – kazala je Marsi – zato se mene tiče. Pre dve nedelje me je angažovao onaj parkingdžija na Džordžika jezeru da mu napravim prvi pravi lavirint u Hemptonima. Sinoć me zove da mi kaže da posao daje Libi Feldhofer. Rečeno mu je da mu, ako se upetja sa mnom, odbor za planiranje i urbanizam neće to odobriti.

– Libi Feldhofer! – uzviknula je razjarena Moli. – Ona radi tako nemaštovito.

– Znala sam da ćeš me podržati, draga.

– Nisam hteo da vam kažem, ali neko je jutros u poslednji čas otkazao svoj termin od jedanaest i trideset – kazao je Sami i izazvao opšte negodovanje.

Pod takvim okolnostima, skoro da mi je bilo drago što sam prestao da budem zlatni dečak. Iscedio sam poslednje kapi iz bokala i vraćao se s dopunjenom količinom kada mi je Logan, barmen koji je radio petkom uveče, predao jednu veliku kovertu.

– Za mene? – pitao sam. – Od koga?

– Neki tip je to ostavio ovde. Rekao je da je za sve vas.

– Poznaješ ga?

– Vidao sam ga, Džek. Jednom je pokušao da naruči martini.

Vratio sam se za naš sto. – Stigla nam je pošta. Dao sam kovertu Moli i počeo da dopunjavam čaše kada je ona bacila kovertu na sto.

– Nisam sigurna da mogu da učestvujem više u ovome, Džek. Zapravo,

ne mogu. Ovo je jezivo. Više nego jezivo. Hoćeš da pogledaš ovo!

U koverti je bilo šest slika, na svakoj po jedno od nas.

Fenton koji sedi na palubi svog brodića u suton. Sami kako pije kafu u "Kuhinji za dušu". Ja kako silazim sa bendže" pred svojom kućom. Snimak na kome je prikazan Henk kako trči preko našeg travnjaka sa aparatom za reanimaciju. Snimak na kome su Marsi i njen klijent s lavirintom, neposredno pre nego što su je šutnuli.

Na svakom snimku smo slikani pojedinačno i otpozadi. Tek da bismo imali na umu koliko smo ranjivi. Molina slika je bila najočigledniji primer. Slikana je iz velike blizine dok spava. Fotograf nije mogao biti udaljen više od trideset centimetara.

Ispod svake slike bili su brojevi: 6-5, 4-3, 10-1, 3-1. Nikakve poruke nije bilo.

44.

Oko ponoći u "Memori" je uletela grupa bučnih dođoša. Prednji deo restorana, "našeg" restorana, odjednom su preplavili stegnuti osmesi, izveštačen smeh i prodorno kreštanje u mobilne telefone.

– Kakva rupa – obožavam je! – viknuo je jedan posebno oduševljen pridošlica. – I ja tebi – odvratio je neki domaći šaljivdžija.

– Vidite ovo – rekla je Marsi i pokazala na preplanulu osobu koja je udisala povetarac s okeana usred opšte gužve. – To je Horst Rejnford.

Rejnford je bio bivši profesionalni bodibilder koji je postao zvezda u preko desetak popularnih filmova. Njegov zadnji film a ujedno i Nojbauerov prvi izlet u filmsku produkciju "Intergalaktički kurir", trebalo je da počne da se daje u pefak u 25000 bioskopa. — A eno i Denisa Suhua, koji igra njegovog blesavog pomoćnika – dodala je Marsi dok su glumci pozirali za slikanje.

– Čini mi se da *neko* ovde gleda E! kanal – primetio je Sami.

– Kao da ga ti ne gledaš? – odbrusila mu je Marsi.

– Ja ga ne gledam. Proživljavam ga.

– Neko iz Kuće na plaži im je predložio sjajan palanački restoran – kazao sam. – I rekao im da bi mogli da izazovu povike oduševljene publike.

Horst Rejndorf je skinuo svoju majicu bez rukava i mahao njom iznad glave. Denis Suhu je ščepao jednu slatku devojkicu, slučajno Gidlijevu rođaku. Hvala bogu, ona ga je odgurnula. Jedna članica te ekipe popela se na šank i počela da igra.

– Ako će Bari Nojbauer da se kači s nama – kazao je Gidli – vreme je da mu uzvratimo. Mi ne kvarimo njegove žurke. Trebalo bi da je toliko pametan da ne treba ni on naše da kvari.

– Mislim da ti ovo nije baš dobra ideja – rekla je Moli. – Ozbiljno, Fentone.

– Znam da si u pravu – odgovorio je Gidli kada je ustao i pošao da se gura kroz gomilu. Henk, Sami i ja smo pošli za njim. Zar smo imali izbora?

Nismo znali da se Gidli pripremao za napad na društveni vrh s istim uverenjem s kojim se ser Edmund Hilari spremao da napadne Monteverest. S njegove desne strane fotograf je nameštio nekog izvršnog producenta za spontan snimak sa Rejndorfom i Suhuora. Gidli se ubacio pred objektiv. Bacio je svoju tešku ruku oko "Dorfmajstera".

– Ne mogu da verujem da ste ovde u 'Memoriju'! – viknuo je. Skriveno značenje teksta je bilo: tamo gde niste poželjni!

– Izvini – rekao je fotograf – snimamo za Veneti fer.

– Mogao bi da snimiš jednu sa mnom i mojim novim najboljim prijateljem – upao je Horst, sa svojim zavodljivim keksom. – Ti ribar? Tako smrdiš.

– Mnogo hvala, Horste – rekao je Fenton. – Jesam ribar. I to već četvrta generacija.

– Neka neko odmakne ovog kretena od Horsta – kazao je neko od mlađeg studijskog organizacionog osoblja.

Redovni gosti su shvatili da se nešto sprema. Cela prostorija se skupila oko poznatih i njihovih pilepaka. – Gospodine fotografu, možete li da slikate dvaput, za slučaj da jednom ne uspe? – pitao je Fenton. – Ne dešava se svaki dan da se slikaš pored najvećeg prevaranta u svetu šou-biznisa. – A još pride i prijatelja onih ljigavih Nojbauerovih. Sledećih nekoliko minuta je nastala opšta zbrka. Rejndorf je zgrabio Gidlija za vrat. Fenton je prestao da se ceri

ludački i napao ga neplanirano pesnicom, uz sve ubedljive zvučne efekte. Pogodio je junaka akcionih filmova u luk nosa. *Prava* krv je šiknula na sve strane.

– Bože, šta to radiš? – zakreštala je dama zadužena za odnose s javnošću, obučena u crno i sva sjajna – Pa to je Horst Rejndorf! – pokretom koji je prevazilazio opis njenog radnog mesta, bacila se na Fentona i počela pomamno da ga udara svojom firmiranom tašnicom pa je Horst uspeo da se izvuče i zbriše na bočna vrata.

Ostatak Horstove družine nije imao toliko sreće. Kad je producent zgrabio pivsku flašu, savladao sam ga i zadržao uz šank. Onda se Henk odmerio s Denisom Suhuoin. Suhu jc pao. Veoma neprikladno, Samiju je dopao neki mladić nalik na inspicijenta. Iako je bio viši petnaest centimetara i teži petnaest kilograma, pao je na pod od Damalvinog aperkata kojim bi se i Rej Šugar ponosio.

Neko je mogao istinski da bude povređen da nisu uleteli Belnap i Volpi s pendrecima i vratili Hempotone u pređašnje stanje bezbednosti za kulturni svet. Volpi je jasno podvukao tu činjenicu razbivši nekoliko glava s neskrivenim uživanjem.

Mene nije udario, ali je namignuo i pitao me: – Kako ti je devojka, Džek?

45.

Sređivač je stajao u senci garaže Mulenovih već jedan sat kada se kroz izmaglicu Dič Plejnz puta probilo Džekovo svetlo od fara. Laktom je gurnuo svog mišićavog druga pošto se svetlucavi plavi motocikl zaustavio pred kućicom.

– Evo našeg momka.

Posmatrao je kako Džek gasi motor, spušta nožicu i duboko udiše vazduh kroz nos. To govance još uživa u svojoj pobedi, pomislio je Sređivač. Napetost iščekivanja se pojačala kada je Džek skinuo kacigu, podigao vrata garaže i ugurao motor. Nedeljama se radovao ovom susretu.

Kada je Džek otvorio vratašca s bočne strane garaže, Sređivač je počeo da odbrojava unazad od tri. Džek je prošao kroz vrata i naleteo pravo na

pesnicu u crnoj rukavici.

Za Sređivača je blagovremeni udarac bio jedno od najvećih neopevanih životnih radosti. Uživao je u tome kako on proizvodi šok i bol u jednom zaslepljujućem trenu. Kada je Snaga dograbio Džeka s leđa i povukao ga za kosu, Sređivač je u mladićevim očima očitao desetku na skali bola. Zatim je ponovo udario Džeka posred lica.

Sa čvrsto stegnutim rukama iza leđa i nečijim kolenom u krstima, Džek je uspeo jedino da se hitro izvije i time svede direktan na lakši udarac i natera Sređivača da se saplete. Onda su stajali oči u oči u pomrčini.

– Prenesi ovu poruku Nojbaueru. Možeš li to da mi učiniš? – upitao je Džek i čelom raspalio Sređivača po prevoju nosa.

Ovaj je počeo da krvari još više od Džeka, pa ga je to nateralo da porazmisli o tome da izvadi nož i proburazi Mulena u rođenoj garaži. Umesto toga, počeo je da ga obrađuje obema pesnicama. Radi je to veoma dobro.

Kada je Džek prestao da se mrda, Sređivač više nije promašivao. To ga je veoma obodriilo. Uskoro se osećao dovoljno dobro da i sam prenese jednu poruku. Reči su dale ritam njegovom besu.

– Da se nikad – udarac – nikad – udarac – više ne zajebavaš s ljudima koji su iznad tebe – udarac – u svakom pogledu.

Imao je još neke ideje koje je žarko želeo da iskaže, ali je Džek već bio u polusvesnom stanju.

– Što se tiče gospodina Nojbauera, reci mu sam šta imaš.

Džek je nekako uspeo da čuje to i dao je sebi reč da će tako i učiniti.

Ali čovek s crnim rukavicama za vožnju još nije bio sasvim gotov. Povukao je Džeka za kosu.

Zatim mu je prošaputao u uho: – Pamet u glavu. Deda ti je sledeći, glupane. A to će biti lako. Zaista je jako star.

46.

Kad pobediš u tuči, misliš da je to najuzbudljiviji sport na svetu. Kad izgubiš, i to gadno, shvatiš kolika si budala. Kada sam konačno uspeo da

odlepim lice s poda garaže i ustanovio povrede, shvatio sam da moram da se dokopam bolnice.

Razmišljao sam da bi trebalo da probudim Maka ili da pozovem Henka, ali kada sam se podigao, osetio sam da mogu nekako i sam, a to mi je delovalo i poželjnije. Ipak sam ušao i proverio šta je s Makom. Spavao je kao osamdesetšestogodišnja beba.

Uzeo sam ključ i odvezao se očevim starim kamionetom do Urgentnog centra u Sautemtonu. Čak i u četiri ujutro, bilo mi je potrebno oko trideset pet minuta.

Nema mnogo nasilja na našem kraju Long Ajlanda. Sautemton nije Istočni Sent Luis. Kada sam ušao u Centar, doktor Robert Volko je spustio ukrštenicu iz *Njujork tajmsa* i pogledao mi lice. – Zdravo, Džek – kazao je – dugo se nismo videli.

– Zdravo, Roberte – procedio sam. – Treba da vidiš kako onaj drugi izgleda.

– Mogu da se kladim.

– Bolje nemoj.

Krenuo je veoma pažljivo i temeljno da mi čisti rane.

Zatim me je odveo pod jako narandžasto svetlo i dao mi jak anestetik, pa me čvrsto ušio. Imao sam utisak da mi je koža na licu kao neka do kraja zapertlana hokejka. Bilo je dvadeset osam šavova.

Volko je smatrao da mu je ovo jedan od najboljih radova i da će ožiljci lepo zaceliti. Ja se nisam mnogo brinuo. Ionako nisam ja bio taj koji je bio lep u porodici. Dao je plastičnu kutijicu "vikodina" za rebra (na rendgenskom snimku se videlo da su mi tri naprsila) i poslao me kući. Ova noć, ovo prebijanje, bili su još jedna stvar koju dugujem Bariju Nojbaueru. A brojao sam.

47.

Situacija je bivala sve napetija. Sudski pretres povodom smrti Pitera Mulena bio je sve bliži.

U ponedjeljak uveče Sređivač se parkirao otprilike jedan blok niže od kuće skromnog izgleda u Riverhedu na Long Ajlendu. Na tremu je bila saksija od terakote, a na garaži vetrokaz. Pored starinskog poštanskog sandučeta na kome je dečjim rukopisom žutom bojom bilo ispisano Dž. DEJVIS, propinjao se kameni zec na zadnjim nogama. *Bljak.*

Za ovo parče raja doktorica je radila četrnaest sati dnevno, do lakata zarivena u mrtvace i izvodila razne maštovite teorije o tome kako su to postali. Sređivač je bio zbunjen što se Dejvisova rukovodila građanskom svešču. Mogla je da naplati milion svaku teoriju na Menhetnu. Umesto toga, ona je čeprkala po leševima.

Zbog čega ljudi rade to? Šta ih je briga da li se neko utopio ili je udavljen? Verovatno previše gledaju filmove. Svako bi da postane heroj. E pa, Džejn, čik pogodi? Ti nisi Džulija Roberts. Veruj mi na reč.

Znao je da je doktorkino pseto već odreagovalo na slasni zalogaj koji mu je ubacio pre nekoliko sati kroz prorez za novine na dnu vrata — još jedan smešni starinski detalj. Sada nije bila neki pas čuvar i ležala je na boku i hrkala iz sve snage.

Sređivač je tiho ušao, preskočio psa i krenuo uza stepenice ka Džejninoj spavaćoj sobi.

Ovo, razmišljao je, ovo je stvar za koju dobijam dobru lovu.

I Džejn je spavala. *Da, da, Džejn, hrčeš i ti.* Ležala je preko čaršava u prslučetu i gaćicama. *I nije nešto gore, ali za doktora ima pristojne noge,* primetio je Sređivač.

Seo je na krevet pored nje i posmatrao kako diše. *Gospode, spava kao zaklana.*

Rukom ju je taknuo između nogu a ona se hitro podigla. I bila je besna.

– Hej! Šta, do davola? Ko si ti? – vriskala je podigavši pesnice kao da je htela da se bije.

Ali onda je spazila pištolj i prigušivač zašrafljen za dugu cev.

– Ti si veoma pametna žena, i doktor si, tako da znaš o čemu je ovde reč, zar ne?

Klimnula je glavom i prošaputala:

– Da.

– Uskoro će biti pretres a nasuprot tvog, već stoji mišljenje jednog od tvojih pretpostavljenih. To bi trebalo da ti olakša stvar.

Onda je učinio nešto gadno – pritisnuo je cev pištolja između njenih nogu. Trljao ga je po njoj. Pa, njemu je to bio dovoljno.

– Dužna si mi, Džejn – kazao je i podjgao se s kreveta. – Ne teraj me da ponovo dolazim. Jer bih voleo da te odradim. I, Džejn, nemoj ni policiju da zoveš. I oni su u ovome. Pozoveš li ih, ja ću se veoma brzo vratiti.

Izašao je iz spavaće sobe a ona je slušala kako silazi dole. Konačno je došla do vazduha. Ali tada je začula jedan prigušen pucanj iz pištolja.

Znala je šta je taj skot uradio i plačući se sjurila niza stepenice.

I dalje je bio u kući. Cerio se. Ipak nije ubio Ajris.

– Dužna si mi, Džejn.

48.

Prvo te ubiju. Onda te okleveću. To je bilo moje "otkrovenje tog dana za doručak" kada sam otvorio *Star* pored omleta u "Estiji". Uzdahnuo sam, zatresao glavom, i ponovo postao tužan. Tužan i zaista jadan.

Piter je bio tema još jednog crnog, velikog naslova, ali se priča o njemu okrenula 360 stepeni. Sada smo dobili još jedno mišljenje o njegovoj smrti: POLICIJA SUMNJA NA KONKURENTSKE DILERE DROGE U POGLEDU MULENOVE SMRTI.

Početni pasus je donosio pojedinosti: "Ogorčena borba oko prevlasti ili droge, koja je otišla predaleko, predstavljaju dve mogućnosti kojima se policija bavi u svojoj tekućoj istrazi o smrti dvadesetjednogodišnjeg stanovnika Montoka Pitera Mulena, prema rečima istočno-hemptonškog glavnog detektiva Frenka Volpija."

Mak je bio u pravu. Život jeste rat.

Volpi je rekao i to da postoji mogućnost da je Piter Mulen bio pod dejstvom droge u vreme smrti i da je podnet zahtev da se izvrše dodatne analize da bi se utvrdilo da li je to bio slučaj. – Tražili smo da se obave analize na prisustvo kokaina, alkohola ili marihuane u krvi žrtve – rekao je

Volpi – i trebalo bi da dobijemo rezultate do sudskog pretresa.

Nojbauerovi advokati su primenjivali istu onu strategiju koja se pokazala tako dobra u slučaju O. Dž. Simpsona i mnogih drugih. Izbaci dovoljno poluverovatnih priča i postaće skoro nemoguće da se zaključi da nema razumne sumnje.

Pozajmio sam telefon i uspeo da dobijera urednika.

– Ko vam uvaljuje ove priče? – pitao sara. – Volpi, zar ne?

– Niko nam ništa ne uvaljuje. Mi prenosimo sve važno. To je ono čemu služe novine, gospodine Mulen.

– Sranje. Zašto za promenu ne pokušate da prenesete istinu?

Kada je loši urednik spustio slušalicu, pozvao sam pozvao sam ponovo i tražio da govorim s Bertom Kernsom, izveštačem koji je pisao prethodne članke. Ne možete da razgovarate s Bertom Kernsom. Kerns je otpušten pre tri dana.

Tada mi je izdavač ponovo spustio slušalicu.

49.

Stvari su se još pogoršale u toku prepodneva. Bio sam u usponu – unazad.

Bacio sam pogled po prljavom stolu Nade Alper i jedva sakrio nemir. Alperova je bila pomoćnik okružnog tužioca dodeljena za sudski pretres. Stanje u kom se nalazila njena kancelarija, zabačena na gornji sprat bivše gradske većnice Siforda, nije odavala visok nivo organizovanosti i spremnosti. Svaki milimetar njenog stola bio je prekriven izveštajima iz policije i od islednika, telefonskim imenicima, beležnicama, kasetama i zgužvanim papirima u koje je bila uvijena "brza hrana".

Dok je preturala po papirima, podizali su se tanki stubovi prašine i rasipali u zracima sunca koje je ulazilo kroz prozor.

– Znam da je tu negde – bila je uporna Nada. – Maločas sam ga videla.

– Da li ti ovo vodiš potpuno sama? – pitao sam što sam mirnije mogao. Nojbauer ima uvežbanu armiju advokata s najboljih fakulteta koji rade za

petsto dolara na sat i štite ga kao živi štit. Piter je dobio, kako izgleda, veorna mladu, malo plaćenu, prezaposlenu pomoćnicu okružnog tužioca koja treba za njega da izdejstvuje pravdu.

– Imam i jednog detektiva koji razgovara s ljudima u Montoku – rekla je.
– I nije meni ovo prvi slučaj.

– Nisam hteo to da kažem.

– Ovo mi je treći slučaj.

Oboje smo žalili što je veliki deo dokaznog materijala koji je ukazivao na prljavu igru u Piterovoj smrti bio posredan. Naši najjači aduti, po njoj, bili su Džejnin izveštaj i fotografije izubijanog tela. Konačno je uspela da iskopa zaturenu fasciklu, pa smo zajedno pogledali njen sadržaj. Tu su bili rendgenski snimci na kojima su se videli mnogi prelomi kostiju i frakture lobanje i prelomljeni vratni pršljenovi, kao i fotografije tkiva Piterovih pluća.

Budući da sam upravo bio pretučen, imao sam uvid u to kako su morali da izgledaju poslednji minuti mog brata. Zbog toga sam opet osetio mučninu.

Zatrpan negde ispod gomile hartije, zazvonio je telefon. Dok je kopala da ga pronade, laktom je oborila šolju s kafom i mlaz kofeina je potekao po fotografijama. Pre nego što sam uspeo da ih pokupim, nekoliko ih je bilo umrljano. Pažljivo sam ih tapkao papirnom salvetom i uklonio tragove, ali mi je došlo da ih ponesem i odem kući.

– Šta bih mogao da učinim da ti pomognem? – pitao sam na kraju.

– Ništa. Vi ste na fakultetu, gospodine Mulen. Ovde radimo sasvim dobro. Verujte mi.

– Uredu – kazao sam i uzdahnuo. Šta sam drugo mogao da kažem? – Ipak, mogao bih da budem od pomoći, Nađa. Makar da donosim kafu i sendviče.

– Šta vam je s licem? – najzad je upitala. Shvatio sam da je njena odluka konačna i da je pokušavala da promeni temu.

– Prebili su me. Sasvim moguće isti oni ljudi koji su ubili Pitera. To mi je Nojbauer uradio.

– Zašto ih ne tužite? – pitala je. Namrštio sam se i odmahnuo glavom.

– Izgleda da vam je dovoljno i ovo što imate.

50.

Sam Đamalva je opet imao košmare, one u kojima pada i pada i priprema se za udar do kojeg nikada ne dođe. Bilo je to već treći put te nedelje, pa je delom svesti znao da je u pitanju san.

Buđenje mu je donelo sasvim dragačiji košmar. I to pravi.

U fotelji do kreveta sedeo je krupan čovek, sitnih svinjskih očiju. Nosio je dobro skrojeno crno odelo. Držao je ležerno prekrštene noge, kao da je gost na nekom koktelu. Umesto pića, u ruci je držao pištolj koji je, kao i svoj ogavni osmeh, uperio u Samija.

– Ustaj, Sami – rekao je Sređivač. – Treba mi šišanje. Snažno je zario cev u Samijev vrat i poterao ga niza stepenice do kuhinje. I dalje ga držeći na nišanu, Sređivač se smestio u stolicu ispred dugačkog ogledala.

Prstima slobodne ruke čeprkao je po proređenoj svetlo-smeđoj kosi. – Koja bi mi dužina, po tvom mišljenju, odgovarala, Sami? – pitao je. – Kada se ošišam mnogo kratko, ličim na nacistu. Kada je pustim, izgledam kao kreten s trajnom ondulacijom.

– Bolje je kraće – pokušao je Sami da kaže, ali su mu usta bila tako suva da je to više ličilo na kašalj.

– Ne zvučiš mi ubedljivo, Sami.

– Ubeđen sam. – Ovoga puta je Sami uspeo da izgovori te reči. Očajnički je pokušavao da sagleda situaciju. Mislio je na ono što se dogodilo Piteru. Fentonu Gidliju priđe. Tip je odgovarao Fentonovom opisu sve do ožiljka na obrazu.

– Pretpostavljam da si već ukapirao da nisam došao čak do Fag Harbura zbog šišanja.

Sami je samo klimnuo glavom i raširio plastičnu kecelju za šišanje. Pokušavao je da smisli neki plan. Bilo kakav, ali koji će mu sačuvati život. Ovaj čovek gadnog izgleda bio je sujetan. Možda bi trebalo da zaigra na tu kartu.

– Da li to ima veze s onim što se desilo u motelu 'Memori'?

– Za to sam se već pobrinuo. I nije bila neka frka. Ovde sam zbog onoga što se desilo na plaži.

Kada je Sami napravio zbunjen izraz lica, čovek je rekao: – Nemoj biti tako tužan. Sve što hoćemo jesu izvesni negativni. Više nema svrhe da se pretvaramo. Igra je završena. Ja sam pobedio. Ti si izgubio.

Reči koje je izgovorio tip na berberskoj stolici imale su grozno konačan prizvuk. Bilo je gore nego što je Sami pretpostavljao. Nije trebalo samo da ga zastraši. Nije se radilo samo o ispitivanju.

– Hajde – rekao je Sređivač. – Treba da se ošišam. A u pogledu dužine, prihvaću ono što mi preporučiš.

Ubrzo mu je pramenje kose padalo po plastičnoj podlozi raširenoj ispod stolice, poput retkih pahulja snega. A uprkos svemu, Sami je uhvatio smiren, znalački ritam svog posla. Secni, pomeri, povuci. Secni, pomeri, povuci. Zaboravi da tip drži pištolj u ruci.

Jedna prosta rečenica mu je odzvanjala u glavi: *Učini nešto ili ćeš umreti. Učini nešto ili ćeš umreti.*

Sami se usredsredio na svoj posao kao da mu od toga život zavisi. Kada je na kraju skinuo plastičnu keclju sa Sređivačevih ramena, ovaj je morao da se zadivi: – Sada mi je jasno zbog čega sve one bogate dame dolaze ovamo.

Učini nešto ili ćeš umreti.

– Samo još jedna sitnica – rekao je Sami i lupnuo ga po ramenu. Čovek se zakikotao i ponovo zavalio u stolicu.

Kada je pogledao u ogledalo, video je kako Samijeva desna ruka prelazi preko njegovih grudi.

Do đavola, nije mogao da pevuje. Ne ovaj slabašni pederčić. Ne ovde – ne ovako. Gospode, ne.

Rez brijača je bio tako hitar i precizan da Sređivač nije bio siguran da mu je grlo prerezano sve dok nije ugledao kako mu se otvaraju druga, ružičasta usta ispod brade. A onda, kada mu je frizer s leđa ščepao ruke, uz takvu snagu i gnev, što je za njega bilo poslednje iznenađenje, posmatrao je kako mu život ističe iz tela.

– Ko će ovo srediti? – bile su mu poslednje reči.

Kada je Sami opustio stisak, krupni čovek je iskliznuo iz stolice na plastičnu podlogu na podu. Sami je duboko udahnuo i probao da promisli o svemu ovome. I to brzo. Gospode, ubio je ovog tipa. Tu se više ništa nije moglo.

Kada je odlučio šta će, popeo se i spakovao stvari. Zatim je otišao do garaže i ispumpao nekoliko litara "supera" iz automobila. Prosuo ga je po celoj kući, u svaki ugao. Onda je unutra ubacio upaljač "zipo" u plamenu.

U trenutku kada je stigao prvi vatrogasni kamion, baš ništa nije ostalo od "Samijeve kuhinje za dušu". Ništa.

51.

Sredivao sam neke beleške za Nađu Alper kada sam čuo Makov jaki glas odole. – Džek, izađi. Stigla ti je devojka. I lepša je nego ikad.

Polin jedva da je izašla iz auta, a Mak je već navalio da ostane na večeri. Desetak minuta kasnije, izjavio je da ostavlja nas "zaljubljene ptičice" da bi obišao raznovrsnu ponudu čuvenih montočkih tezgi s povrćem i ribom. – ti *ostaješ* na večeri – dobacio je Polini, a ona nije ni pokušala da se raspravlja.

Dva i po sata kasnije, kada je sunce prestalo da peče, vratio se trijumfalno. U jednoj ruci je nosio prvi sezonski kukuraz iz kraja, a u drugoj tri debele šnicle sabljjarke.

– Sal se kune majčinim grobom da je ovo isekao jutros od sto sedamdeset petokilaša – hvalio se Mak.

Pošto je istovario teret, otvorio je tri piva i pridružio nam se na tremu, a mi smo ga na brzinu uputili u Polinina najnovija otkrića o Bariju Nojbaueru.

Kada je saslušao sve te prljavštine, odmerio nas je da bi se uverio kakvim snagama raspolažemo za pripremanje večere. Onda je raspodelio zadatke. Mene je poslao u garažu da iskopam stari "hibači" roštilj. On i Polin su nestali u kuhinji.

Samo Polinino prisustvo usrećilo nas je obojicu. Prvi put posle mnogo godina ovo je ličilo na dom a ne na spavaonicu izgubljenih dečaka.

Mak je bio naročito živahan. Kao da mu je neko uvalio tabletu

"ekstazija". Svaki čas je izlazio iz kuhinje samo da bi stao pored mene i pokazao oduševljenje dok sam ja džarao po ćumuru.

– Znam da umireš od želje da mi saopštiš koliko ti se dopada Polin. Zašto se onda ne otvoriš već jednom? – Pitao sam ga.

– Treba da je vidiš, Džek, kako sprema preliv za salatu. Prava je madam Kiri u seckanju. Iz sve snage ti preporučujem da se oženiš ovom ženom. Ako je moguće, još večeras.

– Nisam je još ni dotakao.

– Aha, pa, o čemu se radi?

– Makline, mogu li da te pitam nešto lično? Nešto što treba da ostane među nama, Mulenovima?

– Pa naravno, molim te, pitaj.

– Šta misliš, da li je ovaj ćumur spreman?

– Ja ti govorim o žudnji srca, a ti pitaš za ćumur. Peci glupu ribu, Džek. Pokaži da umeš nešto da uradiš kako treba.

– Dopada mi se. Jesi li zadovoljan? – konačno sam rekao ljutitim glasom.

– To nije dovoljno, Džek. Ova devojka zaslužuje mnogo više od 'dopadanja'!

– Mak, znam ja šta ona zaslužuje.

Polu sata kasnije, sedeli smo sve troje na zadnjem tremu, uz sjajnu letnju večeru.

Sve je ispalo baš kako treba – sabljarka, kukuruz, vino.

Čak je i Polinin preliv za salatu bio vrhunski.

Posle obroka smo svi pomalo zanemoćali. Zagledao sam se u Makovo izborano lice. Delovalo je obasjano iznutra, kao neki lampion. Polin je bila opuštenija i ljupkija nego što sam je ikada video.

Mak je čačkao Polinu o njenom detinjstvu u Mičigenu.

Ispričala nam je da joj je stari bio detroitski penzionisani policajac, a majka predavala engleski u gimnaziji u centru grada. Većina njenih rođaka je radila u automobilskoj industriji.

– Kako su se tvoji roditelji upoznali? – pitao je Mak, uporno podstičući razgovor.

– Moj otac je majčin drugi muž – objasnila je Polin. – Prvi muž joj je bio neki krupni, zli, neodoljivi dasa iz starog kraja, po imenu Alvin Kreg. Kreg je vozio ulične trke, bio je uvek na ivici zakona, a kad bi se napio, tukao je majku. Poslednji put kada je to pokušao, bila je u petom mesecu trudnoće sa mnom. Pozvala je policiju.

– Policajac koji se pojavio u kući i sam je bio krupan, čvrst momak. Kako je pogledao moju majku, pozvao je Alvina da porazgovaraju napolju. Roditelji su mi živeli u malenoj kući u nizu pa su njih dvojica sedeli na stepeništu ispred nje oko jedan sat.

– Nisu se potukli. Nisu vikali. Ni jedan ni drugi nisu ni podigli glas. Kada su se digli, otac je ušao u kuću, potrpao svoje stvari u dva kofera i otišao zauvek. Policajac je ostao na kafi, i majka je, nekoliko meseci kasnije, imala novog muža.

– Možda ne bih nikada saznala istinu da nisam jednom, s petnaest godina, razmaženo, rekla ocu da je kreten. Majka je pobesnula. Shvatila je da je došao čas da saznam kako su se njih dvoje upoznali i zavoleli. Zapravo, veoma su sladak par.

Ova priča nije mogla da bude nadmašena, pa Mak nije ni pokušavao. Ali je ispričao priče iz svog detinjstva, čak i onu o njemu i njegovom najboljem drugu Tomiju Makgiju kada su uskočili u neki kamion i proveli tri dana lunjajući po Dublinu, spavajući pod vagonima i hraneći se ukradenim mlekom i kiflama, opčinjeni svakom stvari koju su ugledali. Polin ga je inspirisala da iskopa i neke priče koje ni sam nisam znao.

Bilo je to jedno od onih večeri kada prijateljske veze deluju čvrsto kao porodične, a porodične veze tako labave i nepomućene, kao prijateljske. Mislim da je sve bilo previše divno da bi potrajalo. Upravo pred ponoć začuli smo da su se zalupila vrata automobila ispred kuće. Zatim zvuk koraka po šljunku.

Kada sam se okrenuo i pogledao, Dejna nam se primicala, kao visoki, plavokosi duh.

– Ah, mi o vuku... – rekao je Mak.

52.

Trideset bolnih sekundi trajalo je razmenjivanje pogleda za stolom, tako hitro i besno, kao u "kabuki" pozorištu.

– Ne morate baš svi da pokazujete toliko oduševljenje što me vidite – konačno je progovorila Dejna. Okrenula se ka nepoznatoj tamnokosoj ženi.

– Ja sam Dejna. Džekova devojka. Čini mi se.

– Polin.

Pošto sam Polini uputio jedan urairujućí pokret ramenima, okrenuo sam se prema osobi koja je sebe predstavila kao moju devojku.

– Polin je moja dobra drugarica iz firme 'Nelson, Gudvin i Mikel' – kazao sam i zažalio istog trena.

– Gde ti, koliko mi je poznato, više ne radiš.

– Ponudili su mi sjajnu otpremninu.

– A šta ti tamo radiš? – pitala je Dejna Polinu. – Jesi li i ti advokat?

– Ja sam istražitelj – rekla je Polin, ravnim i neodređenim glasom.

– Šta istražuješ?

– Ti zvučiš kao istražitelj – primetila je Polin. Topline i otvorenosti večeri više nije bilo.

– Izvini, samo sam pokušala da razbijem neprijatnost razgovorom.

Što se Maka tiče, sve vreme nije progovorio ni reč. Da bi jasno stavio do znanja na čijoj je strani, nijednom nije pogledao u Dejnu. Nije gledao ni u mene, ali nisam morao da mu vidim lice da bih znao koliko se uzrujao i kako je smatrao da sam ja za ovo kriv.

Polin, kojoj je bilo dosta ove sapunske opere, ustala je da pođe kući. – Večera je bila izvrsna – kazala je i osmehnula se Maku. – A i sve ostalo.

– Ti si bila najbolji deo svega, devojčice – odvratio je Mak, ustao i čvrsto je zagrlio. – Dozvoli da te ispratim do kola.

– Ne moraš da ideš – uskočio sam.

– Oh, bogami moram – kazala je Polin.

Zatim su ona i Mak krenuli, ruku podruku, skoro kao da Dejne i mene nije ni bilo.

– Dozvoli mi da te ja ispratim, Polin – kazao sam. – Molim te. Moram da razgovaram s tobom.

– Ne – odgovorila je Polin i ne okrenuvši se ka meni. – Ostani i razgovaraj sa svojom devojkom. Sigurna sam da imate toliko toga da pričate.

53.

– Nadam se da nisam nešto prekinula – rekla je Dejna. Napućila je usne, ali se očima pritvorno smeškala.

– Ne, nisi Dejna. Šta radiš ovde?

– Pa, ne može se očekivati da devojka odustane bez borbe – kazala je uz jedan od svojih šarmantnijih, skromnijih osmeha.

– Nismo se ni videli, ni razgovarali dva meseca. A seti se, to je bila tvoja ideja.

– Znam, Džek. Bila sam u Parizu. I u Firenci. Barseloni.

Bilo mi je potrebno neko vreme da razmislim.

– Pa šta si zaključila u Evropi? Da se sama sebi i ne dopadaš koliko si mislila?

– Džek, stavljaš me u nemoguć položaj. Da biram između tebe i oca.

– Pa to je bar prosto. Tatica te je počastio putovanjem u Evropu, je l' da?

– Ponekad ne znam o čemu govoriš, Džek. Moj otac je divan čovek u svakom pogledu. Sjajan je prema mami. Bespogovorno me podržava u svemu što sam ikada preduzela. A povrh svega, on mi je, do davola, tata. Šta hoćeš od mene? – Njena kćerinska odanost je učinila zapravo da osetim da mi nedostaje moj otac.

– I šta te dovodi večeras?

– Ti – rekla je Dejna, netremice me gledajući. – Nedostajao si mi više nego što sam očekivala. Ti *jesi* nešto posebno, Džek.

Kada mi je dotakla ruku skoro sam odskočio.

– Bože, pa ti me mrziš, zar ne? – Oči joj se ispuniše suzama. – Oh, Džek. Zar nemaš ništa da mi kažeš?

– Pretpostavljam da si čula za pretres – rekao sam.

Trgla je glavu unuzad, a plava kosa joj se razletela.

– Ne mogu da poverujem da iko zaista i pomišlja da moja porodica ima nešto s Piterovom smrću. Misliš li ti, Džek? Zašto uopšte misliš da je Piter ubijen?

– Telo mu je bilo prekriveno modricama, Dejna. Prebili su ga na vašoj plaži. Žao mi je što ga nisi videla.

– Mnogi misle da je to inoglo da mu se desi zbog nevremena.

Još nisam mogao sasvim da poverujem da je Dejna prešla na drugu stranu. Ipak sam smatrao da bi bilo suludo da joj poverim išta od mukotrpnog posla koji smo obavili Polin i ja tokom protekla dva meseca.

– Dejna, nije te bilo kada si mi zaista bila potrebna, a bila si mi potrebna – rekao sam joj.

Niz obraze su joj i dalje tekle suze.

– Žao mi je, Džek. Šta treba da učinim da ti to dokažem?

– Rekla si neke stvari pre nego što si otišla. Onda se više nisi javljala, ni pisala. – Čak ni razglednicu nisi poslala. A sada si se, eto, pojavila ovde.

Obrisala je lice.

– Džek, hajdemo negde. Mogli bismo da uzmemo sobu. U 'Memoriju'. Molim te, moram da razgovaram s tobom.

Pružila je ruke i zagrlila me. Osetio sam da je to veoma pogrešno. Odmaknuo sam se.

– Neću ići u 'Memori', Dejna. Mislim da bi trebalo da odeš.

Dejna je skrstila ruke i ljutito me posmatrala. Preobražaj je bio prilično zapanjujuć.

– Ko je ona, Džek? Ona kučka koja je bila ovde?

– Dobra prijateljica. Pomaže mi oko slučaja. Sad me seti: kako je Volpi?

Trgla se, zatim skočila sa stolice. Više nije šmrcala.

Sada je bila samo besna. Tatina kćerčica je mnogo ličila na taticu.

Kada je otišla, ušao sam u kuću, prošao pored natmurenog Maka koji je gledao utakmicu “Jenkija” protiv “Red soksa” i pokušao da dobijem Polinu na njenom mobilnom telefonu.

Ili ga je isključila, ili nije želela da mi se javi.

54.

Izneo sam pivo na prednji trem da posmatram okasnele vikendaše kako se upućuju ka gradu. Uskoro će oba Hemptona biti ponovo bezbedni za svoje uspavane meštane. U međuvremenu, seo sam na hladnu kamenu ploču i pretresao celo veče. Kakvo teško sranje. Čak sam počeo da mislim da je Dejna znala unapred da će Polin biti ovde. Nisam to očekivao od nje.

Bilo je već prilično kasno, a posmatranje terenskih vozila kako prolaze ličilo je na brojanje ovaca. Već sam pomalo gubio snagu kada su uz škripu skrenula policijska kola koja su prekinula saobraćaj usmeren ka zapadu.

Na moje iznenađenje, uputila su se na naš prilaz i, klizajući se, zaustavila. Iz njih su iskočili Frenk Volpi i neki nepoznat narednik. Šta je sad to?

– Mogu li da ti postavim neka pitanja? – pitao je Volpi kada je stigao do trema.

– Da li menja stvar ono što ja mislim, Frenk?

– Ne menja. Gde si bio večeras?

– Ovde. Zašto?

– Neko je upravo do temelja spalio kuću Samija Damalve – rekao je. – Stručno. Prilično smo uvereni da je i on izgoreo s njom.

Kao da me je neko udario tiganjem. Setio sam se fotografija Samija u njegovoj kuhinji – onih koje su ostavljene u "Memoriju". Sami s cigaretom u ustima i šoljom kafe u ruci. Prikazivala je dvadesetogodišnjaka punog života koji se ložio na nešto što je voleo. Portret frizera u mladosti.

Onda sam se prisetio po dve sićušne cifre nažvrljane olovkom ispod svake slike.

Odjednom sam shvatio da su to bile šanse, i da su Samijeve (5 - 6) bile najmanje.

Volpi mi se i dalje unosio u lice.

– Ima li ikog da potvrdi da si bio ovde poslednjih nekoliko sati?

– Šta je, Frenk, zaista misliš da sam ja spalio Samijevu kuću? Pošto više

nemam porodicu, okomio sam se na prijatelje? – Ma koliko da sam bio besan, to nije bilo ništa u poredenju s panikom koju sam osetio zbog opasnosti kojoj sam izložio svoje prijatelje.

– Ne smeta ti da narednik Džordan i ja malo pogledamo okolo? – pitao je Volpi.

– Smeta mi, u stvari – rekao sam, a Džordan je ipak pošao ka garaži.

– Hej! – viknuo sam. – Ne možete unutra.

Otišao sam do njega i stao dok je dizao vrata i svetleo baterijskom lampom po pretrpanoj prostoriji. Prešao je snopom svetlosti preko tamnoplave uglancane površine Piterovog motocikla.

– Ovo je lep skuter – rekao je nasmešivši se samozadovoljno. – Skoro dvadeset soma, ha?

– Ovo što radite je nezakonito – rekao sam mu. – 'Ajde!

– Izlazite iz garaže.

Sagnuo se da otvori malu uredno složenu kutiju s alatom "be-em-vea". Šta li je, kog davola, tražio?

Koraknuo sam i ščepao ga za ruku.

– Bilo bi dobro da smesta odete. Sklanjajte se od motora.

Džordan je ustao iz čučnja i bacio mi se u grudi, gurnuo me na Frenka Volpija koji je došao za nama u garažu. Volpi me je odmah uhvatio za ruke. Pustio je Džordana da preuzme stvar.

Ukoliko mi prvi udarac nije ponovo slomio rebro koje samo što nije zaraslo, drugi sasvim sigurno jeste.

– Uhapšen si zbog ometanja policijske istrage i napada na policajca – kazao je Volpi. Cerio se dok mi je stavljao lisice i vukao me do kola. Nije se potrudio da mi pročita prava pa sam shvatio poruku: *Nisam imao nikakva prava.*

55.

– Buđenje!

Trgao me je zvuk udaranja plehane šolje o čelične rešetke i prekinuo mi san u kom sam pokušavao da spasem Pitera i Samija. Skočio sam i mahnito se obazreo po ćeliji. Ugledao sam Makov pogani osmeh, papirnatu kesu s masnim mrljama pod njegovom miškom i staru kampersku metalnu šolju u ruci, koju mora da je tražio celo pre podne.

– Ustaj iz kreveta, ti lenji... i tako to. Platilo sam ti kauciju.

– Drago mi je što te vidim, Makline. Hvala ti i na ovom malom igrokazu o zatvorskoj pobuni.

Nabacio sam odeću, a ispred ćelije se pojavio Pol Infante, policajac koji je radio noćnu smenu. Izvukao je ključ prikačen za pojas na dugačkom tankom lancu i okrenuo ga a brava je škljocnula uz odjek. Povukao je teška vrata prema sebi i ja sam zakoračio u svet.

– Džek 'Uragan' Mullen – rekao je Maklin i pljesnuo me po ramenu. – Čak ni šest sati u istočnohemptonском "Hiltonu" nisu slomili ovog čoveka.

– Prestani, Makline.

Na spratu mi je Infante dao kovertu sa satom i novčakom i, na potpis, poziv da se pojavim na sudu zbog ometanja policijske istrage. Odbačena je optužba za napad.

Trebalo bi da popodne posetiš Samijevu mamu – smrknuto mi je rekao Mak. – Mi smo jedini koji znaju kako joj je.

– Pretpostavljam da će i za ovo reći da je bio nesrećan slučaj – kazao sam. – Možda samoubistvo. – Opisao sam mu Volpijevu i Džordanovu posetu i to kako su bezočni i nadmeni bili.

– Može li to da im prođe? – upitao sam ga.

– Naravno. Izgleda da im je upravo prošlo.

Dok sam polazio sa prilaza, uzeo sam kesu sa "Drizenovim" krofnama iz Makovog krila. Bilo je tri krofne – reš, meke, posute cimetom. Ako je to uopšte moguće, čini mi se da ih je moja prva noć provedena u zatvoru učinila još ukusnijim.

– Nego, reci mi – počeo je Mak i maznuo poslednju krofnu – da li još

smatraš da si ti čovek koji će ovaj kretenski sistem baciti na kolena?

56.

Samo što to nisam saznao. Sudski pretres o smrti mog brata održan je u fiskulturnoj sali montočke srednje škole. Gore mesto nisu mogli da odrede. Piter i ja smo tu godinama igrali basket. Svake nedelje. Dok sam s Makom išao ka svom sedištu, čuo sam izdaleka lupkanje lopte kako odzvanja o isprani pod.

Kada sam zauzeo mesto, prisetio sam se prvog vikenda kada smo se, kao klinci, ušunjali u salu. Fenton je došao do nekog ključa, pa pošto smo sakrili bicikle u šumarku, okupili smo se oko njega dok je on stavljao ključ u bravu. Kao čarolijom, ključ je odgovarao. Prošli smo kroz mala bočna vrata u tihu, prostranu pomrčinu, s više strahopoštovanja nego da smo se ušunjali u katedralu Sv. Patrika. Henk je našao prekidač, a cela unutrašnjost sa svojim sjajnim drvenim podom i belim tablama od pleksiglasa, belsnula je poput sna u "Tehnikoloru".

Na dan pretresa, najmanje dve stotine stolica na sklapanje postavljeno je u dugačke redove po sudnici. Svi ljudi koji su ih zauzimali prošli su već ovuda, bilo kao maturanti, ili ponosni roditelji, bilo kao i jedno i drugo.

Marsi je Maku i meni sačuvala poslednja dva mesta u prednjem redu. Obazreo sam se i ugledao Fentona i Moli, Henka i njegovu ženu i još neverovatno mnogo prijatelja iz grada. Naravno, ne i nesrećnog Samija Damalvu. Nismo morali dugo da čekamo početak predstave.

– Pažnja! Pažnja! – viknuo je sudski izvršitelj koji se dovezao iz Riverheda tog jutra. – Sva lica koja imaju posla pred Vrhovnim sudom okruga Safok, neka pozdrave časnog sudiju Roberta P. Lilijana.

U crnoj odori, sudija je izgledao kao govornik na dodeli diploma. Ušao je u salu iz male kantine odmah uz nju i zauzeo svoje uzdignuto sedište. Što se tiče publike, ona je možda i delovala kao mesna gomila, ali što se tiče zainteresovanih strana, pretegli su moćnici. Rame uz rame, dugim, uskim stolom naspram sudije, sedela su tri starija partnera u firmi "Nelson, Gudvin i Mikel" koje je predvodio niko drugi do Bil Montrouz. Iza njih, poput dičnih

sinova, sedela su tri najperspektivnija saradnika u firmi.

Za stolom na suprotnoj strani sedela je dvadesetčetvogodišnja pomoćnica okružnog tužioca Nađa Alper. Pored nje – četiri prazne stolice. Alperova je srkala ogromnu *koka-kolu* i piskarala po žutoj beležnici.

– Ona čak nema ni pomoćnika – primetio je Mak.

Lilijan, oniži, nabijeni muškarac u poznim pedesetim godinama, obavestio nas je sa svoje sudijske predikaonice da, kako nema optuženog, celodnevni postupak će se odvijati kao proces bez porote. Svedoci će biti prozivani da svedoče pod zakletvom; biće dozvoljeno ograničeno unakrsno ispitivanje ukoliko on proceni da je bitno. Drugim rečima, on je ovde Bog.

Dao je reč Nojbauerovom pravničkom timu, a Montrouz je pozvao izvesnu Trišu Pael, neurednu tamnokosu ženu od dvadesetak godina.

Nikad je ranije nisam video pa sam se pitao gde li se ona uklapa.

Uz Montrouzovo usmeravanje, Triša Pael je posvedočila da je bila gost na zabavi Nojbauerovih. Pred kraj večeri odšetala je do vode.

– Da li ste videli nekoga dok ste šetali? – ispitivao je Montrouz.

– Ne, dok nisam stigla do plaže. Tada sam videla Pitera Mulena.

Poskočio sam na svom mestu. Prvi put u dva meseca je neko pomenuo da je video Pitera posle njegove pauze za večeru. Izazvala je talas šapata u sali.

– Šta je radio kada ste ga videli?

– Zurio je u talase. Delovao je potišteno.

– Da li ste znali ko je on?

– Ne, ali sam ga poznala jer je parkirao moj auto. A posle sam, naravno, videla njegovu sliku u novinama.

– Šta se desilo te noći? Recite nam šta ste tačno videli.

– Popušila sam cigaretu i pošla nazad, kada sam začula pljuskanje vode, okrenula se i videla Pitera Mulena kako pliva po talasima.

– Da li vam se to učinilo neobično?

– Oh, sasvim. Ne samo zbog veličine talasa, već i zbog hladne vode. Uronila sam nožne prste u nju i šokirala se.

Šokirao sam se i ja. Ova žena, ma ko ona bila, lagala je iz sve snage. Nagnuo sam se prema Nađi Alper i brzo joj prošaputao opasku.

Kada je Montrouz završio, Alperova je ustala da ispita svedoka.

– Odakle poznajete Barija Nojbauera? – pitala je.

– Kolege smo – odgovorila je, najhladnokrvnije što je mogla. Poželeo sam da joj pridem i ošamarim je.

– I vi ste u poslu s igračkama, gospodice Pael?

– Radim u Odeljenju za reklamu u preduzeću 'Mejflauer'.

– Drugim rečima, vi radite za Barija Nojbauera.

– Ja verujem i da smo prijatelji.

– Ja verujem da smo i prijatelji.

– Uverena sam da ćete sada to svakako postati.

Uvredljiv smeh u sali prekinuo je Lilijen oštrom primedbom: – Gospodice Alper, verujem da više neću morati da vas opominjem da se uzdržite od ličnih opaski.

Ona se ponovo okrenula svedoku.

– Ovde imam spisak svih koji su bili pozvani na zabavu te večeri. Vaše ime nije na njemu, gospodice Pael. Znate li, možda, zašto?

– Gospodin Nojbauer i ja smo se sreli na jednom sastanku, nekoliko dana pred zabavu. Bio je ljubazan da me pozove.

– Tako znači. A u koje vreme ste stigli?

– Priznajem previše rano da bi bilo 'in'. U sedam sati, najkasnije sedam i pet. S obzirom na sve slavne koji su dolazili, nisam htela da propustim ni sekund.

– A Piter Mulen je parkirao vaš auto?

– Da.

– Potpuno ste sigurni u to, gospodice Pael?

– Sigurna. Bio je... nezaboravan.

Alperova je otišla do svog stola, dohvatila jednu fasciklu i prišla sudiji.

– Želela bih da predočim sudu pismene izjave trojice saradnika Pitera Mulena od te večeri. Oni su izjavili da je preminuli stigao na posao sa zakašnjenjem od najmanje četrdeset minuta. Stoga, nemoguće je da je parkirao automobil gospodice Pael ili bilo čiji drugi, pre sedam i četrdeset.

Masa se ponovo uskomešala. Šapat je postao glasniji.

Ljudi su očigledno bili ljuti. – Imate li neko objašnjenje za ovo neslaganje, gospođice Pael? Pitao je sudija.

– Mislila sam da mi je on parkirao auto, časni sudijo.

Mislim da je moguće da sam ga videla u nekom drugom trenutku zabave. Bio je veoma zgodan. Možda mi je zato njegovo lice ostalo u pamćenju.

Dok se Nađa Alper vraćala na svoje mesto, nastalo je takvo komešanje da je Lilijen morao da udari čekićem, i ponovo zatraži tišinu.

– Alperova ima štofa – rekao mi je Mak na uho. – Rekao bih da smo dobili ovu rundu.

57.

Ovo me je zbolelo.

Želeo sam da sam budem taj koji vodi unakrsno ispitivanje, da ulažem prigovore na svaku rečenicu Bila Montrouza, na njegov uobraženi stav, čak i na njegov prokleti kašmirski sako i čeličnosive pantalone. Izgledao je kao da se uputio do plivačkog i teniskog kluba, samo da okonča s ovim tricama.

Njegov sledeći svedok bio je dr Ajšaja Džekobson koji je deceniju ranije napustio mesto losanđeleskog okružnog okružnog istražitelja, pošto je shvatio da može da zaradi petostruko kao stručnjak u sudu.

– Doktore Džekobson, koliko dugo ste radili kao glavni patolog bolnice *Kuk Klermont* u Los Anđelesu?

– Dvadeset jednu godinu, gospodine.

– Doktore, približno koliko ste imali žrtava utapanja koje ste pregledali u tom periodu?

– Veliki broj, nažalost. Plaže u oblasti Los Anđelesa su izuzetno žive i krcate jahačima na daskama. Za mog mandata suočio sam se sa preko dve stotine utapanja.

Montrouz je sevnuo očima ka sudiji Lilijenu pa opet ka doktoru Džekobsonu.

– Znači da nećemo preterati ako kažemo da je to oblast u kojoj ste

izuzetno stručni.

– Mislim da sam pregledao više žrtava utapanja nego bilo koji aktivni patolog u Sjedinjenim Državama.

– I kakvi su vaši zaključci u vezi sa smrću Pitera Mulena?

– Pre svega, da se utopio. Drugo, da je njegova smrt ili nesrećni slučaj ili samoubistvo.

Nije da mi je bilo nepoznato kako lako može da se kupi mišljenje stručnjaka. Ukoliko klijent može to da priušti, uvek je moguće uleteti s drugim mišljenjem koje upečatljivo protivreči svemu što tužilaštvo iznese. Sudsko ustrojstvo, advokatsko umeće, sve to deluje malo drugačije kada je žrtva vaš brat.

– Kako objašnjavate stanje u kom je nađeno telo, doktore Džekobson. Slike preminulog pošto ga je izbacilo more na obalu ukazuju da je bio pun modrica, a postoje i neka nagađanja da je pretučen.

– Kao što vam je poznato, tog vikenda oluja je zahvatila Hemptone. Po takvim talasima veoma izubijano telo predstavlja pravilo, a ne izuzetak. Pregledao sam desetine žrtava utapanja i kod njih nikada nije postojala sumnja o prljavim radnjama. Verujte da su izgledale bar onako izudarane kao i Piter Mullen te noći. Neke i gore.

– Ovo je čisto sranje – kazao je Henk nagnuvši se na naslone naših stolica. – Tip je ogavan. Kupljen je i isplaćen.

Montrouz je nastavio s lakrdijom. I on je bio ogavan.

– Znae da sam vas zamolio da donesete neke fotografije predašnjih žrtava da biste ilustrovali tu tvrdnju. Možete li ih pokazati sudu, doktore Džekobson?

Džekobson je pružio dve fotografije, a Montrouz je ustuknuo od njih, kao da ih već nije video. – Oba surfera su bili približno istih godina kao g. Mullen – kazao je. – Kao što možete videti, skoro da su jednako teško povređeni kao i gospodin Mullen, a koliko se sećam, vremenski uslovi nisu ni približno bili tako teški.

Montrouz je odneo fotografije do sudije koji ih je spustio pored izjave dobijene od Alperove.

– Postoji li još nešto što ste pronašli u izveštaju što bi bacilo svetlost na

ovu tragičnu smrt? – pitao je Monti. Džekobson je klimnuo glavom.

– Pri autopsiji je otkrivena znatna količina marihuane u njegovom krvotoku, što ukazuje da je popušio jednu ili dve cigarete marihuane pre nego što je ušao u vodu.

– Časni sudijo – prekinula ga je Alperova – ovi besmisleni naponi da se ukalja ime žrtve odvijaju se od njegove smrti. Kada će prestati?

– Molim vas, gospodice Alper – kazao je sudija – sedite i čekajte svoj red.

– Zbog čega bi marihuana mogla da bude od značaja, doktore Džekobson? – pitao je Montrouz.

– Nedavna istraživanja su pokazala da se opasnost od srčanih opstrukcija povećava neposredno po uživanju marihuane. Kada se tome doda temperatura vode od oko 10 stepeni, onda to postaje realna mogućnost. Mislim da se upravo to i dogodilo ovde.

– Hvala vam, doktore Džekobson. Nemam više pitanja.

58.

Cela ova stvar mi je najednom postala preteška. Da sam ja okružni tužilac, podvrgao bih doktora Džekobsona unakrsnom ispitivanju sve dok ne prokrvari na sve telesne otvore. Tražio bih od njega da kaže sudu koliko sati stručnog svedočenja je zaračunao firmi "Nelson, Gudvin i Mikel" u poslednjih pet godina (četrdeset osam), kolika mu je bila dnevna tarifa (7.500 dolara) i dnevni troškovi (300 dolara), i da navede ime svog omiljenog restorana u Njujorku ("Gotam bar i gril", gde je najskuplje predjelo od teletine 48 dolara.

Da bih potkrepio svoj stav, pitao bih ga da li ga tih četrdeset osam dana kvalifikuju za penzioni plan firme "Nelson, Gudvin i Mikel" (ne), da li mora da održava svoj BONUS MILES (takođe – ne) i da je ikada izneo neko stručno mišljenje bez materijalne nadoknade (naravno – ne).

Nađa Alper se opredelila za manje tvrdo ispitivanje. Možda je pretpostavila da bi je Lilijen odmah sasekao. Možda je smatrala da će

najbolje biti da što pre izvede našeg stručnog svedoka. Koji god da je razlog, u fiskulturnoj sali se osećalo kako raste pravedno nezadovoljstvo. Onda je ona pozvala Džejn Dejvis da svedoči.

Konačno ćemo saslušati jedno svedočenje koje nije plaćeno i Montok će biti u prilici da čuje nekog svog. Zbog toga smo i došli na ovaj pretres – da, za promenu, čujemo istinu.

Čak je i Nađa Alper delovala bolje raspoloženo kada upitala:

– Doktore Dejvis, molim vas da nam objasnite svoju ulogu u ovoj istrazi.

– Ja sam patolog u hantingtonskoj bolnici i glavni medicinski istražitelj za okrug Safok – rekla je Džejn.

– Znači, za razliku od doktora Džekobsona, vi ste zaista pregledali telo Pitera Mulena, zar ne?

– Da.

– Koliko sati ste posvetili tom proučavanju?

– Preko šezdeset.

– Da li je to više nego što je uobičajeno

– Odrasla sam u Montoku i poznajem porodicu Mulen, stoga sam bila posebno temeljna.

– Kakva ispitivanja ste izvršili?

– Pored opširnog fizičkog pregleda tela, napravila sam više rendgenskih snimaka, uzela i uporedila uzorke tkiva pluća.

– Sudeći po vašem izveštaju, koji držim u ruci, zaključili ste da se gospodin Mulen uopšte nije utopio, već da je prebijen na smrt. Citiraću iz vašeg izveštaja: 'Smrt Pitera Mulena je uzrokovana višestrukim udarcima u vrat i glavu, pesnicama, nogama ili nekim drugim tupim predmetom. Rendgenski snimci pokazuju dva potpuno prelomljena vratna pršljena, a nivo zasićenosti plućnog tkiva ukazuje na to da je žrtva prestala da diše znatno pre nego što je dospela u vodu'.

– To su moji nalazi – rekla je Dejvisova. Delovala je nervozno kada je duboko udahnula i nastavila: – Ali nakon daljnog razmatranja i preispitivanja i zahvaljujući detaljnom veštačenju doktora Džekobsona, zaključila sam da su ovi početni nalazi netačni, da dokazi ukazuju na utapanje. Shvatila sam da

mi je rasuđivanje bilo pod uticajem bliskosti s porodicom preminulog.

Dok je Džejn Dejvis iznosila poslednje delove svog poražavajućeg svedočenja, glas joj je postao jedva čujan i delovala je uzdrhtalo na mestu za svedoka. Alperova je ostavljena na cedilu. Zanemela je. Ni sam nisam mogao da poverujem u ono što sam čuo. Nije mogao ni svet u sali. Svi su se osvrtnali.

– Koliko su ti platili, draga moja? – pitala je žena čiji sin je išao s Piterom u razred.

– Nadam se da je bilo više nego što je dobio doktor Džekobson – doviknuo je Bog Šou, vlasnik delikatesne radnje u ulici Mejn. – On nije morao da izda prijatelje.

– Ostavite je na miru – oglasio se najzad i Maklin sa svog mesta. – Drže je u šaci. Pretili su joj. Do đavola, zar vam nije jasno?

Lilijen je udario čekićem i viknuo da se svi stišaju, a kada je video da to nije naišlo na odziv, proglasio je pauzu od jednog sata.

U stanju nalik pobuni, Džejn Dejvis je nestala s mesta za svedoke. Potrčao sam za njom, ali sam samo uspeo da vidim kako njen automobil žurno odlazi sa zadnjeg parkirališta.

59.

Mak i ja smo se zajedno isteturali na pauzu. Sklonili 1 se na klupu na bočnom parkiralištu. Osećao sam se kao da su me ponovo pretukli, samo još gore nego pre.

– Verovatno si za ova dva sata naučio više nego za dve godine na pravnom fakultetu – primetio je Mak. – Osim ako nemate predavanja iz menjanja iskaza, podmićivanja i fizičkog zastrašivanja. Možda bi trebalo da ih imate.

Zagledao sam se u divno avgustovsko jutro i pljunuo između svojih bezobličnih cipela. Po mnogo čemu, ovo je bio idiličan prizor. Lepa, dobro održavana škola sa zelenim terenima na uzvišici. Bilo je to mesto na koje TV stanice vole da pošalju svoje ekipe na dan izbora. Da uhvate slikovitu

mašineriju demokratije na delu. Da snime meštane kako, ispunivši fiskulturne dvorane po svojim gradićima, u teškim radnim čizmama, iza zavese, daju svoje glasove.

Kada u istu tu salu dođete u ovakvo jutro, shvatite da se dešava nešto što nije lepo, nije idilično, i sasvim sigurno nije demokratski. To je velika laž, Bela buka, Matriks. Marsi nas je spazila i prišla klupi da popuši cigaretu. – Ovi Njujorčani ne zadržavaju zarobljenike, zar ne? – kazala je i pružila paklicu. Odmahnuo sam glavom. – Siguran si? Ovo je pravi dan za upražnjavanje navika koje skraćuju život.

Kad sam bio đak, ovo parkiralište je bilo prazno, osim skromnog reda profesorskih automobila. Sada sam primetio kako jedan "mercedes" lagano kruži. Bio je dugačak i srebrn sa zatamnjenim staklima i na kraju se zaustavio na dvadesetak metara od nas.

Nabildovani muškarci u crnim odelima iskočili su na prednja vrata. Brzo su pošli da otvore zadnja.

Iz automobila je izašla Dejna, blesnuvši dugim, belim nogama i plavom kosom. Povukla je tamnu haljinu i moram priznati, izgledala je bolje nego ikad. S druge strane automobila izašao je njen otac. I on je izgledao sjajno. Svemoćno i sveznajuće. Uzeo ju je za ruku, pa su, okruženi telohraniteljima, pošli ka sali.

– Gle, pa to je tvoja stara devojka – kazao je Mak. – Mora da sam je pogrešno procenio, jer evo stiže da tebi i tvom bratu da podršku.

60.

Marsi je ugasila cigaretu pa smo krenuli za Nojbauerovima i njihovim telohraniteljima u salu. Sudija Lilijen je pokušavao da zavede red. Više puta je udario čekićem pa su Montočani prekinuli svoje ogorčene razgovore i skrasili se na metalnim stolicama.

Još se svi nisu smestili kada je Montrouz pozvao da svedoči Dejna Nojbauer. Stegao mi se stomak.

– Blagi Bože – promrmljao je Mak. – Šta bi ona imala da kaže?

Dejna je ozbiljno došla do mesta za svedoke. Kao što sam već rekao, tog jutra je izgledala posebno zadivljujuće. Kada se prisetim, shvatam da je izgledala i odlučno, ozbiljno i potpuno uverljivo.

– Da li ste poznavali preminulog Pitera Mulena? – pitao je Montrouz.

– Da, vrlo dobro sam znala Pitera – rekla je.

– Koliko dugo?

– Dolazim ovamo svakog leta već dvadeset jednu godinu. Odavno sam upoznala Pitera i ostale iz njegove porodice.

– Žao mi je što moram ovo da te pitam, Dejna, ali da li si ikada bila u intimnim odnosima s Piterom Mulenom?

Dejna je klimnula glavom.

– Da.

Publikom se razlegao šapat, ali, sve u svemu, svi su još bili obuzeti prethodnim svedočenjima. Tada sam već znao za Dejnu i Pitera, ali mi je bilo mrsko da to čujem tako otvoreno u sudu.

– Koliko je vaša veza trajala?

– Oko šest meseci – rekla je Dejna, nelagodno se meškoljeći na svom mestu.

Montrouz je uzdahnuo, kao da je sve to bilo i njemu jednako teško kao i Dejni. – Da li ste bili u vezi u vreme njegove smrti?

Gospode, razmišljao sam, pa ovo postaje sve gore.

– Samo što smo raskinuli – rekla je Dejna i pogledala u mom pravcu. Znao sam da je to bila laž. Bar sam mislio da je bila. Ali kada sam pokušao da joj uhvatim pogled, ona se okrenula ka Montrouzu.

– Kada tačno? – pitao je on. – Znam da vam ovo teško pada.

– Te večeri – čudnim šapatom je izgovorila Dejna. – Večeri kada se održavala zabava.

– Baš ti je divna ova devojka, Džek – kazao je Mak i ne potrudivši se da me pogleda.

Dejna mi je dobacila još jedan preplašen pogled i počela tiho da plače. Ja sam je gledao pun strahopoštovanja. Ko je ta žena na mestu za svedoke? Da li je išta od ovoga bilo istina?

– Piter je to zaista teško prihvatio – nastavila je. – Počeo je da se ponaša suludo. Polomio je jednu lampu u mojoj kući, oborio stolicu i izleteo napolje. Pozvao me je sat kasnije i rekao da veoma grešim, da nas dvoje moramo da budemo zajedno. Znala sam da je uzrujan, ali nisam verovala da bi učinio nešto prenagljeno. Da ste poznavali Pitera, i vi biste tako mislili. Uvek se ponašao kao da ga se ništa nije doticalo. Očigledno je da sam pogrešila. Tako mi je žao što se sve tako desilo.

Zatim je Dejna spustila glavu i zajecala s licem u rukama.

– *Brava!* – viknuo je Gidli, nekoliko redova iza nas. – *Bravisima!* – Zatim je skočio i divlje zapljeskao Dejninoj srceparajućoj predstavi.

61.

Jedan moj dobar prijatelj jednom je proveo leto volontirajući na jednoj njujorškoj TV stanici. Dopao se uredniku koji mu je, uz pivo, ptkrio tajnu uspeha u medijima:

U ovom poslu sve je u iskrenosti. Jednom kad naučim da glumim iskrenost, sve je jednostavno.

Posle Dejne, svedočio je Bari Nojbauer. Njegova specijalnost nije bila da izazove saosećanje, već da izrazi moć. Svaka pojedinost njegovog nastupa, od kroja zift-crnog odela, preko trzaja vilice, do krupne sedokose glave, pojačavala je poruku da je on čovek koji je iznad vas.

– Gospodine Nojbauer – počela je Nada Alper – prema rečima barmena koji je vršio pripreme kod vas popodne pred zabavu, vi i gospoda Nojbauer ste se upustili u dugu i gadnu svadu. Možete li nam reći oko čega ste se svađali?

– Sećam se sporečkanja – rekao je Nojbauer i slegnuo ramcnima – ali ne pamtim da je bilo nešto naročito ozbiljno. Zapravo, ne sećam se jasno o čemu se radilo. Verovatno je u pitanju bila nervoza pred zabavu. Pretpostavljam da barmen nije u braku već dvadeset sedam godina.

– Da li bi vam osvežilo pamćenje, gospodine Nojbauer, ako vam kažem da je taj isti barmen čuo da više puta pominjete ime Pitera Mulena u svađi, često uz pogrдне dodatke?

Nojbauer se namrštió dok se naprezaó da se priseti tog događaja.

– Ne, Œao mi je, nije mi osveŒilo. Ne mogu ni da zamislim bilo kakve okolnosti pod kojima bi njegovo ime bilo pominjano u prepirci između Kempion i mene. Piter Mulen je bio prijatelj naŒe porodice otkad pamtim. Njegovu smrt, ma kakve da su tačno bile okolnosti, smatramo krajnje tragičnom. Izjavio sam svoje saučeŒće porodici Mulen. Posetio sam njegovog starijeg brata DŒeka u firmi u kojoj je radio i dugo razgovarao s njim.

Kao svedok, Nojbauer je imao ono Œto se moŒe opisati pod savrŒenim tonom. Njegovo uspravno drŒanje, čvrst pogled, dubok glas i sporo, promiŒljeno iskazivanje, sve to zajedno stvaralo je utisak potpune uverljivosti. Suditi o njegovim odgovorima i malo drugačije nego kao o istinitim delovalo bi cinično i zaverenički.

Alperova je bila uporna. Njoj u prilog je išla činjenica da ga se nije plaŒila. – MoŒete li se setiti svojih kretanja na dan smrti gospodina Mulena?

– Ujutro sam pregledao dnevnu Œtampu a popodne odigraó partiju golfa na 18 rupa u 'Mejdstounu', i to prilično loŒe. Zatim smo se Kempion i ja spremali za zabavu.

– MoŒete li nam reći Œta ste radili oko deset i trideset te večeri, u vreme kada je gospodin Mulen umro?

– Bio sam u dnevnoj sobi na spratu i telefonirao – kazao je Nojbauer bez oklevanja. – Toga se veoma dobro sećam.

Nađa Alper je trgla glavom od iznenađenja. A to smo učinili i Mak i ja.

– Postoji li razlog, gospodine Nojbauer, zbog koga se Œivo sećate telefonskog poziva, a ne pamтите prepirku sa svojom Œenom?

Izgledalo je da niŒta ne moŒe da uzdrma Barija Nojbauera. – Pre svega, bio je to veoma dug razgovor, neŒto duŒi od jednog sata. Čak se sećam i da me je veoma pekla savest Œto sam se udaljio od gostiju na tako dugo.

– On je samo jedan prokleta briŒan ljudski stvor – tiho je rekao Mak.

– Imate li neki dokaz o tom razgovoru?

– Da, poneo sam kopiju telefonskog raćuna. Na njemu se vidi razgovor od sedamdeset četiri minuta, od deset i tri minuta do jedanaest i sedamnaest uveče. – Nojbauer je dodao Alperovoj papir.

– MoŒete li nam reći s kim ste razgovarali, gospodine Nojbauer?

Kada je Nojbauer napravio malu stanku, Montrouz je zarežao:

– Prigovor.

Oba advokata su pogledala u Lilijena.

– Odbija se – rekao je sudija. – Molim vas, odgovorite na pitanje.

– Sa Robertom Krosvelerom mlađim – rekao je Nojbauer. Preko usana mu je preleteo trag osmeha. – Sa generalnim pravobraniocem Sjedinjenih Država – rekao je.

Ovaj poslednji odgovor iscedio je i ono malo energije i napetosti koje je bilo u sudnici. Neki gledaoci su ustali i izašli, kao da je u pitanju bila neka lokalna utakmica a debela pevačica upravo završila s pevanjem himne. Bari Nojbauer je ležerno prelazio pogledom po publici. Kada je stigao do mene, uputio mi je lenji osmeh. *Dečaci, vreme amaterizma je prošlo.*

Posle još nekoliko pitanja, Nada Alper je pustila Nojbauera. Oba advokata su obavestila sud da su iscrpli svoje liste svedoka.

Sudija Lilijen je napravio predstavu od nameštanja odore pre nego što se turobno obratio sudu.

– Obično bih zadržao izjašnjavanje o svojoj odluci do jutra. U ovom slučaju, međutim, ne mogu da se setim ičega što bi iziskivalo daljnja razmišljanja. Ovaj istražni sud donosi odluku da se dvadeset devetog maja Piter Mulen utopio nesrećnim slučajem ili je izvršio samoubistvo. Pretres je okončan i sud se raspušta.

62.

Sud je raspušten oko 14 i 40. Kada sam stigao u "Šegvong", bilo je tačno pet. Seo sam na kraj šanka i zamolio Majka da mi naliže šest doza "Džejmsona".

I ne podigavši obrvu, dohvatio je čaše i, sa uvežbanom preciznošću, poredao ih u niz i napunio do ivice.

– Ja častim – rekao je.

– Onda bih tražio sedam – odgovorio sam. Osmehnuo sam se prvi put toga dana.

Majk je spustio sedmu čašu i napunio je.

– Šalio sam se.

– I ja.

Dok je Majk redao moju kuru irske medicine, u misli mi se vratio onaj Nojbauerov samozadovoljni osmejak koji mi je uputio dok je izlazio iz sudnice. Izražavao je pre gađenje nego radost. Zašto, kao da se pitao, jedini ja u toj prostoriji nisam mogao da shvatim da pravda nije ni tajna ni kocka, već velika kupovina? Potrošiš pare promišljeno i tajno i odšetaš slobodan. Tako je bilo u Americi tih dana. Ko zna? Možda je uvek bilo tako.

Sledećih sat i po do dva, uporno sam radio sleva nadesno. Nazdravlja sam za svakog kupljenog svedoka u onoj paradi krivokletnika. Podigao sam čašu za Trišu Pael, bez sumnje radnika meseca firme "Mejflauer", drugu za dobrog doktora Džekobsona, istražiteljskog čarobnjaka iz Los Anđelesa. Ili, kako ga je Mak opisao "kurva s preporukom".

Za moju staru ljubav Dejnu, odvojio sam dve čaše "Džejmsona". Prvu zato što se vratila čak iz Evrope jer sam joj nedostajao. Drugu za glumu vrednu "Oskara" tog popodneva.

Jedva sam primećivao išta oko sebe. Pijuckao sam i patio sve dok mi nivo utrnulosti nije prevazišao bes. Mislim da je to bilo negde oko moje drage čaše za Dejnu, četvrte za četrdeset minuta.

Iako verovatno nisam baš pouzdan svedok, sećam se da su mi prišli Fenton i Henk i da su me obojica zagrlili, ali su me, shvativši da nisam raspoložen za grupno grljenje, ostavili uskoro da se sam lečim. Samo su hteli da urade ono što treba.

Kada sam uspostavljao poredak rešio sam da nazdravim i za Džejn Dejvis, ali kada je na nju došao red, više sam bio zabrinut nego ljut. Na povratku iz toaleta zastao sam kraj telefona i ostavio joj pomalo zbrkanu poruku.

– Nisi ti kriva, Džejn – nadvikivao sam žamor – ja sam kriv. Nije trebalo da te uvlačim u ovu gužvu.

Tada sam ugledao nikog drugog do Frenka Volpija. Stajao je iza i čekao da završim. – Čestitam, šupčino – rekao je. Onda se iscerio i izašao pre nego što sam uspeo da odgovorim.

Kada sam se vratio za šank, nazdravio sam za Frenka. Od samog početka nam se našao, a njegova uloga je tekla bez greške. – Za Volpija – rekao sam i iskapio čašu.

Numero šest je bio sam Bari Nojbauer. Reka viskija je potakla pesnika u meni pa sam za tu priliku smislio i stih. *Nojbauer Bari, đubre koje se ne vari.*

Ovo je trebalo da mi bude poslednje, ali zahvaljujući Majku, preostao mi je još jedan sjajkasti srebrni metak.

Uplašio sam se da ću morati da pijem za nešto tako nejasno i bezoblično kao što je sistem. Onda sam se setio generalnog pravobranioca Roberta Krasvelera mlađeg. Čak i sam moram da odam priznanje Montrouzu na tome kako je pripremio veliki obrt svojim lažnim prigovorom. Kakvo samopouzdanje. Svirao je na Nađi Alper kao na *stradivarijusu*. Kakav virtuoz! Kakav pobednik!

Posle poslednje zdravice, horizontala i vertikalna mog vida su se zbrkale. U stvari, cela prostorija je počela da se okreće. Tu tegobu sam lečio s nekoliko piva. Klin se klinom izbija. Zatim sam imao nekoliko pokušaja da Majku dam napojnicu od četrdeset dolara. On mi ih je uporno trpao u džep košulje, sve dok se konačno nisam istetirao kroz vrata.

Dva kvarta dalje zaustavio sam se uz jednu govornicu i ponovo pozvao Džejn. Nisam mogao da se otremem onog njenog užasnog izraza lica. Imao sam nameru da joj ostavim malo razgovetniju verziju one prve poruke kada se javila.

– U redu je, Džejn.

– Ne, nije u redu. Gospode. Džek, žao mi je. Žao mi je. Dolazili su mi u kuću.

– Ni za jotu se ništa ne bi promenilo.

– Pa šta! – zvučala je histerično.

Četvoro vikendaša je prošlo pored mene i selo u "saab" kabriolet. – Džejn, zakuni se da nećeš uraditi ništa glupo.

– Ne brini. Ali ima nešto što moram da ti kažem. Nisam ti rekla ranije jer sam smatrala da nema svrhe. Kada sam radila sve analize za Pitera, analizarala sam mu i krv. Džek, tvoj brat je bio HIV-pozitivan.

63.

Šetnja od tri kilometra i okeanski vazduh su mi mnogo pomogli. Kada sam stigao do parkirališta za plažu Dič plejnz i prešao preko svog mokrog travnjaka, skoro sam bio sasvim otrežnjen.

Bilo je 10 i 30. Ulica i travnjak su bili obavijeni lakom okeanskom izmaglicom. Po nekoj čudnoj analogiji, za koju uopšte ne znam otkud mi, prizor Poline kako mi sedi na putu ka vratima podsetio me je na Garija Kupera koji strpljivo čeka na ulici u filmu "Tačno u podne". Nešto u njenoj nepomičnosti i osmehu koji je značio "evo me i šta ćeš sad?"

– Ti si melem za bolne oči, Polin.

– I ti si, Džek. Posmatrala sam te iz zadnjeg dela sale danas. Onda sam se odvezla natrag u grad. Onda sam opet vozila dovde. Šašavo, ha? I ne pokušavaj da to porekneš.

– Jesi li uradila nešto strašno pa te je Maklin izbacio iz kuće?

– Ne.

– Htela si da udahneš vazduh?

– Ne.

– Jesam li bar blizu?

– Ne.

"Ne" uglavnom nije dobro, ali ova "ne" su bila najbolja moguća. Seo sam na prohladan kamen i naslonio se na drvena kućna vrata. Dotakao sam Polininu ruku. Osetio sam elektricitet. Uzela me je za ruku a meni su se osušila usta.

– Ali dok sam razgovarala s Maklinom, nešto mi je postalo jasno – prošaputala je.

– Šta je to bilo, Polina? – odvratio sam šapatom.

– Koliko mi je stalo do tebe.

Pogledao sam je i učinio ono što sam verovatno već dugo želeo da uradim. Nežno sam joj poljubio usne. Usne su joj bile meke i savršeno su odgovarale mojima. Ostali smo tako neko vreme, pa smo se odmakli i

zagledali jedno u drugo.

- Ovo je vredelo čekati – rekao sam.
- Nije trebalo da čekaš, Džek.
- Uveravam te da neću toliko čekati za sledeći.

Opet smo počeli da se ljubimo i uistinu otada nismo ni prekidali.

Razumem da vama koji ste me dosad pratili nije bilo iznenadujuće ništa u ovom romantičnom razvoju situacije. Verovatno ste naslućivali šta se sprema. Ali ja nisam.

Ne do onog trenutka kada sam prešao preko travnjaka te večeri. Ne zato što nisam želeo da se to desi. Želeo sam da se desi od onog trenutka kada je Polin prvi put ušla u moju malenu kancelariju. Toliko sam to želeo da sam se plašio i da se nadam.

– Ti si dobar. I sladak – kazala je Polin dok smo se grlili na prednjem tremu.

- Pokušaj da mi to ne uzmeš za zlo.
- Pokušaću. – Pokazala mi je cebe koje je iznela iz kuće.
- Hajdemo na plažu, Džek. Ima još nešto što sam odavno želela da radim s tobom.

ČETVRTI DEO

DIPLOMAC

64.

Sunce koje se razliva po Kvinsu i Ist Riveru nije baš tako raspevano kakvo je kada se diže iz Atlantika, ali ni to nije razlog za kuknjavu. A nije ni to što sam mogao da pružim ruku i da je prebacim preko Polin dok je mirno spavala pored mene. Pomišljao sam da bi moglo da nam bude lepo zajedno,

ali nisam ni slutio kako lepo može da nam bude. Prvi put u životu bio sam zaljubljen.

Krajem leta sam napustio Maka i Montok i uselio se s Polinom u Aveniju B. Svakog dana sledećih pet meseci isao sam metroom do vrha Menhetna da dovršim ono što je bilo neophodno da diplomiram na pravnom fakultetu *Kolumbija*.

Iako je ovo leto umanjilo moj entuzijazam za advokatsku praksu, nisam tek tako otaljavao posao. Ponet besom i gađenjem, onako kako su neki od mojih kolega bili poneti ambicijom, radio sam više nego ikad u životu. Pretres me je perverzno zainteresovao za parničenje, pa sam učio *Tehnike suđenja* Tomasa Moeta kao da su Biblija. Isto sam radio i sa *Slučajevima i materijalnim dokazima* i *Ustavnim pravom*.

Jednako sam radio i na ostalim predmetima s moje grupe, tako da, kada su izašli rezultati završnih ispita, saznao sam da sam diplomirao treći u klasi.

Kako su mi izgledi za zapošljavanje bili slabi, smatrao sam da sam zaslužio odmor. Zbog toga sam, za razliku od nekih studenata treće godine koji su se još laktali da dođu do mesta praktikanta u uštogljenim firmama, ili pripremali državne ispite, uživao u životu Ist Vilidža. To je bilo dobro mesto da se uzdigne duh i da ljuti, preterano obrazovani dvadesetdevetogodišnjak shvati šta dalje da radi.

Moje uznemireno stanje duha bilo je još više pogoršano pismom koje sam primio iz Hantsvila u Teksasu. Blatnjavi je iskoristio moju ponudu da ostanemo u vezi. Poslao mi je sumornu vest da su izgledi mali da ikada dobije analizu DNK za ponovno suđenje. Sve što mi je rekao, ipak nije bilo dovoljno da me pripremi za njegovo najnovije pismo. Utvrđen je dan izvršenja kazne.

65.

Prvi put kada sam uopšte video Blatnjavog, bilo je to jednog izuzetno hladnog februarskog dana. To je bilo neposredno pošto mu je potvrđena smrtna presuda od strane države Teksas. Delila nas je pregrada od pleksiglasa, postavljena između sobe za posete i komore za izvršenje smrtne

kazne.

Polin i ja smo doleteli u Dalas prethodnog jutra, iznajmili auto i vozili se tri sata do Hatsvila. Uprava zatvora je u poslednji čas poništila dozvolu za privatnu posetu. A s obzirom na to da smo nas dvoje bili na ličnoj listi Blatnjavog, dozvoljeno nam je da gledamo izvršenje.

Pored baba-tetke osuđenog i jednog još starijeg zatvorskog izveštača koji je seo pored nas na klupi od tri sedišta, Blatnjavog smo tek videli kada je izvezen u kolicima u komoru za osudene na smrt, nešto pre 8 ujutro.

Blatnjavi je čekao na presudu dvadeset godina. Te godine su ostavile strašan trag. Poslednja fotografija isterivača od metar osamdeset sedam bila je stara skoro dvadeset jednu godinu, i mada je i dalje bio visok i imao blizu sto pedeset kilograma, prerano je ostario. Duga kosa i brada su mu bile potpuno bele. Degenerativni artritis ga je gurnuo u invalidska kolica još pre tri godine.

Pod budnim okom upravnika i zatvorskog sveštenika, jedan stražar je Blatnjavom stavio naočare za čitanje. Zatim je podigao list hartije do visine njegovih grudi. Kako je Blatnjavi bio pod dejstvom sredstava za umirenje, uspeo je da čita: – Ovaj zatvor i moja država – izgovarao je iznenađujuće visokim glasom – već su uzeli najbolje godine mog života. Danas će uzeti i ono što je preostalo.

Počiniće ubistvo. Neka se Bog smiluje njihovim dušama.

Okrenuo je glavu i ugledao me u prvom redu. Zahvalno se osmehnuo. Osmeh mu je imao toliko nežnosti da sam bio duboko ganut. Prigušio sam jecaj, a Polin me je uhvatila za ruku.

U sledećim minutima košmar se nastavio. Dok su se slapovi ledene kiše obrušavali na limeni rebrasti krov, sveštenik je pročitao dvadeset treći psalam. Zatim su stražari podigli Blatnjavog iz kolica i stavili ga na nosila.

Njegova seda kosa i slabost, zatvorska kolica i uvežbana marljivost stražara stvorili su pogrešan utisak da prisustvujemo medicinskom postupku od koga će bolesniku biti bolje. Taj utisak je još pojačan kada je jedan medicinski tehničar zadigao rukav na Blatnjavljevoj krapnoj desnoj ruci. Pronašao je venu, gužvicom vate obrisao kožu i uvukao iglu za infuziju.

Kada je upravnik, pedesetogodišnjak iznenađujuće prijatnog izgleda,

video da je igla na mestu, podigao je ruku. To je bio znak za puštanje prve doze otrova.

Manje od trideset sekundi kasnije, ponovo je podigao ruku što je predstavljalo naredbu da se pusti hidrohlorid koji će okončati život Blatnjavom.

Sve to vreme, Blatnjavi je oči držao prikovane za moje. U svom poslednjem pismu molio me je da prisustvujem izvršenju kazne. Želeo je da budem tamo da bi mogao da gleda jedini par očiju za koje je znao da veruju u njegovu nevinost. Dao sam sve od sebe da opravdam njegov uporni pogled.

U Svojim poslednjim ovozemaljskim trenucima, pokušao je da otpeva početak pesme *Almon bradersa* koju je od detinjstva voleo. "Odlazim u polje, dušo, hoćeš li i ti da ideš? Odlazim u polje, dušo, hoćeš li i ti da ideš?" Nekako je uspeo da izusti.

Najzad ga je pogodio hidrohlorid. Tako silovito mu je isterao vazduh iz ogromnih grudi, kao da ga je nokautirao. Tako se jako bacio napred, koliko su mu kaiševi dozvoljavali, da su mu naočare odletele s glave na betonski pod.

Zatvorski lekar je objavio da je Blatnjavi umro usled izvršenja kazne po državnom nalogu u 8 i 17 minuta pre podne.

Polin i ja smo otišli iz zatvora u tišini. Osećao sam se šuplje i ispražnjeno. Bilo mi je skoro isto teško kao one noći kada sam video Pitera na plaži. Osećao sam kako sam izneverio obojicu.

Dok smo se vozili za Dalas iz Hantsvila, rekao sam Polini: – Taj čovek je bio nevin. A Bari Nojbauer je ubica. Mora da postoji nešto što možemo tom skotu da uradimo. Doza hidrohlorida bi bila fina.

Ona je pružila ruku, uhvatila moju i nežno je držala. Onda je veoma meko zapevala "Odlazim u polje..."

66.

Jednog majskog četvrtka ujutro opet sam zapao u zamišljenost koju sam gajio od povratka iz Teksasa. Izašao sam i kupio novine, skuvao Polini kafu i

poljubio je kada je pošla na svoj novi posao u ekskluzivnoj advokatskoj firmi "Makmilan i Hart". Zatim sam, posle dvadeset minuta pravljenja sklekova i čučnjeva, zbrisao na ulicu.

Prvo sam svratio do Filipa K., nekadašnjeg glavnog urednika u jednom časopisu. Sada se lečio od zavisnosti od heroina i bio redovni spoljni pacijent na *metadonu*. Vodio je urednu prodavnicu polovnih knjiga za stočićem na severoistočnom uglu Tompikina skver parka. Esteta i snob, Filip je prodavao samo one knjige za koje je sam smatrao da su vredne. Mnogo puta na stolu nije bilo više od tri ili četiri pohabana primerka.

Tog jutra, Filip je reklamirao roman "Noćni psi" koji je bio u mekom povezu i umrljan kafom. Dao sam mu koliko je tražio i poneo knjigu u zadnjem džepu do jednog restorana u Drugoj aveniji gde sam počeo da je čitam za pultom, uz kafu i pecivo.

Mada nisam imao minđuše ni tetovaže, postajao sam Ist-vilidžer na jedan suptilniji način. Razvio sam ljubav prema pirogu i blincima i dragoj istočnoevropskoj hrani koja se prodavala u skućenim, večnim restorančićima rasutim od Druge do Avenije C. Obožavao sam mračne barove po kraju, s džuboksima natrpanim pesmama koje nikada ranije nisam čuo.

I Mak je obožavao pabove, pa je svaki čas hvatao autobus i obilazio ih sa mnom i Polinom.

Maklin je bio tako prirodno savremen da je u Vilidžu delovao primerenije nego ja. Nosio je fanki šešir, poklon od mene, sa kojim je ličio na Henrija Milera koji je došao

Kad pomenuh šešire, sada sam kupovao polovnu odeću. Tog jutra sve što sam imao na sebi nije koštalo više od šest dolara. Posle doručka i pedeset strana Filipovog najnovijeg hita, odlučio sam da odšetam do "Ferdijeve firmirane odeće" na Sedmoj aveniji, gde sam iskopao svoje najbolje stvari.

Samo što sam počeo da gledam košulje na šipci pozadi kada je u radnju ušao omanji momak s kratkom kosom i bradicom izbeljenom hidrogenom.

Posmatrao sam ga kako pretura po starim odelima. Nedostajao mi je Sami. Bio je otprilike iste visine i građe. Čak je imao i isto samouvereno držanje.

Sličnost je bila tako neprirodna da sam počeo da se pitam postoje li naši

klonovi koji šetaju ulicama raznih gradova sveta.

Mršavi momak mora da je osetio da buljim u njega jer se okrenuo ka meni. Taman sam hteo da promucam izvinjenje kada ga je odao zapanjen izraz lica.

– Sami!

Udario me jc pesnicom pa sam se prostro na pod ispod izlizanih košulja.

67.

Sami živ? Nemoguće. Ali, do davola, bio je živ! Podigao sam se jednako brzo kako sam i pao. Istrčao sam iz radnje i ugledao ga kako sprintuje na zapad Sedmom avenijom. Skrenuo je ka jugu u Prvu aveniju i nestao mi iz vidokruga. Kretao se kao da je upravo video duha, ali to sam radio i ja.

Na jednom uglu je bio bar za homoseksualce, izloga zastrtog bordo draperijama. Kada sam otvorio vrata, svetlost s Prve avenije uhvatila je Samija kako grabi ka zadnjim vratima.

– Sami, stani! – viknuo sam. – Moramo da razgovaramo.

Krenuo sam za njim kroz senke sve dok se skoro nisam sudario s krupnim barmenom koji je živahno iskočio iza šanka. Preprečio mi je put.

– Samo hoću da pričam sa starim prijateljem za koga sam raislio da je mrtav.

– Zar ne bismo svi to, dušice – odvratio je barmen. – Ali nekad moramo da prihvatimo 'ne' kao odgovor.

Okrenuo sam se i jurnuo nazad ka prednjim vratima. Sami je prelazio Prvu aveniju, jedan blok zgrada ka jugu. Šok koji sam doživeo kada sam ga video pretvorio se u bes.

Žurio sam za njim. Kada sam mu opet spazio beli potiljak, usporio je do žustrog hoda.

Jedva sam ga pratio celom dužinom Šeste ulice, dok sam prolazio pored indijskih restorana, ukrajinske crkve, prodavnice suvenira iz Gvatemale. Onda sam ga sledio po Drugoj i Trećoj ulici, oko *Kuper juniona*, kroz gužvu pankera na skejtbordovima koji su izvodili akrobacije u senci

Sada se Sami uputio Četvrtom ulicom. Bela glava mu je skakutala među rojem trgovinskih pčela radilica, tek puštenih na pauzu za ručak.

Svaki put kada bi on provirio preko ramena, bacao sam se na jedno koleno ili uletao u radnje. Bili smo na odstojanju od deset sekundi i tako smo prešli Četrnaestu ulicu, pa preko trga Junion gde sam ga skoro izgubio u jatu elegantnih žena u crnini koje su prodavale sveže voće i povrće.

Počeo sam da se saživljavam s idejom da je zaista živ. Ali šta se dogodilo one noći u njegovoj kući? Ko je izgoreo u njoj? Zašto je Sami pobjegao? I šta radi u Njujorku?

Odložio sam ta pitanja za kasnije i usredsredio se na Samijev potiljak. Jedan blok pre Paragona skrenuo je ponovo na zapad. Pratio sam ga prema Čelziju gde su svi barovi bili za homoseksualce, gde lutke u izlozima imaju obrijane glave i drže se za ruke.

Na uglu Osme i Osamnaeste, blizu Kovenant hauza, put su mi presekli radnici za selidbe s dve *arl deko* sofe. Dok sam ih obišao, Sami mi je opet nestao.

68.

Kada je prešao trg Junion, Sami je krišom pogledao unazad i video Džeka nešto više od jednog bloka iza sebe, blizu gradske pekare.

Ne menjajući brzinu, produžio je ka zapadu. Pred Sedmom ulicom zavukao se ispod betonskog stepeništa i sačekao da njegov stari drug projuri dalje.

Kada je Džek prešao aveniju, Sami se stušio ka centru grada. Nije se osvrnuo čitavih pet blokova. Zatim je još jednom skrenuo ka zapadu. Na kraju sledećeg bloka bio je parkić. Našao je klupu u prikrajku i opružio se na leđima.

Jedan sat je ležao u senci, neprimetan poput beskućnika. Slušao je brundanje taksija koji su jurili uz Desetu ulicu, po četvoro u redu, i ciku dece koju su dovele krupne, smirene dadilje Karibljanke i pustile ih da se rasprše po parku kao golubovi.

Kakve su bile šanse, mislio je Sami, da vidim Džeka kako prebira po robi u prodavnici polovne odeće u Ist Vilidžu? Otprilike iste kao da naletim na njega u baru za sadomazohiste. Pa, svet je pun iznenađenja i – znate sta? Većina su šugava.

Moraće da bude oprezniji. Zaista oprezan. U poslednje vreme je imao osećaj da ga neko prati.

Hladio je stopala toliko dugo da su se za to vreme promenile dve smene dadilja. Polako je izašao iz parka i krenuo niz Desetu ulicu, pored blokova školskog centra obraslog u lišće. Prošao je kroz senovito železničko ukrštanje gde su čak i ovako rano popodne dugonogi transvestiti širokih ramena vrebali zaposlene koji su pred sobom imali dug put do kuće.

Iz Osamnaeste je skrenuo ka istoku, pored taksi garaža, i nekoliko minuta kasnije ušao u svoju zgradu.

Imao je iznajmljen stan u jednoj od zgrada dužine celog bloka u Čelziju, u kojoj je samo on bio belac. Ali, kako su njegovi susedi govorili, bila je to dobra gajba. Gde bi drugde i mogao da nađeš stan s jednom spavaćom sobom na dvadeset četvrtom spratu s malom terasom, i to za hiljadu četiristo mesečno? U Ajkornu?

Vozio se praznim liftom do svog sprata i razmišljao o slučajnom susretu s Džekom Mulenom. Gospode! Možda je to bio znak da treba da napusti grad, da ode u Saut Bič i da preuzme stolicu u nekom pretrpanom salonu na aveniji Kolins. Izašao je na dvadeset četvrtom, što je bio i broj njegovih godina još tri dana, i uputio se beskrajnim hodnikom, jedinom stvari u zgradi koja ga je izluđivala.

Dok je okretao ključ u bravi, iz prostora uz otvor za spaljivanje dubreta, pojaviše se dva muškarca. Prepoznao je Frenka Volpija.

– Opa, Frenk. Treba da se šišaš.

Volpi je gurnuo Samija licem prema zidu, a drugi skot ga je šutnuo u bok. Taj je bio jedan od onih koji su ubili Pitera. Odjednom je shvatio da neće stići do Saut Biča.

Možda je to bio razlog što je rešio da im ne da tu prokletu stvar. Ceo sledeći sat Volpi i onaj drugi su na smenu pokušavali da ga slome, a to je bilo ono za šta su zaista imali dara. Ali Sami se držao svog zaveta. Možda iz

poštovanja prema Piteru, ili čak Džeku. Jedva da su iz njega izvukli neki zvuk.

Ni onda kada su mu glavu zaglavili u klozetsku šolju.

Ni onda kada su mu ruku pekli nad plinskim štednjakom.

Ni onda kada su ga odveli na blistavu betonsku terasu koja se nadvijala nad Osamnaestom ulicom.

Ni kada su ga bacili odatle.

69.

Trideset minuta pošto sam izgubio Samija, još sam u magnovenju lutao Čelzijem. Konačno sam seo u separe kafea u Devetoj ulici. Shvatio sam da sam imao sreće. Nije se baš dešavalo da se ispostavi da neko za koga sam mislio da je mrtav to nije.

Kada sam popio kafu pošao sam nazad ka Ferdijevoj radnji. Možda je Sami već kupovao odeću tu. Možda je koristio kreditnu karticu ili ostavio broj telefona. To nije delovalo verovatno, ali bilo je jedino čega sam uspeo da se setim, a i morao sam da mrđam.

Na uglu s Osamnaestom, jedna mlada majka je sedela na ivici velike betonske žardinjere. Pravila je zvuke poput ptica i dizala bebu uvis.

Tog trenutka predstavljala je sliku srećne gradske Bogorodice s detetom. Sledećeg je vrištala ka nebu, šćepala bebu i potrčala tražeći spas.

Pogledao sam naviše.

Prvo mi se učinilo da je velika crna plastična kesa za dubre odletela s nekog od prozora na višim spratovima. Dok sam gledao kako pada, razaznao sam ruke i noge kao krila vetrenjače i blesak belog. Mislim da sam znao da sam da je to Sami i pre nego što je pao na pločnik.

Jeziv, vlažan zvuk udara skamenio je sve na ulici. Nekoliko časaka Čelzi je bio mnogo tiši nego što je ikada bio nekog sunčanog radnog dana popodne.

Na belom "luksusu", parkiranom u blizini, upalili su se farovi. Zatim se oglasio njegov alarm.

Dete iz susedstva koje je okretalo pedale blistavog "be-em-iks" bicikla,

zagledalo se u izlomljeno telo stranca i u crvenu baru koja se širila pod njim, pa je odjurilo. Sledeći sam tamo stigao ja, i stajao nasamo s njim oko jednog minuta. Ime na vozačkoj dozvoli u njegovom novčaniku bilo je Vinčenco Nikolo. Ali to je bio Sami. Povrede na njegovim rukama i licu bile su isto onako gadne kao i na Piterovom telu. Na šakama je imao sveže opekotine. – Žao mi je – prošaputao sam.

Minut kasnije, bio sam okružen morbidnom znatiželjom.

Za pet minuta krug znatiželjnika je utrostručen. Kada sam začuo sirenu policijskih kola, izvukao sam se iz gužve i odšetao.

Bilo mi je čak i drago što je Sami naleteo na mene. Bar sam uspeo da ga dotaknem pre nego što je umro.

70.

Jedan sat kasnije, noge su konačno prestale da mi se tresu i stajao sam u uglu praznog parkirališta zatvorenog lancem na Aveniji D. Zategnuo sam ručku "bendže".

Iako nije vožen dva meseca, odmah je upalio. Pustio sam ga da pročisti grlo, zatim ga ubacio u brzinu i napustio grad. Uporno mi se pred očima javljao Sami kako pada i pada, kao da je dugo lebdeo kroz vazduh. Ta slika nije htela da me napusti. Nikada i neće.

Zastao sam usput da se javim Izabeli Đamalva. Kazao sam joj da bih svratio a ona je rekla: – Naravno, već je mnogo vremena prošlo, Džek. – Tri sata kasnije, kucao sam na vrata njene skromne kuće udaljene jedan i po blok od Glavne ulice. Samijeva majka je još bila u crnim pantalonama i sakou, uniformi kelnerice "Kod Gordona" u Amagansetu. Pokušavao sam da se pretvaram da sam u običnoj poseti, ali mi je bilo teško i sebe da zavaram.

– Kakav je današnji bakšiš? – pitao sam primoravajući se da je gledam u oči.

– Eh, znaš već – kazala je. Bila je tamnokosa, sitna i zaobljena na privlačan način. Uvek je bila dobra prema nama – Piteru, Samiju i meni.

– Ljudi dolaze sve ranije svake godine. Da se ne ogrću pašminama, rekla

bih da je neka subota u avgustu. Nego, ko je ta Polin o kojoj Mak neprestano priča?

– Čini mi se da se nada novoj generaciji Mulenovih, mada bi čovek očekivao da mu je već dosta. Dovešću je ovamo jednom. I tebi će se dopasti.

Nisam imao nameru da joj ispričam šta se desilo njenom sinu. Nije bilo svrhe. Uz Samijeve lažne isprave i malo sreće, nikada neće morati da sazna. Ali rekao sam joj da sam ubeđen da su isti oni koji su ubili Pitera ubili i Samija. Pitao sam je da li je ikada primetila da Sami i Piter rade nešto loše.

– Nisam, zaista – rekla je. – Jesam li zbog toga loša majka? Sami je radio od svoje šesnaeste godine i uvek je bio tajanstveno dete. Mislila sam da to ima veze s tim što je homoseksualac i što je hteo da me poštedi pojedinosti, mada me nije trebalo štedeti. Džek, on me nikada nije upoznao ni sa jednim svojim dečkom. Nikada nisam saznala ni da li je imao nekog ozbiljnog.

– Ako ga je i imao, ni ja ga nisam upoznao, Izabela.

– Možeš da pogledaš po njegovoj sobi, ali u njoj nema bogzna šta.

Povala me je do kraja kratkog hodnika i sela na krevet, a ja sam pregledao police i crni "formika" sto koji se pružao celom dužinom sobe. Sami godinama nije živio kod kuće. Jedino što je ostalo sveže od njega, bile su gomile *Voga* i *Harperovog bazara*. Osim toga, bilo je nešto tragova američkog srednjoškolskog obrazovanja: stari primerak francuske gramatike, udžbenik iz algebre, primerci *Separatnog mira* i *Kralja Lira*.

Ostale knjige su bili priručnici za fotografe. Uredno složene uza zid knjige o portretisanju, tehnikama unutrašnjeg i spoljašnjeg osvetljenja, korišćenje teleskopskog sočiva za snimanje životinja u prirodi.

– Nisam znao da se Sami bavio fotografijom.

– Aha. Niko nije znao. I to je držao za sebe. Ali neposredno pred Piterovu smrt dolazio je ovamo jednom ili dvaput mesečno. Radio bi to celu noć.

– Ovde? U tvojoj kući?

– U podrumu je napravio mračnu komoru. Mora da je to bilo još pre pet godina. Razmišljam da dam oglas u *Staru* i prodam opremu, ali jednostavno ne mogu da se nateram na to.

71.

Nismo mogli da upalimo svetlo. Pregoreo je osigurač u podrumu. Izabel se nije snašla da ga zameni. Zato mi je dala jednu staru plehanu baterijsku lampu kada sam pošao niza strme crvene stepenice. Uperio sam nejakim snop svetlosti po prostoriji memljivog zadaha. Video sam obrise starog kotla na naftu, par prostranih drvenih skija za vodu i sklopljeni sto za pingpong.

Usred ovih ostataka garažne rasprodaje, ugledao sam mračnu komoru. Zauzimala je polovinu jednog od zidova i bila uokvirena letvama i šperpločom. Bila je veličine većeg toaleta. Pokretna vrata su dozvoljavala da se ulazi i izlazi u mraku.

Unutra sam prešao lampom preko dugog mat crnog stola. Na njemu su stajali sivi plastični sudovi pored visokog aparata za razvijanje.

Uza zid su bile poređane boce s razvijačem i visoka gomila neotpakovanih kutija visokokvalitetnog foto-papira. Iz nekog razloga sam mrzeo "Kodak" otkako su počeli s onim toplim, ulizičkim TV reklamama.

Seo sam na jedinu stolicu i uperio svetlo u zid. Bio je prekriven tablama jeftinog materijala, namreškano od vlage. Dok sam besciljno prelazio svetlosnim snopom po sastavima tabli, primetio sam da je ivica na levoj strani dosta pohabana i iskrzana. Verovatno je više puta odlepljivana i ponovo prilepljivana.

Gurnuo sam stolicu unazad i pogledao ispod stola. Memla se tu jače osećala a farmerke su mi brzo postale mokre na kolenima.

Dok sam jednom rukom držao lampu, drugom sam s mukom pokušavao da otkačim tablu sa zida. Nisam mogao da uvučem prste ispod ivice.

Svaki pokret je bio nezgodan u ovom malom, zakrčenom prostoru. Spustio sam lampu i, oslonjen na jednu ruku o pod, pokušao da izvučem ključeve iz zadnjeg džepa farmerki.

Trebalo je da se izvučem ispod stola. Dok sam se trudio da izvadim ključeve, miš mi je pretrčao preko šake na podu. Nisam smeo ni da se pomerim da ne bih pao na nos.

Uspeo sam da izvučem ključeve i da odvojim iskrzanu ivicu table koliko da mogu da zavučem prste. Dobro sam cimnuo i odvalio tablu. Preda mnom

se ukazao vlažni prostor nastao između stopa betonskih stubova temelja.

Gurnuo sam ruku u mračnu rupu i prstima dotakao nešto meko i mokro. Brzo sam trgnuo ruku. To je mogao da bude crknuti pacov ili veverica. Od gađenja sam skočio.

Kada sam uperio baterijsku lampu, samo sam video da se nešto belasa. Zadržavši dah, ponovo sam gurnuo ruku u rupu.

Ovoga puta mi natopljeni predmet nije delovao kao crkotina u fazi raspadanja. Više je ličio na ovlaženu kartonsku kutiju. Uhvatio sam ga za kraj i izvukao napolje.

Poneo sam to svoje blago obema rukama i probio se kroz mrak do mesta na kome sam pretpostavljao da je bio sto. Bila je to jedna od "Kodakovih" kutija za foto-papir, poput onih naslaganih uza zid. Polako sam počeo da dižem poklopac – bio je tako ovlažen da sam se plašio da će se raspasti – upalio sam baterijsku lampu i video da je kutija krcata izrađenim fotografijama.

Na vrhu su bile kontakt-kopije, prepune sićušnih, naizgled identičnih, slika veličine dve poštanske marke raspoređenih po horizontali i vertikali.

Kada sam prešao lampom preko njih, shvatio sam da svaki pravougaonik sadrži po jedan obnažen par u kućećoj pozi. Dok sam prelazio svetlom po njima, činilo mi se da su oživele tako da su se ljuljale jedna uz drugu kao glumci u onim drhtavim nemim filmovima.

Nisam znao crvenokosu ženu na kolenima, ali mi nije bilo teško da prepoznam muškarca koji je bio na kolenima iza nje.

Bio je to moj brat.

72.

Popeo sam se uz podrumske stepenice kao uplašeni školarac koji izlazi iz radnje s primerkom Penthouza. Pod miškom sam nosio porodični pornografski foto-album. Izabel me je čekala na vrhu stepeništa.

– Jesi li dobro? – nagnula se i pitala. – Izgledaš grozno, Džek.

– To je zbog hemikalija. Samo mi treba malo svežeg vazduha. – Zatim

sam ležerno dodao: – Našao sam neke stare Piterove fotografije koje je Sami napravio. Voleo bih da ih natenane pregledam kod kuće. Bude mnoga sećanja.

– Naravno, Džek. Zadrži sve što hoćeš. Ne moraš ništa od toga da vratiš. Ali držim te za reč da ćeš me upoznati s Polinom.

I pre nego što sam izašao na prednja vrata, hteo sam da iskočim iz kože. Osećao sam se i napeto i istrošeno. Ali najviše sam bio uplašcn.

Setio sam se provale u našu kuću od letos. Shvatio sam das u oni što su se dočepali Samija tražili ove slike. A bili su spremni da muče i ubijaju da bi došli do njih. Pažljivo sam spakovao fotografije u torbu prikačenu za rezervoar motora. Izabel me je posmatrala s kuhinjskog prozora.

Jurnuo sam tih pola kilometra do varoši i pozvao Polinu s prve govornice koju sam ugledao. – Polin, nemoj da se vraćaš u stan. Idi kod sestre. Idi bilo kuda. Samo ne idi tamo!

Kada sam spustio slušalicu, parkirao sam motor iz "Šegvonga" i prošetao dva bloka do motela "Memori".

Uzeo sam sobu pozadi, dvaput zaključao vrata i navukao zastore. Ako su me tipovi koji su ubili Samija ugledali, moguće je da mi nije ostalo puno vremena.

Počeo sam da vadim jednu po jednu ovlaženu fotografiju iz natopljene kutije. Na vrhu je bilo još kontakt-kopija nalik na onu koju sam razgledao u podrumu.

Skinuo sam ih najmanje dvadeset pre nego što sam došao do prve fotografije forata dvadeset puta dvadeset devet.

Na njoj je Piter sedeo na ivici kreveta s nesvesnim izrazom lica upućenim ka aparatu. Žena u četrdesetim godinama ga je objahala kao džokej.

Počeo sam da ređam snimke, jedan po jedan, sve dok svaki deo nameštaja, svaki kvadratni centimetar memljivog tepiha, čak i napukle pločice u kupatilu nisam pokrio dokazima sjajnih karijera Samija i Pitera. Sjajne fotografije, još mirišljave na hemikalije za razvijanje, uhvatile su grupe po dvoje, troje, četvoro i jednom petoro. Bilo je tu hetero, homo i biseksualnih odnosa.

Samijev rad nije bio amaterski. Svetlo je bilo dobro, kao i oštrina, a

uglovi snimanja izražajni. Sami je imao dobro oko, a moj brat je bio nadaren model. Posle nekog vremena više nisam mogao da gledam slike. Pozvao sam Polinu na mobilni telefon. Kazao sam joj šta sam našao i gde sam bio.

Stigla je u ponoć. Posle dugog zagrljaja, pokazao sam joj najveće hitove Samija i Pitera. Nekoliko sati smo pili kafu i proučavali fotografije. Kada je šok od sadržine slika minuo, shvatili smo da imamo dokazni materijal. Ovde smo zaista imali nešto. Kao kustosi koji pripremaju izložbu, pravili smo beleške, spiskove i moguće datume.

Zatim smo ih poredali hronološki. Počeli smo od snimaka na kojima Piter nije izgledao starije od petnaest godina, a završili sa onima koji mora da su napravljeni samo nekoliko nedelja pre njegove smrti.

Na tih poslednjih nekoliko fotografija sedeo je u kadi sa sedokosim muškarcem i prelepom plavušom u toplesu.

S Barijem i Dejnom Nojbauer.

Izgleda da je zaista bila taticina devojčica. Verovali ili ne ipak nije bila slika Dejne i njenog oca ta koja me je potresla. Bila je Piterova slika s četrnaest ili petnaest godina. Bio je u drugom razredu gimnazije kada je ovo počelo.

Te noći su se zauvek promenila pravila. Prvo sam pozvao Fentona, pa Henka i Marsi. Na kraju sam pozvao i Maka.

Posle dvadeset minuta svi smo se tiskali u onoj istoj pohabanoj sobi. Pre nego što je sunce izašlo, ne samo da smo se zakleli da ćemo osvetiti smrt moga brata, nego smo smislili kako to možemo i da izvedemo.

PETI DEO

ISTINA, I NIŠTA OSIM ISTINE

Za prosečnog hemptonskog sitnog milionera početak novog leta u raju obeležen je krkljancem u Devedeset šestoj ulici, pa miljenjem drumom 27 i čekanjem od jednog sata na picu od dvadeset pet dolara "Kod Sema". Za one koji preleću saobraćajnu gužvu ličnim avionom ili helikopterom leto počinje zabavom u Kući na plaži Nojbauerovih.

Prema Marsinim i Henkovim prijateljima koji su bili deo ogromne vojske dobavljača, Bari Nojbauer je svom organizatoru zabave potpisao blanko ček. Nedelju dana pred zabavu, ona je već spiskala milion dolara. Osim drugih lepota, ovim se dobija Dejvid Buli da meša sos, Jo-Jo Ma da škripi po *stradivarijusu* i neponovljiva Džoan Džoan da seče cvetove i pravi bukete. A opet ostaje dovoljno za šampanjac poslužen na ledu, kristalne čaše sa nožicama od dvadeset centimetara, tuce različitih vrsta ostriga, najpopularniji di-džej Samanta Ronson, i drveni podijum za ples postavljen na zadnjem travnjaku.

I Polin i ja smo se malo potrošili. Da bismo saznali ko Dolazi ove godine. Polin je morala da obnovi veze sa svojim starim drugarom hakerom. On se ubacio u hard drajv organizatora zabave i skinuo spisak gostiju.

Kada smo uporedili prošlogodišnji i ovogodišnji spisak dobili smo sliku kretanja poznatih i društveno priznatih. Od anonimnih bogataša, koji su činili većinu gostiju, praktično svi su pozvani. Ali među poznatim ličnostima smena je bila stoprocentna. Prošlogodišnji hip-hop voditelji programa zamenjeni su ovogodišnjim dobitnicima "Oskara". Umesto prošlogodišnjeg kreatora tu je bio jedan trenutno traženiji modni poslenik. Čak i kada ste umetnik čije su deonice uspele da se održe visoko prethodnih dvanaest meseci, opet se nećete vratiti. Ako pozoveš nikogoviće dve godine zaredom, mogli bi da pomisle da tu zapravo pripadaju. Ali ne pripadaju. Za one ozbiljno bogate, poznati su samo za dlaku iznad pomoćnog osoblja.

Što se mene tiče, jedina razlika između prošle i ove godine, koja mi je bila važna, bila je to što moj brat Piter Zeka neće biti u prednjem dvorištu da parkira automobile.

Ali biće Fenton Gidli.

Nedelju dana pre zabave, sedeo sam pored Fentona dok je zvao našeg zajedničkog draga Bobija Hatfilda. Bobi je već godinama držao pravo za parkiranje na Nojbauerovoj zabavi. Kada mu je Fenton rekao da mesecima nije ulovio čestitu sabljarku i da bi mu dobro došao keš, Bobi ga je radosno svrstao u svoju ekipu.

Te tople, ali kišne večeri na kraju maja, Fenton je budno stajao pod tendom sa zelenim prugama koja je na brzinu postavljena da bi Barijevi i Kempionini gosti prešli po suvom od automobila do kuće.

A Fenton je bio u reprezentativnom izdanju. Nosio je svečane cipele, najbolje farmerke i jednu od dve košulje koje je imao s kragom. Bio je i svečano obrijan, istuširan i dezodorisan. Izgledao je tako dobro da sam bio u iskušenju da ga slikam i sliku pošaljem njegovoj mami.

Uz savete o garderobi i doterivanju, ukratko sam podučio Fentona o uvlačenju bogatima, za šta me je sramota da priznam da sam bio nadaren. Nije samo stvar u tome koliko hitro skočiš da im otvoriš vrata ili koliko stručno izvodiš svoja lakejska zaduženja, objašnjavao sam mu. Uopšteno, veliki bogataši ne traže preteranu snishodljivost, čak ni zahvalnost. To im je neprijatno. – Ono što žele – objašnjavao sam Fentonu – jeste da budeš uzbuđen. Hoće da te vide kako se pališ na to što si se malo očešao o pare.

Kada se Gidli prijavio Hatfildu na vreme u 7 i 15 uveče, prvo što je uradio bilo je da proveri spisak gostiju. Trebalo je da se uveri da je to isti onaj koji je proučavao sa Polinom i da nije bilo otkazivanja u poslednji čas.

U 8 i 5 krenula je parada "audija", "bendži" i "mečki". U roku od jednog sata većina od 190 zvanica prošla je kroz upečatljiva hrastova vrata i izašla na ljupko zasvođenu i lampionima osvetljenu terasu.

Tamo su konobari i konobarice, u blejzerima boje fuksije koji su kreirani u modnoj kući "Comme de garçons", služili suši i odležali šampanjac. Sa svojim izduženim telima i lepim licima, mogli su da budu i modeli na pisti obasjanoj mesečinom.

Među prvima koji su stigli bila je Triša Pael. Od njenog lažnog svedočenja karijera u "Mejflaueru" joj je bila u usponu. Izašla je iz crnog "mercedesa" E 430, u maloj crnoj Armanijevoj haljini, pogledala kroz Gidlija,

kao da je bio panel mutnog stakla, ušetala unutra u Manolovim baletankama.

Nojbauerov advokat i moj bivši pokrovitelj Bil Montrouz stigao je u drugom talasu. Kada je zaustavio svoj tamnozeleni "jaguar", Gidli nije bio na redu da ga preuzme, ali je uskočio preko reda.

Pošto je Montrouzu dao priznanicu, poterao je auto od prilaza, preko blage padine do jedne od dve čistine pod mesečinom određene za parkiranje. Smestio ga je u najudaljeniji ugao.

Pre nego što su Gidli i njegove kolege pošli na pauzu, primetio je da su stigli neki muškarci i žene iz Samijevog porno-albuma. Nije mogao da se otrgne utisku da izgledaju mnogo bolje sa odećom na sebi.

75.

Sara Džesika i Metju su bili tu. A i *Bil*, koji je odseo kod *Stivena*, bez *Hilari*. *Ričard* je nosio svoju novu bebu. Kao da su bebe bile modni detalj za ovo vrelo leto. *Alen* je bio tu, kao i *Koub*, ali ne i *Šak*. *Karolina*, *Patriša* i *Bili* su došli, a takode i četvoro glavnih iz *Porodice Soprano*.

Oko jedanaest, baš kada je svečanost počela da gubi svoju čar, Bil Montrouz je potražio domaćine. Srdačan zagrljaj (Bari) i izveštačen poljubac (Kempion) i on se oprostio.

Probio se kroz zaslepljujuću gužvu do zadnjih vrata. Čim je Montrouz kročio napolje, Fenton je skočio s klupe od kovanog gvožđa uz prilaz i skinuo s police ključ s brojem 115.

Montrouz je još tražio svoju priznanicu za parking kada mu je Gidli prišao.

– Bez brige, gospodine – rekao mu je. – Zeleni 'jaguar' je l' tako?

Montrouz je namignuo:

– Dobar si.

– Trudim se, gospodine.

Gidli je otišao do mesta na kom je pre nekoliko sati ostavio "jaguar". Zviždućući staru melodiju Džonija Karsona, uskočio je za kestenjasti volan i odvezao auto do travnjaka ispred kuće.

– Lep auto – rekao je Montrouzu kada je izašao i dobio napojnicu od pet dolara. – Provedite se sjajno noćas.

S olakšanjem što je konačno izašao odande, Montrouz je razvezao svilenu "Hermesovu" kravatu. Pritisnuo je broj na kolskom telefonu. Posle tihe zvonjave, iz slušalice se začuo glas njegove sekretarice Lore Ričardson.

– Ko je to?

– Lora, ja sam. Polazim od Nojbauerovih. Veruj mi da baš ništa nisi propustila.

– Ne seri, Monti. Loše lažeš, pogotovo za jednog profesionalca. Svi su bili tamo, zar ne?

– Pa, stajao sam pored Morgana Frimana.

– Ništa mi ne pričaj. On je visok sto šezdeset sedam i čudno miriše.

– Sto devedeset i miriše zanosno.

– Ko je još bio?

– Niko koga ti poznaješ. Čuj, Lora, neću uspeti večeras.

– Kakvo iznenađenje, Monti. I šta sad?

– U jeku razvoda, odlučivanja o starateljstvu i svega toga, veoma bi ružno bilo da odem za ovaj vikend.

– Misliš da će *zaista* biti ružno ako otkriju da se vodaš već tri godine sa svojom crnom sekretaricom.

Montrouz se uzdržao da ne zevne. – Lora, zar moramo sada ovo da radimo?

– Ne. Ti si i dalje gazda.

– Hvala – rekao je – jer ne mogu da ti opišem kako sam premoren.

Kada je čuo da se prekinula veza tresnuo je besno po kontrolnoj tabli. – Da se nisi usudila da mi prekidaš vezu! – dreknuo je. – Nije mi potrebno to sranje.

To sam iskoristio kao svoj šlagvort da svučem ćebe, ispravim se na zadnjem sedištu i pritisnem mu cev pištolja uz vrat.

– Čini mi se da ovo nije tvoja noć, Monti – kazao sam kada su nam se pogledi sreli u retrovizoru.

76.

Dao sam Montrouzu samo nekoliko sekundi da se povrati od šoka. Zatim sam mu gurnuo cev pištolja ponovo u vrat. Bio je to dobar osećaj.

Skreni desno kod znaka 'stop' – upućivao sam ga. – Uradi tačno onako kako ti kažem, Monti.

Usporio je da bi skrenuo i pogledao me u retrovizoru. Zadivljujuće kako je brzo uspeo da s lica ukloni izraz panike i ponovo poprimi onu masku velikog čoveka u velikom svetu.

– Da li ti je jasno da je ovo kidnapovanje, ili bi moglo tako da se okarakteriše. – Šta, kog đavola, to radiš, Džek?

– Skreni levo – kazao sam

Montrouz je poslušno skrenuo na Farder lejn. Mesec nas je pratio kroz grane ogromnih brestova koji su se nadnosili nad put. Začudo, samopouzdanje mu je raslo. Ponašao se skoro kao da je u svojoj kancelariji sa zatamnjenim staklima i sve što je trebalo da uradi bilo je da pritisne dugme da bi Lora Ričardson umarširala s obezbedenjem.

– Nudio sam ti pogled na pola Menhetna – podsetio me je. – Sve si zeznuo. Ništa ne shvataš, Mulene.

– Potpuno si u pravu, Monti. Dobro se sećam toga. – Povukao sam pištolj iz njegovog vrata, zabio mu ga u uho i povukao obarač sve dok se oroz nije zaglavio uz "klik".

– Ovo je gadan stari pištolj. Da sam na tvom mestu, usmerio bih svu energiju na izbegavanje rupa. Skreni desno.

Montrouz je zatreptao i zastenjao i, kada sam ga ponovo pogledao u ogledalu, bio je izmenjen.

– Opet levo – rekao sam, pa smo skrenuli ka vodi, na Deforist lejn.

– Treći kolski prilaz desno.

Bespogovorno je skrenuo na prilaz pred prizemnom vikendicom i parkirao. Dao sam mu povez za oči da ga sam priveže. Ruke su mu se jako tresle, kao Džejn Dejvis na pretresu.

– Lepo i jako – opomenuo sam ga. – Hoću da se iznenadiš.

Poveo sam ga u kuću, okrenuo nekoliko puta u kuhinji i ponovo izveo u dvorište popločano drvenim ciglama.

Odmah ispod dvorišta jedan mlekarski kamionet je bio parkiran na travi.

Otvorio sam zadnja vrata kamioneta i ugurao Montrouza pored troje vezanih talaca, s povezima preko očiju. Jedna od njih je bila Triša Pael, zvezda isledivanja o smrti mog brata; ostalo dvoje su bili Tom i Stela Ficharding, najbolji prijatelji Nojbauerovih.

Zalupio sam vrata kamioneta i ostavio četvorku u potpunom mraku.

77.

Vratio sam se do Montrouzovog automobila, pomerio unazad vozačko sedište i prilagodio retrovizor. Zamišljao sam kako je morao da se oseća kada je pogledao u ogledalo i ugledao moju facu. *Drago mi je što se dobro zabavljaš, Džek.*

Odvezao sam "jaguar" sporednim putevima sve do kapije Kuće na plaži, koja je svetlela kroz kišom natopljeno prednje staklo. Spustio sam prozor da bih čuvaru na kapiji rekao da sam došao da pokupim jednog gosta. On je već to i pretpostavio pa mi je mahnuo da prođem.

Nekih trista pedeset metara pre kuće skrenuo sam s puta i sakrio se iza živice. Preko polja sam došao do mesta gde je auto ranije bio parkiran. Stao sam na njegovo staro mesto i bacio ključeve ispod prednjeg sedišta.

Na parkiralištu je bio samo još jedan automobil na koji se navalio Fenton. Kada sam izašao iz "jaguara", pljesnuo me je po ramenu i zagledao mi se u oči.

– Predstava počinje, Džek. Jesi li spreman?

– Skoro. Bar imam jake razloge.

– Najjače.

Fenton je skinuo svoj crveni sako parkingdžije. Ja sam ga obukao i stavio crnu bejzbol kapu. Spustio sam je nisko na oči i požurio do kuhinje za osoblje gde se jato radnika služilo ostacima posluženja. Prostorija je bila puna ljudi koje sam poznavao od osnovne škole, ali u panici oko hrane niko

nije digao pogled dok sam prolazio.

Bez zastajanja, žurno sam prošao mračnim hodnikom, pa uz stepenište do drugog dugačkog hodnika koji je vodio do šest dobro opremljenih gostinskih soba.

Dejna možda i nije bila moja devojka, ali skoro punu godinu sam sasvim sigurno ja bio njen dečko. Za vreme porodičnih dogodovština ponekad bismo šmugnuli u jednu od tih soba. Pretrčao sam hodnik i povukao aluminijunske stepenice koje vode do badže u plafonu.

Zatim sam se popeo na tavan i povukao stepenice.

U uglu tavana se nalazila hrpa rezervnih dušeka. Spustio sam se na jedan od njih, a ruksak stavio mesto jastuka. Sat sam namestio na 3 i 15 i pokušao malo da odspavam.

San će mi biti potreban.

78.

I da se potrudite, ne biste uspeli da zamislite manje sumnjivu situaciju. Jedva je sunce provirilo na horizontu kada se pojavio starinski, naherani mlekarski kamionet koji se lenjo kretao po prelepom kraju. Bila je to slika davno nestale Amerike.

Na otprilike svakih kilometar ili tako nešto, kamionet je skretao na prilaz nekoj skupocenoj kući, pa se kotrljao do sledeće. Dok je njegov motor mirno brundao, Henk je iskakao u plavom odelu s belom oznakom istočno-hemptionske mlekare zašivenom na ramenu. Prelazio je orošenu travu i odlazio iza kuće. Uz kuhinjska vrata je nalazio prazne boce u plehanim držačima, pa se vraćao s tri ili četiri hladne, vlažne boce.

Sve to je naravno bila homogenizovana podvala. Krajem nedelje, skoro svaka kap mleka je prosuta u slivnik.

Ali bilo je nečega u tim uštirkanim kapama i u bocama širokog grla koje su elitnoj klijenteli stvarale utisak doma kakav imaju seljaci iz Ajove.

Ceo sat je mlekadžijski kamionet lagano obilazio svoju rutu. Dok je delio dragocenu laktozu duž istočno-hemptionske obale, jedva da je držao korak s

jednim razigranim psom.

Konačno, s prvim jutarnjim svetlom, kamionet je skrenuo na put za Blaf. Treća stanica na tom putu mu je bila imanje Nojbauerovih.

79.

Tri i trideset ujutro.

Moj "kasio" je zvonio oštrim, upornim zvukom. Otvorio sam oči i ugledao gredu koja se koso spuštala od slemena krova.

Skliznuo sam do kraja dušeka, spustio noge na labave daske i duboko disao.

Ništa se ne može porediti s buđenjem na tavanu kuće u koju ste nezakonito prodrli da biste napravili klanicu. *Čoveče!*, pomislio sam još jedanput. *Zar je ovo jedini način da to obavim?*

Kada mi je srce ponovo usporilo rad, vezao sam pertle na patikama i izvukao baterijsku lampu iz ranca. Zatim sam, jednom rukom se upravljajući za svetlosnim zrakom, a dragom se pridržavajući za grede nad glavom, prešao preko tavana.

Ogromna dvospratna kuća podignuta 1930. godine bila je okrenuta ka vodi u obliku potkovice čije stranice su se prostirale na nešto više od devedeset stepeni. Kada sam došao do kraja gostinskog krila, probio sam se kroz splet greda, skrenuo desno i krenuo kroz glavni deo kuće u kome su se nalazile kuhinja, dnevna soba i trpezarija. Upravo pod mojim nogama nalazila se sala za projekcije sa četr deset osam sedišta.

U tom delu tavana su bile okačene jake jedinice klima-uređaja, industrijske snage. Morao sam da se provlačim između metalnih kućišta i debelih snopova plastičnih creva koja su ubacivala hladan vazduh u sobe na donjem spratu.

Tamo gore, međutim, bilo je sparno i zagušljivo kao u podzemnoj železnici. Kada sam prešao preko središnjeg dela i ponovo skrenuo desno iznad soba za spavanje, znoj mi je kapao s nosa i prskao po pregrejanom drvenom krovu.

Nastavio sam da hodam dok nisam stigao do prozorčeta urezanog u zabat tavana na jednom kraju kuće.

Bilo je 3 i 38. Bio sam pet minuta brži nego što je isplanirano.

S prozora sam video u sablasnoj svetlosti talase okeana kako udaraju u obalu. Video sam mesto na koje je voda izbacila Piterovo telo.

To je dobro poslužilo da me podseti zbog čega sam na tom tavanu.

Odbrojao sam petnaest koraka do mesta na kome sam računao da se nalazi Dejnina soba. Kada nisam uspeo da pronađem pomičnu dasku koju sam tražio, proverio sam po tri koraka dalje u svakom pravcu. Konačno sam je našao.

Vodila je do njene garderobe.

Čučnuvši, stavio sam baterijsku lampu u ranac i obrilice i vrat majicom. Kada sam gurnuo dasku u stranu, ilce me je udario talas hladnog vazduha.

Održavajući ravnotežu na dlanovima, polako sam se spustio u Dejinu sobu.

80.

Obreo sam se u zadnjem delu široke garderobe, među redovima firmiranih bluza, haljina i pantalona. Upalio sam baterijsku lampu. Svaka polica je bila obeležena imenom nekog kreatora: Guči, Vera Vong, Kalvin, Ralf Loren, Šanel. Probio sam se kroz šumu Dejninih stvari od lana, svile i kašmira do odškrinutih vrata. Na pet metara odatle, Dejna je spavala u svom krevetu.

Došlo je vreme da se donese jedna odluka, a to sam morao ja da učinim. Pitanje je bilo da li je Dejna direktno umešana u Piterovo ubistvo. Dosad sam saznao poprilično o toj noći pre godinu dana. Znao sam da je Piter dobio namirisanu poruku na hartiji za pisanje koja je izgledala kao Dejnina, a možda je čak i bila njena. Ali sam bio dosta uveren da je bilo kakav odnos koji je imala s Piterom okončan pre noći kada je on umro. Na pretresu je lagala zbog oca.

Zato sam presudio da je Dejna više žrtva nego pravi saučesnik. Ona

možda i nije mnogo dobra osoba, ali nije ni ubica. Rodeni otac ju je seksualno zlostavljao. *Ne diži prašinu*, rekao sam sebi.

Motreći na redove skupih cipela i farmerki razbacanih okolo, izvukao sam se iz plakara, a zatim i iz sobe. Našao sam se na širokoj galeriji koja je vodila u odvojene sobe njenih roditelja. Na zidovima su visile slike Poloka, De Kuninga i Ferfild Portera i sve su bile naslikane u Hemptonima. Sićušna crvena svetla alarma na njima treperila su u mraku.

S moje desne strane začula se voda u klozetu. Ukočio sam se uza zid.

Zatim je iz kupatila izašao tamnoputi momak u boksericama. *Ko je sad pa ovo? Šta on radi u ovom delu kuće!*

Indijac ili Pakistanac od nekih devetnaest godina, lep bar kao Piter, pospano je otabanao u gostinsko krilo. *Očigledno Piterova zamena.*

Napravio sam nekoliko koraka i našao se na pragu spavaće sobe Barija Nojbauera. Prošli dan – cela prošla nedelja – bili su mi kao neka beskrajna noćna mora. Na svakih nekoliko sati radio sam nešto, ili se spremao da uradim što nije trebalo. Još sam mogao da se okrenem i odem. Još nije bilo kasno. Sve mi je ličilo na neku od onih napetih scena u filmu kada poželimo da viknemo: *Ne čini to. Džek, ne otvaraj ta vrata.*

Naravno, nisam poslušao.

Izvadio sam pištolj za označavanje početka trke i gurnuo vrata. – Srce mi je skakalo u grudima. Nikada ranije nisam kročio u tu prostoriju. Čak i onih meseci s Dejnorn, ta soba je bila zabranjena.

Bila je mala i nalik na tavansku, sa belim nejednakim daskama patosa. Kraj prozora je stajala garnitura za sedenje presvučena crnom kožom i televizor s ravnim ekranom.

Pet koraka me je delilo od skulpture od drveta i metala koja je predstavljala krevet. Čuo sam kako Nojbauer teško diše. Zvučalo je kao da nešto žvaće u snu.

U nekoj vrsti transa, pažljivo sam išao po patosu. Ležao je opružen na leđima a šakama je instinktivno štitio crne svilene gaće. U uglovima usana mu je curila pljuvačka. Čak i u svom izbezumljenom stanju, uspeo sam da primetim da ima sve kvalitete za divan portret izvršnog direktora koji se odmara.

Uplašio sam se da će, ako ga duže budem gledao, osetiti moje prisustvo i otvoriti oči, pa sam čučnuo ispod visine kreveta. Iz ranca sam izvukao rolnu srebrnaste izolir-trake. Srce samo što mi nije iskočilo.

I dalje čučeći, odlepio sam petnaestak centimetara trake. To je bilo to. Izbrojao sam do tri, duboko udahnuo i zalepio traku preko Nojbauerovih usta, pre nego što je uspeo da pusti neki glas. Čvrsto. Tako sam jako pritisnuo traku na njegove bradate obraze da mu je glava duboko utonula u jastuk. Slobodnom rukom sam mu prislonio cev pištolja uz koren nosa.

Jedan veoma dug trenutak bili smo zatečeni nekom negativnom harmonijom – njegovi šok i gnev potpuno su odgovarali mojima.

Iznenada je pokušao da dograbi pištolj i počeo da se bori. Ali ja sam bio u daleko boljem položaju. A bio sam i jači. Sklonio sam pištolj, povukao se unazad i jako ga tresnuo preko uha. Nojbauer više nije pružao otpor. Samo su mu se u tamnim očima videli bes i mržnja. *Kako se, do đavola, usuđuješ?*

Okrenuo sam ga na stomak i stavio mu lisice. Onda sam ga cimnuo na noge i obmotao mu traku oko butina da mu kretnje ograničim na sitne skokove pri kojima mu traka čupa malje.

– Dobro jutro – konačno sam rekao. – Na pretresu si rekao da si se naročito potrudio da bi mi izrazio saučešće zbog Pitera. To nije bilo baš zadovoljavajuće za mene i moju porodicu. Došao sam da nastavimo taj razgovor.

81.

Ispred Kempionine sobe videlo se prigušeno svetlo koje je dolazilo ispod vrata. Barija sam gurnuo na stomak i zalepio još trake oko njegovih članaka. Pobjao sam se da nisam probudio Kempionu u gušanju s njenim mužem. Bilo je dobro što nisu spavali zajedno.

Kada sam otvorio vrata video sam da svetlo baca dvadesetak lampica svojim treperavim plamičcima. Bile su poredane ispod slike Krišne s mnogo ruku. Soba je više ličila na ašram nego na spavaću sobu.

Ali sva prizivanja božanstva nisu mogla da poštede Kampionu od nasilnog buđenja kada sam pokidao izolir-traku koju sam nameravao da joj

stavim preko usta.

– Dobro jutro, Kempiona – prošaputao sam. – Neću te povrediti.

– U redu – bilo je sve što je kazala. Delovala je neobično smireno pa sam shvatio da je bila pod sedativima.

Pustio sam je da navuče frotirski penjoar preko svilene noćne košulje i da uzme patike. Onda sam joj stavio lisice i odveo je do muža koji se koprcao na podu.

Povukao sam Barija na noge i poterao ih niz kružno stepenište do prizemlja.

Na pola puta nadole čuo sam zvuk jedinog kamioneta istočnohemptonske mlekare.

– Vaša kočija – kazao sam Nojbauerovima. Napustili smo njihovo imanje, ali nam je preostala još jedna stanica, bliže varoši. Pokupili smo detektiva Frenka Volpija.

82.

Mlekarski kamionet se vukao po svetlucavim poljima kao mljackavo, antropomorfno vozilo iz nedeljnog crtaća. *Vidite, dečaci i devojčice, to je vaš mlekarski kamionet. Za volanom je čika Henk, zgodni, ljubazni mlekadžija.*

Pomislio sam da ću moći da se opustim posle izvesnog vremena, ali to se nije desilo. Osećao sam se jako utrnulo i zatvoreno, a stezanje u stomaku nije prestajalo. Jutro je bilo kao iz sna. Bilo mi je teško i da poverujem da se ovo događa.

Kamionet je skrenuo levo na kraju puta za Blaf, pravo na put 27, kroz mali uspavani Amaganset. Pored zatvorenih restorana i prodavnica i zelene pijace.

Zatim je prošao kroz ravne mesečeve dune Napeka i ušao u Montok. Osim nekoliko ribara koji su jeli sendviče s jajima kod "Džonove palačinkarnice", i on je bio pust.

Motor kamioneta je stenjao pod teretom dok smo se peli uzbrdo na izlasku iz varoši. Treskajući se prošli smo pored biblioteke i poznatog

skretanja za moju kuću na Dič Plejnz putu.

Oko kilometar i po pre svetionika, kamionet je skrenuo desno. Trucnuo je preko teškog lanca koji je nezakačen ležao u prašini između neodržavanih živica.

Pošto je iskočio da bi namestio lanac za nama, Henk je produžio da vozi po dugom peskovitom prilazu sve dok nismo ugledali bele kreste talasa na prvom svetlu.

Tek kada smo stigli na vrh, ugledali smo kuću iz snova ugneždenu u dinamama na samoj ivici litice.

Izgledalo je kao da je Maks Klajnerhant, izvršni direktoriosnivač svega.com, rešio da sunce baci zrake svakako na njega prvog u Severnoj Americi.

Na Maksovu nesreću, njegova roba – koja se prodavala po 189 dolara po deonici, pala je na 67 centi. Kako je potrošio 22 miliona dolara na letnjikovac, sada je više mislio kako da spase guzicu nego kako da je osunča. Poslednjih šest meseci jedini posetioци su bili povremeni surferi i motociklisti koji su se peli s plaže po beskrajnim terasama da bi uhvatili zalazak sunca.

Glavni moto među graditeljima letnjikovaca tog proleća bio je "gradi tamo gde nema nikog". Maks Klajnerhant je uspeo.

Henk je pritisnuo dugme na daljinskom upravljaču zakačenom za štitnik od sunca. Ispolirana čelična vrata su se podigla iz dina pa je uterao kamionet u besprekornu podzemnu garažu za dvanaest automobila.

I pre nego što smo stali, Polin je pritrčala i zagrlila me kroz otvoren prozor kamioneta.

– Ovo je bilo najdužih dvanaest sati u mom životu – prošaputala je.

– I u mom – uzvratio sam šapatom. Iza nje su stajali Fenton, Moli i Marsi.

83.

Moji najstariji prijatelji su se okupili oko zadnjeg dela kamioneta kao deca oko jelke na Božić. Otvorio sam škripava zadnja vrata i uskočio unutra.

Počeo sam da im skidam trake, ali ne i sa ručnih zglobova.

– Kako se usuđuješ da s nama ovako postupaš! – Rekla je Kempion kada sam uklonio traku s njenih usana. – Bio si gost u našoj kući.

– A sada ste vi naši gosti – odvratio sam.

Triša Pael je bila sledeća. Počela je da pokazuje na nabore i mrlje na svojoj crnoj plišanoj haljini. Siktala je:

– Ovo je Armani, životinje obične. – Bari Nojbauer je ćutao kada sam mu skinuo traku. Zagledao sam mu se u čelične oči i shvatio da je bio previše zauzet kovanjem planova da bi govorio.

Frenk Volpi me je uveravao da sam "mrtav čovek", a ja sam našao da je to sasvim verovatno kada dolazi od njega.

Dok smo im Fenton i ja pomagali da siđu s kamioneta, Marsi je otklopila nekoliko plaženskih stolica. Henk je dogurao servan-stočić sa špricovima za jednokratnu upotrebu i plastičnim bočicama od 100 mililitara.

Bari Nojbauer me je streljao pogledom dok sam im saopštavao jednu dobru i jednu lošu vest: – Moći ćete da uđete i da se raskomotite za nekoliko minuta. Ali prvo će vam ovaj čovek, koji je obučen medicinski tehničar, uzeti uzorke krvi. Svima, osim gospodinu Montrouzu. Neću obrazlagati ništa od ovoga, pa vas molim da ne ispitujete.

Nisu to dobro prihvatili.

– Svako ko me takne iglom biće tužen! – dreknuo je Tom Ficharding. Setio sam se fotografija njegove žene i njega s Piterom, kada je ovaj imao šesnaest ili sedamnaest godina.

Ošamario sam Fichardinga. Jako se čulo i ućutkalo je ostale. A meni je prijalo. Nisu mi se dopadali Ficharding i njegova žena, a imao sam i jak razlog za to.

– Čim se ova, ne baš prijatna, stvar završi, moći ćete da uđete – ponovio sam. Moći ćete da se istuširate, presvučete i legnete da odspavate. Ali bez obzira na to da li ćete saradivati ili ne, niko neće ući dok se ovo ne obavi.

– Ti, balavče – javila se Stela Ficharding. Primakao sam joj se. – Znam sve o tebi i Piteru. Zato začepi.

– Ja moram da se istuširam. Možete početi sa mnom – ponudila se Triša Pael i sela na stolicu. Umorno je ispružila ruku.

Posle toga su se stvari odvijale iznenađujuće glatko.

Henk i Marsi su pažljivo uzeli i obeležili po 90 mililitara od svakog. Zatim smo taoce uveli u kuću i povelili ih u skoro dovršeno krilo za sport i rekreaciju. Na podu su bile poređane stranjače. Bila su tu i kupatila, naravno. Čak smo obezbedili i kafu i kifle. I velike količine organskog mleka.

– Pokušajte da spavate – preporučio sam im. – Ovo će biti dug dan.

84.

Nešto ranije te nedelje, Marsi je otišla u prodavnicu "K-Mart" u Riverhedu i procunjala po tezgama s robom na sniženju, tražeći odeću za naše goste. Kada su se Nojbauerovi, Fichardingovi, Volpi, Triša Pael i Montrouz poređali za doručak, svi su bili obučeni dobro, skromno i jeftino. San i hrana su im popravili raspoloženje, ali na licima im se čitala zbunjenost i nervoza. *Zbog čega smo ovde? Šta sad?*

Mnogo smo razmišljali o obezbeđenju i odlučili se za najjednostavnije. Sva vrata u krilu koje smo koristili zaključavala su se katancem. Nekoliko ih je imalo dvostruki katanac. Rekli smo im da će svi biti vezani i sa zapušenim ustima onog trenutka kada pokušaju da nam prave neprilike, ili čak ako samo naslutimo tako nešto. Za sada je ova pretnja bila delotvorna. Od pomoći je bilo i to što su Marsi, Fenton i Henk sve vreme nosili puške s mecima za uspavljivanje.

Ubrzo posle doručka, pojavio se Maklin sa jednom sitnom, sedom ženom. Naši taoci su izmenjali zbunjene poglede i kao da su bili ozareni nadom da će se ovo uskoro završiti.

Onda je Bil Montrouz, dok smo Maklin i ja šuškali u uglu, pokušao da utiče na zdrav razum mog dede.

– Gospodine Mulen, veoma mi je drago što vas vidim – rekao je. – Mislim da vam je jasno da, ukoliko nas pustite pre nego što neko bude povređen, svi koji u ovome učestvuju imaju priliku da produ bolje. Mislim da mogu to da vam obećam.

– Vi biste trebali da znate o tome više od mene – rekao je Maklin i

okrenuo leđa advokatu.

U svakom slučaju, šestoro talaca je smatralo da ima razloga da se nada, sve dok ih nismo uveli u prostranu dnevnu sobu okrenutu ka okeanu. Ova prostorija sa svojim kamenom popločanim podom i drvenim gredama, s pogledom da padneš u nesvest, bila je središnje mesto kuće.

Tog jutra, međutim, navukli smo draperije preko svih stakala. Prostorija je bila osvetljena snažnim lampama koje su Marsi i Fenton okačili o tavanicu.

Montrouz je promrmljao:

– Oh, gospode, ne.

Oskudno nameštena soba imala je dva dugačka drvena stola i nekoliko plaženskih stolica. Naspram njih, na uzvišenju od iverice visokom trideset centimetara, bila je crna kožna kancelarijska stolica.

Između uzdignute stolice i stolova, stajale su još dve stolice. Na jednoj je bila Biblija, a pred drugom je stajao stočić. Na njemu se nalazila neobična, prastara naprava, nalik na pisaću mašinu kojoj je bilo otkinuto nekoliko glavnih delova.

Iza uzdignute stolice visile su dve sjajne zastave – jedna američka s prugama i zvezdama i druga irska, zeleno-narandžasto-bela.

Usred tog nameštaja bile su postavljene nožice s TV kamerom. "EH70" je bilo nalepljeno na bok kamere.

Moli je usmerila kameru ka našim gostima dok su ulazili u sobu, sa liscama na rukama, i dok su, uz gundanje, sedali na plaženske stolice za stolovima. Svi su delovali izgubljeno. Zatim smo zaključali vrata. Henk je stao uz njen s puškom i bejzbol palicom.

Onda je Moli okrenula kameru i snimila Maklina kako hoda duž sobe. Teško je stao na uzvišenje i seo u koznu stolicu.

Otprilike istovremeno, njegova prijateljica i sudski stenograf Meri Stivenson, zauzela je svoje mesto za starom mašinom.

S Maklinove desne strane bio je prilepljen natpis na inače prazan beli zid.

Moli je fokusirala jednostavna crna slova: NAROD PROTIV BARIJA NOJBAUERA.

85.

Nije nas iznenadilo što je prvi Volpi napravio nered. Ustao je i prodrao se iz sveg glasa:

– Ovo je sranje!

Henk je dotrčao od vrata s puškom uperenom kao mač.

Čušnuo je Volpija a ovaj se sručio na pod i previjao od bola. Smatrao sam da je ovo bila dobra lekcija za celu grupu. Znao sam i da je kamera i dalje bila fokusirana na onaj natpis. Henkovo zavodenje reda nije zabeleženo.

– Frenk, začepi gubicu – podviknuo je Henk. – To važi i za vas ostale, propalice. – Mislim da su svi shvatili.

Bez upozorenja, Marsi je ponovo okrenula kameru, ovog puta naciljavši njeno nemilosrdno oko ka meni. Ispravio sam se sa svih svojih sto osamdeset pet centimetara, duboko udahnuo i pogledao pravo u sočivo.

Sve od Samijevog hladnokrvnog ubistva u Čelziju, bavio sam se stvarima kojima nikad ne bih u firmi "Nelson, Gudvin i Mikel". Samo sam se nadao da radim ispravnu stvar. A nisam vođen samo opsesijom zbog Piterove smrti i nepravde koja ju je pratila. Pročitao sam po dva puta *Osnove sudske veštine i Umetnost unakrsnog ispitivanja*, klasiku objavljenu 1903. godine koja je i dalje bila od pomoći.

– Uključeni smo – rekla je Moli i dotakla crveno svetlašce na kameri. – Emitujemo. Hajde, Džek.

– Ime mi je Džek Mulen – počeo sam glasom koji je bio nešto isprekidan i zvučao kao da pripada nekom koga jedva poznajem. – Rođen sam i odrastao u Montoku i tu proveo ceo život.

Niko u prostoriji nije bio ni upola tako stegnut kao ja, ali sam veru polagao u ujednačen, odmeren ritam koji sam tako pomno uvežbavao na Kolumbiji, u radionicama advokature. Sve u vezi sa tonom i stavom imalo je za cilj da izrazi da sam priseban, prevashodno razborit i da vredi saslušati me.

Znao sam i to da je vreme za ovo bilo pravo. Bio sam prilično ubeđen da je mnogo ljudi bilo ozlojeđeno i uznemireno zbog onoga što su smatrali da je sudska nepravda: suđenje Simpsonu, presuda Dalu u Njujorku, traljav slučaj Džona Beneta Ramzija i drage, po njihovim varošima i gradovima.

– Juče se navršila godina – nastavio sam – otkad je moj brat umro na zabavi u jednoj od hemptonskih vila na obali. Bio je unajmljen da parkira automobile. Sledećeg dana, telo mu je izbacila voda na plažu ispod tog imanja. Istraga koja je vođena krajem leta zaključena je time što je proglašeno da je moj brat, kome je bilo dvadeset jedna godina, umro nesrećnim slučajem. Ali nije. Bio je pretučen na smrt. U nekoliko sledećih sati dokazaću ne samo da je bio ubijen, nego i zašto i ko ga je ubio.

– Čovek koji sedi na kraju stola s moje leve strane, vlasnik je vile i bio je domaćin na toj zabavi. Zove se Bari Nojbauer. Izvršni je direktor preduzeća 'Mejflauer'. Verovatno ste gledali njegove kanale na kablovskoj televiziji ili posećivali njegov veb-sajt ili vodili decu u neki od njegovih tematskih parkova. Možda ste čitali o njegovim podvizima većim od samog života u poslovnim časopisima ili ga viđali na fotografijama sa dobrotvornih gala večera nekih slavni ličnosti. Ali, to ne znači da poznajete pravog Barija Nojbauera.

– Dakle, upoznaćete ga. Daleko bolje nego što biste želeli, jer će Bariju Nojbaueru biti suđeno za ubistvo mog brata.

– Džek Mulen će da optuži mene? – povikao je Nojbauer. – đavola! Isključi tu jebenu kameru! Isključi je smesta!

Njegov istup je pratilo još mnogo sličnih pa je Maklin morao da udari svojim crnim čekićem od orahovine i zatraži tišinu.

– Ovo suđenje će početi za pet minuta – rekao sam u Kameru. – Emitujemo uživo na Kanalu sedamdeset. Ova kratka pauza će omogućiti da javite prijateljima.

86.

Moli je isključila kameru, a ja sam dao znak Fentonu i Henku. Prišli smo Nojbaueru. On je podigao ruke u lisicama. – Skidajte ovo!

Zanemario sam njegov zahtev, kao da dolazi od razmaženog deteta.

– Meni je sasvim svejedno da li će iko od vas učestvovati u suđenju ili ne – kazao sam Bariju bez uvijanja. – To ništa neće promeniti.

Duvao je kao svaki nadmeni izvršni direktor. – Mi nećemo saradivati. Pa kako će to da izgleda na televiziji? Izgledaćeš kao potpuna šeprtlja, Mulene, što zapravo i jesi.

Zatresao sam glavom Nojbaueru i izvadio kovertu iz akten-tašne.

Pokazao sam mu šta je u njoj, i to samo njemu.

– Izgledaće ovako, Bari. I ovako. I kao sve ovo.

– Nećeš se usuditi – zarežao je na mene.

– Aha, usudiću se. Kao što rekoh, možeš da biraš. Možeš da pružiš svoj prikaz stvari. Ako nećeš, opet dobro.

Vraćamo se u etar.

Moli je počela ponovo da snima a ja sam ponovio svoje uvodne reči. Ovoga puta malo smirenije i uverljivije.

– Pre nego što se ovo suđenje završi – nastavio sam – shvatićete da je Bari Nojbauer ubica a da su svi ljudi koji ovde sede učestvovali, bilo u zločinu, bilo u njegovom zataškavanju. Kada budete videli šta su učinili, neće vam ostati ni mrva sažaljenja za njih. Verujte mi da neće.

– Narod će pokazati da je Bari Nojbauer ubio mog brata sam ili je unajmio nekoga da za njega obavi taj krvav posao. Pokazaćemo, takođe, da je, pored mogućnosti i prilike da ubije Pitera, imao i vraški jak motiv. Kada budete čuli koji je motiv, sve će vam biti jasno.

– Potpuno sam svestan činjenice da ovo nisu idealne okolnosti da se utvrdi nečija nevinost ili krivica.

– Oh, stvarno – upao je Bil Montrouz. – Ovo je prva inteligentna stvar koju si rekao, Mulene.

Ignorisao sam ga. Znao sam da je u ovom trenutku presudno da nastavim kako sam krenuo i da me ništa ne odvuče u stranu. Usta su mi se osušila toliko da nisam mogao da nastavim. Zastao sam i podigao čašu s vodom. Ruka mi se tako tresla, zamalo da je ispustim. Međutim, glas mi je bio miran.

– Ukoliko me budete strpljivo slušali, verujem da ćete uvideti da je ovo suđenje bar onoliko pravedno koliko i svako ono koje ste pratili u poslednje vreme. Pravda i jeste ono što tražimo ovde.

Pre svega zato što de gospodin Nojbauer imati privilegiju branioca. I to

ne nekog izraubovanog, slabo plaćenog nezrelog branioca kakve dodeljuju mnogim siromašnim optuženicima koji završe sa smrtnom presudom. Radi se o eminentnom Bilu Montrouzu, starijem partneru i predsedavajućem upravnog odbora velike njujorške firme. A budući da je gospodin Montrouz dugogodišnji zastupnik gospodina Nojbauera i da ga je nedavno, s velikim uspehom, predstavljao u istrazi povodom ovog slučaja, izuzetno je obavešten o svim pojedinostima. Kada uzmete u obzir i to da ću gospodinu Montrouzu oponent biti ja, dvadesetdevetogodišnjak koji tek što je izašao s pravnog fakulteta, tada ćete uvideti da je, u najmanju ruku, ovaj nesklad u korist optuženog.

– U svojstvu sudije ovog suda biće moj deda Maklin Rid Mullen – rekao sam i izazvao još jedan izliv besa od strane Montrouza. – Stenograf je Meri Stivenson, sudski službenik u opštinskim sudovima grada Njujorka već trideset sedam godina.

– Ponavljam da mi je jasno da je ovo više nego neuobičajeno. Sve što mogu da kažem je to da pratite suđenje. Pružite nam priliku. Zatim presudite sami. Moj deda je u ovu zemlju došao iz Irske, iz okruga Kler. Poslednjih dvadeset godina proveo je radeći kao pravni pomoćnik i njemu je do zakona i pravde stalo više nego bilo kome koga sam upoznao, uključujući i moje profesore prava.

– Na svakom suđenju za zločin, sudija je tu ne da odredi nečiju krivicu ili nevinost, već da izmiri razlike među advokatima u pogledu pravnog postupka ili njegovog smera i da ne dozvoli da se ugrozi taj proces. U ovom slučaju – rekao sam zureći uporno u kameru – vi ćete biti porota. Maklin nije ovde da donese presudu, već samo da nadzire. A on će taj posao obaviti sjajno. Ovo bi bilo sve što sam imao da kažem, trenutno. Gospodin Montrouz će govoriti sledeći.

87.

Bil Montrouz je bio jedini od naših gostiju koji nije nosio lisice. Sedeo je zadubljen u misli. Zatim se, kao svaki dobar pokeraš, okrenuo da mi s lica pročita šta mislim.

Učinio sam sve što sam mogao da bih delovao kao da nisam svestan da sledećih nekoliko sekundi ima presudan značaj. Ukoliko je iskreno zabrinut za dobrobit svog klijenta, njegov kurs će biti jasan. Ali kao i mnogi veoma uspešni, a opet relativno anonimni advokati, Montrouz je dostigao tačku u životu kada žudi za nešto slave i divljenja koje će dodati kešu i nekretninama. Toliko sam znao o njemu iz vremena koje sam proveo kod "Nelsona, Gudvina i Mikela". Prema priči kolega, sam je sebe proglasio za daleko boljeg advokata od Džonija Kohrana ili Roberta Šapira. Bil Montrouz je imao jači ego od svakog koga sam poznavao. Računao sam s tim.

Zadržao sam vazduh kada je Montrouz ustao. Okrenuo se prema Molinoj kameri. Došlo je i njegovih pet minuta. nije imao nameru da ih presedi.

– Molim vas da ne shvatite ili protumačite pogrešno – počeo je. – Samo zato što trenutno stojim pred vama, ne znači da ovaj postupak ima i trunku legitimiteta. Nema ga.

– Nemojte grešiti – nastavio je posle dramske pauze. – Ovo nije suđenje. Ovo nije sudnica. Ovaj stariji čovek iza mene, bez obzira na živahnost i očinski izgled, nije sudija. Ovaj sud je čista kaubojsština.

– Trebalo bi da znate da je pravda u ovom slučaju već zadovoljena. Prošlog leta je sprovedena istraga koja se bavila utapanjem Pitera Mulena. U pravoj sudnici i s pravim sudijom – časnim Robertom P. Lilijenom – utvrđeno je da je moj klijent nevin.

– Tokom te istrage sud je čuo svedočenje osobe koja je videla preminulog kako uranja u opasne vode po plimi, kasno noću.

– Ne jedan, već dva sudska veštaka iznela su dokazni materijal koji podržava njihovo uverenje da tu nije bilo nikakve prljave igre. Nakon odmeravanja svedočenja, sudija Lilijen je, u rešenju koje stoji na raspolaganju svakome ko želi da ga pročita, zaključio da smrt Pitera Mulena, ma kako tragična, nije ničija krivica, do samo njegova.

– Njegova porodica, očigledno, ne može to da prihvati.

Sprovodeći ovu nesrećnu akciju, brat i deda Pitera Mulena preokreću nesrećni slučaj u zločin.

Montrouz je zastao ponovo, kao da pribira misli. Priznajem da je tip bio veoma dobar. Možda je ovo i bio nesklad. – Sada traže od vas da gledate.

Molim vas nemojte! Isključite aparate ili okrenite brojčanik. Učinite to odmah.

Učinite to ako verujete u pravdu. Uzdám se u to da verujete.

Montrouz je seo, a ja sam se pitao da li ćemo ga naterati da ponovo progovori.

Maklin je udario čekićem o ivericu platforme ispod svoje stolice.

– Sud će napraviti pauzu od devedeset minuta da bi tužilac i branilac pripremili svoja izlaganja. Preporučujem da se obojica bacite na posao.

88.

Četrnaest minuta od početka pauze ABC je prekinuo svoj prenos "Los Angeles opena" iz kantri kluba "Rivijera" i prebacio se na Pitera Dženingsa u studio Linkoln centar

"Večernjih svetskih novosti". Preko ekrana je izašao upadljiv naslov: NAJNOVIJA VEST.

– Upravo smo saznali – počeo je Dženings, najdiskretnijim raspevanim dubokim glasom – da su medijski milijarder Bari Nojbauer, njegova supruga i još najmanje tri gosta oteti sinoć posle zabave povodom Dana sećanja na Pale borce u njihovom amagansetskom letnjikovcu na Long Ajlendu. Prema prenosu koji je emitovan uživo na istočno-hemptonском Kanalu sedamdeset, otmičari nameravaju da sude Nojbaueru za ubistvo dvadesetjednogodišnjeg meštánina Montoka. Suđenje, koje je organizovano na nepoznatom mestu, treba da počne za manje od jednog sata.

Dok je Dženings i dalje govorio svojim odsečnim kanadskim izgovorom, u gornjemdesnom uglu ekrana pojavio se crveni kvadrat. U njemu je prikazana jednostavna kontura špica Long Ajlenda i podebljanim crvenim slovima natpis: KRIZA U HEMPTONIMA.

Posle samo nekoliko minuta, uključili su se spikeri CBS-a (OPSADA NA LONG AJLENDU) i NBS-a (TAOCI U HEMPTONIMA), zategnuli svoje kravate i pridružili se opštoj gužvi. Kao i Dženings, i oni će provesti narednih četrdeset pet minuta autoritativno presipajući iz šupljeg u prazno, dok će

njihovi izveštači jurcati da se uključe u važnu priču.

Prvi izveštaj sa terena ABC-ja bio je intervju s poručnikom Tomijem Harisonom na parkiralištu iza istočno-hemptonke policijske stanice. – Džek i Maklin Mulen su poznati, dugogodišnji stanovnici Montoka koji su izgleda reagovali iz razočaranja zbog ishoda istrage povodom smrti Pitera Mulena prošlog leta.

– Da li neko od njih ima dosje? – pitao je izveštač.

– Niste razumeli – kazao je Harison. – Osim jednog sitnog incidenta u kome je učestvovao Džek Mulen posle smrti svog brata, ni jedan ni drugi nikada nisu hapšeni. Nisu čak imali ni kazne za prebrzu vožnju.

ABC se zatim uključio u Ministarstvo pravde u Vašingtonu gde se održavala kratka konferencija za štampu koju je upravo otvorio portparol. – ... talaca koji su zarobljeni sinoć na Long Ajlendu. Njih petoro su dosad identifikovani kao Bari i Kempion Nojbauer, Tom i Stela Ficharding koji imaju kuću u Sautemtonu, i Vilijam Montrouz, poznati njujorški advokat.

Kada je portparol podigao pogled sa svojih beležaka, bio je zasut preglasnim pitanjima: – Zašto su uzeti taoci? – Kako to da ne možete da otkrijete odakle se emituje prenos? – Šta znate o kidnaperima? Pre nego što je zaključio konferenciju, dao je samo još jedno kratko obaveštenje: – Otmičari koriste uređaj za ometanje koji nam do ovog trenutka nije dopustio da utvrdimo izvor emitovanja. Više ne možemo ništa da izjavimo jer bi se to kosilo s naporima da situaciju rešimo najbrže što je moguće.

Zatim je ABC prešao u kancelarije Kanala sedamdeset u Vejnskotu. Dvadesetčetvorogodišnji direktor stanice Dž. Dž. Hart stajao je pored njihovog advokata Džoše Epštajna. Hart je izjavio da nije imao nameru da posluša vladin nalog da se povuče. – Naš izveštač Moli Ferer izvrsno pokriva jednu od najvećih vesti u televizijskom novinarstvu. Nemamo nameru da to *ne podelimo* s publikom.

– Sasvim je nesporno da je ovaj nalog neustavan – rekao je Epštajn. – U ponedeljak ću to da iznesem pred sud. Osim ako se nešto nije dogodilo sinoć, a meni niko nije rekao, još živimo u demokratskom društvu.

– Da sumiramo ono što smo zasad saznali – kazao je Dženings – imamo petoro talaca, možda i više. Kidnaperi su deda i unuk. Izgleda da su veoma

uzrujani kontroverznom smrću člana porodice. Krajnje neuobičajeno suđenje za ubistvo samo što nije počelo. Uskoro ćemo se ponovo javiti. Sada se uključujemo u Kanal sedamdeset Istočnog Hemptona, gde samo što nije počeo prenos suđenja uživo.

89.

– Narodni sud Montoka – kazao je Maklin mirnim i sigurnim glasom – posvećen samo istini i koji ne toleriše sranja, poziva na red i mir.

Zatim je spustio čekić uz odzvanjajući udarac.

Deda i ja smo istakli opojno značenje ovog trenutka tako što smo izmenjali kratke poglede pre nego što sam pozvao Trišu Pael da svedoči. Mislim da je shvatila značaj pojavljivanja na televiziji, ali ne i ono što će joj se desiti. Sačekao sam da da zakletvu pa sam počeo.

– Gospodice Pael, koliko znam, na ovogodišnju zabavu ste stigli u velikom stilu.

– Pretpostavljam da mislite na moj novi 'mercedes'?

– Došlo je do velikog preokreta, zar ne? jednog leta ste na mestu izvršne sekretarice u 'Mejflaueru', a sledećeg izlazite iz limuzine od četrdeset pet hiljada dolara.

– Ove godine mi je dobro išlo – kazala je Triša Pael pomalo uvređeno.
– U februaru sam unapređena u direktora zaduženog za organizaciju svečanosti.

– Izvinite što sam indiskretan, ali kolika su vam primanja prošle godine?

– Trideset devet hiljada.

– A sada?

– Devedeset – rekla je s ponosom.

– Znači, nekoliko meseci pošto ste lagali na pretresu da ste videli mog brata kako skače u ledene talase na Nojbauerovoj zabavi, dobili ste unapređenje i plata vam je povećana više nego duplo. Krivokletstvo vam je vredelo više od diplome s Harvarda.

– Časni sude – grmnuo je Montrouz.

– Prihvata se – kazao je Maklin. – Džek, prekini.

– Izvinjavam se. Nekoliko meseci pošto ste posvedočili da ste videli mog brata da skače u vodu od 10 stepeni usred svog radnog vremena na parkiralištu, plata vam se povećala za pedeset jednu hiljadu dolara. Da li postoji još nešto sem vašeg svedočenja što je učinilo da svom poslodavcu postanete tako dragoceni?

– Postoji, ali vi to ne želite da čujete – rekla je Paelova. – Na kraju krajeva, to se ne uklapa u vašu teoriju zavere.

– Molim vas, gospođice Pael. Dajte mi priliku. Sud želi da čuje vašu verziju.

– Radila sam pedeset i šezdeset sati nedeljno. Nije postojala mogućnost da još dugo ostanem sekretarica.

– Verujem da je to tačno – kazao sam i otvorio fasciklu koju sam držao u ruci.

– Gospođice Pael, pokazaću vam ono što je označe – kao dokazni predmet A. – Dao sam joj dokument. Da li prepoznajete ovo?

– Da.

– Da li znate šta je to?

– To je procena mog šestomesečnog učinka u preduzeću 'Mejflauer'. Kako ste došli do ovoga?

– To sada nije bitno – rekao sam. – Da li poznajete rukopis na dnu poslednje stranice? – pitao sam i pokazao na njen potpis.

– To je moj potpis.

– Časni sude – kazao sam i pogledao u Maka – sada narod predstavlja sudu dokazni predmet A.

Mak se okrenuo ka Montrouzu. – Ima li prigovora?

– Imam prigovor na ceo ovaj postupak.

– Odbija se – odbrusio je Mak. – Sud prihvata dokazni predmet A. Nastavi, Džek.

– Preskočiću uvodni deo koji se odnosi na dane kada ste kasnili ili bili bolesni i pročitacu iz odeljka pod nazivom 'Zaključci – koraci koji će se preduzeti'. Mislim da bi to trebalo da nam svima da prilično jasnu sliku

utiska koji ste ostavili na svog poslodavca pre nego što je moj brat umro.

– Upitani da ocene od nula do deset vaš stav, trud i ukupnu stručnost, vaša tri nadzorna službenika su vam dala ocene do šest. Evo poslednjeg pasusa: 'Gospođici Pael je predato pismeno upozorenje. Ukoliko se njen rad drastično ne poboljša u narednih nekoliko meseci, biće otpuštena.'

– Pa, pretpostavljam da sam se drastično poboljšala – rekla je Triša Pael.

90.

Bil Montrouz je skočio sa svog mesta. Sa ćubom sede kose, stamenim telom i naglim, samouverenim pokretima, pomalo je ličio na nekog dirigenta u Linkoln centru. Stao je veoma mirno. Podsećao je na maestra koji se koncentriše dok čeka da se orkestar umiri.

– Gospođice Pael – kazao je kada je izašao iz opčinjenosti – da li ste *na bilo koji način* dobili naknadu za svedočenje u istrazi prošlog meseca?

– Apsolutno ne. Ni pare.

– Da li vam je Bari Nojbauer ili bilo ko drugi u njegovo ime obećao nešto?

– Ne.

– Da li vam je iko mahao pred očima unapređenjem, povišicom, kancelarijom s prozorom, pa i parom cipela?

– Ne! – kazala je Paelova još uvređenije.

– Gospođice Pael, izgleda da je Džek Mulen u zabludi da postoji nešto skandalozno u tome da ambiciozna i nadarena osoba skrene na sebe pažnju izvršnog direktora.

Ali ne postoji. Niste učinili ništa da biste se sada izvinjavali.

– Hvala vam.

Ustao sam sa svog mesta. – Da li gospodina Montrouz ima neko pitanje?

– Naravno da imam. Gospođice Pael, kako to da ste se vi našli u ovoj sudnici? Ovde niste dobrovoljno?

– Naravno da nisam. Niko od nas nije.

- Možete li nam reći kako ste dospeli ovamo?
- Vozila sam se kući kada je neki čovek skočio sa zadnjeg sedišta. Pripretio mi je.
- Da li ste se uplašili?
- Zar vi ne biste? Umalo da sletim s puta.
- Šta je bilo zatim?
- Naredio mi je da vozim do neke kuće, gde sam na silu ugurana u zadnji deo smrdljivog mlekadžijskog kamioneta, s vama i Fichardingovima.
- Koliko dugo ste bili u kamionetu?
- Skoro sedam sati.
- A da li sada možete slobodno da odete?
- Ne.
- Ako gospodin Mulen dozvoljava, možete da se vratite na svoje mesto.
- Hvala vam.

Pošto se Triša Pael povukla, Motrouz se okrenuo ka kameri. Spremao se da održi govor, kada mu je licem preleteo izraz straha. Vilica mu je bukvalno pala.

91.

Montrouzove nervozne oči su pratile Džejn Dejvis dok je hodala po kamenom podu, a njeni koraci odzvanjali prostorijom.

Džejn je nosila crne svečane pantalone i bluzu i nije delovala ni nervozno ni uplašeno kao u istrazi. Zurila je u Montrouza, a zatim se okrenula i direktno pogledala Barija Nojbauera.

Da bi pokazao da nije zabrinut, Nojbauer se nadmeno osmehnuo. Da bi pokazala da ni sama nije zabrinuta, Džejn mu je smireno uzvratila.

– Narod poziva doktorku Džejn Dejvis – objavio sam a ona je prišla Fentonu koji je držao porodičnu Bibliju u izdanju Gideona. Dok su joj u istrazi drhtale ruke, sada je delovala savršeno smireno. Spustila je ruku na crvenu veštačku kožu Biblije i zaklela se "da će govoriti istinu".

– Doktorko Dejvis – počeo sam pošto je sela. – Poznate su nam moguće posledice današnjeg svedočenja. Zbog toga smo vam zahvalni.

– Želim da budem ovde – rekla je. – Niko ne treba da mi zahvaljuje. – Zatim se Džejn zavalila i udahnula duboko i umirujuće.

– Doktorko Dejvis, možete li sudu da ukratko izložite svoje obrazovanje?

– Svakako. Maturirala sam kao đak generacije u istočno-hemptonskoj gimnaziji 1988. godine i dobila najvišu nacionalnu stipendiju. Mislim da sam prva u više od deset generacija koja je primljena na Harvard iz istočno-hemptonске gimnazije, ali nisam mogla sebi da priuštim školarinu pa sam otišla na Njujorški državni univerzitet.

– Gde ste diplomirali?

– Apsolvirala sam na harvardskom medicinskom fakultetu a stažirala u Univerzitetskoj bolnici Los Anđelesa.

– Gde ste sada zaposleni?

– Poslednje dve godine sam načelnik patologa u bolnici Long Ajlanda a i glavni sudski istražitelj za okrug Safok.

– Časni sude – rekao sam okrenut prema Maku – narod nudi doktorku Džejn Dejvis kao stručnog veštaka za patologiju i sudsku medicinu.

Mak se okrenuo ka Montrouzu koji je i dalje bio unezveren. – Uveren sam da gospodin Montrouz nema prigovor na svedočenje doktorke Dejvis, s obzirom na to da ju je i on pozvao kao sudskog veštaka u istrazi. Da li je to tačno, savetnice?

Montrouz je rasejano klimnuo glavom i promrmljao: – Nemam prigovor.

– Doktorko Dejvis – nastavio sam ja – vi ste izvršili autopsiju tela mog brata?

– Da.

– Pre nego što ste ušli u sudnicu gospođica Pael je opisala kako je oteta pre početka ovog suđenja. Nadao sam se da ćete nam izneti svoje iskustvo pre sudskog pretresa.

Klimnula je glavom. – Noć pre nego što je trebalo da svedočim, neki čovek mi je provalio u kuću. Bila sam u krevetu, spavala. Probudio me je i stavio mi pištolj između nogu. Kazao je da ga brine da li će moje svedočenje

da prođe dobro. Poslali su ga da me 'istrenira'. Rekao je da će, ako i malo zabrljam pri svedočenju, doći ponovo, silovati me i ubiti.

Prvi put od ulaska u ovu sobu, Džejn je spustila glavu i zagledala se u pod.

– Žao mi je što si morala da prodeš kroz ovo – rekao sam.

– Znam.

– Šta si uradila u sudnici narednog dana? Na pretresu?

– Lažno sam svedočila – rekla je Džejn, glasno i jasno. Nastavila je dalje:

– Da bih obavila autopsiju, napravila sam dvadeset šest rendgenskih snimaka. Uradila sam šest biopsija i veoma detaljne analize krvi. Piter je imao šesnaest slomljenih kostiju, uključujući obe ruke, oba ručna zgloba, osam prstiju i šest rebara. Lobanja mu je naprsila na dva mesta, a imao je tri slomljena vratna pršljena. Na nekoliko mesta masnice na njegovom telu su pokazivale savršene otiske prstiju i stopala, da su delovale kao da su namerno utisnute.

Povrh svega, tkivo Piterovih pluća nije odgovaralo tkivu utopljenika. Nivo zasićenosti je bio u granicama onog kod nekoga ko je potopljen u vodu *pošto* je prestao da diše.

– Dokaza da je Piter šutiran i tučen do smrti a onda odvučen uvodu ima na pretek. Piter Mulen je ubijen i to je sporno taman koliko i to da ja sada sedim ovde.

92.

Montrouz je ustao. Videlo se da su mu obe vilice strašno stegnute. Skoro sam ga čuo kako u sebi ponavlja da je on veliki Bil Montrouz.

– Postoji li pošteno suđenje koje nije sasvim pošteno? – pitao je. – Naravno da ne postoji. Ali naši otmičari bi da pomislite suprotno. 'Znam da ovo nije potpuno prihvatljiva pravna procedura', kaže gospodin Mulen uz izvinjavajuće sleganje ramenima, 'za optužene koji su dovučeni uz pretnju puškama usred noći. Ali pružite nam priliku, mi smo samo običan svet, poput vas. Dovde nas je doveo loš sistem, sistem nije pošten.'

– Ali pravda se ne sprovodi ovako. Svakako nije ovako prema ustavu i zakonima naše zemlje. – Montrouz je ustuknuo, kao da je fizički osetio da je Ustav ugrožen.

– Pod pravdom – nastavio je – se ne podrazumeva da treba da budemo nešto pošteniji nego što su nam očekivanja. Pod njom se podrazumeva da treba da budemo poštenu. I tačka. A kako suđenje može da bude pošteno kada tužilac zaskoči odbranu svedokom iznenađenja kakva je Džejn Dejvis?

Bilo mi je preko glave Montrouzove retorike. Ako će Maklin dozvoliti da se drže govorancije, mogu i ja da održim neku. – Svima u ovoj prostoriji je jasno vaše nezado voljstvo – rekao sam ustavši sa stolice. – Bili smo u sudnici prošlog leta kada i je doktorica Dejvis, posle zastrašivanja cele noći, kazala da veruje da je smrt moga brata nesrećan slučaj. Baš kao i vi, i mlada tužiteljka Nađa Alper je bila zatečena, nije bila spremna za unakrsno ispitivanje.

– Ali, iako je taktika s kojom se danas suočavate skoro istovetna onoj s kojom se ona suočila, postoji suštinska razlika – kazao sam dok mi se činilo da sam pocrveneo u licu. – Na pretresu, tužilac je zaskočen lažima. Vas je zaskočila istina, istina koju ste verovatno sve vreme znali.

– Voleli biste da nastavite s tim kako je ovo suđenje sprdnja, gospodine Montrouz. Ono što vas zaista tišti je da ono i jeste skoro pošteno. Pošto ste dvadeset pet godina neumorno branili bogate i moćne, postali ste tako izvitopereni da vam je uvredljivo i ono što samo podseća na ravnopravnu borbu. Predlažem da to prevaziđete.

– U redu, dosta je bilo – konačno se oglasio Maklin. – Sud se povlači do ujutro.

93.

Ovoga puta kada se sud povukao, mašinerija koja proizvodi vesti sjatila se i bila spremna da dela. "Opsada Long Ajlanda" je bila najtiražnija priča poslednjih godina. A bila je sasvim prigodna. Polovina izveštača i producenata koji su pokrivali priče te vrste već su od jutra bili u Hemptonima.

Onog trena kada se Kanal sedamdeset isključio, počelo je nadmetanje među TV komentatorima u obaveštavanju nacije. Prikazivali su profile učesnika koje su njihove TV stanice prikupile u prethodna dva sata. Cela zemlja je saznala kako se Bari Nojbauer brakom povezao s jednom od najeminentnijih izdavačkih porodica Istočne obale, pa je svoje bogatstvo proširio na radio i kablovsku televiziju, tematske parkove i Internet. Čula je ocene o njegovoj ideji od uglednih konkurenata kao što su Ted Turner i Ruters Merdok.

Nacija je saznala i da njegov advokat Vilijam Montrouz, obrazovan na Jejlju, nije izgubio nijedan slučaj u poslednjih sedamnaest godina. Montrouz je svoj dobar glas u sudnici učvrstio kao Fort Vort devet godina ranije, odbranom bogatog rančera koji je ubio teniskog profesionalca zbog nepravedne sumnje da spava s njegovom ljubavnicom. Kolege su pričale da je Montrouz tako nadvladao tužioca da je država, koja se veoma trudila da istera ubistvo drugog stepena, bila presrećna što je naplatila kaznu od hiljadu dolara zbog posedovanja neprijavljenog vatrenog oružja.

Zatim je na red stiglo upoznavanje s Mulenovima. Razgovori s istaknutim sugrađanima dotakli su se smrti Džekove majke i oca i otkrili kako se njih dvojica uopšte nisu uklapali u profil terorista. – Jedini razlog što sam ja gradonačelnik Montoka – kazao je Piter Sigel – jeste taj što se Maklin nije kandidovao. A Džek je naš zlatni dečko.

– Oni su Kenedijevi radničke klase Montoka – rekao je Dominik Diun koi je stigao u varoš kao akreditovan novinar *Veniti fera*. – Isti izgled i harizmatičnost, ista irska katolička slatkorečivost i ista tragična sudbina.

Izveštavanje je pokazalo kako je brzo ova priča polarizovala Ist end. Kada je izveštač prišao jednom preplanulom bankaru koji je izlazio iz "poršea", ovaj je rekao: – Nadam se da će dobiti doživotnu. – On je izražavao preovladujuće osećanje *oberen Klassen*.

Meštani su to shvatili drugačije. Neki su to uvijali u neutralne oštroumnosti poput: – Samo se nadam da će svi stići kući živi i zdravi – ali su zapravo samo brinuli za bezbednost Mulenovih i njihovih prijatelja.

– Kad biste znali šta se događalo s tom porodicom u poslednjih nekoliko godina – kazala je Deniz Loui, konobarica u palačinkarnici – shvatili biste da je ovo američka tragedija. To je tako tužno. Svi jako volimo Džeka i

Maklina.

Ali tek pred ponoć, kada su spikeri otišli kućama, a stvar preuzeli kablovski mudraci, procurili su prvi zaista blagonakloni uvodnici. Kao što se obično dešavalo, prednjačio je glas Đeraldija.

Te noći on je izveštavao iz bara restorana "Šegvong". Vodeći emisiju kao sastanak gradskog veća, podsticao je strane da govore. Hrabrio ih je da izlivaju sećanja o Maku i Džeku.

Razlog zbog koga bi Maklin mogao da bude tako opušten u svojoj ulozi – kazao je Geri Miler, vlasnik staračkog doma – jeste taj što je on nezvanično bio gradski sudija dvadesetak godina. Istini za volju, trenutno se nalazimo u njegovoj omiljenoj sudnici.

Đeraldo je takođe upriličio i razgovor uživo sa Čonsijem Hauelsom, dekanom pravnog fakulteta *Kolumbija*. – Džek Mulen nije bio dobar student prava. Bio je *odličan* student prava. Jedan od najoštrumnijih kojima sam predavao. Međutim, nikada se nije prijavio ni za jedan pravnički posao. To znači da se za ovo pripremao već neko vreme, i da je shvatio posledice. Ne sumnjam da je za Džeka Mulena ovo bila moralna i etička – i dobro promišljena – odluka.

– Nemojte pogrešno shvatiti – kazao je Đeraldo u zaključku – Džekson i Maklin Mulen nisu fanatici ni radikali, čak ni ludaci. Oni su ljudi kojima su, kao vama i meni, dojadile prozirne nepravdičnosti u sistemu kriminalističke pravde. Jedina razlika je u tome što su te nepravde pogodile njih, a ne nas. Oni su rešili nešto da preduzmu tim povodom. Molićemo se za sve koje je obuhvatila ova tragedija. Laku noć, prijatelji.

I, pošto su TV mreže i kablovske stanice iskoristile za svoje svrhe NAROD PROTIV BARIJA NOJBAUERA, FBI je navalio u Hemptone. U demodiranim dubokim cipelama gumenih donova, loše ošišani, u bezveznim domaćim automobilima, odudarali su od okoline kao da su do malo pre stajali u redu pred narodnom kuhinjom.

94.

– Ako ne budem pazio, navići ću se na ovakvo mesto – rekao je Maklin i

prešao dugim koščatim prstom po starom furniru od mahagonija koji je prostorijski davao utisak kao da je uzet s ognjišta kuće u nekoj britanskoj televizijskoj mini seriji. Sedeli smo u biblioteci, odmah pored stroge prostorije koju smo pretvorili u sudnicu. Mak i ja smo se smestili na uglancan hrastov pod, okrenuti dugačkom i visokom prozoru koji je imao pogled na pustu plažu. Osećao sam se kao da sam preživeo prvih sto sati od postanka sveta.

– Razmišljao sam o Marsi, Fentonu i Henku – rekao sam. – Nije trebalo da im dozvolimo da se upetljaju.

– Malo je kasno za to, Džek. Osim toga, oni žele da budu ovde – nestrpljivo je rekao Maklin. – A nadam se da i ti držiš nešto više u rukavu od onoga što si danas pokazao.

– Šta kažeš na Džejnino svedočenje?

– To ti je bilo najbolje. Ali nije ukazalo na Nojbauerovu umešanost. Ni najmanje. Gde ti je čvrst dokaz, Džek?

– Ne možeš da preskačeš stepenike, Mak. Kako je govorio Fening, moj stari profesor sudske taktike, treba da 'izgradiš brod'.

– Pa izgradi ga već jednom i uveri se da plovi. Pomozi mi da ustanem. Moram da uskočim u vreću za spavanje. A ionako ne bih smeo da razgovaram s tobom.

Dohvatio sam ga za ogromnu izboranu šaku i jako povukao. Dok sam ga imao pri ruci, čvrsto i dugo sam ga zagrlio. Imao sam utisak da stiskam vreću s kostima.

– Nemoj mi ostariti, Makline – kazao sam. – Previše si mi potreban.

– Čini mi se da sam ostario deset godina u poslednjih deset sati, a to nikako nije u redu kada ti dan počne s osamdeset sedam.

95.

Biblioteka je imala svoj balkon pa sam, kada je Mak odšepao, širom otvorio klizna vrata i izašao. Znao sam da ne bi trebalo da budem napolju, ali mi je bilo neophodno da razbistim glavu. Želeo sam da još jedanput

promislim o svemu, a naročito o glavnom razlogu koji mi je davao nadu da ćemo se izvući.

Balkon je bio zabačen iza ugla kuće. Bilo da pogledate na istok, prema svetioniku, bilo na zapad, prema gradiću, nećete videti tvorevinu ljudskih ruku. U svojoj velikoj, nezainteresovanoj lepoti, montočka noć može da učini da se osećate tako beznačajno kao muva zapala na pogrešnu stranu prozorskog stakla. Ali te noći mi je bilo teško da se osećam patuljasto. A zvezde su bile zanosne.

Jedna od propratnih pojava dubokog promišljanja unapred i jasnog rasuđivanja jeste što vam to pomogne da zaspate. Ispružio sam se na daske od kedrovine i za nekoliko sekundi zaspao.

Iz sna su me trgli koraci na drugom kraju balkona.

Bilo je kasno da bežim. Seo sam i zurio u mrak. Možda je FBI. Očekivao sam dubok, zastrašujuć glas koji će mi narediti da se okrenem na stomak i stavim ruke na leđa.

Nadao sam se da smo jasno stavili do znanja da nemamo nameru da povredimo taoce. Nema potrebe da me ubiju na mestu. Skoro sam glasno izgovorio: – Nema potrebe da pucate.

Osetio sam Polinin laki parfem i pre nego što sam je prepoznao. – To je ludost što si se vratila – rekao sam joj kada je izašla iz mraka.

Ali nisam zvučao ubedljivo. Pretpostavljam da je i ona mislila isto što i ja. Da je to bila možda poslednja zajednička noć, na duži rok.

– Znači da sam luda.

– Pa, došla si onda na pravo mesto.

Polin je legla i naslonila se na mene pa sam na nekoliko minuta potpuno zaboravio na sve ostalo, sem na to kako je ona bila prava osoba za mene. Ta misao me je ispunila očajem.

– Nisam tako mislio, Poli devojčice. Zaista mi je drago što si se vratila iz Njujorka.

– Znam, Džek. Pa poljubi devojčicu.

96.

Sat ili tako nešto kasnije, Polin i ja smo još bili na balkonu, ispod tende od hiljadu svetlucavih zvezda.

– Da li si dobio rezultate od Džejn? – meko je upitala.

Tog sekunda bio sam negde daleko da nisam odmah shvatio šta je mislila.

– Tek sutra. Rano, nadam se. A ti? Kako si prošla tamo u velikom, rdavom svetu?

– Dobro sam prošla – kazala je Polin i nasmešila se kao mačka koja je progutala kanarinca. – Zaista dobro, Džek. Bićeš zadovoljan.

– Koliko si uspela da ih pronadeš?

– Dvanaestoro, od mogućih dvanaestoro.

– A koliko ih je potpisalo?

– Svi. Svako od njih, Džek. Mrze tog skota Nojbauera isto kao i mi.

– Izgleda da sam unajmio pravog istražitelja – kazao sam i ponovo je poljubio.

– Imaš nos za talente. Oh, da ne zaboravim, Džek, postao si poznat.

– Lepo poznat? Ili ružno poznat?

– Zavisi od kanala i od komentatora. Tip na *Hard bolu* kaže da biste ti i Mak trebali da budete odvučeni na gradski trg i obešeni.

– To bi televiziju učinilo moćnom.

– Deset minuta kasnije, Đeraldo vas je uporedio s junacima iz američke revolucije.

– Oduvek sam znao da Đeraldo nije poštovan koliko zaslužuje.

– Otkad?

– Od noćas.

– A ona žena što priča o vremenu, na Foksu, mislim da ona hoće da ima dete s tobom.

– Neko bi trebalo da joj objasni da sam zauzet.

– Dobar ti je odgovor, Džek. Učiš.

– Istina je. Ako već treba da pravim bebe, to će se desiti sa ženom koja ne priča o vremenu i nosi muzikalno ime Polin Grabovski.

Došlo je do slatke pauze.

– Polin?

– Šta je bilo, ljubavniče?

– Volim te.

– I ja volim tebe. Zato sam ovde – prošaputala je. – Verovatno smo svi ovde zbog toga.

– Volim te više nego što sam ikad pomislio da ću nekoga voleti. Obožavam te, u stvari. Iznenaduješ me, pozitivno, baš svakog dana otkad smo zajedno. Volim tvoj duh, tvo saosećajnost, taj tvoj slatki, zarazni smeh. Nikada te se neću zasititi. Strašno mi nedostaješ kada nisi tu. – Zastao sa i zagledao joj se u oči. Polin me je gledala bez treptaja. – Hoćeš lid a se udaš za mene? – Prošaputao sam.

Ovog puta mi je tišina delovala zastrašujuće. Plašio sam se i da se pomerim.

Konačno sam se oslonio na lakat i nagnuo nad nju. Lice kao da joj je bilo satkano od miliona blistavih delića. Izgledala je lepše nego ikad.

Kada je klimnula glavom, suznih očiju, zagonetka mog života je bila rešena.

97.

Pukovnik Kristofer Ejms, dvadesetdevetogodišnji obalski stražar, sedeo je uspravno iza zakrivljenog vetrobrana svog mlaznog helikoptera "blekhok 7000". Imao je osećaj da je noć njegova lična video-igrice. Bio je na dužnosti, u potrazi za nestalim milionerima, ali u tome je učestvovao punog srca. Nije mu se mnogo dopao nijedan milioner koga je upoznao. Nijedan od trojice.

Dvadeset pet kilometara severoistočno od Montoka bio je Blok Ajlend. Ejms je proveo čitav dan leteći tamo i nazad preko svakog polja. Ništa. Zapravo i nije bio iznenađen.

Sada je jurio nazad na Long Ajlend, ludirajući se pomalo, ali ne tako da bi dospeo do vojnog suda. Bacio je pogled na brzinomer: 280. Do đavola,

delovalo je kao duplo brže. Leteo je na manje od sedamdeset metara iznad belih kresti tvrdih kao beton.

Kod montočkog svetionika zaneo se ulevo i krenuo uz strmu, nazubljenu obalu. Po mesečini je izgledao kao da će da se razbije u paramparčad o talase.

Računao je da je leteo nad liticama nekoliko kilometara pre nego što je pošao nad kopnom ka aerodromu Makartur. Tada je ugledao mračnu, nisku zgradu u dinamama.

Celog dana je osmatrao letnjikovce od više miliona dolara, ali ovaj ih je sve prevazišao, čak i prema visokim standardima za nekretnine uz obalu u ovim krajevima. Vitka i zmijolika, ova kuća se unedogled pružala duž litica. Ali ovog prvog letnjeg vikenda u njoj nije bilo nijednog svetla. Čudno, a i velika šteta. Neko bi morao da uživa u ovom bogatstvu.

Jako je povukao palicu, a velika mašina kao da je uz skripu zastala u vazduhu. To ga je nateralo da se seti junaka crtanog filma koji s malim zakašnjenjem shvata da je sleteo s litice. Zatim se, po ko zna koji put tog dana, nagnuo ka kući.

Iz blizine je primetio da nije sasvim završena. Okretao se nad mestom bez trave kao trkački automobil po kružnoj stazi. Njegov turbo motor je podizao ciklon peska koji će Prekriti sve uokolo – od prednjeg trema do velikog žutog parnog valjka na kraju prilaza.

Spremao se da okrene nazad i uputi se ka aerodromu. Kada je primetio majušni bicikl naslonjen uz jedno od retkih drveta.

Uperio je u njega far od 8000 vati i video da na zadnjem točku bicikla stoji, otključan katanac.

Šta to imamo ovde?

Još sporije ovog puta, ponovo je počeo da obilazi ovo mesto. Lebdeo je u visini krova i osvetljavao niz zatamnjenih prozora.

Tada je ugledao jedan par koji mu je bukvalno pod nosom ležao na balkonu. Oboje su bili goli.

Ejras se spremao da upotrebi radio kada je žena ustala i okrenula se ka svetlu. Bila je lepa, ali ne na napućeni način nekog modela.

Oko deset sekundi je stajala sa šakama na kukovima i zurila u njega kao

da hoće pogledom da mu saopšti nešto važno. Onda je podigla šake u visinu ramena i na obe mu pokazala srednji prst.

Ejms je počeo da se smeje i setio se prvi put tog dana zbog čega voli Ameriku.

Mora da imam nešto pametnije da radim, pomislio je, nego da prepadam dvoje ljudi koji vode ljubav na tuđem, ali i jednom od najlepših poseda u Severnoj Americi. Spustio je radio u ležište i zavrteo veliku pticu ka aerodromu Makartur.

Još se smeškao zbog zgodne devojke koja mu je pokazala dupli srednji prst.

98.

Polin i ja smo bili izgubljeni u sopstvenom svetu, držali se za ruke i posmatrali talase, kada je Fenton izleteo kroz otvoren prozor na balkon.

– Džek, Volpi je nestao!

– Zar ih nisi obilazio na svakih deset minuta? Vrata su bila dvostruko zaključana.

– Obilazio sam ih. Kunem ti se. Mogao je da ode tek pre nekoliko minuta.

Srećom, tada smo Polin i ja već bili obučeni. Izašli smo s Fentonom na plažu. Gledali smo na sve strane po obali. Ništa. Volpija nije bilo.

– Mora da je pošao na zapad, prema Bleksli plejsu. To bi jedino imalo smisla – nagađao sam.

Pojurili smo sve troje ka garaži i Polininom autu. S Polinom za volanom, pojurili smo niz dugi, prašnjavi prilaz i skrenuli levo, prema varoši.

– Ovako ne može da se završi – rekao sam.

Polin, koja je već vozila brže nego što bih ja, pritisnula je papučicu za gas do poda. Bilo je skoro dva ujutro, Pa je put bio prazan. Posle nešto više od pola kilometra, naglo je skrenula levo, prema Frenklin kouvu.

– Zaustavi ovde – kazao sam joj. – Okean je odmah iza ove dine. Ili ćemo ga srediti ovde, ili smo propali.

Iskočili smo napolje i uspentrali se uz dinu. Srce mi je jako udaralo kada smo došli do vrha.

Zakasnili smo. Volpi je bio stotinak metara ispred nas zahuktano se kretao kroz pesak ka grupi većih kuća na krivini.

Ipak smo se dali za njim i brzo smanjivali rastojanje. Ali je Volpi, koji nas je taman spazio, trčao za život i nismo mogli da ga stignemo dok ne dode do prvih kuća.

Dok sam se batrgao po pesku, začu se pucanj iza mojih leđa. Okrenuli smo se i videli Polin kako drži svoj "Smit i Veson" ispred sebe. Zatim je ponovo pucala u Volpija.

Drugi hitac mora da ga je za malo promašio. Zaustavio se i podigao ruke.

– Ne pucajte!

Trčali smo ka njemu. Fenton je prvi stigao. Uleteo je ramenom i sa svojih sto dvadeset kilograma Volpiju u grudi pa se ovaj skotrljao na leđa. U trenu smo se bacili na njega i počeli da ga udaramo. Sav bes i nemoć od protekle godine bili su sažeti u tim udarcima.

– Dovoljno je – viknula je Polin. – Prestanite!

Ali Fenton još nije bio gotov. Dohvatio je šaku peska i nabio ga u Volpijeva usta. Volpi se borio za vazduh, pljuvao i pokušavao nešto da kaže.

Sada sam ja uzeo pesak i gurnuo mu ga u usta.

– Šta se desilo Piteru? – urlao sam mu u lice. – Bio si tamo, zar ne, Frenk? Šta se desilo?

I dalje je pljuvao pesak i dahtao.

– Ne... ne – uspeo je da izgovori.

– Frenk, samo hoću da čujem istinu. Nije važno šta ćeš nam reći ovde. Niko sem nas to neće znati.

Volpi je zatresao glavom, a Fenton mu je ubacio još jednu šaku peska. Opet je hvatao vazduh, pljuvao i davio se. Skoro mi ga je bilo žao.

Ovog puta smo ga pustili jedan minut da prodiše i da se usredsredi.

Ali Gidli nije mogao da ga ostavi na miru.

– Sad znaš kako sam se ja osećao kada me je posetio tvoj prijatelj. Pokušao je da me udavi. Nisam mogao da dišem! Pljuvao sam slanu vodu.

Kakav ukus ima pesak, Frenk? Hoćeš još?

Volpi je stavio obe šake ispred lica. Davio se i dalje i pokušavao da očisti usta.

– Da. Nojbauer je poslao svoje plaćenike da ti ubiju brata. Nikad nisam saznao zašto. Nisam bio tamo, Džek. Kako možeš to da pomisliš? Gospode, pa ja sam voleo Pitera.

Oh Bože, kako mi je bilo dobro kada sam to čuo – kada sam konačno došao do istine. Samo da je *čujem*.

– To je sve što sam hteo, Frenk. Istinu. Prestani da se njariš, govno jedno.

Ali Volpi nije završio:

– Nemaš ništa protiv njega. Nojbauer je previše mudar za tebe, Džek.

Udario sam ga kratkim udarcem desnicom, sasvim sigurno mojim najboljim u životu, a on je licem pao u pesak. – Ovo sam ti dugovao, skotino.

Fenton mu je stavio šaku na teme i zario mu glavu u Pesak. – I ja ovo.

Sad sam bar saznao istinu. I to je bilo nešto. Dovukli smo Volpijevo žalosno dupe do Polininog auta i vratili ga u kuću.

99.

Nekoliko sati kasnije, pošto smo Polin, Mak i ja napravili jaja i kafu za goste, svi smo se okupili u sudnici. Nisam bio baš najveseliji, ali mi je skočio adrenalin pa sam se bolje osećao.

Kada je Maklin udario čekićem i zatražio mir, Montrouz je ustao i krenuo s još jednim od svojih naduvanih govora, na kome mora da je radio cele noći.

Prigovorio sam, pa nas je Mak pozvao k sebi.

– Možete vi to i bolje – kazao je Montrouzu. – Treba da iznosite činjenice, a ne da filozofirate ili već to što radite. I ti, Džek, takođe. Ali zbog ostalih ograničenja kojima ste izloženi, gospodine Montrouz, i u interesu pravde i traganja za istinom, terajte sa svojim govorima. Samo neka budu kratki, za ime Boga. Ne postajem mlađi.

Zavrteo sam glavom i vratio se na mesto. Montrouz je ponovo stao u središte pozornice.

– Naš takozvani tužilac uživa u bezobzirnom blaćenju dobrog glasa mog klijenta – kazao je Bil Montrouz i bacio pogled ka meni. Imao sam utisak da se tek zagreva za svoj zadatak. – Dosad nismo uzvraćali i skrenuli vam pažnju na žalosne pojedinosti života njegovog pokojnog brata. To mi se činilo neprikladno i, nadao sam se, nepotrebno.

– Sada – kazao je tonom kao da je celu noć proveo boreći se sa svojom nenormalno velikom savešću – više nemamo izbora. Ukoliko smrt Pitera Mulena zapravo nije slučajna, što je malo verovatno, ima ljudi koji bi mu pre naudili nego Bari Nojbauer.

– Kada je Piter Mulen umro pred kraj maja prošle godine – rekao je Montrouz i pročistio grlo – svet nije izgubio naslednika majke Tereze. Izgubio je nekog ko je napustio gimnaziju, ko je s trinaest godina već bio hapšen zbog posedovanja droge. Treba, takode, da znate da je Piter Mulen, uprkos tome što nikad u životu nije imao stalan posao, na računu u banci pred smrt imao skoro dve stotine hiljada dolara. Dva meseca ranije, platio je motocikl od devetnaest hiljada iz koverta u kojoj su bile sve novčanice od po hiljadu dolara.

Kako su oni to mogli da znaju? Da li me je neko pratio?

– Za razliku od našeg tužioca, nisam toliko neodgovoran da stojim ovde i kažem da je Piter Mulen bio trgovac drogom. Nemam dovoljno *dokaza* da kažem to. Ali na iovu njegovog porekla, bankovnog računa, životnog stila bez ikakvog drugog načina da se objasni njegovo bogatstvo, rađaju se pitanja, zar ne? A ako je Piter Mulen zarađivao prodajući drogu, mogao je da privuče nasilne konkurente. Tako je ustrojen svet droge, čak i u Hemptonima.

Kada sam čuo ove lažne optužbe opet sam skočio.

– Niko – kazao sam – ne tvrdi da mi je brat kandidat za sveca. Ali nije bio diler. Svi u ovoj prostoriji to znaju. I ne samo to, znaju i tačno kako je dve stotine hiljada dolara stiglo do njegovog računa u banci. Zato što je to njihov novac.

– Časni sude – negodovao je Montrouz – tužilac nema prava da se ovoliko razmeće. Čak i ako je vaš unuk.

Maklin je sedeo i klimao glavom.

– Ukoliko tužilac ima nešto da kaže ovom sudu – rekao je – neka prekine

da sere i neka kaže šta ima. Trebalo bi, takođe, da prihvati upozorenje da mu ubuduće neće biti dozvoljeno neprofesionalno ponašanje u sudnici. Ovo bi trebalo da bude pošteno sudenje i, sveca mu, to će i biti.

100.

Posle više meseci moje opsesije oko ovog suđenja, učenja za njega, istraživanja i prikupljanja dokaznog materijala, trenutak istine je došao. Želeo sam pravdu za Pitera i možda i mogu da je dobijem – ako budem dovoljno dobar, ako budem mogao da obuzdam svoju narav i pravedan gnev, ako budem mogao da sredim Bila Montrouza samo ovog puta. Čisto i pošteno.

– Imam neke ključne dokaze koje ću izneti sudu – po čeo sam. – Ali prvo moram da raščistim nešto u vezi s Piterovim hapšenjem zbog droge. To se desilo u Vermontu pre osam godina. Ja sam imao dvadeset jednu i bio na završnoj godini koledža, a Piter je imao trinaest i došao mi je u posetu.

Zaustavio nas je policajac jedne večeri zbog neispravnog stop-svetla. Smislio je izgovor da nam pretrese auto i pronašao džoint ispod vozačkog sedišta. Eto, to se dogodilo.

– Znajući da sam se upravo prijavio za pravni fakultet, mada ću zapravo tek posle nekoliko godina ići na Kolumbiju, Piter je uporno tvrdio da je džoint njegov. A nije bio. Bio je moj. Ovo vam pričam da bih ispravio stvar i da pokažem da, iako nije bio svetac, Piter je bio tako dobar brat kakvog bi svako želeo da ima. Ništa što ću vam pokazati neće to promeniti.

– A sada, zamolio bih da se pripremi osvetljenje. Narod ima nekoliko dokaznih predmeta koje bi hteo da vam prikaže.

Marsi je rasklopila male merdevine i pomerila dva reflektora od po 1500 vati na bočni zid i osvetlila njima površinu od tri i po metra. U sredinu te površine prilepio sam veliku, šarenu ilustraciju.

Na njoj je bio rumeni dečačić, ušuškan i utopljen u svečani džemper s irvasima. Bio je okružen mekim punjenim životinjama.

– Ovo je naslovna strana prošlogodišnjeg božićnog kataloga *Bjorna Buntaga*, čiji je vlasnik danas Bari Nojbauer.

Pročitacu vam šta piše u katalogu: '*Buntag* je najprofitabilniji proizvođač igračkaka i nameštaja u svetu. Tri punjene lavice s naslovne strane su neverovatno popularne Snea, Seida i Meta, koje na desetine hiljada kupuju roditelji po celom svetu. Ovaj katalog se sastoji od dve stotine strana dečjih igračkaka, odeće i nameštaja.'

– Narod prilaže ovu sliku kao dokazni predmet B.

Osmotrio sam po prostoriji kao neki gerilac u onih nekoliko jezivih, mirnih sekundi pre nego što ispali prvi projektil.

– Narod će sada pokazati dokazni predmet C.

101.

– Dokazni predmet C, moram vas upozoriti, nije ni izdaleka tako zdrav kao božićni *Buntagov* katalog. Zapravo, ukoliko ovo gledate sa decom, trebalo bi da ih pošaljete iz sobe.

Polako sam se vratio do svog stola i podigao kovertu veličine fascikle. Dok sam to radio, gledao sam u Barija Nojbauera i to uporno dok nisam uočio senku panike u njegovim suženim očima.

– Slike koje ću vam prikazati na ovom zidu nisu ni tople ni čupave. One su vrele i okrutne i kao britva oštre.

Ukoliko one i veličaju nešto, to svakako nisu deca ni porodica.

– Prigovor! – viknuo je Montrouz. – Žestoko prigovaram na ovo!

– Neka dokazni materijal govori sam za sebe – rekao je Maklin. – Produži, Džek.

Srce mi je udaralo tako silovito kao da se borim za život, ali govorio sam s natprirodnim mirom. – Časni sude, narod poziva gospođicu Polin Grabovski.

Polin je žustro došla do svog mesta. Primetio sam da jedva čeka da odigra svoju ulogu, čak i pored toga što je to značilo da se i sama uplela.

– Gospodice Grabovski, gde ste zaposleni?

– Sve doskora bila sam privatni istražitelj u advokatskoj firmi gospodina Montrouza.

- Koliko dugo ste tamo radili?
- Deset godina, a onda sam dala otkaz.
- Kako su na vas gledali u firmi?
- Dobila sam pet unapređenja tokom tih deset godina.

Svake godine sam dobijala dodatak na platu kada sam prevazilazila normu za više od sto procenata. Sam gospodin Montrouz mi je rekao da sam najbolji istražitelj s kojim je radio u svom dvadesetpetogodišnjem radnom veku.

Mora sam da se nasmešim dok se Montrouz vrpoljio od nelagodnosti.

– Gospođice Grabovski, da li ste imali neku ulogu u istrazi povodom ovog slučaja, i koju?

– Pa, obavila sam uobičajene provere biografija, razgovarala s mogućim svedocima, prikupljala dokumentaciju...

– Skrećem vam pažnju na četvrtak, trećeg maja. Da li ste se videli s tužiocem u motelu "Memori"?

– Da, jesam.

– Da li ste nešto našli tamo?

– Pronašla sam ličnu zbirku fotografija Samija Đamalve. Pregledala sam nekoliko desetina crno-belih fotografija.

Sad počinje.

Kretnje su mi bile usporene... fotografije sam vadio milimetar po milimetar.

– Gospođice Grabovski, da li su to ove fotografije?

– Da.

– Da li su sada u istom stanju kao kada ste ih videli prvi put?

– Da.

– Časni sude, narod prilaže dokazni predmet C, crno-bele fotografije 35 puta 30.

Montrouz je vrisnuo:

– Prigovor!

Maklin mu je odmahnuo rukom:

– Odbija se. Ovo je bitan dokaz čiju je autentičnost potvrdio kvalifikovan svedok. Dozvoliću to.

Podigao sam prvu fotografiju poledine okrenute ka prostoriji i pažljivo je proučio. I dalje mi je bilo muka od nje.

Zatim sam otišao do zida i prilepio fotografiju pored naslovne strane kataloga. Tek kada sam se uverio da je slika dobro pričvršćena i da nimalo nije nakrivljena, pomerio sam se od nje.

Pustio sam Moli da je zumira i da se zadrži na njoj.

Prvo što je ostavljalo utisak na svakoga ko je pogledao fotografiju bila je dramatična jačina svetlosti. Čak i u ovoj dobro osvetljenoj prostoriji, ona je sijala kao neon u noći. Bila je to vrsta svetlosti koja se koristi u operacionim salama i mrtvačnicama. Ona je oslikavala svaku venu, poru i neravninu u košmarnoj hiperrealnosti.

U skladu sa grubom jačinom svetla bili su i izbezumljeni izrazi lica dvojice muškaraca i jedne žene, i vreline same akcije. Bili su zgurani u središte fotografije kao da je žena bila u vatri, a muškarci se tiskali da bi dobili toplotu od nje.

Tek pošto bi se posmatrač navikao na tu svetlost, mogao je da primeti da je žena bila Stela Ficharding. Čovek koji joj je bio s leđa – Bari Nojbauer, a čovek koji je ležao na leđima, ispod nje – moj brat.

102.

Crno-bela fotografija je uzdrmla sve u prostoriji kao eksplozija koja one u blizini povredi, ali bez krvi. Nojbauer je prekinuo tišinu:

– Prokleti skote!

Montrouz je rikao:

– Prigovor! Prigovor! Prigovor! – kao da je krik njegovog klijenta pokrenuo automatski alarm u njegovom grlu.

Njihova dreka je pokrenula Maklina. Bio je besan i to se videlo. – Celoj sobi ću zapušiti usta ako ne učutite. Ovo je dokazni material i svakako je bitan. Dozvoljavam ga.

Tek kada se ponovo uspostavio red, nastavio sam svoj mučni zadatak kačenja slika. Opominjući sebe da treba polako da "gradim brod", sledećih nekoliko minuta sam proveo kačeći Piterove slike s različitim partnerima. Sve u svemu, stavio sam ih trinaest, prljavo pornografsko tuce i najtužniji porodični album koji sam ikada video.

Iako su se pojavljivali povremeni nepoznati epizodni gosti, srce družine je bilo nepromenljivo: Bari i Piter, Stela i Tom – najbolji prijatelji Nojbauerovih. Držali smo prave ljude u ovoj prostoriji. Obrađivali su mi brata od njegovih malih nogu.

Ne treba poricati uznemiravajuću moć tvrde pornografije. Posle svake sledeće fotografije na zidu, Moli ih je zumirala da bi se videle izbliza. Držala ih je po punih deset sekundi.

– Gasi kameru! – cičao je Nojbauer. – Smesta prekidaj!

– Možemo li tužilac i ja da priđemo klupi? – pitao je Bil Montrouz pošto je razgovarao s Nojbauerom. Kada nam je Mak mahnuo da priđemo, rekao je: – Gospodin Nojbauer ima predlog za koji veruje da će okončati ovaj slučaj. Zamolio me je da vam to prenesem.

– Narod nije zainteresovan – odvratio sam jednostavno.

– Šta je u pitanju? – interesovao se Maklin.

– Moj klijent insistira da vam lično i nasamo iznese predlog.

– Ne postoji ništa dragoceno što bi on mogao da ponudi ovom sudu – kazao sam Maklinu. – Hajde da nastavimo.

Montrouz je ponovio zahtev Maklinu. – Sve što traži jeste devedeset sekundi, časni sude. Ubeden sam da možete toliko da nam pružite – u ime pravičnosti ili već nekog vruga što ovo treba da predstavlja.

– Sud se povlači na dva minuta – objavio je Maklin. – Dozvolimo TV mrežama da malo reklamiraju pivo.

Dao je znak Gidliju, pa nas je poveo svu četvoricu u biblioteku koja je bila opremljena kliznom šinom i merdevinama da bi moglo da se dopre do viših polica. Naravno, knjiga nije bilo.

Nisam bio spokojan u istoj prostoriji s Nojbauerom iako su mu ruke bile u lisicama. Bio je razjaren. Nije navikao da ne bude po njegovom. Razrogačio je oči i besno mrdao nozdrvama. Odisao je životinjskim, kiselim

zadahom koji je bilo teško podneti.

– Deset miliona dolara! – kazao je čim su se vrata zatvorila za njim – i niko od nas neće učestvovati ni u kakvom postupku protiv tebe, tvog dede, ni protiv tvojih prijatelja.

– To je vaš predlog, gospodine Nojbauer? – pitao je Maklin.

– Deset miliona dolara, u kešu na računu na Kajmanima, na tvoje ime. Imate moju reč. Hoće li mi sada neko skinuti ove lisice? Hoću da odem odavde. Dobili ste šta ste hteli. Pobedili ste!

– Ne zanimaju nas tvoje pare – kazao sam jednostavno.

Nojbauer je to odbacio pokretom glave. – Pre nekoliko godina – rekao je – neki od mojih gostiju su se malo zaneli. Jedna kurva je pala s moje jahte. To me je koštalo petsto hiljada dolara. Sada je umrla još jedna kurva i hoću da izmirim svoje račune. Ja sam čovek koji plaća svoje dugove.

– Ne, Bari. Ti si đubre i ubica. Frenk Volpi je bio dovoljno zlatan da mi to sinoć potvrdi. Iz ovoga se nećeš izvući novcem, kretenčino!

Shvatio sam da sam preterao. Nojbauerovo lice se iskrivilo u istu onu grimasu, pred ejakulaciju, koja je zabeležena na nekim od snimaka. Onda je progovorio izobličeni šapatom: – Voleo sam da ti tucam brata, Džek. Piter je bio moj omiljeni guzičar! Naročito kada je imao trinaest godina. Zadovoljan, Mulene?

Bio sam naslonjen na merdevine, a Nojbauer je opkoračio metalnu šinu na manje od pola metra. Šina je vodila pravo ispod njegovih prepona. Trebalo je samo da uhvatim merdevine i jako ih gurnem, ali sam uspeo da se obuzdam. Nisam hteo da dozvolim da se vrati u sudnicu s tragovima udaranja ili zlostavljanja.

– Već znam šta si učinio mom bratu – konačno sam rekao. – Zbog toga smo ovde. A to će te koštati, Bari, daleko više od novca.

– Hajde da se vratimo poslu – kazao je Mak. – Nije red da pustimo sto miliona ljudi da nas čeka, ako ništa drugo, Mullenovi paze na lepo ponašanje.

Stela Ficharding se nije uklapala u profil treće žene milijardera na relaciji Njujork – Palm Bič. Nije bila ni mlada ni plava ni prenaplašenih oblina. Bila je bivši profesor romanskih jezika na jednom malom koledžu na Srednjem zapadu kome je njen muž dao milione da bi mu se ime pojavilo na biblioteci. Ukoliko joj je bilo neprijatno što se pojavila na foto-izložbi na zidu, to nije pokazivala. Prvi put kada je seksualno zloupotrebila mog brata, on je imao četrnaest godina.

– Gospodo Ficharding – počeo sam, pošto je položila zakletvu. – Imam utisak da ste ove fotografije već videli. Je li to istina?

Stela Ficharding se namrštila, ali je klimnula glavom. Piter ih je koristio da bi nas ucenjivao pune dve godine.

– Koliko ste mu plaćali?

– Pet hiljada mesečno. Sedam i po. Zaboravila sam tačno koliko, ali se sećam da je to bila suma koju smo davali baštovanu. – Delovala je kao da su joj moja pitanja dosadna. Imaj strpljenja, Stela, Uskoro će biti bolje. – Zar se niste požalili Bariju Nojhaueru?

– Možda i jesmo, ali smo celo to iskustvo s ucenom smatrali za prijatno teatralno i, ne znam... nekako noir.

Čim bi slike bile bačene na naša zadnja vrata, zgrabili bi smo ih i žurili u dnevnu sobu gde bismo ih proučavali na način na koji drugi ljudi gledaju svoje nasmejane likove u ogledalu. Bila je to igra koju smo igrali. Tvoj brat je to znao, Džek. I za njega je to bila igra.

Hteo sam da se uhvatim za to, ali sam se uzdržao.

– Kome ste predavali novac? – pitao sam.

Pokazala je na sto za svedoke. – Detektiv Frenk Volpi je bio kurir.

Volpi je sedeo veoma mirno. Zatim je pokazao Steli srednji prst.

– Znači mesečnu isplatu ste davali detektivu Volpiju?

– Da. Ali kada je objavljeno sjedinjavanje preduzeća 'Mejflauer' i 'Bjorn Buntag', Piter je odjednom shvatio da bi slike mogle da postanu opasne. Umesto nekoliko hiljada, poželeo je milione.

– I šta ste vi pomislili kada je telo mog brata izbačeno na plažu?

– Da je igrao opasnu igru i izgubio. Baš kao što i ti igraš i baš kao što

ćeš i ti izgubiti.

104.

– Pozivam detektiva Frenka Volpija.

Volpi se nije ni pomerio. Nisam bio iznenađen. U stvari, očekivao sam da tako bude s više svedoka.

– Detektive, mogu da vas ispitujem i odatle, ako vam se to više sviđa.

– Opet ti neću odgovarati, Džek.

– Pa, hajde da probam s jednim pitanjem.

– Kako hoćeš.

– Sećate li se razgovora koji smo vodili sinoć? Volpi je sedeo kao da ga se ništa ne tiče.

– Da vam osvežim pamćenje, detektive. Govorim o razgovoru u kom ste rekli da je Bari Nojbauer naložio dvojici svojih plaćenika da ubiju mog brata na plaži pre godinu dana.

– Prigovor – viknuo je Montrouz.

– Prihvata se – viknuo je Mak. – Gospođo Stivenson, Stivenson, molim vas, izbrišite poslednja dva pitanja iz zapisnika.

– Izvinjavam se, časni sude – kazao sam. – Narod nema više pitanja.

– Lepo urađeno, Džek – kazao je Volpi sa svog mesta.

105.

Imali smo pauzu za ručak i vratili se tačno za četrdeset minuta. Nisam mogao da jedem, uglavnom iz straha da ništa neću moći da zadržim u stomaku.

Svedok kog sam se spremao da pozovem predstavljao je onu vrstu rizika koju bi svaki dobar advokat bio upozoren da ne preuzima. Znao sam da nemam izbora. Došao je čas da otkrijem jesam li dobar poznavalac ljudske prirode i da li sam uopšte za advokata.

Duboko sam udahnuo.

– Kempion Nojbauer – izgovorio sam. Prostorijom je zavladao tišina. Kempion je polako ustala i pošla napred. Osvrnula se ka ostalim svedocima, kao da očekuje da joj dobace pojas za spasavanje.

Bil Montrouz je odmah skočio sa svog mesta. – Ne dolazi u obzir! Gospoda Nojbauer je trenutno podvrgnuta tretmanu zbog hronične depresije. Nije mogla da uzima lekove otkad je ovo mučenje počelo.

Pogledao sam u Kempion koja je već sela na mesto za svedoka.

– Kako se osećate? – pitao sam je. – Da li vam ovo smeta?

Odmahnula je glavom.

– Dobro mi je, Džek. Zapravo, želim nešto da kažem.

– Iako to vama ništa ne znači – vikao je Nojbauer sa svog mesta – ali zakon ne dozvoljava primoravanje žene da svedoči protiv muža!

– Takozvanu supružničku privilegiju – odgovorio je Maklin – može da zahteva jedan od supružnika zbog lične zaštite. Ali ova privilegija pokriva samo izjave koje jedan supružnik daje o drugom, ne i osnovne činjenice. Gospođo Nojbauer, možete da svedočite.

Diskretan osmeh je zaigrao na Kempioninim usnama. Dugo sam je poznao i pratio sam kako se menjala iz lepe žene slobodnog duha u veoma ogorčenu ženu. To je delimično bio razlog zbog kojeg sam rizikovao s njom.

– Ne brini, dragi – kazala je svom mužu. – Niko me ne primorava da svedočim protiv tebe. Ovde sam po sopstvenoj volji.

Pošto je Gidli zakleo, zamolio sam je da pođe sa mnom i prouči nekoliko fotografija na zidu. Ona je to i učinila.

Pokazao sam joj ženu koja je naizgled bila pred vrhuncem na trećoj slici u redu.

– Ko je ovo?

– Stela Ficharding. Ona je čudovište.

– A ova mlada žena, na kolenima?

– Triša Pael. Mlada poslovna žena koja tako dobro organizuje svečanosti u kompaniji mog muža.

– A između njih dve našao se moj brat Piter, koji sigurno nije bio svetac.

Kempion je odmahнула glavom.

– Nije, ali on nikada ukoga nije povredio. I svi su ga voleli.

– To je utešno – kazao sam i poveo je duž niza slika. pokazao sam joj jednu od njih.

– Opet Piter – rekla je Kempion. Koliko godina biste rekli da je Piter imao kada je ovo fotografisano?

– Ne znam – možda petnaest.

– Ne više?

– Ne. Mislim da nije. Džek, moraš mi verovati – nisam imala predstavu da se ovo dešava u mojoj kući. Bar ne u početku. Žao mi je. Izvinjavam se tebi i tvojoj porodici.

– I meni je žao, Kempion.

Nastavili smo.

– Na svakoj od ovih preostalih šest slika koje obuhvataju raspon od pet godina, mog brata, koji na najranijim slikama nije stariji od petnaest, jaše znatno stariji muškarac.

– To bi bio moj muž Bari Nojbauer – kazala je i pokazala na čoveka koji je stezao rukohvate stare baštenske stolice isto onako čvrsto kao i Pitera na slikama.

Preskočili smo nekoliko slika, pa se zaustavili pred poslednjom u nizu.

Na njima se Piteru i Bariju pridružio još jedan sredovečan muškarac koji je oko vrata imao pseću davilicu sa šiljcima za izuzetno jak povodac. – Skoro sam siguran – kazao sam – da sam čoveka sa ove četiri slike video ranije.

– Nesumnjivo jesi – kazala je Kempion. – To je Robert Krasveler mladi, državni pravobranilac Sjedinjenih Država.

106.

Ispratio sam Kempion nazad do mesta za svedoka. Odjednom je izgledala mlađe i opuštenije. Čak je prestala i da se okreće da bi videla da li Bari odobrava ili ne. Ili već ono što je od njega očekivala.

– I dalje ti je dobro? – pitao sam je.

– Odlično mi je. Hajdemo dalje. Pokazao sam na zid s fotografijama.

– Osim lica i tela, ima li još nečega što prepoznaješ na slikama, Kempion?

– Sebe. Sve slike su fotografisane u našoj kući. U kući u kojoj sam odrasla. U Kući na plaži koju moja porodica poseduje već skoro sto godina.

– Da li su to različite sobe ili jedna?

– Uglavnom različite.

– Jednu stvar ne mogu da shvatim – nastavio sam. – A to je gde se fotograf skrivao?

– Zavisi od snimka do snimka, ali ima mnogo mesta. Ima tamo puno skrovitih ćoškova i kutaka. To je ogromna stara kuća.

– Ali kako bi fotograf znao gde da se sakrije i da tamo dolazi stalno, a da ga niko ne otkrije?

Iza mene se začu prasak i, kada sam se okrenuo, Nojbauer je, pošto se bacio svom snagom i slomio sto, puzio po podu ka svojoj ženi. Dok su se Fenton i Henk bacali na njega, neki crni projektil je poleteo preko sobe i ostavio gadan crn trag na zidu, petnaestak centimetara od Kempionine glave. Bila je to leva cipela Stele Ficharding.

– Vaš muž i prijateljica deluju sasvim ubeđeno da ste pomagali ucenjivačima, gospodo Nojbauer – rekao sam.

– I pomagala sam.

– Ucenjivali ste sopstvenog muža, gospodo Nojbauer?

Ali kao partner s većim udelom u preduzeću 'Mejflauer' imali ste više i da izgubite od muža.

– Mislim, Džek, da bismo morali da se složimo da postoje važnije stvari od novca. U početku sam želela samo to da ovekovečim. Da imam dokaz o tome šta se događalo u kući koja već jedan vek pripada mojoj porodici. Ali posle nisam mogla da odolim pomisli na to kako se moj muž koprcu.

– Piter nije ni znao za ucenjivanje, zar ne?

– On se s tim nikada ne bi složio. Nije dovoljno mrzeo Barija. Piter nije mrzeo nikoga, osim sebe. To mu je bila omiljena slaba tačka.

– Zar nije bilo lakše da se jednostavno razvedete?

– Lakše da, ali ne i bezbednije. Kao što si već primetio, kada se Bari uznemiri, ljude počne da izbacuje more na obalu.

Pokrio sam usta šakom i duboko udahnuo. Zatim sam postavio sledeće pitanje, veliko pitanje:

– Da li je to razlog što su vam bile potrebne slike koje još više optužuju od ovih na zidu?

Ukočila je leđa.

– Nisam sigurna da te razumem – rekla je, nervozno dirkajući crni kristalni privezak na ogrlici.

Prišao sam joj bliže.

– Mislim da razumete. Jedno je uhvatiti Barija u nezakonitom seksu s dečacima i devojčicama. Ali ako biste, na primer, došli do slika gde se vrši ubistvo? Zar niste zat smestili Piteru?

– Nisam znala da će Bari ubiti Pitera te noći. Kako sam mogla?

– Naravno da ste znali. Upravo ste nam rekli: 'kad se Bari...' Vi ste zapravo poslali Samija da fotografiše ubistvo.

– Ali *slika nema!* – pravdala se. – Nemam nikakve slike!

Podigao sam jednu kovertu.

– Ali ih ja imam, Kempion. Imam slike, evo ovde.

107.

Sve tehnike ponašanja u sudnici, kojima sam tako pomno pokušavao da ovladam tokom zime i proleća, nestale su u mahnitoj, pomamnoj žurbi. Hitro sam otvorio kovertu, umesto da rastežem taj trenutak koliko mogu. Srce mi je udaralo. Sva čula su mi bila do kraja izoštrana. U ruci sam držao nekoliko fotografija.

Prelistao sam ih, pa zatim pljesnuo na zid, uz ostale.

Bilo je to, verovatno, poslednjih sedam snimaka koje je Sami napravio i, na jedan morbidan način, predstavljali su remek-dela.

Svaki snimak je urađen vodoravno na 48 x 55 papiru, – crn i sumoran, za razliku od onih pornografskih koji su bili jarki. Zalepljeni na zid, u mračnom nepravilnom nizu, manje su ličili na fotografije nego na ekspresionističke slike u silovitom kovitlacu besa, straha i smrti.

Kao i na većini pornografskih slika, odnos je bio tri na jednoga. Ali ovde je požudu zamenio pomamni bes, a kretnje prepona pesnice i stopala u zamahu.

Evo tu vidim zamućeno staklo Barijevog platinastog "Kartjeovog" sata kada je zamahnuo kratkim pendrekom prema Piterovom vratu.

A evo tu primećujem srebrne pruge šnale Nojbauerove cipele dok šutira Pitera u rebra, a dve krupne siluete mu drže ruke iza leđa.

Tu je jedno lice poluskriveno senkom – ali raspoznajem Frenka Volpija. Lagao je da nije bio tamo, ali naravno, zašto i ne bi lagao? Svi su lagali.

Poslednja slika je bila najpaklenija. Zalepio sam je za zid i posmatrao kako je Moli zumira. Znao sam da će mi ona zauvek ostati urezana u zenice.

U času kada je baš ova slika snimljena, mora da su se oblaci razišli. Za trenutak mu je lice obasjala mesečina dok je ležao slomljen kraj nogu svojih ubica.

Ličilo je na neko Karavađovo lice osvetljeno plamenom sveća, lice mladog muškarca koji je bio svestan da proživljava svoje poslednje sekunde i da ga niko neće spasti. Užas u njegovim očima je bio prejak za mene, i mada sam tu fotografiju već video, morao sam da odvratim pogled.

– Ima li kraja ovom sramnom prikazivanju? – vrisnuo je Montrouz. – Na svim ovim slikama vidi se jedno jedino lice, i to *žrtvino*.

– Neka tužilac priđe – zasiktao je Maklin. – Smesta.

Kada sam stigao do njega, bio je ljut kao nikada dotad.

– Montrouz je u pravu. Ove slike su beskorisne i tebi je to jasno. Šta, kog davola, radiš, Džek? Imaš li nešto značajno?

– Zajebi Montrouza. I Nojbauera. I ti se jebi. – Bljuvao sam reči. Onda sam zaplakao. Upravo sam izgubio. – Ne zanima me da li ove slike imaju vrednost dokaznog materijala. One pokazuju da su Pitera na plaži prebili namrtvo Nojbauer i dva plaćenika, od kojih je jedan Volpi. Ako već ja moram da ih nosim u sećanju celog života, moraju i oni. Piter nije izvršio

samoubistvo, nije se utopio – ubijen je, Mak. To ove slike prikazuju.

Maklin mi je obuhvatio vlažno lice obema šakama. Jako ga je stegao kao da je bilo rana koju treba pritisnuti da ne krvari.

– Džek, saslušaj me – kazao je uz osmeh od kog mi se srce cepalo. – Dobro ti ide, čak vrlo dobro. Nemoj sada, sinko, to da ispustiš iz ruku. Imaš li išta čime bi mogao da dokrajčiš ove skotove? Reci 'da', molim te.

108.

Nemoj sada to da ispustiš iz, ruku.

Kad smo Piter i ja bili deca, otac nam je ispričao priču o ogromnom pacovu koji je bio u njegovom i maminom stanu. Bilo je ledeno decembarsko jutro. Odveo je mamu, tada u drugom stanju sa mnom, da sedi u kafeteriji preko puta.

Onda je pozajmio lopatu od hauzmajstora i popeo se da bi se suočio s pacovom. Zatekao ga je u dnevnoj sobi na kraju stana, kako jurca duž zida i pokušava da nanjuši neki izlaz. Bio je veličine manje mačke i najmanje pet kilograma težak, s ričkasto-smeđom dlakom.

Mašući lopatom, otac ga je saterao u ugao. Pacov je pokušavao da prode pored njega, zavaravajući ga pokretima ulevo i udesno, ali kada je shvatio da je sve uzalud, iskezio je zube i primirio se. Kada je otac zabacio lopatu preko desnog ramena, kao neki bejzbol igrač "Luisvila", *pacov je skočio na njega!*

Očajnički zamahnuvši, otac ga je udario kao neku krznenu loptu sa sivim repom. Pacov se odbio o zid, tako jako da je pola knjiga popadalo sa polica. Otac nije stigao ponovo da zamahne lopatom kada je pacov poleteo opet ka njemu. I još jednom je lopata zaustavila njegov let. I još jednom je pacov tresnuo o zid. Otac ga je obarao još dva puta pre nego što ga je ubio.

Kada sam pozvao Barija Nojbauera da svedoči, gledao je u mene na način kako je morao pacov da gleda mog oca onog zimskog jutra.

Ne skidajući svoj caklasti pogled s mene, grčio se i kipteo. Dugi prsti su mu pobeledi koliko je stezao rukohvate stolice.

Počeo sam malo teže da dišem.

– Hoćeš da ti izađem na pozornicu – siktao je. – Moraćeš da me odvučeš tamo. Ali to ne bi lepo delovalo na televiziji, zar ne, zlatni dečake?

– Biće nam drago da vas dovučemo ovamo – kazao je Maklin i sišao sa svog uzvišenja. – Do đavola, sam ću to obaviti.

Pošto smo se postarali da mu vežemo ruke i noge za stolicu, Mak i ja smo mu prišli svaki sa svoje strane. Podigli smo ga u vazduh.

Čim je osetio da nema poda pod stopalima, počeo je da se otima gore nego Blatnjavi u času umiranja. Kada smo ga spustili na mesto za svedoke, lice i kosa su mu bili obliveni znojem. Iza skupih naočara s metalnim ramom, videle su mu se tačkice skupljenih zenica.

– Šta imaš sada da nam prikažeš, savetniče? – progundao je ljutito i škrgutavo, što me je navelo da se naježim. Bio je to isti onaj ponižavajući ton koji je koristio sa osobljem u svojoj kući. – Još prljavih slika? One mogu da se naprave kompjuterski. 'Ajde, Džek, mora da imaš nešto bolje od toga.

Nojbauer nije još završio svoje ruganje kada se na vratima u dnu sobe začulo kucanje.

– U stvari, imam još nešto da ti prikažem. Zapravo, to baš stiže.

109.

Nervozno zagledana u svoja stopala, kao što bi svako činio hodajući kroz prostranu sobu pred očima polovine Amerike, Polin nam je polako prilazila. Morao sam da se ponosim njom. Zaglibila se u ovo do dna.

Kada je stigla do mene predala mi je list hartije. Sa knedlom u grlu počeo sam da čitam. Pisalo je: *Istočni Hempton, Los Anđeles, Menhetn – 1966.*

A onda me je Polin, verovatno zato što je tako osetila, nežno poljubila u obraz pa otišla i zauzela mesto pored Marsi.

– Postoji jedna stvar koju bi mogao da mi razjasniš – kazao sam Nojbaueru i pokazao na slike na zidu. – Da li ti je iko tražio da koristiš kondom?

Njegovi već uski prorezi očiju smanjili su se još više.

– Da li je ovo trenutak kada celu stvar okrećeš u javna saopštenja? Govorio sam im da ne treba da brinu. Uredno sam išao na preglede sve vreme.

– Tako. Znači, lagao si te ljude.

Nojbauerove oči su potamnele. Vrat je iskrivio ka meni.

– O čemu ti to pričaš?

– Pričam o tome da im nisi rekao istinu. To se zove laganje. Lagao si te ljude. Svoju ženu, Trišu Pael, Fichardingove. Mog brata.

– Ti nisi normalan. To svi vide. Ovo je besmisleno. Ti si jedan ludak.

– Sećaš li se uzoraka krvi koje smo vam uzeli kad ste stigli? Dali smo da se uradi analiza na HIV.

– O čemu ti to govoriš? – rikao je Nojbauer.

– Ti si *pozitivan*. Tri puta je vršena analiza. Časni sude, narod prilaže rezultate laboratorijske analize kao dokazni predmet D.

– Niste imali prava – kreštao je i tako divljački ljuljao stolicu da je skoro pao s uzvišenja.

– Kakve veze ima da li smo imali prava ili ne? Da si stalno išao na preglede, uštedeli smo ti trud.

– Nije zločin biti bolestan – kazao je Nojbauer.

– Nije, ali zločin je svesno izlagati partnera virusu.

– Sve do maločas nisam znao da sam HIV pozitivan.

– Pretpostavljam da bi to bilo moguće da ti u krvi nije nađen lek AZT. Zbog toga smo potražili tvoj stari karton u apoteci. Narod prilaže karton kao dokazni predmet E. Nismo imali prava ni to da uradimo, ali ti si ubio mog brata, pa smo to učinili. Pronašli smo da si imao recepte za AZT u Istočnom Hemponu, Los Andelesu i na Menhetnu. Još od 1966. godine.

Nojbauerovo celo telo se treslo. Nije hteo ništa više da čuje. Montrouz je bio na nogama, izvikivao je prigovore, a Mak ih odbijao. Fichardingovi i Triša Pael su urlali na Nojbauera. A i Frenk Volpi, pa su Henk i Fenton morali da ga obuzdaju.

– *Mir!* – vikao je Mak sa svog mesta. – Ozbiljno to mislim!

– Da li će te iznenaditi – nastavio sam – saznanje da smo u poslednje dve

nedelje našli dvanaestoro ljudi sa ovih fotografija na zidu i u ovoj koverti. Bez mog brata, koga si verovatno takođe zarazio, sedmoro je dosad dobilo pozitivan rezultat.

Marsi je odgurala kameru iza Nojbauera. Dok sam mu se obraćao, zapravo sam gledao u kameru.

– Časni sude, narod prilaže sedam pismenih iskaza datih pod zakletvom od sedam osoba koje, na osnovu doba kada su dobile te rezultate, sve veruju da ih je zarazio Bari Nojbauer. Što je najznačajnije, u svojim izjavama su naveli da ih je Nojbauer lagao o svom HIV statusu.

– Sve je to laž – nastavio je Nojbauer da viče na mene. Mahnito se tresao na svojoj stolici. – Bil, nateraj ga da prestane da priča laži o meni!

Polako sam mu prišao. Uvek je bio tako nadmen i smiren. Nije verovao da iko može da mu priđe. Bio je pametan, bio je bogat, bio je glavni izvršni direktor velike korporacije, posedovao je ljude. Ali sada su njegove tamne oči imale isti onaj izraz kakav je Piter imao na plaži.

– U državi Njujork svesno izlaganje nekoga virusu predstavlja napad prvog stepena. Kazna za to je do dvanaest godina zatvora. I to pojedinačno za svaku osobu. Dvanaest puta dvanaest je sto četrdeset osam godina zatvora. To mogu da podnesem.

Sagnuo sam se blizu skotovog lica. – Moj brat je imao slabosti; a ko ih nema? Ali u osnovi je bio dobar čovek, dobar brat. Piter nikada nikoga nije povredio. Ti si ga ubio. Ne mogu to da dokažem, ali sam te ipak prikucao, skote jedan. Šta kažeš na to?

Ispravio sam se i obratio Molinoj kameri poslednji put. – Slučaj 'Narod protiv Barija Nojbauera' je okončan. Idemo odavde.

110.

Bilo je skoro pet po podne kada su Fenton i Henk povelili naše goste na prednja vrata i oslobodili ih. – Idite i množite se – rekao je Fenton.

Neko vreme smo svi stajali i treptali na zlatnoj ist-endovskoj svetlosti jer nismo bili sigurni šta dalje da radimo.

Fichardingovi, Kempion i Triša Pael su otišli do jednog kraja trema. Seli su bez reči zajedno, nogu opuštenih sa ivice, praznih pogleda uprtih u neodržavan plac. Frenk Volpi je sebi našao mesto u blizini.

– Bože – rekla je Polin – izgledaju kao nadničari koji čekaju na prevoz do kuće. Možda odelo ipak čini čoveka, i ženu. Moraću o tome da razmislim ponovo.

Bil Montrouz je seo sam na stepenik, oko deset metara od ostalih. Još vezan za staru plažensku stolicu, Bari

Nojbauer je sedeo tamo gde su ga Fenton i Henk postavili pošto su ga izneli iz kuće. Jedva je pomerao oči. Niko nije prišao da razgovara s njim, čak ni njegov advokat.

– Ovo je lep prizor – rekla je Polin. – Bari Nojbauer usamljen i slomljen. Čuvaću ga za crne dane.

Opremili smo Marsi, Fentona i Henka kupaćim kostimima, peškirimama za sunčanje i japankama. Zatim smo ih poslali da odlutaju u različitim pravcima kao troje ljudi na odmoru koje je omamilo sunce. Bududi da se nisu pojavljivali pred kamerom, niko sem talaca nije mogao da dokaže da su umešani. Nadali smo se da će taoci biti previše obuzeti svojim tegobama da bi se setili njih troje.

Moli je dovukla tronožni stalak do prilaza kući i tražila mesto s koga će snimiti veliku završnu scenu. Polin, Mak i ja smo seli na drugi kraj trema, daleko od naših gostiju. Kao i oni, i mi smo bili skrхани i iscrpljeni.

Sedeli smo oslonjeni jedno na drago više nego na zid kuće. Upijali smo sunce. Ti zraci u kasno popodne uvek deluju najdragocenije, čak i početkom leta, ali ovi su nama delovali i više od toga. Ličili su, ne znam, na ljubav.

– Volim te, Polin – Mak je prekinuo tišinu.

– Uzvracam ti istom merom – kazala je Polin, previše umorna da podigne glavu s mojih grudi.

Uporno sam pročišđavao grlo dok Mak nije dodao:

– Ne primaj to k srcu, Džek. I ti si nam sasvim drag.

Posle nekog vremena, Mak je ustao i otišao do Triše Pael. Zavukao je ruku u njenu tašnu i izvukao hromiranu "nokiju". Ona je bila previše umorna da bi se žalila. – Ne brini, Triša – zovem u lokalnu.

– Ima li iko išta pametno da izjavi dok sve ne ode do đavola? – pitao je kada se vratio.

– Hvala – rekao sam. – Bez vas ne bih mogao ovo da uradim. Ništa ne bih uradio. Volim vas oboje.

– Ima li ko šta da doda što ne znamo? – odvratio je Mak i vratio se na mesto pored nas. – Onda dobro.

Kucao je po gumenim tasterima svojim ogromnim širokim prstima, zatim se preterano oduševljeno osmehnuo kada je začuo zvono. – Prokleta stvarčica stvarno radi.

– Ovde Mak Mulen – kazao je onome ko je odgovorio na poziv u policijskoj stanici. – Ja, moj unuk i njegova prelepa devojka sedimo ovde s Nojbauerovima, Fichardingovima i još nekim od naših omiljenih ljudi na ovom svetu. Pitali smo se biste li svratili. Mi smo u Klanerhartovoj kući. Oh, samo još nešto. Niko nije povredjen i niko nije naoružan. Nema potrebe da uradite nešto glupo. Krenućemo mirno.

Zatim je zatvorio telefončić kao školjku i zavitlao ga s trema u pesak. – Trebalo bi da zabrane ove stvari.

Za manje od pet minuta oko stotinu policajaca i saveznih agenata grmelo je Glavnom ulicom Montoka u svojim raznorodnim obeleženim i neobeleženim automobilima, upaljenih sirena koje su zvučale kao smak sveta.

Ništa od toga nismo čuli jer su helikopteri Obalske traže stigli pre njih da bi nas uhapsili.

EPILOG

111.

Prošlo je skoro pet meseci. Polin, Maklin i ja smo sedeli u udaljenom

kutku restorana blizu trga Foli. Pijuckali smo crne "ginise". Mesto je bilo prazno, ako ne računamo konobaricu i jednu belu mačku. Većina restorana i jeste prazna u jedanaest pre podne, čak i u stalno narastajućem gradu kakav je Njujork.

– Neka trune u zatvoru – kazao je Maklin i zalio svoju omiljenu zdravicu ovog leta. Tek da se zna, izgleda da će Bari Nojbauer i istrunuti u zatvoru. Njegovo prvo suđenje za ubistvo upravo je počelo. A još dvanaest suđenja je Čekalo na red, u nizu nalik na "mercedese" i "audijs" na semaforu za put 27.

A evo i najboljeg dela priče: s obzirom na to da je postojala bojazan da će Nojbauer pokušati da pobegne iz zemlje, provodiće svoje noći i vikende na Rikers Ajlendu, sve dok se ne zavede i poslednja presuda. Deonice preduzeća "Mejflauer" pale su na manje od dva dolara. Bari Nojbauer je uništen.

Što se tiče nas troje, ovo će nam, verovatno, biti poslednji dan pijuckanja "ginisa" na slobodi za neko vreme.

Naš advokat Džoša Epstin, isti koji je predstavljao i Moli i Kanal 70, odbio je da krene na piće s nama pre nego što se uputimo u sudnicu. Već nas je pripremio, doduše – nije smatrao da imamo neke izgledе.

Mak je bio potpuno rasterećen. Mada, njemu je bilo osamdeset sedam godina. Kazao je da želi da priredi sopstvenu zabavu za Dan sećanja na pale borce, da bi popunio prazninu u društvenom životu Hemptona. – Hoću da napravim *pravu* zabavu – kazao je brišući penu s usana. – Nešto što će učiniti da one pederske žurke oko kojih svi padaju u nesvest izgledaju kao popodnevna čajanka.

– Podržavam to, Makline – rekla je Polin.

– Ne želim da prekidam zabavu – kazao sam im – ali vreme je da krenemo. Imamo sastanak u sudu.

– Više volim ovaj restoran – rekao je Mak i iscerio se kao lud.

– Hajde da se suočimo s tim – kazao sam ja.

Dok smo se primicali stepeništu Okružnog suda na trgu Foli, naišli smo na našeg advokata Epstina, koji je delovao nervozno, i na gomilu novinara, koji su gurali svoja svetla, mikrofone i kamere preko plavo-bele policijske barikade.

– Moji klijenti nemaju komentar – kazao je Džoš i odmahnuo hordi novinara, strogo gledajući u Maka i mene – Poveo nas je žustro uza stepenice od krečnjaka do predvorja ispunjenog stubovima, kroz detektore za metal, pa u lift.

U tišini smo se peli liftom do dvadeset trećeg sprata.

Kada su se vrata otvorila, Mak je pročistio grlo:

– Kako reče onaj stari Irac Bendžamin Frenklin, 'moramo visiti zajedno ili ćemo, najverovatnije, visiti pojedinačno'.

Sudnica časnog Džejmsa L. Blejka nije bila ni nalik našoj "narodnoj sudnici" na liticama Montoka. S plafonom na deset metara i klupama za publiku, mogla je da bude i Old valers crkva u Sag Harburu.

Zauzeli smo svoja mesta za stolom odbrane dok je Džoš tiho ćaskao s pomoćnikom državnog tužioca kome je dodeljen ovaj slučaj. Odeven u jednostavno sivo odelo, belu košulju i svilenu kravatu sa crvenim i plavim prugama, tužilac Artur Maršal je bio razuman ali strog, odlučan da "ostvari svoje tužilačko pravo" u skladu s priručnikom Ministarstva pravde.

Tri meseca ranije, Mak, Polin i ja smo naveli da smo krivi po dve tačke optužbe, planiranju otmice i samoj otmici Barija Nojbauera, Kempion Nojbauer, Vilijama Montrouza, Toma Fichardinga, Stele Ficharding, Triše Pael i Frenka Volpija. Nije bilo svrhe da se sprovodi suđenje; znali smo šta radimo i zbog čega to radimo. U vreme kada smo predali svoje izjave, sudija Blejk nas je obavestio o ceni koju ćemo platiti za pravdu osvojenu za Pitera:

– Onog dana kada vam kazna bude izricana, suočićete se sa zatvaranjem ne manjim od dvadeset godina. Danas je došao taj dan.

– Ustanite! – naredio je sudski izvršitelj kada je časni Džejms Blejk ušao u sudnicu.

Svi su stajali dok je postariji sudija hramao uza stepenice do svoje stolice a crna odora mu se vukla po podu. Delovao je staro skoro kao Mak i jednako tako oštro. Zauzeo je svoje mesto i pogledao po sudnici.

- Sedite – zarežao je.
- Sjedinjene Države protiv Džeka Mulena, Maklina Rida Mulena i Polin Grabovski – izvikivao je sudski izvršitelj.
- Na redu je izricanje kazne u ovom slučaju.

113.

- Da li je država spremna da nastavi? – pitao je sudija
- Država je spremna, časni sudijo – odgovorio je Maršal i ustao.
- Odbrana?
- Spremni smo – kazao je Džoš, a delovao je pomalo kao da mu je zlo.
- Pa, dobro, onda sedite, gospodo – kazao je sudija. – Izgleda da ćemo se ovde zadržati neko vreme.

Džoš i Artur Maršal su izmenjali hitre poglede i seli.

– Veoma su me namučila dela optuženih u ovom slučaju, kao što se uvek dešava u suđenjima za neki zločin –

– Ne samo zbog prirode zločina – gnusnog lišavanja slobode koje je izvelo nekoliko pojedinaca, već i zbog prošlosti optuženih.

– Mladi gospodin Mulen je nedavno diplomirao na jednom od najistaknutijih pravnih fakulteta u zemlji, gde je uživao ugled najvećih pravnih naučnika.

– Gospođica Grabovski je provela poslednjih deset godina kao privatni istražitelj, zaposlena u jednoj od najpoštovanijih advokatskih firmi u ovom gradu. U ovom istom sudu je svedočila nebrojeno puta i radila je s nekim od naših najboljih stručnjaka.

– Što se tiče starijeg gospodina Mulena, došli ste u ovu zemlju u potrazi za mogućnostima za sebe i svoju porodicu. Veći deo zrelog doba proveli ste kao vredan radnik u svojoj zajednici. Istina je da ste pretrpeli veliki gubitak smrću svog unuka, ali ovo ne opravdava vaše ponašanje.

Kada je sudija zastao da uhvati vazduh, Mak je iskoristio trenutak da šapatom izgovori jednu staru irsku molitvu. Prvi put sam video Polin uplašenu. Uzeo sam je za ruku i stegao. Shvatio sam da zaista volim ovu

ženu. Nisam mogao da zamislim da me odvoje od nje.

– Što se tiče države, mladog gospodina Maršala ovde – nastavio je sudija i klimnuo glavom u pravcu tužioca – i njegove šefovice, državnog tužioca Lili Grejs Druker, sa svojim beskrajnim saosećanjem, predložili su da primenim tek najminimalnije kazne koje mi omogućava zakonodavstvo, a to je, kazna od dvadeset godina, u svetlu činjenice da optuženi nemaju prethodni kriminalistički dosije. Posle mnogo razmišljanja, plašim se da sam se privoleo velikodušnoj preporuci države.

– Ali pre nego što nastavim i izreknem presudu, želim da se osvrnem na usputne posledice delovanja optuženih.

– Uveren sam da su obe strane svesne da je, kao neposredan ishod istražnog rada optuženih i stručnog mišljenja tokom 'sudskog procesa', gospodin Bari Nojbauer, glavna 'žrtva' ovde, optužen u dvanaest posebnih slučajeva za ubistvo i da mu se sudi baš u ovom času u Kriminalističkom sudu države Njujork.

– Kao što je državni tužilac Druker objavila, u toku je istraga nad Vilijemom Montrouzom, koju sprovodi FBI, u vezi s optužbom za navođenje na lažno svedočenje i zastrašivanje svedoka – doktorke Džejn Dejvis – na istrazi povodom smrti Pitera Mulena. A i ova istraga je neposredan ishod delovanja optuženih.

– Gospodin i gospođa Ficharding su napustili oblast pod jurisdikcijom ovog suda i odbili da pomognu ovom sudu u tekućoj istrazi.

– Detektiv Frensis Volpi je nedavno uhapšen zbog povezanosti s ubistvom Samija Damalve, ovde na Menhetnu. On je takode osumnjičeni u ubistvu Pitera Mulena.

– A Kempion Nojbauer teretimo kao saučesnika u ubistvu Pitera Mulena.

Sudija je pogledao ispred sebe, kao da nadgleda sudnicu. – Ovo su mračna vremena za naš system krivičnog prava. Nedavne presude u spektakularnim slučajevima dovele su do široko raširenog zaključka da u ovoj zemlji pravde ima samo za one čije bogatstvo ili slava mogu da im je priušte.

– Na ovom mestu sedim već četrdeset i četiri godine, otkad je predsednik Ajzenhauer smatrao da je prikladno da me tu postavi. Za sve te godine

nikada nisam bio ovako uznemiren takozvanom službom pravde u ovoj zemlji kao danas.

– S obzirom na to, evo moje presude.

U celoj sudnici se ni muva nije čula. Polin je zarila nokte u moj dlan. Maklin me je uhvatio za drugu ruku.

– Sud se – kazao je sudija Blejk – po svom ličnom nahodenju, poziva na Savezne smernice u izricanju presude pet-k-jedan tačka jedan. Ovaj odeljak, za dame i gospodu iz štampe, dozvoljava sudu da smanji kaznu optuženima koji svojom saradnjom sa državnim organima omoguće da dođe do istrage ili optužbe nad nekom dragom osobom ili osobama. S obzirom na dragocenu pomoć koju su obezbedili optuženi ovde, uveren sam da neće biti prigovora od strane države na ovaj postupak? – pitao je sudija.

Pogledao je preko, za sto tužioca.

– Nemamo nikakvih prigovora – graknuo je Maršal, uz izgled poput dečkića koga je neka popustljiva odrasla osoba poštedela mukotrpnog zadatka.

– Dobar odgovor.

– Makline Ride Mulene, Polin Grabovski, Džek Mulene, sud vas osuđuje svakog pojedinačno na šest stotina sati društveno korisnog rada i to u Društvu za pravnu pomoć, u Jedinici za odbranu najtežih dela. Od ovog trenutka, jedina suđenja kojima ćete se baviti biće u ime siromašnih osuđenih na smrtnu kaznu.

– Sud se povlači.

Kada je sudija udario čekićem i ustao, deo sudnice sa publikom je prasnuo u aplauz, povike i visoko dignute dlanove.

Novinari su se okupili oko Maka, Polin i mene, a mi smo se grlili. Nijedno od nas ništa nije reklo ljudima iz štampe.

– Brat se sada ponosi tobom – šapnuo mi je Mak u uho.

Dok smo nas troje, ruku podruku, izlazili iz sudnice, setio sam se nečega. Jedne drage uspomene.

Kada je Piter bio sasvim raali, a majka nam već umrla, ušunjavao bi mi se u krevet skoro svake noći. – Volim da čujem kako ti srce kuca, Džek – kazao bi.

I ja sam voleo da osluškujem kako tebi kuca srce, Piter. I to mi nedostaje.

KRAJ

BELEŠKA O PISCU

Džejs Paterson autor je mnogobrojnih međunarodnih bestseler romana. Za svoj prvenac *Broj Tomasa Berimena* dobio je nagradu "Edgar Alan Po" za najbolji debitantski krimi-roman. Prvim trilerom *Prikrade se pauk* otpočeo je serijal romana o Aleks Kros. Romanom *Prvi koji umire* otpočeo je serijal trilera o Ženskom klubu za rešavanje ubistava. Napisao je i jedan poluautobiografski roman *Suzanin dnevnik za Nikolasa*. Živi na Floridi.

Po romanu *Prvi koji umire* američka TV mreža NBC sniraila je tročasovnu mini-seriju.

1 – Piter Zeka – zec iz priče za decu, koji je stalno upadao u nevolje (prim. prev.)

2 – Voir dire, franc. – Ispitivanje potencijalnog svedoka ili porotnika da bi se utvrdila njegova kompetentnost za davanje ili saslušavanje svedočenja (prim. prev.)

3 – 4NIC8: four-nic-eight – fornicate, eng. – pariti se (prim. prev.)